

Gemeente Almere

9 NOVEMBER 2023

Programmabegroting 2024

inclusief amendement

Inhoudsopgave

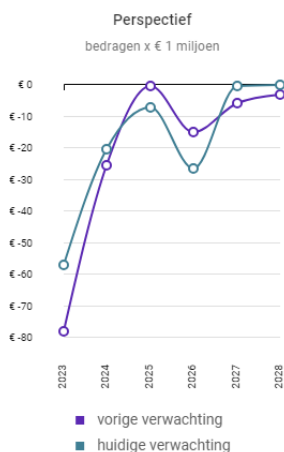
1	DASHBOARD	5
2	INLEIDING	6
2.1	Bestuurlijke inleiding.....	6
2.2	We hebben te maken met een moeilijke financiële situatie	7
2.3	Perspectief	8
2.4	Buffer.....	8
2.5	Leeswijzer	10
3	DERDE KWARTAALRAPPORTAGE.....	13
3.1	Sociaal domein.....	13
3.2	Belasting	17
3.3	Demografie.....	18
3.4	Gemeentefonds.....	19
3.5	Prijsstijging	20
3.6	Projecten	23
3.7	Wetgeving	25
3.8	Woningbouw/markt	26
3.9	Bedrijfsvoering.....	27
3.10	Participatie	28
3.11	Projectvertraging	29
3.12	Rente	33
3.13	Overig.....	35
3.14	Bezuinigingsmonitor.....	39
3.15	Risico's	45
4	PROGRAMMAPLAN.....	51
4.1	Wonen.....	51
4.2	Openbare ruimte.....	53
4.3	Veiligheid en handhaving.....	57
4.4	Dienstverlening en samenwerking met de stad.....	58
4.5	Diversiteit en inclusie	60
4.6	Economie.....	61
4.7	Onderwijs.....	63
4.8	Gezondheid.....	66
4.9	Sociale voorzieningen en zorg.....	68
4.10	Jeugdzorg.....	72
4.11	Dierenwelzijn	75
4.12	Ontwikkeling van de stad.....	76
4.13	Klimaat en milieu.....	79
4.14	Sport	81
4.15	Kunst en cultuur	83
4.16	Overhead en bedrijfsvoering	85
4.17	Financiën	87
5	PARAGRAFEN	89

5.1	Risicoparagraaf.....	89
5.2	Lokale heffingen	96
5.3	Grondbeleid.....	108
5.4	Financiering	117
5.5	Verbonden partijen	121
5.6	Bedrijfsvoering.....	138
5.7	Onderhoud kapitaalgoederen.....	146
5.8	Fonds Verstedelijking Almere.....	154
6	BIJLAGEN	169
6.1	Opvolging aanvaarde moties	169
6.2	Uitgangspunten en eenheden	172
6.3	Overzicht incidentele en structurele baten en lasten	174
6.4	Reserves.....	180
6.5	Voorzieningen.....	181
6.6	Taakmutaties	182
6.7	Neutrale bijstellingen	184
6.8	Debiteuren/crediteuren.....	189
6.9	Kredieten.....	190
6.10	Afkortingen.....	194

1 Dashboard

Deze begroting wordt bepaald door 4 hoofdpunten:

1. Teruglopende inkomsten vanaf 2026 van het Rijk door het ravijn en het weer opnieuw invoeren van de opschaalkorting op het gemeentefonds.
2. opnieuw stijgende kosten voor de jeugdhulp.
3. nog in te vullen bezuinigingen voor de takendiscussie en de jeugdhulp, waardoor de financiële positie van de gemeente onzekerder wordt.
4. het oplossen van de achterstand in groot onderhoud en vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte.

Perspectief

Uit de grafiek blijkt dat ons perspectief is verbeterd. Het jaar 2028 geeft het structurele beeld weer. Zoals uit de grafiek blijkt zitten we dan op een nagenoeg sluitende begroting. Dat betekent dat onze inkomsten en uitgaven structureel in evenwicht zijn. Dat is een belangrijke eis van de toezichthouder in het kader van begrotingstoezicht.

Buffer

Doordat het perspectief is verbeterd is ook onze buffer verbeterd. De

verwachting is nu dat we in 2027 uitkomen op € 3,8 miljoen positief. We zitten hier nog wel ruim onder het spaardoel van € 60 miljoen. Daarom willen we toekomstige meevallers, zowel in de begroting als in het grondbedrijf, zoveel mogelijk in de buffer storten.

Bezuinigingsmonitor

Bezuinigingen zijn een risico voor de begroting. Om dat risico te beheersen moeten wij de gewenste besparingen invullen met concrete plannen en maatregelen. Veel bezuinigingen zijn inmiddels ingevuld. In de tabel hieronder zien we alleen de bezuinigingen die nog niet zijn ingevuld. In de bezuinigingsmonitor treft u een uitgebreide toelichting aan.

bedragen x € 1.000

status Q3	2024	2025	2026	2027
Jeugdhulp				
● Jeugdhulp: hervorming jeugdhulp			6.500	9.000
● Jeugdhulp: invoeren eigen bijdragen		6.100	6.100	6.100
● Jeugdhulp: korte termijn maatregelen	2.000	2.000	2.000	2.000
● Jeugdhulp: transformatie jeugdhulp met verblijf		2.000	3.000	4.000
Overige bezuinigingen				
● Evenementen	100	100	100	100
● Ombuiging takendiscussie		5.004	10.614	10.602
● Poppodium De Meester		250	250	250
● Versoberen meldkamer parkeerbedrijf		100	100	100
Ingevulde bezuinigingen				
● Beheer en onderhoud				
● Wmo ondersteuningsarrangementen				
totaal	2.100	15.554	28.664	32.152

In december komen we met een voorstel hoe we de takendiscussie willen invullen.

2 Inleiding

2.1 Bestuurlijke inleiding

In 2024 gaan we verder met het uitvoeren van onze plannen

Dit is de tweede Programmabegroting die dit college voorlegt aan de gemeenteraad. De Programmabegroting van 2023 was een financiële vertaling van het coalitieakkoord “Bouwen aan een gezonde toekomst”. We hebben daarin veel geld vrijgemaakt voor onder meer de woningbouw, het klimaat, de zorg, dierenwelzijn en versterking van onze organisatie. Dit zijn investeringen in de stad die we ook in 2024 blijven doen. De financiële situatie is dit jaar aanzienlijk verslechterd. In deze begroting hebben we daarom geen ruimte voor nieuw beleid bovenop alles wat we vorige jaar al hebben afgesproken.

We investeren in de ontwikkeling en het beheer en onderhoud van onze stad

Almere is een jonge stad. We zijn nog geen 50 jaar oud. Toch zijn we al gegroeid tot de achtste stad van Nederland. We blijven investeren in onze stad, en zijn op sommige plekken alweer toe aan stedelijke vernieuwing. Zo maken we bijvoorbeeld ook dubbel zoveel geld vrij voor het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte. Hiermee zetten we een grote stap om de openbare ruimte, heel, schoon, veilig en klimaat adaptief te onderhouden. Zo houden we onze ouder wordende stad mooi, heel en veilig. En we investeren in onze economie en nieuwe banen, in Almere Centrum en in onze stadsdelen.

Het blijven onzekere tijden voor onze inwoners

Vorig jaar spraken we al van een situatie van onzekerheid. Dat had te maken met de oorlog in Oekraïne en de daar opvolgende energiearmoede en inflatie. Door de val van het kabinet is hier extra onzekerheid bijgekomen. Wij hebben vorig jaar geld beschikbaar gesteld om onze inwoners te helpen en blijven dat dit jaar doen. Dit doen we bijvoorbeeld met het aanvalsplan energie en armoede.

Het tekort aan woningen heeft onze hoogste prioriteit

Almere heeft ambitieuze bouwplannen maar de markt zit sinds een jaar tegen. Huizenprijzen dalen en bouwers zijn daardoor voorzichtiger geworden. Dit zorgt ervoor dat woningzoekenden moeilijk een huis kunnen vinden. Dit geldt ook voor statushouders die woonruimte nodig hebben. We zetten vol in om sneller huizen te bouwen, maar dat is in deze markt niet makkelijk.

Overbelasting van ons energienetwerk kan onze inwoners en bedrijven gaan raken

Dit betekent dat de stroomkabels niet genoeg ruimte hebben om alle nieuwe bedrijven en voorzieningen van stroom te voorzien. Dit betekent dat mogelijk nieuwe bedrijven en voorzieningen als scholen de komende jaren geen stroomaansluiting kunnen krijgen. We denken dat deze problemen minstens tot 2029 gaan duren. We gaan op zoek naar tijdelijke oplossingen.

Onze financiële positie blijft onder druk staan

De begroting is structureel maar net in evenwicht. Het verwachte structurele tekort is € 0,1 miljoen. Geld voor nieuw beleid is er niet, tenzij we bereid zijn om op andere zaken te bezuinigen. In 2024 t/m 2027 hebben we naar verwachting een tekort.

Daarnaast zijn er nog steeds veel risico's voor de gemeente

We hebben nog voor € 32 miljoen aan bezuinigingen in te vullen. Een bedrag van € 6 miljoen zijn bezuinigen op de jeugdhulp die het Rijk moet doorvoeren. Dan blijft er € 26 miljoen over, waarvan € 11 miljoen voor de takendiscussie en € 15 miljoen voor de jeugdhulp.

Voor de takendiscussie komen we in december 2023 met een voorstel om € 11 miljoen te besparen. Voor de jeugdhulp moeten we € 15 miljoen bezuinigen. Het kabinet is gevallen en het is aannemelijk dat het nieuwe kabinet met bezuinigingen komt die ook de gemeenten raken. Positief is wel dat het Rijk nu ook vanaf 2027 geld beschikbaar heeft gesteld, dit was eerder niet zo.

2.2 We hebben te maken met een moeilijke financiële situatie

De Rijksoverheid hield gemeenten lange tijd in onzekerheid over de structurele bekostiging vanaf 2027.

Gemeenten konden hopen dat het Rijk vanaf 2027 een omvangrijk volume-acces zou geven. Dat heeft het Kabinet Rutte IV bij zijn start voor de jaren 2023 t/m 2025 ook gedaan. Inmiddels heeft het kabinet via de Septembercirculaire aangegeven hoeveel geld gemeenten vanaf 2027 mogen verwachten. De inkomsten van gemeenten gaan vanaf 2027 meegroeien met de groei van het Bruto Binnenlands Product. Dit levert ons ten opzichte van het vorige kwartaal structureel € 8,5 miljoen groei van het gemeentefonds op. Het gemeentefonds krimpt hiermee nog steeds vanaf 2026. We noemen die daling aan inkomsten ook wel het 'ravijn'. Hier lijkt dus geen volledige oplossing voor te komen. Sterker nog: het kabinet gaat door met de 'opschaalkorting'. Deze bezuiniging is een paar jaar uitgesteld. Maar die moeten we vanaf 2027 weer helemaal gaan invullen.

De laatste weken roepen de Raad van State, De Nederlandsche Bank en inmiddels ook topambtenaren het Rijk op tot voorzichtig begrotingsbeleid. Het is waarschijnlijk dat een nieuw kabinet zal moeten besluiten om te gaan bezuinigen.

Daarnaast hebben gemeenten te kampen met aanhoudende kostenstijgingen in de jeugdzorg.

Ook daar geldt dat het Rijk maatregelen wil nemen, maar deze schuift het Rijk steeds door naar de toekomst. De val van het kabinet zorgt voor nieuwe onzekerheid. Dit geeft veel onduidelijkheid voor de kwaliteit van de zorg maar ook over de financiële positie van gemeenten.

Er is in de afgelopen 20 jaar geen gemeenteraad geweest dat met zulke ruime accessen aan de slag mocht gaan

Dit heeft geresulteerd in een ambitieus coalitieakkoord waar in vier jaar tijd € 140 miljoen door uw raad beschikbaar is gesteld. Dit is al verwerkt in de Programmabegroting 2023.

Maar een deel van het coalitieakkoord is gedekt met de takendiscussie. Oftewel, door het schrappen van taken moeten we geld besparen om andere taken uit te voeren. Structureel gaat dit om bijna € 11 miljoen. Dit voelt nu als bezuinigen. Afgesproken is dat we eind 2023 terugkomen op de invulling van deze takendiscussie.

Uitgangspunten

We sturen op een structureel sluitende begroting aan het einde van deze raadsperiode

Dat betekent dat het saldo van onze jaarlijks terugkerende uitgaven en inkomsten in 2027 met elkaar in evenwicht moeten zijn.

Voor de buffer sturen we op een bedrag van € 60 miljoen eind 2026

We verwachten nu dat de buffer uitkomt op € 4,5 miljoen. Dat is beter dan in de vorige kwartaalrapportage, maar nog niet genoeg om dit doel te halen. Toch gaan we nu niet extra bezuinigen. We spreken met elkaar af dat meevallers in de algemene dienst of in het grondbedrijf, als eerste naar de buffer gaan. Net zolang tot we het doel van € 60 miljoen hebben gehaald. Hiermee voldoen we ook aan de afspraken uit de kadernota 'reserves en buffers'.

Voor het begrotingstoezicht van de provincie sturen we op het structureel reëel begrotingsevenwicht in 2024

De provincie knipt de begroting in incidentele posten en structurele posten. Het totaal van structurele baten en lasten in 2024 moet in evenwicht zijn. Als er bezuinigingen of taakstellingen in de begroting zijn opgenomen, dan zal daar een concreet plan onder moeten liggen. Als dat niet zo is, dan schrappt de provincie deze taakstellingen. Ze tellen die dan bij het tekort op. Voor 2024 zien we nu in de begroting een structureel en reëel begrotingsevenwicht.

De afspraken die we rondom tarieven hebben gemaakt voeren we door

Dit leidt ertoe dat de tarieven met 10% stijgen in 2024. Gemiddeld komt dit per huishouden neer op ruim € 90,- per jaar. Dit is inclusief de stijging die komt door de afspraak om de rioolheffing kostendekkend te maken, het nieuwe afvalinzamelsysteem en de kosten voor het riool in Oosterwold. In 2025 en 2026 stijgen de tarieven hierdoor met nog eens € 30,- per huishouden (exclusief loon- en prijsstijging).

We hebben amendement 'Doen wat nodig is. Er is geen planeet B' (23254.002) verwerkt

Dit amendement is aangenomen bij de behandeling van de Programmabegroting 2024. Op basis van dit amendement is een krediet beschikbaar gesteld van € 7,7 miljoen voor de eerste tranche van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgesteld. Deze verduurzaming kost structureel € 0,25 miljoen. Deze kosten worden gedekt door € 0,4 miljoen hogere inkomsten dat ontstaat door het schrappen van het maximale legesbedrag voor omgevingsvergunningen.

Het structurele begrotingssaldo verbeterd hierdoor met € 0,15 miljoen en de hoogte van de buffer verbeterd ook.

2.3 Perspectief

Zoals hiervoor aangegeven hebben we structureel een vrijwel sluitende begroting. De eerste jaren hebben we wel een tekort. Dat komt door de uitvoering van het coalitieakkoord, waardoor onze uitgaven hoger zijn dan onze inkomsten. Dit geld halen we uit de buffer.

bedragen x € 1 miljoen

	2023	2024	2025	2026	2027	structureel
saldo begroting na het 2e kwartaal	-78,3	-25,9	-0,8	-15,4	-6,0	-3,4
tussentijds raadsbesluit Afvalwater Oosterwold	5,3	-7,0	-0,3	-0,3	-0,2	
onvermijdelijke veranderingen van de begroting	8,5	12,8	-15,2	-13,4	-0,1	-3,0
projectvertraging	10,5	-6,7	-2,4	-0,9	-0,6	
<i>Totaal Onvermijdelijk</i>	<i>-54,0</i>	<i>-26,7</i>	<i>-18,6</i>	<i>-30,0</i>	<i>-6,9</i>	<i>-6,5</i>
beleidswijzigingen	-3,2	6,5	11,3	3,5	6,3	6,3
Eindtotaal	-57,2	-20,3	-7,3	-26,5	-0,5	-0,1

2.4 Buffer

Voor de buffer sturen we op een bedrag van € 60 miljoen eind 2026

bedragen x € 1 miljoen

buffer	2023	2024	2025	2026	2027
beginstand	120,2	59,5	38,8	31,2	4,5
winstafdracht grondbedrijf		pm	pm	pm	pm
onttrekking RV huisvesting vergunninghouders	-3,5				
uitgaven vluchtelingen	0,0				
beleidsvoorstel: aanpak bestaanszekerheid	0,00				
mutatie perspectief	-57,2	-20,3	-7,3	-26,5	-0,5
totaal	59,5	39,2	31,9	5,5	4,9

De buffer komt nu eind 2026 uit op € 5,5 miljoen positief.

Maak verantwoording concreet

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Programmarekening 2022 de motie 'maak verantwoording concreet' bijna unaniem aangenomen. De motie roept op om in de beleidsdoelstellingen concrete doelen op te nemen die het komende jaar moeten worden gehaald.

Om invulling te geven aan deze motie hebben we geprobeerd om in het programmaplan zo concreet mogelijk een activiteit te benoemen die we het komende jaar willen gaan uitvoeren, om onze doelen te halen. Hiermee geven we een eerste aanzet om de motie uit te voeren.

Uitwerkingsopdrachten

In deze begroting is het resultaat van één uitwerkingsopdracht verwerkt. Het gaat hier om het oplossen van de tekorten bij het beheer en onderhoud. We hebben uitgezocht hoeveel geld er nodig is voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. We trekken hier nu twee keer zoveel geld voor uit, om het huidige kwaliteitsniveau in stand te kunnen houden. We betalen dit door voor de vervangingsinvesteringen geld te lenen, in plaats van deze in één keer te betalen ('sparen'). Voor een toelichting verwijzen we u naar het programma 'openbare ruimte'.

2.5 Leeswijzer

Inleiding

In de programmabegroting beschrijft het college hoe wij werken aan het halen van onze doelstellingen en wat dit mag kosten. De programmabegroting bestaat uit de volgende onderdelen: de [totaalbegroting](#), het [programmaplan](#), de [paragrafen](#) en de [bijlagen](#). Gelijktijdig met de programmabegroting 2024 bieden we ook de [3e kwartaalrapportage 2023](#) aan. Daarin zijn de onvermijdelijke financiële mutaties voor het lopende en de komende jaren opgenomen.

U kunt de begroting op twee manieren lezen:

- via een traditioneel document (pdf bestand);
- via de digitale omgeving. Deze is te vinden via <https://almere.pcportal.nl/>

In de digitale omgeving is meer informatie opgenomen dan in het pdf bestand. In de digitale omgeving is bijvoorbeeld ook de 'totaalbegroting' opgenomen (zie hierna). Ook is hier meer detailinformatie over de verbonden partijen opgenomen en bestedingsplannen van alle reserves. In het pdf bestand zijn alleen totaaltabellen opgenomen.

Sinds 2021 werken we met kwartaalrapportages

We doen dat om ervoor te zorgen dat u tijdens het jaar een goed beeld heeft van hoe onze gemeente er financieel voor staat. De 3e kwartaalrapportage 2023 hebben we tegelijk met de begroting 2024 opgesteld. Deze zijn samen in één pdf bestand van de begroting opgenomen. Dit is het document dat de gemeenteraad vaststelt. Op de website zijn het 2 verschillende pagina's die naar elkaar verwijzen. We doen dat zodat de 3e kwartaalrapportage dezelfde indeling heeft als de 2e kwartaalrapportage. Dit moet voor herkenbaarheid zorgen en u in staat stellen om beter de ontwikkelingen tijdens het jaar te volgen.

Er kunnen afrondingsverschillen in tabel zitten

De cijfers in de tabellen tonen we in principe in miljoenen euro's. We ronden daarbij af op honderdduizenden euro's. De optelling van de (sub)totalen in de tabellen wordt gedaan op niet-afgeronde bedragen. Hierdoor kunnen er kleine afrondingsverschillen in de tellingen ontstaan.

Sommige tabellen tonen we in duizendtallen of in hele euro's. Dit komt doordat er in sommige gevallen meer detail nodig is om het juiste inzicht te geven. Per tabel is in de kop aangegeven welke weergave van toepassing is.

Meetbare doelstellingen

Bij de behandeling van de Programmarekening 2022 heeft u een motie 'maak verantwoording concreet' aangenomen. Deze roept op om meer concrete verantwoording over beleidsdoelstellingen, met name in de programmateksten. In deze motie werd ook opgeroepen om hiermee te starten bij de begroting door een concrete doelstellingen op te nemen. We hebben hiermee een start gemaakt door in ieder geval bij elk programma een aantal doelen te formuleren. We beseffen ons dat dit nog beter kan en zullen hier het komende jaar in het gehele proces aandacht aan besteden. Het eerste moment waarin u de verbeteringen zal terugzien is bij de verantwoording in de Programmarekening 2023, en daarna in de doelstellingen bij de Programmabegroting van 2025.

De mutatiebegroting

Dit is de 'officiële' programmabegroting, zoals de wet die voorschrijft. Hierin staan alle veranderingen ten opzichte van de tweede kwartaalrapportage toegelicht. We vragen u om deze veranderingen goed te keuren. We noemen dit ook wel de 'mutatiebegroting'. De mutatiebegroting krijgt u als document (PDF) en als website op: <https://almere.pcportal.nl/>.

De mutatiebegroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Programmaplan

De (financiële) beleidsvoornemens van het college staan in het programmaplan. Het programmaplan bestaat uit de onderdelen:

- Financiën
In het programmaplan krijgt u een overzicht van de kosten van onze beleidsmatige keuzes. Dit zijn geen onvermijdelijke veranderingen, die staan in de kwartaalrapportages. Als u hiermee akkoord gaat geeft u ons toestemming om hier in 2024 geld aan uit te geven. Ook mogen we dan verplichtingen aangaan voor de jaren daarna.
- Ambities en speerpunten
We beschrijven onze doelstellingen en welke acties (speerpunten) we daar komend jaar voor uitvoeren. Met ingang van deze begroting hebben we daar per onderwerp ook de concrete doelstellingen naar aanleiding van de motie 'maak verantwoording concreet' opgenomen.
- Indicatoren
Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten we een verplichte set van beleidsindicatoren opnemen in de begroting. Deze zijn per programmaonderdeel via het tabblad 'Indicatoren' terug te vinden. Almere wordt waar mogelijk vergeleken met gemeenten met 100.000 tot 300.000 inwoners. Voor de indicatoren gaan we uit van de gegevens die door het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) en via de website waarstaatjegemeente.nl beschikbaar zijn. Het beschikbare peiljaar kan per indicator verschillen. Wij hebben de laatst beschikbare gegevens opgenomen. Per indicator wordt een korte toelichting gegeven en waar mogelijk de relatie gelegd met het gevoerde beleid.
- Verbonden partijen
In het programmaplan hebben we informatie over de verbonden partijen opgenomen. In de digitale omgeving geven we per verbonden partij een toelichting. In de toelichting staat bijvoorbeeld hoe een verbonden partij bijdraagt aan het beleid van de gemeente. Een totaaloverzicht van de Verbonden Partijen is opgenomen de gelijknamige [paragraaf](#).

Kwartaalrapportage derde kwartaal

Er gebeurt in de loop van het jaar veel, waarover weinig valt te kiezen. We krijgen bijvoorbeeld extra geld van het rijk. En de uitgaven kunnen voor onderdelen hoger of lager uitvallen dan verwacht. Deze 'onvermijdelijke' veranderingen presenteren we sinds 2021 in kwartaalrapportages. Met deze manier van werken houdt u het hele jaar controle en inzicht over de gemeentefinanciën. Om te voorkomen dat u te vaak over financiële documenten moet praten, hebben we de derde kwartaalrapportage als apart hoofdstuk in de begroting opgenomen. Met het raadsvoorstel van de begroting vragen wij ook toestemming voor de verandering van de budgetten die in de derde kwartaalrapportage staan toegelicht.

Paragrafen

Er zijn 8 paragrafen. Deze geven extra informatie over een specifiek onderwerp, bijvoorbeeld over het [grondbeleid](#) of het [Fonds Verstedelijking Almere](#) (FVA). Het gaat om onderwerpen die bij meer programma's terug komen, maar in de paragrafen gebundeld worden. We willen hiermee overzicht en verdieping geven. De meeste paragrafen zijn wettelijk verplicht. Dit zijn onder andere de paragraaf [lokale heffingen](#), [financiering](#) en [bedrijfsvoering](#). De paragraaf [FVA](#) is niet wettelijk verplicht. We voegen deze toe om u inzicht en overzicht te geven over dit onderwerp. Dit hebben we eerder zo met u en onze partners in het FVA afgesproken.

De paragraaf Floriade is met ingang van deze begroting komen te vervallen. Het evenement is voorbij. In de jaarrekening 2023 zullen we uiteraard wel een eindafrekening van het evenement opnemen.

We vragen speciaal aandacht voor de paragraaf lokale heffingen. Belangrijke lokale heffingen zijn de onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrecht. Ook geven we hierin inzicht in de ontwikkeling van de parkeertarieven. Via deze paragraaf informeren we u over de veranderingen in de lokale lasten. Dit hebben wij ook financieel vertaald in de begroting. Als u de begroting goedkeurt, keurt u ook die veranderingen goed. De juridische uitwerking van die veranderingen staat in de tarievennota en belastingverordeningen. Ook die moet u vaststellen. We hebben het presidium gevraagd om dit tegelijk met de begroting te agenderen, zodat u één keer besluit over de lokale lasten.

Bijlagen

In de digitale begroting zitten ook nog bijlagen.

In de bijlage 'opvolging aanvaarde moties en amendementen' kunt u lezen wat we doen met de moties die u heeft aangenomen met betrekking tot de P&C-documenten. Ook is in een bijlage toegelicht welke uitgangspunten en eenheden we toegepast hebben in deze begroting. In de bijlage incidentele en structurele baten en lasten laten we zien of onze begroting structureel in evenwicht is. En in de bijlagen presenteren we onze begroting per taakveld, zoals voorgeschreven door het *BBV*. In de bijlagen 'reserves' en 'voorzieningen' ziet u wat we de komende jaren aan de reserves en voorzieningen toevoegen en wat we daar weer uit halen. Ook beschrijven we wat we daarmee doen. Tenslotte hebben we ook de afkortingenlijst opgenomen.

De totaalbegroting

Samen met de mutatiebegroting maken we gelijktijdig ook een 'totaalbegroting'. Hiermee heeft u ook een totaalbeeld van de financiën. Daarin wordt niet de verandering van de budgetten toegelicht, maar het totaal van de budgetten. Niet alleen op totaalniveau, maar ook per activiteit. We hopen dat u zo beter kunt zien waar we ons geld aan uitgeven. De totaalbegroting ziet u alleen op de website, deze is te groot voor het boekwerk: [P6d133826563b4324aeae1ef52c0d3a06totaalbegroting](#). U kunt hierin doorklikken, en zo op hoofdlijnen maar ook in detail zien waar we het geld aan uitgeven.

Beïnvloedbaarheid van onze begroting

In de totaalbegroting laten we ook zien hoeveel van ons budget te beïnvloeden is. We hopen dat dit u helpt om zelf keuzes te maken in de begroting. We gebruiken de volgende indeling:

- niet beïnvloedbaar
- 0-25% beïnvloedbaar
- 25-50% beïnvloedbaar
- 50-75% beïnvloedbaar
- 75-100% beïnvloedbaar
- volledig beïnvloedbaar

Met beïnvloedbaarheid bedoelen we in hoeverre het mogelijk is om beleidskeuzes te maken waardoor financiële ruimte ontstaat. Wettelijke taken zijn bijvoorbeeld niet beïnvloedbaar of slechts tussen 1-25% beïnvloedbaar. Soms zijn er wel efficiency mogelijkheden, maar helemaal ermee stoppen kunnen we niet. Een voorbeeld is het leerlingenvervoer. Eigen beleid van de gemeente is gemakkelijker te beïnvloeden. We kiezen bijvoorbeeld zelf hoeveel geld we aan het welzijnswerk willen uitgeven. Dit is dus volledig beïnvloedbaar.

We beginnen de begroting met een samenvatting van de belangrijkste punten

We beschrijven hierin hoe de gemeente er financieel voorstaat en welke belangrijke (financiële) ontwikkelingen er zijn.

3 Derde kwartaalrapportage

3.1 Sociaal domein

Binnen het sociaal domein zien we twee belangrijke ontwikkelingen.

De eerste ontwikkeling is dat we bezig zijn om allen Wmo cliënten opnieuw te indiceren

Er zijn vanaf januari 2023 nieuwe contracten ingegaan voor de huishoudelijke hulp, individuele begeleiding en dagbesteding. We zijn hierbij overgestapt van ondersteuningsarrangementen naar losse zorgproducten. Ook zijn we gaan samenwerken met een kleinere groep van aanbieders. Alle 5.000 klanten worden geherindiceerd. De herindicaties hebben geleid tot een uitstroom van cliënten. Sommige trajecten zijn stopgezet omdat deze waren afgerond of op verzoek van de inwoner. Ook zijn er klanten overgegaan naar andere zorgvormen zoals de Wlz (Wet langdurige zorg) en Beschermd Wonen. De uitstroom is groter dan verwacht. We verwachten daarom een kostendaling van € 5,2 miljoen. Na aftrek van de openstaande bezuiniging van € 1,9 miljoen houden we nog € 3,3 miljoen over. Vooralsnog lijkt het erop dat iedereen de benodigde zorg kan ontvangen. Dit wordt gemonitord op basis van klachten en na-belacties onder inwoners.

De tweede ontwikkeling is dat de kostenstijging bij de jeugdhulp doorzet

Bij de jeugdhulp zonder verblijf stijgen de kosten met € 4,5 miljoen. Een belangrijke oorzaak is dat er veel gebruik wordt gemaakt van niet gecontracteerde zorg. Verder stijgen de kosten voor de jeugdhulp met verblijf, met € 1,5 miljoen. Dit komt vooral doordat de tarieven stijgen. Om de kosten beter onder controle te krijgen is het noodzakelijk om te investeren in de organisatie. Deze investeringen leggen we in het programmaplan van de begroting aan u voor. Met deze extra investeringen moeten de al ingeboekte bezuinigingen op de jeugdhulp worden ingevuld. Het gaat om de volgende bezuinigingen:

bedragen x € 1 miljoen

status Q3	bezuinigingsmaatregel	2024	2025	2026	2027
●	invoeren eigen bijdragen		6.100	6.100	6.100
●	korte termijn maatregelen	2.000	2.000	2.000	2.000
●	hervorming jeugdhulp			6.500	9.000
●	transformatie jeugdhulp met verblijf		2.000	3.000	4.000
	Totaal	2.200	10.100	17.600	21.100

Structureel moet er € 21 miljoen worden bezuinigd op de jeugdhulp. De maatregelen zijn toegelicht in de bezuinigingsmonitor. Voor de twee bezuinigingen die op rood staan hebben we ook een risicoreservering van € 12,6 miljoen opgenomen in onze risicoreserve. Hiermee kunnen we tijdelijk een vertraging van de invulling van de bezuinigingen opvangen. Dit is verder toegelicht onder de risico's.

De volgende begrotingsbijstellingen voeren we door:

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Jeugd					
jeugdhulp zonder verblijf	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
jeugdbescherming en jeugdreclassering	-450	-450	-450	-450	-450
jeugdhulp met verblijf			-1.500	-1.500	-1.500
regionale uitvoeringsorganisatie jeugd		-900	-900	-900	-900
implementatiekosten jeugdhulp	-300	-1.846	-146		
<i>subtotaal Jeugd</i>	<i>-5.250</i>	<i>-7.696</i>	<i>-7.496</i>	<i>-7.350</i>	<i>-7.350</i>
Overig					
bijstelling Wmo	-220	1.484	898	898	898
verwerking zienswijze GGD begroting		-161			
bijstand (BUIG)	-3.264				
bijzondere bijstand	250	100	100	100	100
totaal	-8.484	-6.273	-6.498	-6.352	-6.352

Jeugd

jeugdhulp zonder verblijf

Voor de jeugdhulp zonder verblijf verwachten we € 5,5 miljoen aan hogere uitgaven. Voor € 3,5 miljoen zijn dit hogere uitgaven voor de niet gecontracteerde jeugdhulp zonder verblijf. Voor € 2 miljoen zijn dit kosten van gecontracteerde jeugdhulp zonder verblijf. Hierbij zien we bij de gecontracteerde zorg dat de kostenstijging gedurende het jaar aanhoudt en zelfs in de zomermaanden hoger is dan in de maanden daarvoor. We verhogen het budget daarom structureel. Via korte termijn maatregelen zetten wij in om de kosten terug te dringen. Met deze maatregelen moet de openstaande taakstelling op de jeugdhulp worden ingevuld.

Op de Landelijke Transitie-arrangementen (LTA) verwachten we € 1 miljoen minder uit te geven. Het gaat om dure zorgvormen, sommige cliënten kosten meer dan € 100.000 per jaar. De zorg wordt landelijk ingekocht. Op de kosten hebben wij geen invloed. Op basis van de huidige declaraties zien we dat de uitgaven € 1 miljoen lager uitvallen. We verlagen het budget daarom structureel.

jeugdbescherming en jeugdreclassering

Op basis van cijfers van het eerste half jaar zien we met name extra uitgaven voor het justitiële deel. Het aantal jeugdreclasseringszaken en ondertoezichtstelling (OTS) langer dan een jaar neemt toe. Daarnaast kampt de grootste aanbieder met personele onderbezetting waardoor zaken soms op zich laten wachten. Deze aanbieder is volop bezig om hier verandering in aan te brengen. Gezien de druk op de jeugdveiligheidsketen verhogen we het budget structureel.

jeugdhulp met verblijf

Tijdens het aanbestedingsproces van de jeugdhulp met verblijf hebben aanbieders 'bezwaar' gemaakt tegen de hoogte van de tarieven van een aantal zorgproducten; Hierover zijn we met de aanbieders in gesprek gegaan. Uit deze gesprekken komt dat een aantal tarieven verhoogd moet worden. Het gaat om jeugdzorg+, 3 milieus voorzieningen, behandeld wonen en gezinshuizen. Naar verwachting nemen de kosten voor Almere hierdoor met € 1,5 miljoen toe. De andere tarieven worden niet verhoogd. De hogere kosten nemen we vanaf 2025 in de begroting op. Dit komt omdat de aanbesteding van de jeugdhulp met verblijf vertraagd ingaat en dus niet vanaf 2024. Voor 2024 gaan we er vanuit dat de huidige tarieven alleen met de indexatie verhoogd hoeven te worden.

Daarnaast is er ook geld nodig voor de aanbieders om de transformatie van zorg met verblijf te maken naar zorg thuis te maken en bijvoorbeeld ook groepen te verkleinen. Hiervoor moet een transformatiefonds worden ingericht. Hiervoor hebben we een risicoreservering van € 3 miljoen opgenomen in het weerstandsvermogen. Deze reservering was al beschikbaar voor het kunnen bieden van zorgcontinuïteit. Dit kost daarom geen extra geld.

regionale uitvoeringsorganisatie jeugd

Om de regionale jeugdhulp onder controle te krijgen is er extra capaciteit nodig voor de regionale uitvoeringsorganisatie. Wij reserveren hiervoor € 0,9 miljoen. Hiermee kan er extra personeel worden aangenomen om de aankoopcentrale te professionaliseren en om meer te kunnen inzetten op contractmanagement, controlling en het doorontwikkelen van de zorg. Het budget is hierbij taakstellend, gezien er in de regionale begroting meer geld is gevraagd om de organisatie te versterken.

implementatiekosten jeugdhulp

Om de gezinsteams op te zetten is budget nodig voor de implementatie. Dit geldt ook voor de implementatie van de inkoop jeugdhulp zonder verblijf en de vertraging bij de inkoop jeugdhulp met verblijf. In 2023 zal er een kwartiermaker aangesteld worden voor de implementatie van de gezinsteams. Ook is er extra personeel ingezet. Hierdoor zijn de kosten € 0,3 miljoen hoger. In 2024 is er in de huidige begroting € 0,3 miljoen beschikbaar voor de inkoop van de jeugdhulp. Dit verhogen we naar € 2 miljoen gezien de grote opgave die er ligt.

Daarnaast wordt er in 2024 en 2025 tijdelijk een extra manager aangesteld om te zorgen om de aanbestedingen en andere opgaven stevig aan te sturen.

Overig

Bijstelling Wmo

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. herindicaties	1.535	3.353	3.353	3.353	3.353
b. extra formatie voor herindicaties	-1.000				
c. zorgcontinuïteit Odeonstraat	-240	-240	-240	-240	-240
d. reservering voor verhoging tarieven	-295	-800	-800	-800	-800
e. CAO-verhoging 2023-2024		-509	-1.095	-1.095	-1.095
f. onafhankelijke clientondersteuning		-100	-100	-100	-100
g. hogere kosten persoonsgebonden budgetten (pgb) hulpmiddelen	-220	-220	-220	-220	-220
totaal	-220	1.484	898	898	898

Er zijn vanaf januari 2023 nieuwe contracten ingegaan voor de Wmo ondersteuning. Het gaat hierbij om huishoudelijke hulp, individuele begeleiding en dagbesteding. We zijn hierbij overgestapt van ondersteuningsarrangementen naar losse zorgproducten. Ook zijn we gaan samenwerken met een kleinere groep van aanbieders. Alle 5.000 klanten worden geherindiceerd.

a/b. herindicaties en extra personeelsinzet

Door de herindicaties houden we € 3,3 miljoen over op de begroting. Vooralsnog lijkt het erop dat iedereen de benodigde zorg kan ontvangen. Dit wordt gemonitord op basis van klachten en acties waarbij we inwoners nabellen. Omdat alle klanten geherindiceerd moeten worden huren we extra personeel in. De kosten zijn € 1 miljoen hoger dan verwacht. Dit is inclusief extra inzet voor vervanging bij ziekte.

c. zorgcontinuïteit Odeonstraat

In het wooncomplex Odeonstraat werden in voorgaande jaren al mensen begeleid. De aanbieder van deze locatie is buiten de aanbesteding gevallen. De locatie is nog wel steeds nodig om de benodigde zorg te kunnen leveren. Er zijn daarom langjarige afspraken gemaakt over het bieden van begeleiding van cliënten in wooncomplex Odeonstraat.

d. reservering voor verhoging tarieven individuele begeleiding en dagbesteding.

In november 2022 is toegezegd aan de gemeenteraad om de tarieven voor individuele begeleiding en dagbesteding te monitoren. Een werkgroep van de gemeente en zorgaanbieders heeft via een gezamenlijke 'routekaart' allerlei elementen van de tarieven bekeken. Via uitvragen zijn de cao's en de functieverdeling en de salaristreden van personeel in kaart gebracht. Deze gegevens wijken niet wezenlijk af van de kwaliteitseisen die de gemeente stelt op dit vlak. Wel lijkt de opslag voor ziekteverzuim en overhead te laag. Hiervoor reserveren we geld.

e. Wmo-ondersteuning CAO-verhoging 2023-2024

De CAO verhoging voor het zorgpersoneel bedraagt in totaal 10% over 2023 en 2024. Dit komt bovenop de salarisverhoging die zorgmedewerkers in 2023 al hebben gehad. Wij hebben ongeveer 5% prijscompensatie beschikbaar in 2024. Het overige deel zorgt voor een tekort. De afspraak is dat de loonsverhoging het jaar na afsluiten van de CAO in de tarieven wordt verwerkt. Vanaf 2024 zorgt dit dus voor hogere kosten.

f. onafhankelijke clientondersteuning (OCO)

De OCO is in Almere georganiseerd met ondersteuning door ervaringsdeskundigen. Per jaar worden er ongeveer 600 Almeerders geholpen. Uit de evaluatie van 2023 blijkt dat deze werkwijze gewaardeerd wordt door de inwoners die ondersteund worden. De kosten van de huidige werkwijze zijn € 100.000 hoger dan begroot. We verhogen het budget om de werkwijze voort te zetten.

g. hogere kosten persoonsgebonden budgetten (pgb) hulpmiddelen

Sinds 2022 zien we een toename van het gebruik van de pgb. De hogere pgb lasten leiden niet tot evenredig lagere uitgaven bij de verstrekking van Wmo hulpmiddelen. Met name de pgb uitgaven voor huisaanpassingen en scootmobielen stijgen fors

verwerking zienswijze GGD begroting

De gemeente Almere heeft een zienswijze ingediend op de GGD begroting 2024. Na overleg met het GGD bestuur is het volgende besloten:

- voor positieve gezondheid wordt geen extra geld beschikbaar gesteld
- voor preventieve ouderen gezondheid wordt extra geld beschikbaar gesteld aan de GGD. het Almeerse aandeel is € 35.000. Dekking wordt gezocht binnen de GALA-middelen.
- Voor publieke gezondheid komt geen extra geld beschikbaar omdat de GGD hier al geld voor heeft in de begroting. Alleen in 2024 wordt er een knelpuntenbudget beschikbaar gesteld. Het Almeerse aandeel is € 161.000.

bijstand (BUIG)

Voor 2023 is in de begroting rekening gehouden met bijstandsuitgaven voor gemiddeld 4.856 klanten. Sinds het begin van de zomer zien wij dat de aantallen niet verder afnemen en zelfs licht stijgen. Hierdoor verwachten wij nu gemiddeld 4.927 klanten in 2023. Hierdoor nemen de bijstandsuitgaven met circa € 1,2 miljoen toe. Verder neemt het gemiddelde uitkeringsbedrag toe van € 16.500 naar € 17.000. Dit komt vooral door de verhoging van het minimumloon. Dit leidt tot een tegenvaller van afgerond € 2,4 mln.

We krijgen bij de septembercirculaire nog we € 0,2 miljoen extra voor hogere bijstandskosten door de instroom van statushouders. Tenslotte zijn er nog enkele kleine afwijkingen, waardoor er per saldo een 'extra' tekort wordt verwacht van € 3,3 mln. Dit is bovenop het al begroote tekort in de 2e kwartaalrapportage van € 0,8 miljoen.

De toename van de klantenaantallen en de uitgaven per klant zorgen ook voor hogere kosten in 2024 en verder. Ook waren de gerealiseerde inkomsten uit terugvordering en verhaal van bijstand de afgelopen jaren lager dan begroot. Wij hebben onze meerjarenraming hier nu op aangepast. Het Rijksbudget 2024 moet nog worden bijgesteld. We zullen dit meenemen in de 1e kwartaalrapportage 2024. We begroten totdat we een goed beeld van de kosten in 2024 hebben de bijstand neutraal. Dit hebben we in de afgelopen 5 jaar ook gedaan.

bijzondere bijstand

De normbedragen van duurzame gebruiksgoederen die vergoed worden via de bijzondere bijstand zijn sinds medio 2023 verhoogd, De extra kosten zijn naar verwachting € 0,3 miljoen per jaar. Dit is betaald binnen de begroting van de bijzondere bijstand en het beschermingsbewind. De verhoging is pas medio 2023 ingegaan. We verwachten daarom in 2023 € 0,15 miljoen over te houden.

Ook zien we na jaren van oplopende kosten voor beschermingsbewind sinds 2022 de kosten stabiliseren. Omdat we in de begroting rekening hielden met een stijging van de kosten verwachten we vanaf 2023 € 0,1 miljoen lagere uitgaven.

3.2 Belasting

In deze risicogroep actualiseren we onze inkomsten uit belastingen en heffingen. De belangrijkste wijziging is dat we zien dat onze parkeergarages steeds drukker bezet zijn. Dit lever teen voordeel op van ruim € 1 miljoen per jaar.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
actualisatie parkeren	608	1.580	1.427	1.003	1.003
buitenreclame	-1.000				
naheffing BTW	-333				
naheffing straatparkeren	400	202	202	202	202
toeristenbelasting	228				
totaal	-97	1.782	1.629	1.205	1.205

actualisatie parkeren

We hebben de begroting van het gereguleerd parkeren geactualiseerd. Doordat de parkeergarages steeds drukker bezet zijn en we de parkeertarieven verhogen voor inflatie nemen onze inkomsten structureel toe. Ook onze kosten stijgen door inflatie, maar doordat de inkomsten hoger zijn dan de kosten levert dit per saldo een voordeel op van € 1,2 miljoen structureel.

Hier staat tegenover dat de noodzakelijke investering in de parkeergarage onder de nieuwe campus Windesheim (huidige parkeerplaats Hospitaalterrein) ongeveer € 16 miljoen hoger is dan eerder ingeschat. Dit levert vanaf 2026 een structureel nadeel op van € 0,4 miljoen.

buitenreclame

De afgelopen jaren zijn de opbrengsten uit reclameborden in de openbare ruimte al meermaals tegengevallen. Eerst kwam dit doordat de aanbesteding vanwege de economische terugslag moest worden uitgesteld. Daarna bleek de nieuwe leverancier te maken te hebben met opstartproblemen. Nu vallen de opbrengsten voor 2023 opnieuw € 1 miljoen lager uit dan begroot. Dit komt doordat een deel van de (vooral digitale) reclamevitrites nog altijd niet geplaatst is. Met de leverancier zal ook worden besproken in hoeverre het tekort doorwerkt naar volgende jaren.

naheffing BTW

De gemeente moet op sommige producten en diensten btw betalen. Bij een interne controle hebben wij onderzocht of op alle onderdelen wel de juiste btw wordt afgedragen aan de belastingdienst. Dit heeft geleid tot een correctie bij de huurcontracten en het gehandicaptenvervoer. Per saldo moeten we nog € 0,3 miljoen extra btw betalen.

naheffing straatparkeren

In 2023 worden meer naheffingsaanslagen straatparkeren opgelegd dan begroot. Hiertegenover staat dat de kosten van parkeertoezicht en administratieve (voorziening en bezwaren) kosten toenemen.

Voor 2024 is een nieuwe kostenonderbouwing gemaakt. Per saldo is er een structureel voordeel van € 0,2 miljoen. De kostendekkendheid van naheffing parkeren is hiermee bijna 100%.

toeristenbelasting

We hebben vorig jaar een inschatting gemaakt van de te ontvangen toeristenbelasting. Omdat de toeristenbelasting in de corona periode is ingevoerd, kon er nog moeilijk een inschatting gemaakt worden van het aantal toeristen. We hebben nu de aanslagen voor toeristenbelasting 2022 opgelegd en er blijken meer toeristen de stad te hebben bezocht dan verwacht. Dit zorgt voor extra opbrengsten in 2023. Hiermee verwachten we dat de verwachtingen voor de komende jaren realistisch zijn.

3.3 Demografie

In deze risicogroep presenteren we de afwijkingen die ontstaat doordat de samenstelling van onze bevolking verandert. Bijvoorbeeld meer ouderen en minder jongeren. Dit kwartaal gaat het vooral om de gewijzigde scholenplanning.

Actualisatie onderwijshuisvesting

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a) fasering scholen	89	292	662	2.371	1.194
b) tijdelijke huisvesting			-318	-315	-312
c) actualisatie jaarschijf 2028/2029					
d) tijdelijke huisvesting: de Meergronden				-1.000	-1.000
e) nieuwbouw Shri Ganesha school				-28	-128
f) overig	38	-536	-6	116	10
totaal	127	-244	338	1.144	-236

a) fasering: de oplevering van scholen kan door verschillende oorzaken worden aangepast. Bij deze actualisatie is de belangrijkste wijziging de vertraging van het IHP Baken Stad college. De oplevering van de school wordt nu uitgesteld van 2025 naar 2027. We zijn nog in gesprek met het bestuur, waardoor de realisatie is uitgesteld. Verder leidt onder andere het Didam-arrest tot vertraging bij IHP Stedenwijk van 2025 naar 2026. Ook is de planontwikkeling voor IHP Molenbuurt nog niet ver gevorderd waardoor deze school ook in 2026 wordt opgeleverd in plaats van 2025.

b) tijdelijke onderwijshuisvesting: twee tijdelijke locaties (één in Poort en één in Nobelhorst) kunnen niet op de huidige locatie blijven staan. Daarom is het noodzakelijk om in 2024 deze twee tijdelijke locaties te verplaatsen. De gewenste nieuwe locaties in Nobelhorst zijn nog niet bekend. De geraamde investering voor de verplaatsing bedraagt € 1,5 miljoen. Dit leidt tot een jaarlast van ruim € 300.000.

c) actualisatie jaarschijf 2028/2029: door het toevoegen van een extra jaar komen er kosten binnen ons perspectief van scholen die in 2027 worden opgeleverd. Dit effect is ongeveer € 1 miljoen, en is met name te verklaren door de verwachte oplevering van de Meergronden.

d) tijdelijke onderwijshuisvesting - de Meergronden: de plek waar de nieuwe school moet komen is aangepast. Voor deze nieuwe plek moet een deel van de oude school worden gesloopt. Daardoor is tijdelijke onderwijshuisvesting noodzakelijk.

e) Vervangende nieuwbouw: de Shri Ganesha school stond in het IHP fase III (2021) niet genoemd onder de vier prioriteitswijken en daardoor was de vervanging gepland na 2034. Nu blijkt echter dat de Shri Ganesha school op basis van de hardheidsclausule eerder in aanmerking komt voor vervanging. Wij gaan onderzoeken of dit onderdeel kan worden van de Brede Buurt School Noord. Op basis van de bestaande normen voor onderwijshuisvesting wordt een investeringskrediet van € 3,1 miljoen aangevraagd. Dit leidt tot structurele kosten van € 0,13 miljoen.

f) overige bijstellingen: dit zijn diverse technische bijstellingen die per saldo een klein effect op het perspectief hebben.

3.4 Gemeentefonds

In deze groep geven we de wijzigingen van uitkeringen binnen het gemeentefonds weer. Van het Rijk hebben we de septembercirculaire ontvangen. Daarin zijn verschillende taken beschreven die gemeenten de komende tijd gaan uitvoeren en hoeveel geld ze daarvoor krijgen. Deze 'taakmutaties' zijn grotendeels opgenomen onder de neutrale bijstellingen in de bijlage. Ook hebben we duidelijkheid gekregen over de groei van het gemeentefonds vanaf 2027 (het volume-accres). Dit levert ons ten opzichte van het vorige kwartaal structureel € 8,5 miljoen op. Het gemeentefonds krimpt overigens vanaf 2026 nog steeds. We noemen die daling aan inkomsten ook wel het 'ravijn'. Ook worden gemeenten vanaf 2026 nog gekort door de opschalingskorting. Het accres 2027 dat we nu krijgen is hiervoor geen oplossing. Verder krijgen we ook geen geld voor de extra groei van het sociaal domein.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
accres gemeentefonds en onderuitputting btw compensatiefonds		570	347		12.747
energiearmoede en vroegsignalering		643			
extra loon- en prijs accres 2024					
totaal		1.213	347		12.747

accres gemeentefonds en onderuitputting btw compensatiefonds

Het volume-accres 2027 levert ons ten opzichte van het vorige kwartaal structureel € 8,5 miljoen op. Verder verwachten we in 2027 nog € 4 miljoen extra te krijgen, omdat er ruimte is in het btw-compensatiefonds. Het btw compensatiefonds wordt betaald door een korting op het gemeentefonds. Gemeenten investeren minder dan door het Rijk begroot. Er is daarom ook minder geld nodig voor de compensatie van btw bij gemeenten. Dit geld krijgen wij terug via het gemeentefonds. Als laatste is er nog een correctie doorgevoerd over 2024 en 2025.

energiearmoede en vroegsignalering

We krijgen van het Rijk in 2024, net zoals in 2023 € 0,6 miljoen extra voor extra inzet voor vroegsignalering en om gemeenten tegemoet te komen in het verwachte extra beroep op bijzondere bijstand. Wij reserveren het geld binnen de buffer voor bestaanszekerheid.

extra loon- en prijs accres 2024

We krijgen structureel ongeveer € 4,5 miljoen extra voor de inflatie in 2024. Dit is vooral een bijstelling op verwachte hogere loonstijgingen. Wij hebben het geld nodig voor hogere inflatie die we nu al zien en voor de verwachte cao die zal worden afgesloten. We reserveren het geld hiervoor

3.5 Prijsstijging

In de begroting 2023 hebben we een structurele buffer gevormd om de extreem hoge inflatie mee te kunnen betalen.

Er zijn de afgelopen periode grote veranderingen in de opbouw van de inflatie geweest. In 2022 stegen de energieprijzen tot ongekende hoogte. Hierdoor steeg de inflatie ook sterk. De gasprijs is inmiddels weer gedaald naar een redelijk normaal niveau. De inflatie is inmiddels ook weer wat lager, maar historisch gezien nog steeds erg hoog. De inflatie zit rond de 6%, terwijl de Europese Centrale Bank streeft naar 2%.

We zetten de inflatiebuffer in om de hoge inflatie structureel op te vangen

Na het tweede kwartaal hadden we nog structureel € 8 miljoen over in de inflatiebuffer. We hebben in deze rapportage alle bekende loon- en prijsknelpunten 2023 verzameld. We lijken nu uit te komen met de inflatiebuffer. Het restant brengen we ten gunste van het perspectief.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inflatiebuffer na Q2 rapportage		4.080	8.652	8.543	8.448
bijdrage Veiligheidsregio Flevoland	-559	-559	-559	-559	-559
energiekosten	-68	3.889	-2.093	-2.093	-2.093
extra l&p instellingen (7,32% i.p.v. 5,58%)		-1.127	-1.122	-1.122	-1.122
GGD: stijging lonen en energiekosten		-100			
hogere indexatie tarieven 2023 jeugdhulp zonder verblijf		-400	-400	-400	-400
huisvestingskosten wijkteams		-15	-15	-15	-15
indexatie leerlingenvervoer		-190	-190	-190	-190
inhuur boa's Stadstoezicht	-400	-400	-400	-400	-400
klantcontactcentrum (KCC)	-18	-18	-18	-18	-18
loon & prijsstijging beheer en onderhoud		-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
nieuwe aanbesteding vervoer			-176	-176	-176
prijsstijging schoonbestekken		-300	-300	-300	-300
prijsstijging Wmo klassiek/hulpmiddelen		-200	-200	-200	-200
schuldhulpverlening		-316	-316	-316	-316
stijging energielasten Bibliotheek en Kunstlinie	-130				
verplichte verhoging tarief pleegzorg		-200	-200	-200	-200
<i>totaal knelpunten</i>	<i>-1.176</i>	<i>-1.936</i>	<i>-7.989</i>	<i>-7.989</i>	<i>-7.989</i>
totaal	-1.176	2.144	663	554	459

bijdrage Veiligheidsregio Flevoland

De veiligheidsregio heeft voor 2023 de effecten vanuit de nieuwe CAO nog niet doorberekend aan de gemeenten. De extra bijdrage voor Almere bedraagt € 559.000. Het effect van de loonmutatie 2023 werkt structureel door naar 2024 en verder.

energiekosten

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen hard gestegen. In de Programmabegroting 2023 hebben we de budgetten voor 2023 en 2024 daarom met circa € 6 miljoen per jaar verhoogd. In afwachting van de ontwikkeling van de energietarieven hebben we dat toen niet structureel doorgevoerd. We hebben de energiekosten opnieuw berekend op basis van het huidige verbruik en tarieven. Doordat de tarieven de laatste tijd weer zijn gedaald verwachten we dat het extra geld in 2024 niet helemaal nodig is. Hiervan kan € 4 miljoen weer vrijvallen. Omdat de budgetten vanaf 2025 nog niet hadden aangepast is hiervoor structureel € 2,1 miljoen extra nodig.

extra l&p instellingen (7,32% i.p.v. 5,58%)

Bij de Programmabegroting 2023 is besloten om de gesubsidieerde instellingen 5,58% loon- en prijscompensatie te geven. Dit is het geld dat we ook van het Rijk kregen. De instellingen hadden 7,32% moeten krijgen volgens de inflatiecijfers.

GGD: stijging lonen en energiekosten

De energiekosten van de GGD nemen naar verwachting met € 100.000 toe. Vanaf 2025 gaan we opnieuw kijken naar de hoogte van de energiekosten.

hogere indexatie tarieven 2023 jeugdhulp zonder verblijf

De afspraak is dat de tarieven van de jeugdhulp zonder verblijf worden geïndexeerd op basis van indexen (OVA en PPC). De definitieve OVA index 2023 is hoger dan de gebruikte OVA index bij de indexatie van de tarieven in 2023. De tarieven 2024 worden hierop gecorrigeerd. Dit kost € 0,4 miljoen.

huisvestingskosten wijkteams

De huisvestingskosten zijn toegenomen als gevolg van de hoge inflatie.

indexatie leerlingenvervoer

Contractueel zijn wij verplicht jaarlijks per 1 januari de tarieven te indexeren met de zogenaamde NEA index. Het indexatie percentage 2023 is 13,7% voor het taxivervoer en 10,7 % voor het busvervoer. Dit leidt tot een structureel knelpunt van € 190.000.

In de rapportage van het 4e kwartaal 2022 is door het college besloten dat prijsstijgingen alleen incidenteel voor 2023 worden toegekend. Daarom wordt de structurele component van dit knelpunt in de programmabegroting ingebracht.

inhuur boa's Stadstoezicht

Voor het stadstoezicht huren wij boa's in via een externe partij. Deze partij volgt de cao van de gemeente. Wij hebben in de begroting 2023 het inhuurbudget verhoogd voor prijsstijgingen, maar de lonen zijn harder gestegen (12-13%). Hierdoor komen we geld tekort. Als we het budget niet alsnog verhogen kunnen we steeds minder capaciteit inzetten op straat.

klantcontactcentrum (KCC)

De inhuurtarieven voor externe medewerkers van ons klant contact centrum (KCC) zijn hard gestegen. Door de cao-verhoging gemeente per 1 januari 2023 en het doorberekenen per 1 juli van hogere pensioenlasten en een toeslag voor ziekte en leegloop zijn de tarieven van Startpeople met 26,8% gestegen ten opzichte van 2022. Hiervan is 5% gecompenseerd. Door dit verschil kan KCC minder mensen inzetten dan noodzakelijk is om de werkzaamheden te continueren.

loon & prijsstijging beheer en onderhoud

Voor 2023 is budget beschikbaar gesteld om de inflatie op te kunnen vangen. Besloten is om eerst aan te kijken hoe de prijzen zich daadwerkelijk zouden ontwikkelen, voordat middelen voor de jaren daarna beschikbaar zouden worden gesteld. Inmiddels kunnen we zeggen dat de prijsstijgingen uit 2022 en 2023 zich structureel voordoen.

nieuwe aanbesteding vervoer

In het vierde kwartaal van 2024 wordt het collectieve vervoer en de klachtencoördinatie opnieuw aanbesteed. De kosten van het collectieve vervoer zullen stijgen tot een marktconform prijsniveau. Tot nu toe waren de kosten niet marktconform omdat we een lump sum contract hadden met één aanbieder. Dit mag nu niet, meer.

Daarnaast zal het collectieve vervoer op een andere manier aangeboden worden aan de inwoners. Hiervoor is een mobiliteitsvisie opgesteld. Deze kosten zijn afzonderlijk als afweegbaar opgenomen in de begroting.

prijsstijging schoonbestekken

Naast het beheer en onderhoud verzorgt Tomin ook de zogenaamde 'schoonbestekken'. Het gaat hier om het legen van prullenbakken en het opruimen van zwerfvuil. We hebben met Tomin afgesproken dat het budget elk jaar wordt verhoogd met de consumentenprijsindex. Deze is hoger dan de indexatie die wij hebben gekregen van het Rijk en in onze begroting hebben verwerkt. Dit leidt tot een structureel tekort van € 0,3 miljoen.

prijsstijging Wmo klassiek/hulpmiddelen

de prijsstijging per contractleverancier voor 2023 is afgestemd met de gemeente.. De gemiddelde prijsstijging is 10%. De compensatie voor de dekking van de lonen en prijzen is 5%. Daardoor ontstaat er een financieel knelpunt.

schuldhulpverlening

Eind 2023 loopt het contract met de huidige aanbieder van schuldhulpverlening af. Er heeft daarom een aanbesteding plaatsgevonden. Uitkomst is dat als gevolg van de huidige marktomstandigheden het nieuwe contract vanaf 2024 € 0,3 miljoen duurder wordt.

stijging energielasten Bibliotheek en Kunstlinie

De Bibliotheek en Kunstlinie hebben laten weten dat geconfronteerd zijn met de gestegen energielasten en loonkosten.

Er is afgesproken dat de volgende lijn wordt gehanteerd:

1. In principe lost de instelling het knelpunt eerst op binnen het eigen vermogen of jaarresultaat
2. We bekijken het knelpunt van jaar op jaar (in ieder geval niet langer dan de lengte van het energiecontract). We zien nu al dat de energieprijzen lager zijn dan een half jaar geleden. We stellen dus geen budget structureel beschikbaar.
3. Uiteindelijk besluit het college en de gemeenteraad over toekenning van het extra budget bij de financiële kwartaalrapportages.

De Bibliotheek kan in 2023 de gestegen kosten dekken uit de egalisatiereserve maar in 2024 is deze niet meer toereikend.

Kunstlinie heeft een negatief eigen vermogen en daardoor geen ruimte om de extra kosten zelf te dekken. Op basis van het werkelijke verbruik tot en met juni verwachten zij voor 2023 een knelpunt van € 130.000. Vanwege de onzekerheid op de markt is het knelpunt voor 2024 nog niet in te schatten. Bij deze begroting wordt ook een krediet aangevraagd voor duurzaamheidsmaatregelen bij de Bibliotheek. Dat zou op termijn een daling van de energielasten met zich mee moeten brengen.

verplichte verhoging tarief pleegzorg

Het ministerie van VWS heeft in de Staatscourant van december 2022 aangekondigd dat de pleegvergoeding voor pleegouders in verband met de sterke inflatie wordt verhoogd met 14,3%. Jeugdhulpaanbieders zijn op grond van deze aankondiging verplicht de hogere bijdrage te vergoeden aan pleegouders.

Omdat de pleegvergoeding een groot onderdeel uitmaakt van het tarief is het tarief extra verhoogd om de jeugdhulpaanbieders te compenseren voor deze kosten.

3.6 Projecten

In deze risicogroep geven we u een actualisatie van onze projecten. De belangrijkste verandering is dat we nu rekening houden met meevallende kosten van de opvang van Oekraïners. Het gaat om een meevaller van € 16 miljoen.

Verder ramen we de kosten van de afvalwaterzorg Oosterwold. Deze raming is niet nieuw, maar deze stond in de vorige kwartaalrapportage nog bij de buffer opgenomen. Het gaat hier dus om een boekhoudkundige verschuiving. De kosten zijn niet gewijzigd.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
afvalwaterzorg Oosterwold	-4.500		-5.900	-5.400	-2.700
coördinatieteam Oosterwold	-150				
Floriade		115	241	241	241
opvang Oekraïners	16.500				
taskforce huisvesting vergunninghouders 2024		-3.833			
vrijval restantbudget Werkbedrijf Floriade	336				
totaal	12.186	-3.718	-5.659	-5.159	-2.459

Afvalwaterzorg Oosterwold

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. kosten tijdelijke maatregelen (inclusief beheer)	-2.500	-7.500	-6.600	-6.000	-3.200
b. al in de begroting verwerkt	2.500	7.000	300	300	200
c. beheerkosten ten laste van heffing		500	400	300	300
d. risicoreservering afvalwater	-4.500				
totaal	-4.500		-5.900	-5.400	-2.700

We moeten tijdelijke maatregelen treffen voor de afvalwaterzorg in Oosterwold, totdat de definitieve riolering klaar is. Deze maatregelen leiden tot 2028 tot incidentele exploitatiekosten die wij niet kunnen betalen uit de rioolheffing. We betalen deze kosten dus uit de algemene middelen. Via afzonderlijke raadsvoorstellen (RV23006 en RV23225) zijn de kosten tot en met 2024 al in de begroting verwerkt. We nemen nu ook de incidentele exploitatiekosten na 2024 op in de begroting. En we treffen een risicoreservering van € 4,5 miljoen, zoals voorgesteld in het Raadsvoorstel Fasering, verrekening en dekking afvalwaterzorg Oosterwold (RV23225).

Zoals eerder aangegeven vinden we dat ook onze partners mede verantwoordelijk zijn voor deze kosten. We zijn daarom ook nadrukkelijk met ze in gesprek om duidelijk te maken dat een deel van de rekening bij hen hoort te liggen. We gaan er daarom vanuit dat het bedrag dat we nu in de begroting opnemen uiteindelijk lager wordt.

De beheerkosten van het riool, en de kosten die betrekking hebben op de aanleg van riolering, verwerken we wel in het tarief voor de rioolheffing. De rioolheffing zal hierdoor voor de hele stad stijgen. Ook de inwoners van Oosterwold die aangesloten worden op de riolering zullen rioolheffing gaan betalen.

coördinatieteam Oosterwold

Het coördinatieteam Oosterwold werkt als schakel tussen de gebiedsorganisatie en gemeente. Het gaat om gemeentelijke taken die wij niet mogen betalen uit het kostenverhaal Oosterwold. Tot en met 2022 betaalden we 1/3 van deze kosten uit het Fonds Verstedelijking Almere (FVA). We zijn er in de begroting vanuit gegaan dat dit ook in 2023 zo is. In de begroting van het FVA is daar alleen geen rekening mee gehouden, en dus geen ruimte voor. Dit leidt tot een knelpunt van € 150.000. Na 2023 moeten deze taken onderdeel zijn van de reguliere gemeentelijke taken en is een afzonderlijk coördinatieteam niet meer nodig.

Floriade

Het evenement heeft in 2022 plaatsgevonden. In 2023 zijn er nog werkzaamheden geweest ten aanzien van de afbouw van het evenement. Vanaf 2024 vindt geen ambtelijke inzet meer plaats op de Floriade. Alle medewerkers hebben een andere functie gevonden, het resterende personeelsbudget kan vrijvallen.

opvang Oekraïners

De kosten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in 2023 komen naar verwachting uit op € 31,6 miljoen. Op basis van de huidige regels vanuit het Rijk verwachten we € 48,1 miljoen aan baten. Per saldo een overschot van € 16,5 miljoen. Het overschot komt vooral omdat de normvergoeding van € 83 per beschikbare plek per dag voor de gemeentelijke opvang Oekraïners (G00) hoger is dan de kosten die we maken.

Dit overschot kan nog wijzigen indien het Rijk besluit om het bedrag van de normvergoeding G00 te verlagen. In 2022 is dit ook tussentijds gebeurd. Vanuit informele contacten hebben we nu gehoord dat het Rijk naar alle waarschijnlijkheid het normbedrag 2023 niet gaat aanpassen. We hebben het verwachte voordeel daarom in de begroting meegenomen. Er lijkt geen verplichting te zijn om het voordeel aan het Rijk terug te betalen.

Het Rijk voert op dit moment ook een monitoring onderzoek voor 2024 uit naar de hoogte van de normbedragen. De verantwoordingssystematiek vanaf 2024 zal op basis van het onderzoek worden aangepast, zodat meer op werkelijke kosten verantwoord moet worden. Daarnaast wordt gekeken wat ze nog gaan repareren of faciliteren om overschotten over 2023 terug te laten betalen. Het is onduidelijk hoe lang de oorlog in Oekraïne nog voortduurt. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de opvang in 2024 een gelijke omvang heeft als in 2023. We gaan er vanuit dat het Rijk in 2024 overstapt op een vergoedingssysteem op basis van werkelijke kosten. Ook kunnen enkele kostenposten worden beperkt. Om die reden begroten wij voor 2024 zowel de uitgaven als inkomsten op € 30 miljoen.

taskforce huisvesting vergunninghouders 2024

Voor de meest urgente maatregelen uit het plan van aanpak Taakstelling Huisvesting Vergunninghouders heeft de raad voor de zomer een werkbudget van € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld. Dit budget is nodig om aan de taakstelling 2023 te voldoen. De raad is over de concrete maatregelen geïnformeerd.

Voor 2024 is er ook geld nodig om te kunnen voldoen aan de taakstelling. De taakstelling is nog niet bekend, maar we verwachten ongeveer 650 vergunninghouders te moeten huisvesten. We hebben € 1,3 miljoen nodig voor het betalen van de organisatie- en projectkosten. Dit kunnen we betalen uit de reservering die nog in de buffer zat voor het plan van aanpak vergunninghouders. Daarnaast verwachten we € 2,5 miljoen nodig te hebben voor maatregelen om aan de taakstelling 2024 te kunnen voldoen. We denken aan de volgende maatregelen:

- het aftoppen van de huur van ongeveer 50 woningen
- onzelfstandige kamerverhuur van ongeveer 200 kamers. Hierbij is geld nodig voor (sociaal) beheer en een bijdrage in de transformatie van vastgoed.

vrijval restantbudget Werkbedrijf Floriade

Het Werkbedrijf Floriade is afgerond. Er resteert nog een incidenteel budget van € 0,34 miljoen. Dit kan vrijvallen.

3.7 Wetgeving

Wetgeving dwingt ons soms tot extra uitgaven. Bijvoorbeeld voor informatieveiligheid en privacy. Soms zijn er ook meevallers. Dit jaar krijgt de gemeente een vergoeding voor ingezameld plastic. Producenten moeten betalen voor wegwerp plastic. Gemeenten moeten dit opruimen als het in de openbare ruimte terecht komt. Hiervoor krijgen gemeenten een vergoeding.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
informatieveiligheid en privacy		-150	-300	-300	-300
plasticvergoeding	658	680	703	725	748
totaal	658	530	403	425	448

informatieveiligheid en privacy

De gemeente heeft diverse toezichthoudende taken en onderzoekstaken. Vanuit (externe) toezichthouders of landelijke overheid zien we een trend waarin de verantwoordingsplicht in het kader van informatieveiligheid steeds meer toeneemt. Er is een nieuwe Europese cyberbeveiligingsrichtlijn, NIS-2 (Network & Information Security). Deze richtlijn richt zich op de risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen. De richtlijn moet uiterlijk 18 oktober 2024 zijn opgenomen in nationale wetgeving. Ook overheden, waaronder gemeente Almere, moeten medio 2024 voldoen aan de cyberbeveiligingswetgeving.

Daarnaast is er een verdere aanscherping van de huidige BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), dit is de BIO-2. BIO is het basishoofdkader voor informatiebeveiliging binnen de overheid. Als gevolg van BIO-2 neemt het aantal taken toe. Verder is er de Wet Digitale Overheid (WDO). Deze wet regelt dat burgers en bedrijven veilig en betrouwbaar kunnen inloggen bij de overheid. De wet treedt gefaseerd in werking per 1 juli 2023. Hiermee neemt ook de verantwoordingslast toe via ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). De externe auditors die dit controleren vragen daarom een hogere vergoeding. Het niet nakomen van de maatregelen zal leiden tot boetes en grote informatieveiligheidsrisico's. Ook kan het zijn dat de gemeente Almere en de burgers geen gebruik meer mogen maken van toepassingen zoals DigiD en SUWInet. Op grond van de Wet politie gegevens (Wpg) is gemeente Almere verplicht een externe audit uit te laten voeren. Als we niet voldoen aan de nieuwe eisen dan lopen we het risico op imagoschade en een financieel risico door een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens.

Plasticvergoeding

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. vergoeding single-use plastics	739	757	775	793	812
b. vergoeding verpakkingen in prullenbakken	169	173	178	182	186
c. vervallen zwerfafval plus subsidie	-250	-250	-250	-250	-250
totaal	658	680	703	725	748

a. vergoeding single-use plastics

De Europese Single-use plastic richtlijn leidt tot nieuwe regels over wegwerpplastic in Nederland. Een van de nieuwe regels is dat producenten van wegwerpplastic vanaf 1 januari 2023 meebetalen aan het opruimen en verwerken van het wegwerpplastic in het zwerfafval (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid). De vergoeding wordt door het Rijk vastgesteld en bedraagt voorlopig € 3,49 per inwoner.

b. vergoeding verpakkingen in prullenbakken

Daarnaast betaalt het Afvalfonds Verpakkingen gemeenten en andere gebiedsbeheerders vanaf 1 januari 2023 voor het aandeel verpakkingen in openbare prullenbakken. De vergoeding heeft betrekking op zowel het beheren en ledigen van prullenbakken als voor de verwerking van het verpakkingsafval. Het Afvalfonds betaalt een vergoeding van € 0,76 per inwoner.

c. vervallen zwerfafval plus subsidie

De zwerfafval plus subsidie die gemeenten van het Afvalfonds krijgen voor het verminderen van het zwerfafval stopt. Hiervoor in de plaats komen bovengenoemde regelingen.

3.8 Woningbouw/markt

Binnen deze risicogroep presenteren wij de verwachte winstafracht van het grondbedrijf en de geraamde woningproductie. Vanuit het grondbedrijf verwachten wij een winstafracht van ongeveer € 20 miljoen, over het boekjaar 2023. Voor een deel komt dit geld in 2024 beschikbaar.

Verder verwachten we dat de woningproductie lager wordt. Over de jaren 2023 t/m 2027 dachten we eerst bijna 10.500 woningen te kunnen opleveren. Dat worden er nu waarschijnlijk 8.300.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inschatting resultaat grondbedrijf	5.700	15.700			
lagere woningbouwprognose		-1.782	-2.458	-4.065	-4.210
totaal	5.700	13.918	-2.458	-4.065	-4.210

Inschatting resultaat grondbedrijf

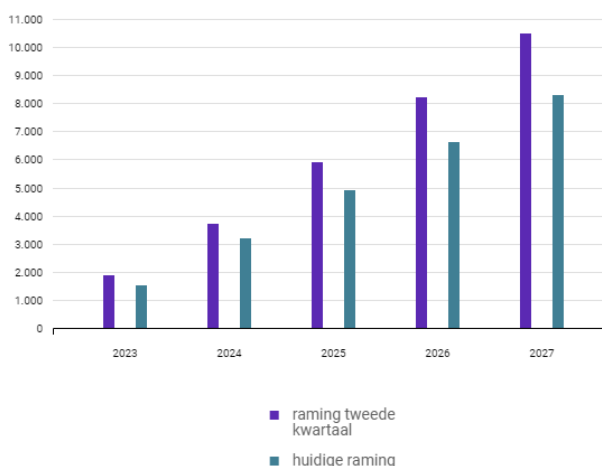
We hebben een inschatting gemaakt van het resultaat van het grondbedrijf in 2023. Ondanks de verslechtering van de markt, verwachten we dat in 2023 het grondbedrijf toch ruim € 6 miljoen kan afdragen aan de algemene dienst. In de paragraaf grondbeleid wordt dit verder toegelicht. Na de te betalen vennootschapsbelasting (vpb) blijft er netto € 5,7 miljoen over. Het is een inschatting met veel onzekerheden, bij de programmarekening weten we het werkelijke bedrag.

In het najaar van 2023 wordt de grondexploitatie Nobelhorst fase 5 (Twentsekant) aan de gemeenteraad voorgelegd. Als die wordt vastgesteld kan de eerder getroffen voorziening voor de lagere grondwaarde van deze MVA-grond vrijvallen. Dit levert dan een voordeel op van € 19,4 miljoen. We willen de Raad niet het gevoel geven dat zij hier vanwege de begroting nog dit jaar een besluit over moeten nemen. We verwerken dit daarom nog niet in het begrotingsjaar 2023, maar pas in 2024. Daarbij houden we ook alvast rekening met de verwachte vpb-kosten in 2024, waardoor er netto € 15,7 miljoen over blijft.

Lagere woningbouwprognose

De woningbouwproductie loopt landelijk terug. Ook in Almere hebben we te maken met tegenvallende opleveringen. We stellen daarom onze woningbouwprognose voor de begroting bij. Onze ambities liggen hoger, zoals opgenomen in het Stedelijk Woningbouwprogramma Almere (SWPA). Die actualiseren we in het najaar 2023. Hierbij houden we rekening met de huidige marktomstandigheden. Voor onze begroting gaan wij uit van een 'basisscenario' op basis van de nu beschikbare informatie over de woningbouw in Almere.

woningbouwprognose

Minder woningen betekent dat we minder geld krijgen van het Rijk en minder inkomsten uit onroerendezaakbelasting (ozb) ontvangen. Een deel van deze inkomsten reserveren we jaarlijks om stijgende kosten te betalen, zoals het beheer en onderhoud. We noemen dit de 'autonome groei'. Minder woningen betekent dat we hier dus ook minder geld voor apart hoeven te zetten. In deze risicogroep laten we deze effecten zien.

bedragen x € 1 miljoen

omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029
gemeentefonds	1,9	2,6	4,3	4,6	4,6	4,6
Ozb woningen	0,2	0,2	0,4	0,6	0,6	0,6
beheer en onderhoud	-0,3	-0,4	-0,6	-0,9	-0,9	-0,9
	1,8	2,5	4,1	4,2	4,2	4,2

3.9 Bedrijfsvoering

De gemeente kan niet functioneren zonder een goed werkende bedrijfsvoering. We streven er naar dat u als raad zo weinig mogelijk hiermee te maken heeft, omdat dit vooral een interne aangelegenheid is. Maar soms zijn er ontwikkelingen die extra geld vragen. Dat raakt aan het budgetrecht van u als raad. In dat geval melden we de afwijkingen in de risicogroep bedrijfsvoering. In dit geval gaat het om de noodzakelijke vervanging van ons financieel systeem.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
nieuw financieel systeem		-729	-3.741	-300	
totaal		-729	-3.741	-300	

nieuw financieel systeem

Het huidige financieel systeem is verouderd en wordt binnenkort niet meer onderhouden door de software leverancier. De financiële administratie is een cruciaal proces voor de gemeentelijke organisatie. De overgang naar een nieuw financieel systeem moet daarom zorgvuldig worden aangepakt. Dit vraagt om een grote personele inzet. Bij de Programmabegroting 2023 is hiervoor al drie keer € 250.000 beschikbaar gesteld. Voor de overgang naar een nieuw systeem is een nu voorlopige begroting opgesteld. De structurele kosten zijn nog niet inzichtelijk.

3.10 Participatie

In deze risicogroep informeren wij u over financiële gevolgen van onze deelname in verbonden partijen. In de paragraaf verbonden partijen treft u een overzicht aan van al onze deelnemingen.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
aanpassing dividendinkomsten			-277	-277	-277
totaal			-277	-277	-277

aanpassing dividendinkomsten

Vitens verwacht ook de komende jaren geen dividend uit te keren. Dit komt omdat zij grote investeringen moeten gaan doen in de drinkwatervoorzieningen.

3.11 Projectvertraging

Het komt voor dat er geld overblijft doordat projecten of activiteiten vertragen. We hanteren het uitgangspunt dat dit geld alleen kan worden doorgeschoven als:

- het om incidenteel geld gaat
- er een concreet bestedingsplan is, bijvoorbeeld doordat al verplichtingen zijn aangegaan.

In deze groep hebben we alle wijzigingen opgenomen die aan deze uitgangspunten voldoen. Dit geld wordt dus doorgeschoven om het werk op een later moment alsnog te doen.

De meevallers die hier niet aan voldoen hebben we opgenomen in een aparte risicogroep. Dit geld wordt niet doorgeschoven en valt dus vrij ten gunste van het perspectief.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
aanbesteding Preventief Budgetbeheer en de Budgetcoaches	150		-150		
asbestafbouwproject	925	-925			
dierenwelzijn	235	-235			
experiment gesloten coffeeshopketen	84				-84
Floriade - bijdrage derden	-189	189			
Initiatievenbudget gemeenteraad	1.731	-1.731			
innovatie in onderwijs	500	-500			
klimaatadaptatie		450	-450		
nieuw afvalinzamelsysteem	1.739		-1.739		
opgave Almere Centrum	1.062	-1.062			
programma invoering Woo	931	-274	211	-868	
Regionaal Mobiliteitsteam Flevoland	200	-200			
Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF)	700	-700			
relatie en scheidingsloket	250	-250			
stimulerende energiebesparing	500				-500
toegankelijke openbare ruimte	125		-125		
transparantie bij gronduitgiftes/gebiedsontwikkeling	88	-88			
uitvoeringsmiddelen klimaatakkoord 2022	1.050	-1.050			
verdeling middelen doneerringen over jaarschijven	24	-24			
versterken biodiversiteit		120	-60	-60	
vertraging omgevingswet	130	-80	-50		
volwasseneneducatie	80	-80			
totaal	10.315	-6.440	-2.363	-928	-584

aanbesteding Preventief Budgetbeheer en de Budgetcoaches

Dit jaar is er € 0,3 miljoen beschikbaar voor preventief budgetbeheer en de budgetcoaches. Hiervoor loopt nu een aanbesteding. Door onvoldoende capaciteit is dit nog niet gerealiseerd. Dat heeft met name te maken met de samenloop met de aanbesteding Schulddienstverlening en het inkooptraject Vroegsignalering bij De Schoor. De start met preventief budgetbeheer en budgetcoaches zal in de 2e helft van 2023 volgen. De kosten zullen in 2023 hierdoor € 0,15 miljoen lager zijn. Deze kosten schuiven door, omdat het contract een looptijd van 2 jaar heeft en doorloopt tot het eerste halfjaar van 2025.

asbestafbouwproject

In het coalitieakkoord is geld beschikbaar gesteld voor een asbestafbouwproject (4 x € 1,0 miljoen). We willen Almere 'asbestdakenvrij' maken en het verwijderen van asbestdaken samen oppakken met de verduurzaming van daken. In het derde kwartaal 2023 wordt een plan van aanpak opgeleverd. Daarna vindt er met drie tot vier woningen een proef plaats om de aanpak te testen. In 2023 is hiervoor € 75.000 nodig. Na de proef kan ook worden ingeschat hoeveel middelen er nodig zijn voor de totale aanpak. We stellen daarom voor het bedrag dat van € 925.000 dat in 2023 overblijft door te schuiven naar 2024.

dierenwelzijn

Bij de vierde kwartaalrapportage van 2022 is in totaal € 440.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de nieuwe organisatievorm en de toekomstige huisvesting van het dierenasiel, waarvan € 140.000 voor 2023. Door capaciteitsproblemen is hiervan € 55.000 overgebleven, dat hard nodig is om de onderzoeken af te ronden.

In de Programmabegroting 2023 is voor de jaren 2023 tot en met 2026 incidenteel programmabudget beschikbaar gesteld voor dierenwelzijn van € 200.000 per jaar. Door capaciteitsproblemen is het niet gelukt om al een afgewogen besluit te nemen over de besteding van het budget voor 2023. De resterende personele capaciteit is grotendeels ingezet voor het opstellen van het nieuwe dierenwelzijnsbeleid, zodat aan de hand daarvan tot de juiste besteding kan worden gekomen. Voorgesteld wordt om de overgebleven € 180.000 door te schuiven naar volgende jaren. Zo kan het in het kader van het coalitieakkoord beschikbaar gestelde budget dan alsnog kan worden uitgegeven voor het beoogde doel.

experiment gesloten coffeeshopketen

Het budget van € 84.000 zal worden doorgeschoven naar volgend jaar. Voor elk experimenteerjaar (in totaal: 4) is € 84.000 beschikbaar. Vanwege de door het Rijk uitgestelde en nu verwachte start van de experimenteerfase in het eerste kwartaal van 2024, zullen we dit jaar geen gebruik maken van het geraamde budget. Het budget kan worden doorgeschoven naar de periode 2024 tot en met 2027.

Floriade - bijdrage derden

Dit betreft een bijdrage die wij als gemeente hebben gedaan voor het Smart Thermal Grid. Dit wordt terugbetaald naar mate er aansluitingen vanuit de woningbouw komen. Een deel is terugbetaald toen toren 2 is opgeleverd. Wanneer andere onderdelen worden opgeleverd, zal ook het restant worden terugbetaald. Dit is afhankelijk van wanneer Weerwater CV gaat bouwen.

Initiatievenbudget gemeenteraad

In 2023 zijn er geen initiatieven geweest die betaald zijn uit het initiatievenbudget. Het beschikbare budget zal volledig doorgeschoven worden naar 2024.

innovatie in onderwijs

Het budget wordt gekoppeld aan de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda (LEA) die zal ingaan op 01-01-2024. Daarom verschuiven we het budget van 2023 naar 2024.

klimaatadaptatie

Er is vanuit het coalitieakkoord voor 2024 eenmalig € 450.000 beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie. Dit is bestemd voor het vergroenen van de meest hete plekken in de stad. Er is echter nog geen duidelijkheid over hoe dit precies wordt ingevuld. In 2024 zou het budget eigenlijk alleen gekoppeld kunnen worden aan het grootschalig onderhoud in Muziekwijk Zuid, waar echter al het nodige aan klimaatadaptatie gedaan wordt. Hierdoor blijft het geld over.

nieuw afvalinzamelsysteem

Er is besloten een nieuw afvalinzamelsysteem in te voeren. Op termijn moet dit tot besparingen leiden. De verwachting was dat dit de eerste jaren voor een tijdelijke extra stijging van het tarief zou zorgen, onder andere door de eenmalige projectkosten. Er is toen besloten deze stijging te voorkomen door de tijdelijke meerkosten voor te financieren uit de algemene middelen. Door vertraging in de besluitvorming en uitvoering doen deze meerkosten zich in 2023 niet voor. We schuiven dit budget daarom door naar 2025.

opgave Almere Centrum

Samen met het Rijk investeren we in de ontwikkeling van Almere Centrum. Het Rijk betaalt een groot deel van de kosten, maar wij moeten zelf ook meebetalen (cofinanciering). In het coalitieakkoord is hiervoor € 8,2 miljoen vrijgemaakt, waarvan € 2,1 miljoen in 2023. In 2023 is gestart met de voorbereiding voor onder andere de planinrichting, aanpassingen in de ondergrond en een eerste verkenning van aanpassingen aan het busstation. Het deel dat in 2023 overblijft zal in 2024 ingezet worden.

programma invoering Woo

Het programma invoering Woo, welke de actieve openbaarmaking gaat organiseren, krijgt vorm. De software is gekozen, en er zijn plannen voor implementatie en koppeling gemaakt. Met deze wijziging worden de budgetten naar de juiste jaren gebracht.

Regionaal Mobiliteitsteam Flevoland

In 2020 en 2021 is er in totaal € 0,48 miljoen uitgekeerd aan centrumgemeente Almere voor de opstart en doorontwikkeling van het Regionaal Mobiliteitsteam Flevoland. In 2023 is er nog € 0,32 miljoen over. Het geld is nodig om het Regionaal Werkcentrum Flevoland per 1 januari 2025 van start te laten gaan. De kosten hiervoor zijn

- 2023: € 120.000 voor de coördinator
- 2024 € 120.000 voor de coördinator en € 80.000 voor overige kosten om het werkcentrum op te kunnen zetten.

Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF)

In 2023 is samen met onze RWF-partners uitvoering gegeven aan diverse regionale projecten. Het gaat daarbij om Perspectief op Werk, Dichterbij dan je denkt en aanpak van jeugdwerkloosheid. Tijdens het bestuurlijk overleg van het RWF is besloten het komend half jaar een 'stand still' periode in te voeren en geen nieuwe projecten op te starten die extra geld kosten. Het RWF is bezig met een heroriëntatie op haar missie, visie en strategie. Komend half jaar zal het bestuurlijk overleg een besluit nemen over de herinrichting van het RWF. Alleen voor urgente zaken zal met een goede onderbouwing extra geld beschikbaar gesteld worden.

relatie en scheidingsloket

Bij de programmabegroting 2023 is in het coalitieakkoord geld beschikbaar gesteld voor het relatie en scheidingsloket. Dit betreft € 0,50 miljoen in 2023 en dit loopt af tot structureel € 0,25 miljoen vanaf 2026. In 2023 worden de middelen niet volledig besteed. Het geld wordt doorgezet naar volgend jaar om de plannen uit te kunnen voeren.

stimulerende energiebesparing

In de Klimaatwet worden normen gesteld aan bedrijven. Bij de Programmabegroting 2023 hebben we voor 4 jaar geld beschikbaar gesteld voor stimulerend toezicht op energiebesparingen door de Omgevingsdienst (OFGV). De OFGV heeft op dit moment veel moeite om extra medewerkers te vinden om de taken op het gebied van stimulerende energiebesparing uit te voeren. Daarom is dit in 2023 nog niet gelukt. We gebruiken het geld dat in 2023 overblijft om de uitvoeringsperiode 1 jaar op te schuiven (2024-2027).

toegankelijke openbare ruimte

Om de openbare ruimte inclusiever te maken, is enerzijds een structureel bedrag van € 76.000 beschikbaar gesteld. Dit budget wordt meegenomen als plus op het reguliere beheerbudget en als zodanig voor inclusiviteit ingezet via reguliere projecten, zodat het geld zo effectief mogelijk kan worden ingezet.

Anderzijds is een eenmalig bedrag van twee keer € 125.000 voor de jaren 2023 en 2024 beschikbaar gesteld. Dit komt voort uit het strategisch assetmanagementplan, waarin werd aangegeven dat met dat budget de busstations 't Oor en Oostvaarders toegankelijker konden worden gemaakt. Dit voorstel kwam voort uit gesprekken met de VIP (groep ervaringsdeskundigen die regelmatig met ons meedenken over inclusieve openbare ruimte). Inmiddels neigen zij echter naar andere projecten. Afstemming hierover met de wethouder moet nog plaatsvinden. Besteding in 2023 is niet meer haalbaar, waardoor dit budget wordt doorgeschoven naar 2025.

transparantie bij gronduitgiftes/gebiedsontwikkeling

In 2021 is onderzoek gedaan naar de transparantie bij gronduitgifte en gebiedsontwikkeling (AKRO-rapport). Voor de opvolging van de aanbevelingen is toen incidenteel € 175.000 beschikbaar gesteld. In 2023 is dit opgepakt en is een deel van de verbeteringen ingevoerd. We verwachten dat ongeveer de helft van het budget in 2023 niet wordt uitgegeven. Dit willen we in 2024 alsnog inzetten om de overige maatregelen in te voeren.

uitvoeringsmiddelen klimaatakkoord 2022

Door het Rijk is bij de meicirculaire 2022 € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Deze middelen waren doorgeschoven van 2022 naar 2023 en worden pas besteed na besluitvorming door de raad. Omdat er nog geen besluit is genomen blijft het geld in 2023 opnieuw over.

Inmiddels zijn er twee projectvoorstellen gemaakt om de middelen alsnog in te zetten. Een betreft het voorstel om het Almeers budget voor het Nationaal Isolatieprogramma met € 500.000 op te hogen. Huishoudens met een laag energielabel (C of lager) worden verduurzaamd, met een focus op de meest kwetsbare doelgroep. Om die doelgroep (164 woningen) financieel te kunnen ontzorgen is de budgetverhoging nodig. Anders zouden slechts 120 huishoudens kunnen worden ontzorgd.

Het andere projectvoorstel betreft inzet van € 550.000 om 450 kleine (lokale) ondernemers te stimuleren en faciliteren met maatregelen en energieadvies. Met het doel energiebesparing en verduurzaming te bevorderen. Het gaat hierbij om een opschaling van een proefproject dat eerder dit jaar is uitgevoerd in het centrum van Almere Haven en wat omgerekend in CO2 uitstoot een jaarlijkse besparing van 25 ton CO2 oplevert. Met het budget zal worden opgeschaald naar Almere Stad, Almere Buiten, Almere Poort en Almere Hout.

Daarom stellen we voor om het geld dat in 2023 over is hiervoor in 2024 in te zetten.

verdeling middelen doneerringen over jaarschijven

Dit is de verdeling over 2 jaarschijven van de doneerringen conform aangenomen motie RG-317/2022. Deze motie draagt op doneerringen bij de prullenbakken in de centrumgebieden in Almere te plaatsen. Looptijd is 3e kwartaal 2023 tot en met tweede kwartaal 2024.

versterken biodiversiteit

Dit betreft een bedrag van drie keer € 120.000 voor de jaren 2024 tot en met 2026. Plan was om de evaluatie van het bomenkader en het opstellen van het groenkader af te wachten voor met concrete voorstellen zou worden gekomen. Op dit moment wordt het project voorbereid, zodat het in de jaren 2025 en 2026 kan worden uitgevoerd. De € 120.000 die oorspronkelijk voor 2024 bedoeld was, wordt daarom toegevoegd aan de budgetten voor 2025 en 2026.

vertraging omgevingswet

De ingangsdatum van de omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Hierdoor worden een aantal kosten pas in 2024 gemaakt en wordt de omgevingsvisie dan afgerond.

volwasseneneducatie

De decentralisatie-uitkering loopt tot en met eind 2024. De verwachting is dat in 2023 € 80.000 niet zal worden uitgegeven waardoor we dit doorschuiven naar 2024.

3.12 Rente

Vanaf het uitbreken van de oorlog in Oekraïne is de inflatie sterk opgelopen. Dit heeft niet alleen met de gestegen energieprijzen te maken, maar ook met de krapte op de arbeidsmarkt en de schaarste aan grondstoffen. De Europese Centrale Bank (ECB) wil de economie daarom een beetje laten afkoelen. Dit doen ze door de rente te verhogen. Het wordt duurder om geld te lenen, daardoor gaan bedrijven minder investeren en consumenten minder besteden.

De ECB heeft de herfinancieringsrente verhoogd van 0,00% in 2016 naar 4% op 15 juni 2023. De rente die de ECB betaalt aan banken, die geld bij hen aanhouden is eveneens verhoogd van -0,50% naar 3,75%.

De rentekosten stijgen. Dat komt vooral doordat verwacht wordt dat de rente over hele linie ongeveer met 0,2% gaat oplopen.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
actualisatie rente	-119	830	130	-734	-1.659
totaal	-119	830	130	-734	-1.659

Renterisico

De tabel hieronder geeft aan hoe groot het renterisico momenteel is. We hebben hiervoor geen buffer in de begroting opgenomen. Op dit moment loopt het project risicomanagement. Als dat project klaar is, willen we geld reserveren voor deze nieuwe methodiek.

bedragen x € 1 miljoen

incidentele buffer	vorig	huidig
renterisico	6,6	5,3
pensioen risico	-2,0	-2,0
totaal	4,6	3,3

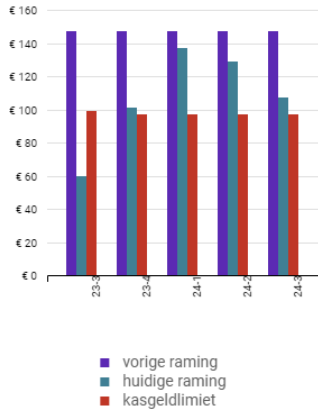
structureel renterisico	7,0	7,8
--------------------------------	------------	------------

De renterisico's zijn ten opzichte van het vorige kwartaal nauwelijks veranderd. De verschillen tussen het basisscenario en het voorzichtige scenario zijn vrij stabiel.

Dashboard rente

Het Treasurystatuut schrijft voor dat we u vier keer per jaar informeren over onze kortlopende en langlopende leningen. Dit doen we via de kwartaalrapportages.

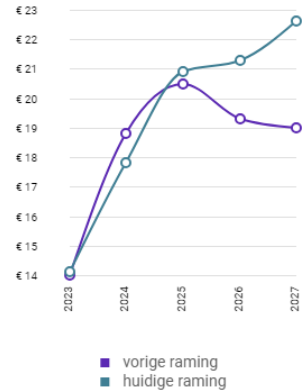
Hoeveel kortlopende leningen trekken we aan?
bedragen x € 1 miljoen

Hoeveel langlopende leningen trekken we aan?
bedragen x € 1 miljoen

Rentekosten
bedragen x € 1 miljoen

Hoeveel kortlopende leningen trekken we aan?

Ons uitgangspunt is dat wij ons negatief saldo op onze bankrekening zoveel mogelijk kort lenen. We mogen volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) niet meer lenen dan nodig is. In de wet FIDO staat hoeveel je maximaal voor een korte periode mag lenen. Dit noemen we de kasgeldlimiet. In 2024 is de limiet voor ons ongeveer € 97 miljoen. We mogen deze limiet maximaal twee kwartalen op rij overschrijden. We verwachten dat we in het tweede kwartaal van 2024 extra langlopend geld moeten gaan lenen. Want dan hebben we 2 kwartalen meer kortlopend geld geleend dan de norm.

Hoeveel langlopende leningen trekken we aan?

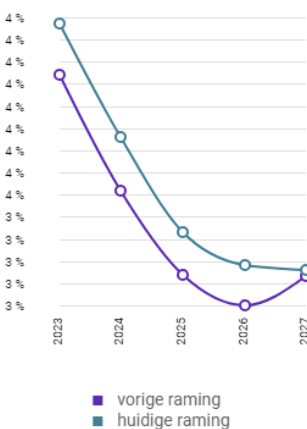
Indien wij meer geld nodig hebben dan dat wij kort mogen lenen sluiten we leningen af voor langer dan een jaar. Dit noemen we langlopende geldleningen.

In het derde kwartaal 2023 hebben we geen langlopende geldleningen aangetrokken.

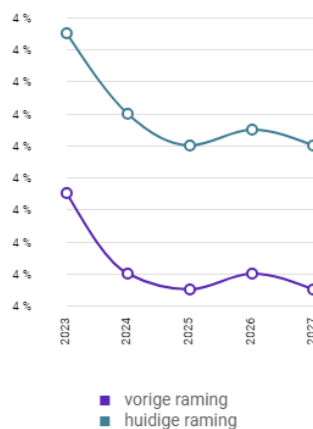
Rentekosten

Doordat de rente stijgt stijgen ook onze rentekosten ten opzichte van het vorige kwartaal

Rentetarieven kortlopende leningen
procenten

Rentetarieven langlopende leningen
procenten

Rentetarieven kortlopende leningen

De rentetarieven op kortlopende geldleningen zijn gestegen. Dat komt vooral door de renteverhoging van de Europese Centrale Bank (ECB).

Rentetarieven langlopende leningen

De rente op de langlopende geldleningen is licht gestegen. De renteverhoging door de Europese Centrale Bank heeft maar een klein effect gehad. Dit

komt doordat de markt al rekening had gehouden met een renteverhoging door de ECB. Wat we duidelijk zien in beide grafieken, is dat de markt verwacht dat de rente op de langere termijn weer gaat dalen.

3.13 Overig

Hier melden we de knalpunten die we niet aan een andere risicogroep kunnen toewijzen.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
aanpassing opkoopbescherming	56	56	56	56	56
dagelijks verzorgend onderhoud		-833	-833	-833	-833
ecologisch maaien	350	-100	-450		
extra beheerkosten woonwijk Hortus	-478	-130	-480		
noodzakelijk onderhoud dierenasiel		-400			
ontruiming woningen		-77	-77	-77	-77
overdracht watergangen aan Waterschap		-1.300			
sloop gymzaal Sas van Gent straat		-535	78	78	78
sloop paalgebouw Oostvaarderscollege	175				
toezicht kinderopvang	100	75	75	75	75
vergunningverlening versnelling woningbouw	241				
verkiezingen 2023	-900		524		
vertrouwelijk risico aanbesteding	-1.200				
vertrouwelijk risico sport	-114				
voorlichting scheiding afval					
wettelijke klimaattaken 2023	1.160				
totaal	-611	-3.244	-1.107	-701	-701

aanpassing opkoopbescherming

Op 24 mei 2022 is de opkoopbescherming van kracht geworden binnen de gemeente Almere. Hiermee proberen we de kansen tot toetreding op de koopwoningmarkt voor met name starters en mensen met een middeninkomen te verbeteren. We hebben sindsdien vooral gewerkt aan het uitvoeren en verstevigen van de processen.

Tot nu toe zijn er 19 vergunningen aangevraagd. Dit aantal blijft daarmee sterk achter bij de inschatting die we gemaakt hebben van 300 aanvragen in 2023. Er zijn 2 bezwaren ingediend en behandeld. Het aantal situaties dat onder de opkoopbescherming valt is daarmee veel lager dan in eerste instantie gedacht. Dit komt met name door de ontwikkelingen op de woningmarkt, waardoor woningen kopen en daarna verhuren minder aantrekkelijk is geworden. Vanwege de geringe aantallen is er nog geen handhaving nodig voor opkoopbescherming. De verwachting is dat er ook nog geen bestuurlijke boetes zullen worden opgelegd. De processen zijn hier wel voor ingericht, zodat we dit in de toekomst eventueel wel kunnen inzetten voor handhaving. Op dit moment hebben we daarom minder budget nodig om de opkoopbescherming uit te voeren.

dagelijks verzorgend onderhoud

Aan het begin van 2022 is met het Strategisch assetmanagementplan (SAMP) zo goed mogelijk in beeld gebracht hoeveel geld nodig zou zijn voor het toekomstig beheer en onderhoud. Dit is gedaan met een rekenmodel, dat uitging van alle in de openbare ruimte te beheren objecten, alle beheermaatregelen die hiervoor worden uitgevoerd en de kosten die hiervoor gemiddeld gerekend worden. Bij de vorige begroting is extra geld uitgetrokken om het dagelijks verzorgend onderhoud op orde te krijgen. Nu blijkt dat in het SAMP toch onvoldoende rekening is gehouden met bepaalde activiteiten. Om deze extra taken te kunnen uitvoeren, is structureel € 0,8 miljoen extra nodig. € 0,3 miljoen daarvan is nodig voor het beheer van stukken bos en watergangen die sinds het SAMP naar de gemeente zijn overgeheveld. De overige € 0,5 miljoen betreft extra taken die erbij zijn gekomen die vereist zijn om de openbare ruimte goed te kunnen beheren.

ecologisch maaien

In de Programmabegroting 2023 is € 350.000 beschikbaar gesteld om nog een stap verder te gaan met het ecologisch maaien. We willen dat doen door gras dat aan bosranden ligt om te vormen naar bosplantsoen. Dit moet een besparing opleveren van structureel € 100.000, die al in de begroting is verwerkt.

Deze omvorming van gras naar bosplantsoen kan niet meer in 2023 worden uitgevoerd, maar wordt meegenomen in een project dat in 2024 start. Dit budget wordt het jaar daarna ingezet en daarom doorgeschoven

naar 2025. De in de Programmabegroting 2023 ingeboekte bezuiniging van € 100.000 wordt daardoor pas vanaf 2026 gerealiseerd.

extra beheerkosten woonwijk Hortus

Bij het Uitvoeringsbesluit Floriade (RV-30/2015) zijn de uitgangspunten vastgesteld voor het beheer van de toekomstige wijk Hortus. Hierbij is besloten om het benodigde budget vanaf 2023 in de begroting op te nemen. Dat is nog niet gebeurd. Bij de Programmabegroting 2023 is besloten om een overgangsbudget voor het dagelijks verzorgend onderhoud in de eerste twee jaar beschikbaar te stellen, € 350.000 per jaar voor 2023 en 2024. Dit budget blijkt ontoereikend, waardoor voor 2023 en 2024 een extra bedrag nodig is. Voor 2023 vallen de kosten nog hoger uit, doordat op het terrein speeltoestellen en bankjes zijn vernield. Deze zijn overgenomen zodat deze elders in de stad een tweede leven konden krijgen, maar dat was door het vandalisme niet meer mogelijk, waardoor ze nieuw moeten worden aangeschaft.

Voor het meerjarige beheer is eerst meer duidelijkheid nodig over de omvang van het gebied. Wanneer ook het arboretum in beheer zou moeten worden genomen, lopen de beheerlasten snel op. Omdat hierover op korte termijn nog geen duidelijkheid wordt verwacht, wordt de overgangssituatie tot en met 2025 verlengd. Hoeveel beheergeld er voor de jaren daarna nodig is wordt duidelijk op het moment dat definitieve zekerheid is over de uiteindelijke eigendomssituatie en bijbehorende beheerafspraken.

noodzakelijk onderhoud dierenasiel

Zoals op 31 mei 2022 per raadsbrief aangegeven, is het huidige pand niet langer geschikt voor huisvesting van het dierenasiel. Sinds deze raadsbrief is nader onderzoek gedaan naar de verschillende mogelijkheden voor een toekomstbestendig dierenasiel. Welk scenario ook gekozen wordt, dit zal pas over enkele jaren gerealiseerd zijn. In de tussentijd ontkomen we niet aan het noodzakelijke onderhoud, bijvoorbeeld om het lekkende dak te herstellen. Het gaat om werkzaamheden die acuut nodig zijn om het pand veilig te houden tot een toekomstbestendige optie gereed is. Hoe langer dit toekomstbestendige scenario op zich laat wachten, hoe meer kosten voor noodzakelijk onderhoud, wetende dat het pand nu al niet meer voldoet aan bijvoorbeeld de arbo-eisen.

De kosten van het noodzakelijk onderhoud worden op dit moment geschat op € 400.000. Hoeveel het onderhoud precies kost en hoe lang het pand daarna nog mee kan, wordt de komende tijd nader onderzocht.

ontruiming woningen

We zien veel minder huisuitzettingen dan waarvoor we budget hebben. Afgelopen 6 jaar zijn de baten niet behaald. Een bijstelling hierop is noodzakelijk. Het budget voor opslagkosten is niet toereikend.

overdracht watergangen aan Waterschap

Met het Waterschap Zuiderzeeland is overeengekomen dat de watergangen die de gemeente nu nog in beheer heeft in 2024 worden overgedragen. Het gaat om watergangen in Stichtsekan, de Overgooischezoom en de Rechte Wetering. Voorwaarde is dat het watersysteem op orde wordt gebracht voor de overdracht. Hiervoor moet onderzoek worden gedaan, moeten de watergangen van het juiste profiel worden voorzien en worden ontdaan van slib. Dit kost de gemeente in 2024 € 900.000. Voor de gemeente levert dit geen structurele besparing op omdat deze beheerkosten nog niet waren opgenomen in de begroting.

Nog eens € 900.000 is nodig voor het baggeren van de watergangen in de Stripheldenbuurt. Deze hadden eigenlijk al veel eerder op orde moeten worden gebracht en moeten worden overgedragen aan het Waterschap. Idealiter wordt er al tijdens de gebiedsontwikkeling op toegezien dat er na afloop minimale herstelwerkzaamheden nodig zijn. Wanneer deze toch nodig blijken, worden ze direct na het gereedkomen van de wijk uitgevoerd. De afgelopen jaren waren vanwege de druk op de beheerbudgetten onvoldoende middelen en vooral onvoldoende personele capaciteit beschikbaar om dit op te pakken. Hierdoor zijn de hoeveelheid slib en dus de beheerkosten flink toegenomen. Deze kosten zijn niet voorzien en kunnen dan ook niet binnen het bestaande budget voor groot onderhoud en vervangingen worden gedekt.

Richting toekomst is het noodzakelijk om het toezien op gebiedsontwikkelingen weer dusdanig in te vullen dat zo'n probleem opnieuw ontstaat. Nu is het zaak de opgelopen achterstanden in te lopen, zodat de watergangen kunnen worden overgedragen. Dit werk start al in 2023 en loopt door in 2024.

sloop gymzaal Sas van Gent straat

We slopen de gymzaal aan de Sas van Gent straat. Dit leidt tot een incidenteel nadeel vanwege de sloopkosten en het afboeken van de boekwaarde. Hier staat een structureel voordeel tegenover door het vervallen van de kapitaallasten.

We slopen de gymzaal omdat deze niet langer nodig is. Er zijn scheuren in de sportvloer ontstaan, waarschijnlijk veroorzaakt door verzakkingen. De scheuren zijn dusdanig groot dat er niet meer veilig gesport kan worden. Daarom hebben wij de gymzaal afgesloten. Om de gymzaal weer veilig te kunnen gebruiken is er een grondige renovatie nodig aan fundering en opstal. De kosten hiervan zijn erg hoog. Omdat de gymzaal niet meer nodig is voor onderwijs en er slechts één particuliere huurder gebruik maakt van deze locatie vinden we renovatie niet nodig.

sloop paalgebouw Oostvaarderscollege

Bij de Programmabegroting 2023 hebben we de sloop aangekondigd van het zogenaamde Paalgebouw bij het Oostvaarderscollege in Almere Buiten. In de 1e kwartaalrapportage 2023 is hiervoor budget vrij gemaakt. De sloop is uitgesteld omdat we eerst willen onderzoeken of het gebouw toch nog gebruikt kan worden. Het sloopbudget van € 175.000 blijft hierdoor over. Omdat nog niet duidelijk is de sloop alsnog doorgaat is dit geld nu ten gunste van het perspectief gebracht.

toezicht kinderopvang

De kosten van kinderopvang zijn lager dan begroot. Dit komt doordat het extra budget van het Rijk dat in 2021 is toegekend niet nodig is. Ook zijn de toezichtskosten lager door de hogere kwaliteit van kinderopvang in Almere. Tot slot worden minder nieuwe kinderopvanglocaties geopend waardoor zowel de kosten als baten achterblijven.

vergunningverlening versnelling woningbouw

Voor de uitvoering van het Stedelijk woningbouwprogramma en de gewenste versnelling van de woningbouw is bij de begroting 2023 extra geld beschikbaar gesteld. Een deel hiervan is bedoeld voor extra capaciteit voor de hiervoor benodigde vergunningverlening.

Door de huidige situatie op de woningmarkt was er in 2023 geen extra capaciteit nodig waardoor er € 240.000 overblijft. Daarnaast worden de kosten voor vergunningverlening gedekt uit leges.

verkiezingen 2023

Als gevolg van het gevallen kabinet vindt er in 2023 een onvoorziene tussentijdse Tweede Kamerverkiezing plaats. Hierdoor zijn de kosten verhoogd voor 2023 en verlaagd voor 2025. Echter, de kosten voor 2023 zullen hoger zijn dan initieel begroot voor 2025.

Stijging kosten Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen

In 2023 blijkt dat de werkelijke kosten hoger uitvielen van begroot. Hier moeten wij voor de aankomende verkiezing ook rekening mee houden. Voornaamste reden hiervoor is de verhoging van het aantal stembureaus van 84 naar 100. De kosten die hierdoor ook stijgen zijn de kosten voor onder andere locaties, personeel, transport en materiaal.

Stijging kosten Tweede Kamerverkiezing 2023

Ten opzichte van Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen 2023 wordt ook weer een stijging verwacht voor de Tweede Kamerverkiezing 2023. De voornaamste reden hiervoor is de stijging van de drukkosten en personeelskosten.

vertrouwelijk risico aanbesteding

Als gevolg van een juridisch conflict is er een risico dat de kosten voor een groot werk toenemen. We nemen hiervoor een risicoreservering op. Omdat dit de onderhandelingspositie van de gemeente kan beïnvloeden is dit risico vertrouwelijk.

vertrouwelijk risico sport

We hebben een vertrouwelijk risicoreservering opgenomen op het gebied van sport. We zullen u hierover met de raadsbrief vertrouwelijke risico's informeren. Deze brief sturen we met de derde kwartaalrapportage 2023 die u in oktober 2023 van ons kunt verwachten.

voorlichting scheiding afval

In het kader van het toekomstbestendig afvalsystem (TAS) is het werken met Afvalcoaches geïntensiveerd om de inwoners goed voor te lichten over o.a. het belang van afvalscheiding. Deels worden deze kosten gedekt uit de eenmalige beschikbaar gestelde gelden voor TAS, maar zullen deels ook uit het reguliere budget moeten komen. Het scheiden van GFT is een voorbeeld dat laat zien waarom voorlichting en preventie noodzakelijk is. Op dit moment is 40% van het GFT sterk vervuild, waardoor het wordt afgekeurd en verbrand. Dit brengt hoge extra kosten met zich mee. Door voorlichting verwachten wij de kwaliteit van het GFT te verbeteren en zullen als gevolg hiervan de verwerkingskosten afnemen. De kosten van deze voorlichtingscampagne bedragen € 150.000. Dit wordt betaald uit de besparing van die ontstaat door beter scheidingsgedrag. We gaan de effectiviteit van de campagne evalueren. Als de campagne succesvol is, dan gaan we hier de komende jaren mee door.

wettelijke klimaattaken 2023

In de begroting 2023 hebben wij op basis van het coalitieakkoord structureel € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor onze wettelijke klimaattaken. Daarna is ook vanuit het Rijk geld beschikbaar gesteld voor klimaattaken. Hierdoor blijft er in 2023 een bedrag van € 1,1 miljoen over. Dit kan vrijvallen ten gunste van het perspectief.

3.14 Bezuinigingsmonitor

Bij de Programmabegroting 2020 en Programmabegroting 2021 zijn er bezuinigingen doorgevoerd. In de Programmabegroting 2023 is daar de ombuiging takendiscussie bijgekomen.

Per bezuiniging/ombuiging is hier de voortgang aangegeven. Bij de behandeling van de programmabegroting 2023 heeft de raad de motie RG-273 'Naar een betere bezuinigingsmonitor' aangenomen. De motie vraagt het college om in de vierde kwartaalrapportage de monitor te voorzien van het antwoord op 2 vragen:

- hoe wordt de bezuiniging gerealiseerd?
- welke eventuele obstakels zijn er in de uitvoering van de bezuiniging?

We geven in deze kwartaalrapportage een update. Hierbij kennen we de volgende statussen:

	op schema
	vertraagd
	niet ingevuld

bedragen x € 1.000

status Q3	2024	2025	2026	2027
Jeugdhulp				
			6.500	9.000
		6.100	6.100	6.100
	2.000	2.000	2.000	2.000
		2.000	3.000	4.000
Overige bezuinigingen				
	100	100	100	100
		5.004	10.614	10.602
		250	250	250
		100	100	100
Ingevulde bezuinigingen				
				
				
totaal	2.100	15.554	28.664	32.152

Jeugdhulp: hervorming jeugdhulp

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

Het gebruik van de jeugdhulp moet omgebogen worden met de gemeentelijke maatregelen die ondersteund worden vanuit de landelijke hervormingsagenda. Deze maatregelen zullen pas op de lange termijn effect hebben. We hebben korte termijn maatregelen in beeld gebracht waarmee de taakstelling van € 1 miljoen in 2024 en € 2 miljoen vanaf 2025 moet worden ingevuld. De bezuiniging hervorming jeugdhulp gaat hierdoor pas lopen vanaf 2026. Dit is ook het jaar waarin er maatregelen en besparingen vanuit het Rijk moeten komen vanuit de hervormingsagenda jeugdhulp. Welke concrete maatregelen hierop precies worden genomen is nog niet duidelijk. De bezuiniging staat daarom op rood.

- Er wordt gewerkt aan gebiedsgerichte gezinsteams
Binnen die teams moeten we vanaf 2025 uitvoering geven aan vormen van begeleiding, toegang en regie. Anders dan nu is dat er ook regie wordt gevoerd over verwijzingen vanuit medisch specialisten. De gebiedsgerichte jeugdteams zijn ook een eerste stap van een grotere beweging naar wijkteams 0-100.
Hiermee geven we invulling aan de versterking van de toegangsrol en de stut en steun voor gezinnen. We zijn nu bezig met een impactanalyse. In de begroting wordt geld vrij gemaakt voor de implementatie. Eind dit jaar zal de raad een besluit moeten nemen over de inrichting van deze teams.
- We werken met praktijkondersteuners huisartsen (POH)
Binnen elke Almere wijk zijn POH'ers jeugd actief om de instroom van de JGGZ te verminderen.

- We zijn bezig met de aanbesteding voor de jeugdhulp zonder verblijf en de jeugdhulp met verblijf. Met de nieuwe contracten komt er ook een nieuw kader en een nieuwe werkwijze voor de jeugdhulp. Voor de jeugdhulp met verblijf is dit al vastgelegd in de regiovisie en de aanbestedingsdocumenten. Voor de jeugdhulp zonder verblijf zijn we hiermee bezig. We willen hierbij bijvoorbeeld inzetten op het inkaderen van de jeugdhulp. Bijvoorbeeld aan de hand van het waardemodel. Ook willen we effectieve zorgvormen toevoegen die nu nog in het gecontracteerde aanbod ontbreken. Te denken valt een aan nieuw perceel voor intensief ambulante interventies. Vooruitlopend op de inkoop heeft Almere interventies ingekocht om opschaling naar regionaal ingekochte zorg te voorkomen. Een besparing op de kosten is nu nog niet te zien.
- Landelijke maatregelen uit de hervormingsagenda jeugd
Er zijn veel maatregelen uit de hervormingsagenda die aansluiten op onze eigen maatregelen. Te denken valt aan het verkorten van residentiële zorg, het meer gebruik maken van de praktijkondersteuner huisarts en het normaliseren van normale problemen. Landelijk zal het Rijk echter ook maatregelen moeten nemen om de bezuiniging te kunnen invullen. Het gaat daarbij vooral om het verkleinen van de reikwijdte van de jeugdwet, regionalisering van zorg, en standaardisatie van de uitvoering.

Welke obstakels zijn er bij het invullen van de bezuiniging

Er zijn diverse risico's en ontwikkelingen die invulling van de bezuiniging onzeker maken

- De jaarlijkse groei van het zorggebruik van de jeugdhulp zonder verblijf. De afgelopen jaren stegen de kosten met 15% per jaar of meer. De groei lijkt zich in 2021 en 2022 te stabiliseren. In de 2e helft van 2021 en in 2022 was de kostengroei 6%. In 2023 zijn we de kosten echter weer verder stijgen., Dit zorg voor een tekort van structureel € 5 miljoen. We weten de stijgende kosten dus nog niet om te buigen. Vanaf het jaar 2026 zullen de kosten fors moeten dalen.
- We moeten de jeugdhulp zonder verblijf in 2025 gaan aanbesteden. Dit is een kans, want hierdoor kunnen we opnieuw de contracten gaan vormgeven en inrichten. Maar dit is wel ingewikkeld gebleken. De voorbereiding van deze aanbesteding is essentieel.
- Een essentieel onderdeel hiervan is het opzetten van gezinsteams. Dit is een grote operatie waarin nog veel onzekerheid zit. Zowel qua implementatie als de structurele kosten en inverdieneffecten op de zorg.
- De landelijk hervormingsagenda is vastgesteld. Van ongeveer € 400 miljoen van de bezuinigingen in de hervormingsagenda is de financiële opbrengst nog niet aangetoond. Deze zijn wel taakstellend ingeboekt. Een deskundigencommissie gaat ook een oordeel vellen over de haalbaarheid van de bezuinigingen. Dit gebeurt via evaluatiemomenten achteraf.
- We hebben maar beperkte gegevens. Voor de jeugdhulp zonder verblijf kunnen we behoorlijk goed financieel terugkijken. De oorzaken van de kostenstijgingen zijn lastiger uit de cijfers te halen. Voor de jeugdhulp met verblijf zijn nog geen volledige gegevens over het zorggebruik beschikbaar.

Deze risico's spelen door elkaar heen, zijn moeilijk meetbaar en zijn niet 1 op 1 te plotten op de 8 maatregelen.

Jeugdhulp: invoeren eigen bijdragen

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

Het invoeren van eigen bijdrage voor de jeugdhulp is de belangrijkste maatregel voor de extra bezuiniging van € 500 miljoen die het kabinet in het regeerakkoord heeft opgenomen. Voor Almere gaat het om € 6,1 miljoen. De Eerste en Tweede Kamer moeten nog een besluit nemen over het invoeren van eigen bijdragen. Hiervoor moet de Jeugdwet worden aangepast. Hier is veel weerstand tegen, zowel maatschappelijk, bij gemeenten als in de eerste en tweede kamer. Toch wil het kabinet de bezuiniging doorzetten. Wij gaan er daarom vanuit dat het Rijk, of via het invoeren van een eigen bijdrage of met extra budget, de bezuinigingen invult. De verantwoordelijkheid ligt dus in eerste instantie bij het Rijk. Omdat er nog geen concrete maatregelen zijn genomen staat de bezuiniging op Oranje.

Jeugdhulp: korte termijn maatregelen

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

Er worden korte termijn maatregelen op de jeugdhulp doorgevoerd om de bezuiniging die in 2024 en 2025 open staan te kunnen invullen. Het gaat om een structureel bedrag van € 2 miljoen. De korte termijn maatregelen moeten passen in de lange termijn koers die we samen met verwijzers en aanbieders nastreven. Zoals het helpen van gezinnen op alle leefgebieden waar zij hulp nodig hebben, en beter en vaker inbedden van steun en begeleiding in de leefomgeving van gezinnen en jeugdigen, waaronder het informele netwerk.

De korte termijn maatregelen zijn gericht op contractmanagement en inkaderen en beperken van een aantal vormen van jeugdhulp. We gaan hierover met verwijzers en aanbieders in gesprek. Dit is niet vrijblijvend, de boodschap is dat we samen invulling moeten geven aan de financiële houdbaarheid van de jeugdhulp. Hieronder is een lijst van maatregelen opgenomen waarop we gaan inzetten. We willen uiteindelijk kiezen voor maatregelen met het grootste financiële effect met een zo'n klein mogelijk effect op de kwaliteit van de zorg. Het kan dus zijn dat deze lijst in de loop van de tijd wordt vergroot of aangepast. Hierbij is goed om te weten dat het besparingspotentieel van de maatregelen groter is dan de genoemde doelstelling. Dit komt omdat we weten hoe lastig het is om maatregelen te effectueren:

- **Taakstelling op jeugd GGz naar meer groepsbehandeling: (besparingsdoelstelling € 0,5 miljoen):**
De (gespecialiseerde) jeugd GGz is de afgelopen jaren sterk gegroeid. Die groei moet worden teruggedrongen door in overleg met aanbieders maar taakstellend individuele behandeling te vervangen door groepsgewijze behandeling en steungroepen voor jongeren met dezelfde problematiek. We streven de naar om de bezuiniging in 2 stappen van € 0,5 miljoen (2024 en 2025) in te vullen
- **Sturing op werkelijke uitvoering jeugdhulp: (besparingsdoelstelling € 1 miljoen):**
In overleg met jeugdhulpaanbieders maar taakstellend gaan we de meest lichte begeleidings- en opvoedingsvragen ombuigen naar collectief aanbod met hulp van het informele netwerk. Ook ouderschapsbemiddeling gaan we terugbrengen de zorgverzekering aangevuld met Wmo/maatschappelijk werk. We streven de naar om de bezuiniging in 2 stappen van € 0,5 miljoen (2024 en 2025) in te vullen
- **Zakelijk contract en leveranciersmanagement: besparingsdoelstelling € 0,5 miljoen):**
Het komt voor dat leveranciers niet leveren wat contractueel is afgesproken. Het kan bijvoorbeeld gaan om inzet van minder uren per kind, of grotere groepen dan is afgesproken. We gaan hierover met de leveranciers in gesprek. Indien nodig passen we de tarieven aan, als er minder zorg wordt geleverd dan afgesproken.
- **Niet gecontracteerd terugdringen: (besparingsdoelstelling € 1 miljoen):**
Er wordt veel niet gecontracteerde zorg ingezet door gebrek aan capaciteit bij gecontracteerde aanbieders, doordat noodzakelijke gespecialiseerde zorg niet is gecontracteerd. Maar er zijn ook nieuwe partijen die met innovatief aanbod in korte tijd veel zorg leveren. Dit laatste moet worden teruggedrongen door andere tariefafspraken met niet gecontracteerde aanbieders en duidelijk richtlijnen voor verwijzers over de inzet van niet gecontracteerd.

Welke obstakels zijn er bij het invullen van de bezuiniging

Het stelsel van de jeugdhulp is complex en er zijn in veel gevallen verschillende belangen tussen aanbieder en opdrachtgever (gemeente). Hierdoor is het nodig:

- om in gesprek met aanbieders te blijven over de meest effectieve en efficiënte inzet van zorg
- om frequent gesprekken te voeren met de aanbieders over de kwaliteit en de feitelijke zorginzet vanuit de aanbieders.
- en vervolgens strakker te sturen of de feitelijke zorginzet wel voldoet aan de contractvoorwaarden

Dit moet leiden tot besparingen en kwaliteitsverbetering maar vraagt ook om voldoende tijd en capaciteit om dit goed met aanbieders af te stemmen. Daarbij is het ook van belang dat we in deze gesprekken informatie verzamelen over eventuele problemen die aanbieders ervaren bij de zorglevering zodat we hierop gericht maatregelen kunnen treffen. We zullen hiervoor extra personeel moeten aantrekken om deze gesprekken te voeren en de informatievoorziening op orde te krijgen en te houden. We zullen hiervoor gefaseerd personeel aannemen dat zich bewezen moet gaan terugverdienen via de eerder genoemde maatregelen. De extra personeelskosten schatten wij in op € 0,5 miljoen.

Jeugdhulp: transformatie jeugdhulp met verblijf

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

De nieuwe aanbesteding jeugdhulp met verblijf bevat meerdere maatregelen ten behoeve van de transformatie, zoals de inzet van RET 2.0, team AnderS, thuis op maat en de consultatiefunctie bij de JGGZ. Dit moet op termijn leiden tot een verminderde inzet van verblijfsproducten en meer inzet van zorg in de thuissituatie van de jeugdige. Het uitgangspunt is dat hierdoor ook de uitgaven voor verblijf de komende jaren zullen dalen bij een gelijkblijvende vraag. De effecten van deze maatregelen zijn op dit moment nog onvoldoende te kwantificeren, daarom staat de bezuiniging op rood.

In 2023 verwachten we dat de kosten jeugdhulp met verblijf binnen het budget blijven. De eerste taakstelling van € 0,3 miljoen is daarmee ingevuld.

De aanbesteding van de jeugdhulp met verblijf per 2024 wordt uitgesteld. De uitstel is minimaal een half jaar, maar mogelijk ook heel jaar. Ook is er nog geen besluit genomen over het opzetten van het regionaal expertiseteam en Team Anders. De invulling van de taakstelling staat hierdoor onder druk. Voor de taakstelling van 2024 zijn er daarom korte termijn maatregelen bedacht om de taakstelling te kunnen invullen. Deze bezuiniging en maatregelen staan apart opgenomen onder de bezuiniging 'korte termijn maatregelen jeugdhulp'. Vanaf 2025 zal de bezuiniging met lange termijn maatregelen moeten worden ingevuld

Welke obstakels zijn er bij het invullen van de bezuiniging

- Er begint steeds meer een beeld te komen van de kosten 2023. Die lijken voor de jeugdhulp met verblijf binnen de begroting te passen. Wel is duidelijk dat de niet gecontracteerde zorg blijft toenemen, deze kosten vallen grotendeels onder de jeugdhulp zonder verblijf. Een deel van de kostenstijging komt echter ook door intensief ambulante zorg die het gevolg is van beleidskeuzes bij de jeugdhulp met verblijf.
- Het idee is om een regionale expertiseteam en team anders in te richten hierover is regionaal nog geen overeenstemming. Het oprichten van deze teams loopt dus vertraging op. Het terugverdieneffect van de teams is ook onzeker.
- De aanbesteding is met minimaal een half jaar vertraagd en wellicht zelfs 1 jaar. Hierdoor schuift de bezuiniging ook een jaar op.

Evenementen

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

De bedoeling is om meer inkomsten via evenementen binnen te halen, onder andere door het verhuur van evenemententerreinen en tariefsverhoging van leges van met name grote commerciële evenementen.

Welke obstakels zijn er bij het invullen van de bezuiniging

Oorspronkelijk zou de taakstelling al vanaf 2021 gerealiseerd moeten zijn. Omdat we tijdens de coronapandemie en de herstelperiode daarna nog geen prijsstijgingen wilden doorvoeren is de bezuiniging tot en met 2023 teruggedraaid. In deze Programmabegroting 2024 zitten ook geen voorstellen tot tariefsverhoging in 2024. De reden hiervoor is dat momenteel de kosten voor het organiseren van evenementen dusdanig hoog zijn dat er al evenementen afgelast zijn. Ook ontvangen we signalen dat er, onder andere door de toenemende veiligheidseisen (die ook hoge kosten met zich meebrengen), nog meer annuleringen zouden volgen. We vinden het daarom niet wenselijk om als gemeente de kosten verder te verhogen voor organisatoren. Dat zou een verkeerd signaal afgeven. Vanaf 2025 willen we de taakstelling alsnog doorvoeren. Dit geeft ons de kans om te onderzoeken hoe we de prijsverhogingen kunnen doorvoeren en organisatoren meer mogelijkheden bieden waardoor een kostenstijging reëel is. Daarbij kunnen we dan ook rekening houden met het in 2024 vast te stellen nieuwe strategisch evenementenbeleid. In dat beleid wordt antwoord op de vraag gegeven wat voor evenementenstad we willen zijn.

Poppodium De Meester

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

De bezuiniging op welzijn is voor € 250.000 ingevuld door de bijdrage aan poppodium De Meester niet meer uit welzijnsbudgetten te betalen. In 2023 en 2024 betalen we De Meester uit extra geld vanuit coronasteunpakket voor cultuur. Hiermee is de financiering van De Meester tot en met 2024 geregeld.

Welke obstakels zijn er bij het invullen van de bezuiniging

In juli 2023 is een rapport opgeleverd dat verschillende scenario's schetst voor een toekomstig poppodium dat aansluit bij de Culturele Strategie voor Almere in de toekomst. Het betreft een plan voor de ontwikkeling van de Almeerse popcultuur in brede zin, waarbij het poppodium idealiter naast de concertprogrammering voorziet in talentontwikkeling van makers, studioruimte biedt en een (veilige) ontmoetingsplek is voor jongeren vanaf 14 jaar.

Het rapport zal later dit jaar naar de raad worden toegestuurd. Het is op dit moment nog onzeker hoe popcultuur vanaf 2025 vorm kan krijgen in Almere. Het besluit hierover zal bepalend zijn of de bezuiniging kan worden ingevuld.

Alternatieve wijze van invullen van de bezuiniging

Het op de huidige plek met de huidige subsidie behouden van De Meester betekent dat er een budget van € 250.000 door de raad beschikbaar zou moeten worden gesteld.

Een ander alternatief is dat er geen budget beschikbaar wordt gesteld en De Meester verdwijnt.

Ombuiging takendiscussie

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

De uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie is al enige jaren onderwerp van discussie. Wij hebben dit vorig jaar uitgewerkt in het rapport 'De Toekomstbestendige Organisatie'. Op basis van dit rapport is in de begroting 2023 extra geld beschikbaar gesteld voor de versterking van de organisatie. Afsproken is dat het college met bezuinigingsvoorstellen op programmabudgetten komt om de investering in de organisatie te betalen. De bezuinigingsmaatregelen worden op dit moment ambtelijk uitgewerkt. Het college wil voor het einde van dit jaar een besluit nemen over de invulling van de takendiscussie. De raad zal hierover in het eerste kwartaal 2024 een besluit kunnen nemen. Om de taakstelling te kunnen invullen ontkomen we er niet aan om keuzes te maken die impact hebben op onze ambities.

Versoberen meldkamer parkeerbedrijf

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

Deze bezuiniging willen wij realiseren op het moment dat het nieuwe contract voor uitvoering van het parkeerbeheer wordt afgesloten. We willen daarbij de dienstverlening aan de klant versoberen om een goedkoper contract af te kunnen sluiten. Hierbij willen wij bijvoorbeeld de bemenste openingstijden terugbrengen. Dit betekent dat mensen voor de slagboom worden doorgeschakeld naar een centrale meldkamer elders in het land buiten deze tijden.

Beheer en onderhoud

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

Deze bezuiniging moest oorspronkelijk worden ingevuld door nieuwe gebieden zo in te richten dat het beheer goedkoper wordt. Het idee was dat elke keer als we een nieuwe wijk opleveren, we dan een stukje van de bezuiniging zouden realiseren. Dat bleek niet mogelijk, het Strategisch Assetmanagementplan (SAMP) laat zien dat hier juist meer geld voor nodig is. Dat is nu verwerkt in de Programmabegroting 2024. De bezuiniging komt daarmee te vervallen.

Wmo ondersteuningsarrangementen

Hoe gaan we de bezuiniging invullen?

De bezuiniging is ingevuld doordat na het ingaan van de nieuwe contracten alle cliënten worden geherindiceerd. Binnen de individuele begeleiding en dagbesteding zien we een veel grotere uitstroom uit ondersteuning dan verwacht. Dit is toegelicht in het hoofdstuk sociaal domein van deze kwartaalrapportage.

Welke obstakels zijn er bij het invullen van de bezuiniging

Het is mogelijk dat cliënten die nu geen zorg meer ontvangen op termijn wel weer zorg nodig hebben. Dit houden we in de gaten door nabelrondes te doen en dit te monitoren. Verder zijn we in gesprek met de aanbieders om te kijken of de tarieven van zorgproducten nog moeten worden verhoogd. Hiervoor hebben we geld gereserveerd. Dit is verder toegelicht in de kwartaalrapportage in het hoofdstuk sociaal domein.

3.15 Risico's

We actualiseren onze risico's vier keer per jaar bij de kwartaalrapportage. In het eerste en derde kwartaal doen we dit uitgebreider. Op deze momenten moet er namelijk ook een risicoparagraaf worden opgesteld voor de programmarekening en de programmabegroting. In de tabel zijn al onze risico's waarvoor we een reservering opnemen zichtbaar. Per saldo komt ons totaal aan risico's op € 96,6 miljoen. We hebben ook berekend wat de kans is dat het risico zich voordoet. daarmee kunnen we berekenen hoeveel geld we moeten reserveren in onze reserve. Het risicobedrag wat we reserveren in de saldireserve is € 21,8 miljoen. Dat is € 1,2 miljoen meer dan bij de vorige bijstelling. De belangrijkste wijzigingen benoemen we hier. Vervolgens is een toelichting per risico te vinden onder de tabel.

bedragen x € 1.000

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (AxB)	risicobedrag Q1 2023
participatie				
Garantstelling Huisvuilcentrale	28.900	%		
projecten				
Zorgplichten Oosterwold	8.500		4.500	
Floriade businesscase	3.000		1.400	2.057
sociaal domein				
Jeugdhulp invoering eigen maatregelen	28.700	20%	5.740	5.740
Transformatie jeugdhulp met verblijf	11.500	60%	6.900	
Transformatiefonds jeugdhulp met verblijf	3.000	100%	3.000	3.000
wetgeving				
Omgevingswet en WKB	5.000	60%	3.000	3.000
overige risico's	10.448		2.596	2.066
vertrouwelijke risico's	14.340		5.264	3.950
totaal	113.388		32.400	16.813

Bedrijfsvoering

bedragen x € 1.000

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (AxB)	risicobedrag Q1 2023
overige risico's				
Datalekken	2.500	30%	750	500
totaal	2.500		750	500

Datalekken

Bij geen of een te late melding van een datalek aan de toezichthouder en/of betrokkenen, loopt de gemeente het risico om een boete te krijgen. De gemeente loopt in het geval van een datalek tevens het risico op een boete voor onvoldoende beveiliging. Bij ernstige datalekken kunnen de kosten voor de crisisbeheersing en schadeloosstellingen aanzienlijk zijn. Dit risico lopen we elk jaar.

Beheersingsmaatregelen

Door onze huidige inspanningen en beheersmaatregelen om datalekken te voorkomen schatten we de kans dat het risico optreedt in op 30%.

Financiële inschatting

Indien een boete wordt opgelegd naar aanleiding van een datalek is de basisboete € 0,5 tot € 0,75 miljoen. De kosten van een schadeloosstellingen zijn onduidelijk. Deze zijn afhankelijk van de omvang en opgelopen schade. De kosten van crisisbeheersing en herstel van een groot datalek/incident kunnen oplopen van € 0,2 tot € 1,0 miljoen.

Participatie

bedragen x € 1.000

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (AxB)	risicobedrag Q1 2023
Garantstelling Huisvuilcentrale	28.900	%		
overige risico's	4.988		1.062	966
totaal	33.888		1.062	966

Garantstelling Huisvuilcentrale

De gemeente Almere bezit 4,73% van de aandelen van de HVC en heeft samen met de andere aandeelhouders een garantstelling afgegeven. Almere staat garant voor de langlopende leningen, zoals overeengekomen bij de aanvang van de HVC in 1996. De omvang van de leningen op 31 december 2022 is € 610,1 miljoen (€ 28,9 miljoen voor Almere op basis van 4,73% aandelen). Bij een faillissement is dit het maximale risico voor de gemeente Almere. Onderdeel van het aandeelhouderschap vormt de ballotageovereenkomst, waarin de gemeentelijke aandeelhouders onder andere voorwaarden voor de garantstelling hebben opgenomen. De aandeelhouders ontvangen 1% garantstellingsprovisie over het bedrag waarvoor het garant staat.

Beheersingsmaatregelen

We hebben met de aandeelhouders van HVC besloten om een aantal beheersmaatregelen door te voeren, zoals:

- een kredietplafond voor de garantstelling van € 670 miljoen;
- spreiding van de activiteiten. Voor nieuwe investeringen geldt dat alleen de kernactiviteiten van de HVC onder garantstelling vallen. Dit zijn activiteiten die betrekking hebben op de wettelijke taken rondom afval. Voor andere projecten en investeringen zijn aandeelhouders niet verplicht om te mee te doen. Hiervoor moet de HVC op een andere manier de financiering regelen;
- een financiële herstructurering; het doel hiervan is om de financiële positie van HVC te verbeteren. We worden hier jaarlijks over geïnformeerd bij de aandeelhoudersvergadering. De afgelopen jaren hebben we ook een verbetering van de financiële positie van HVC gezien;
- in 2017 is besloten dat duurzaamheidsinvesteringen ('van gas los') onder de algemene garantstelling vallen.

De wethouder financiën neemt namens de gemeente Almere deel aan de Algemene Leden Vergadering. De voorbereiding doen we samen met andere Flevolandse aandeelhouders. Via de aandeelhoudersvergadering oefent de gemeente Almere invloed uit op het beleid van de HVC.

Financiële inschatting

Het restrisico is gelijk aan de huidige garantstelling. Deze bedraagt € 28,9 miljoen. Het risicobedrag nemen we op als pro memorie (pm). We verwachten de komende jaren geen direct risico. De afgelopen jaren heeft de HVC samen met de aandeelhouders de strategie aangepast en beheersmaatregelen genomen. De HVC laat daardoor een positief resultaat zien.

Overige risico's

Taakdifferentiatie brandweer Veiligheidsregio

De Veiligheidsregio's doen onderzoek naar de rechtspositie van vrijwilligers. Het risico bestaat dat de rechtspositie in strijd is met Europese regels. Volgens deze regels doen vrijwilligers werk wat ook door beroepsmedewerkers wordt gedaan. Misschien moeten de vrijwilligers daarvoor als beroepsmedewerkers worden betaald. We weten nog niet hoeveel extra dit dan gaat kosten. Ook wordt gekeken naar het splitsen van taken tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers. De Veiligheidsregio's gaan ervan uit dat het Rijk dit moet compenseren. In de reserves van de Veiligheidsregio Flevoland is geld gereserveerd voor het geval dat het Rijk niet volledig compenseert. Wij gaan ervan uit dat dit voor de eerste jaren genoeg is. Dat geeft ons tijd om maatregelen te treffen om het structurele effect op te vangen. Wij nemen daarom nu geen bedrag op in onze risicoreserve.

Alliander financieren verzwaren stroom netwerk

De aandeelhouders, waaronder Almere, hebben Alliander een lening verstrekt voor het investeren in het stroomnetwerk. We hebben het risico ingeschat dat de lening niet wordt terugbetaald. Ook lopen we een risico bij het converteren van de lening naar aandelen. Deze aandelen kunnen minder waard worden. In totaal reserveren we € 0,2 miljoen.

Overige

De overige risico's zijn risico's waarvan het individuele risicobedrag niet groot is. De kans dat wij op deze garantstelling worden aangesproken is laag (20%) met uitzondering van IKC de Laren (60%). Dit zijn de volgende risico's:

- garantstellingen voor Corrosia
- exploitatiegarantie Integraal Kind Centrum (IKC) de Laren
- overige garanties voor andere sport- en cultuurinstellingen
- borgstellingen sociale zaken

Projecten

bedragen x € 1.000

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (AxB)	risicobedrag Q1 2023
Floriade businesscase	3.000		1.400	2.057
Zorgplichten Oosterwold	8.500		4.500	
totaal	11.500		5.900	2.057

Floriade businesscase

Op 20 april hebben wij een raadsbrief gestuurd over de voorlopige afrekening van de Floriade 2022 BV. Zoals wij hebben toegelicht in de brief komt het uiteindelijk verwachte verlies van de Floriade 2022 BV op € 78,8 miljoen. Dit is € 0,6 miljoen nadelig ten opzichte van de programmabegroting 2023. Dit aanvullende tekort komt door het afwickelen van een gesprek tussen Weerwater CV en Floriade BV over de oplevering van het terrein. De extra kosten betalen wij uit de risicoreserve. In de risicoreserve Floriade is daarna nog een bedrag van € 1,4 miljoen beschikbaar. Wij verwachten dat dit voldoende is voor de resterende risico's.

Beheersingsmaatregelen

In deze fase van het proces zijn er geen extra beheersmaatregelen meer getroffen.

Financiële inschatting

Bij de kwantificering van het risico op de Floriade business case is rekening gehouden met € 3,0 miljoen extra kosten tegen een mix van kans percentages. Daarom is er € 1,4 miljoen gereserveerd in de risicoreserve.

Zorgplichten Oosterwold

Uit juridisch onderzoek is gebleken dat het niet mogelijk is om de verantwoordelijkheid voor het zuiveren van afvalwater bij de bewoners van Oosterwold neer te leggen. Hierdoor moet er zo snel als mogelijk riolering aangelegd worden. Dat geldt niet alleen voor het hoofdriool, maar ook voor de kavelwegriolering tot de perceelsgrenzen van de bewoners. Daarnaast moeten de huidige IBA's en CBA's (Individuele en Collectieve Behandeling Afvalwater) in Oosterwold gefaseerd buiten werking worden gesteld en in de tussentijd in beheer worden genomen door de gemeente.

We moeten riolering aanleggen en tijdelijke maatregelen treffen voor de afvalwaterzorg, totdat de definitieve riolering klaar is. Via afzonderlijke raadsvoorstellen (RV23006 en RV23225) en de Programmabegroting 2024 zijn de kosten hiervan in de begroting verwerkt. We nemen nu ook de incidentele exploitatiekosten na 2024 op in de begroting.

Er zijn op dit moment echter nog veel onzekerheden, bijvoorbeeld ten aanzien van eventuele schadeloosstellingen en verhaalmogelijkheden. In het raadsvoorstel Fasering, verrekening en dekking afvalwaterzorg Oosterwold (RV23225) is dit verder toegelicht. Het risico voor het afvalwater is daarbij geschat op € 8,5 miljoen. Rekening houdend met de kans van optreden bedraagt de benodigde risicoreservering hiervoor € 4,5 miljoen.

Ook hebben we onderzoek gedaan naar mogelijke aanvullende zorgplichten die er gelden binnen Oosterwold, bijvoorbeeld rondom de aanleg van kavelwegen, het oppervlaktewater of de blusvoorziening. We zijn dit nog verder aan het uitwerken. De eventuele (financiële) consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet in beeld en dus nog niet meegenomen in de risicoreservering.

Beheersingsmaatregelen

We onderzoeken de consequenties, samen met de betrokkenen in het gebied. Waar nodig en mogelijk treffen we maatregelen om eventuele risico's en schade te beperken, bijvoorbeeld door het realiseren van tijdelijke voorzieningen.

Financiële inschatting

Het risico voor het afvalwater is geschat op € 8,5 miljoen. Rekening houdend met de kans van optreden bedraagt de benodigde risicoreservering voor het afvalwater € 4,5 miljoen. De risico's ten aanzien van andere zorgplichten kunnen wij op dit moment nog niet in een bedrag uitdrukken (pm).

Sociaal Domein

bedragen x € 1.000

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (AxB)	risicobedrag Q1 2023
Jeugdhulp invoering eigen maatregelen	28.700	20%	5.740	5.740
Transformatie jeugdhulp met verblijf	11.500	60%	6.900	
Transformatiefonds jeugdhulp met verblijf	3.000	100%	3.000	
overige risico's	2.960		784	600
totaal	46.160		16.424	6.340

Jeugdhulp invoering eigen maatregelen

Dit risico is financieel niet bijgesteld ten opzicht van de vorige kwartaalrapportage. De bezuinigingsmaatregelen die nodig zijn om de kosten van de jeugdhulp te verlagen en beheersbaar te krijgen zijn nog niet concreet zijn. De bezuiniging is verder toegelicht in de bezuinigingsmonitor

Beheersingsmaatregelen

Het doorvoeren van de eigen besparingsmaatregelen zoals beschreven in de bezuinigingsmonitor.

Financiële inschatting

Voor dit risico hebben we risicoreservering van € 5,7 miljoen eenmalig opgenomen. Dit is 20% van de openstaande taakstelling hervorming jeugdhulp. Hiermee kan dus alleen vertraging in het doorvoeren van de maatregelen worden opgevangen.

Transformatie jeugdhulp met verblijf

Dit risico is financieel niet bijgesteld ten opzicht van de tweede kwartaalrapportage. De bezuinigingsmaatregelen die nodig zijn om de jeugdhulp met verblijf te transformeren en de kosten beheersbaar te krijgen zijn nog niet doorgevoerd. Dit komt vooral omdat de aanbesteding vertraagd en er nog geen besluit is genomen over de maatregelen in de regio. De bezuiniging is verder toegelicht in de bezuinigingsmonitor

Beheersingsmaatregelen

Het invoeren van de maatregelen zoals beschreven in de bezuinigingsmonitor

Financiële inschatting

Voor dit risico hebben we in de tweede kwartaalrapportage 2023 een risicoreservering van € 6,9 miljoen eenmalig opgenomen. Dit is 60% van de openstaande taakstelling transformatie jeugdhulp met verblijf. Hiermee kan dus alleen vertraging in het doorvoeren van de maatregelen worden opgevangen.

Transformatiefonds jeugdhulp met verblijf

De financiële situatie van met name grote jeugdzorgaanbieders staat zwaar onder druk. Dit komt onder andere doordat zij de jeugdhulp met verblijf niet kostendekkend kunnen uitvoeren. Mede hierdoor zijn de tarieven van de jeugdhulp met verblijf fors verhoogd en via een aanbesteding in de markt gezet. Tijdens het aanbestedingsproces is gebleken dat er investeringsruimte nodig is om de transformatie te maken van jeugdhulp met verblijf naar jeugdzorg thuis en kleinschaligere vormen van jeugdzorg. De financiële positie van de aanbieders en de tarieven geven deze ruimte niet. Om te zorgen dat de benodigde transformatie kan worden gemaakt en om te voorkomen dat de aanbieders niet verder in de financiële problemen komen willen we een transformatiefonds beschikbaar gaan stellen.. Alle aanbieders die na de aanbesteding jeugdhulp met verblijf gaan aanbieden kunnen hiervoor aanvragen indienen. De hoogte van het fonds is gemaximeerd tot € 3 miljoen in de eerste 2 jaar van de contractperiode. Het gereserveerde geld zal dus na het afronden van de aanbesteding in de jaren 2025 en 2026 beschikbaar gesteld moeten worden binnen de regionale begroting van de jeugdhulp.

Het inrichten van het transitiefonds is de concretisering van de eerder opgenomen risico voor het behouden van zorgcontinuïteit en het mogelijk maken van de transitie naar andere vormen van jeugdhulp.

Beheersingsmaatregelen

Het transformatiefonds is de beheersingsmaatregel. Hiermee wordt er financiële ruimte gecreëerd bij aanbieders om de transformatie te maken zonder dat de financiële positie hierdoor verslechtert.

Financiële inschatting

Het bedrag moet in de begroting 2025 beschikbaar gesteld worden voor de regionale jeugdhulp. Zolang dit nog niet is gebeurd reserveren we het bedrag in de risicoreserve.

Overige risico's

We zien nog diverse risico's bij de inkoop en implementatie van de jeugdhulp en de gezinsteams, de opvang van statushouders (in hotels), de financiële positie van de Tomingroep en de uitvoering van het breed offensief. Hiervoor reserveren we in totaal € 0,8 miljoen.

Wetgeving

bedragen x € 1.000

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (AxB)	risicobedrag Q1 2023
Omgevingswet en WKB	5.000	60%	3.000	3.000
totaal	5.000		3.000	3.000

Omgevingswet en WKB

Op 1 januari 2024 treden de Wet Kwaliteitsborging Bouwen en de Omgevingswet in werking. De invoering van beide wetten betekent een grote wijziging van het omgevingsrecht en een groot effect op de wijze waarop de gemeente werkt en samenwerkt met partners en mede-overheden. De invoering heeft ook negatieve financiële consequenties waarvan op dit moment nog niet zeker is of en hoe het ministerie van Binnenlandse zaken de financiering van het gewijzigde takenpakket zal invullen.

Wij hebben het afgelopen tijd onderzoek uitgevoerd naar de financiële - en dienstverleningseffecten voor de gemeente Almere en naar mogelijke verhaaloplossingen. Daarover zijn we nadrukkelijk nog in gesprek met de VNG en BZK. Het nadeel hebben we ingeschat op € 1,5 miljoen per jaar. Ook zijn we op 1 januari 2024 nog niet klaar met het invoeren van deze wetten. Op 1 januari 2029 moeten beide wetten in volledige omvang zijn ingevoerd. Daarbij gaat het niet alleen om een technische invoering, maar ook moet de wijze

van werken (de geest van de wet) in de driehoek stad, organisatie en bestuur goed geborgd worden zodat voor alle partijen helderheid en transparantie ontstaat in de verwachtingen en ambities die we met elkaar hebben. Dit voorkomt financiële risico's en claims gedurende het realiseren van initiatieven. Het goed invoeren van de wetten kost extra geld of er zijn wellicht nog andere onvoorziene financiële effecten.

Beheersingsmaatregelen

De gemeente volgt de ontwikkelingen nauwgezet en anticipeert waar mogelijk tijdig op deze ontwikkelingen. Er is ruimte voor bestuurlijke keuzes om dit dekkingsvraagstuk te verkleinen en er is breder aanvullend onderzoek nodig om de daadwerkelijke effecten en alternatieve dekkingsmogelijkheden in kaart te brengen. Hiervoor treden wij ook in overleg met medeoverheden en kijken daarbij ook naar de rol van de Rijksoverheid bij deze belangrijke wetgevingsoperatie.

Financiële inschatting

We hebben onderzoek uitgevoerd naar de effecten voor de gemeente Almere en naar mogelijke verhaaloplossingen. Het nadeel hebben we ingeschat op structureel € 1,5 miljoen. We worden hier tijdelijk gecompenseerd door het Rijk. We weten alleen nog niet hoe veel geld we tijdelijk van het Rijk krijgen. We hebben dit nu ingeschat op 3 jaar lang € 1,5 miljoen. Deze effecten hebben we in 2022 al in de begroting verwerkt.

Maar er zijn ook nog andere onzekerheden en we weten nog niet wat het financieel gevolg op de langere termijn is, omdat de Omgevingswet en Wkb gefaseerd ingevoerd worden. Het totale risico schatten we nu in op € 5,0 miljoen. De kans van optreden wordt geschat op 60% en is mede afhankelijk van de bestuurlijke en ambtelijke gesprekken met BZK en de VNG.

4 Programmaplan

4.1 Wonen

Ambitie

We werken aan een stad waar het goed en prettig leven is

Een stad waar voldoende groen en blauw aanwezig is. Ruimte is om te wonen, werken en recreëren. We willen ook een stad zijn waar iedereen een passende woning kan vinden. Maar we zien ook dat een betaalbare, passende woning niet meer voor iedereen vanzelfsprekend is. We hebben daarom een ambitieuze Woonvisie opgesteld die moet bijdragen aan het oplossen van het woningtekort. Een ambitie die uw raad ook heeft ondersteund in de discussie over het Koersdocument 2024. Ondanks de uitdagingen blijven we ons in 2024 inzetten om passende woonruimte te bieden voor al onze inwoners.

De woningmarkt is veranderd en dat merken wij

We zien dat de woningmarkt afkoelt. Door de hogere rente hebben mensen minder te besteden. Investeerders zijn minder bereid risico's te nemen waardoor het niet altijd meer vanzelfsprekend is dat een aanbesteding voor woningbouw slaagt. Daarnaast raakt ons stroomnet vol waardoor het moeilijk wordt om voorzieningen als scholen te realiseren. Dit is belangrijk want naast woningen heeft een (nieuwe) wijk ook voorzieningen nodig. Bij het ontwikkelen van nieuwe woningen hebben wij rekening te houden met vele randvoorwaarden, wonen, groen, klimaat en mobiliteit hebben ruimte nodig. Binnen de planvorming maken we de afweging hoe we deze belangen zo goed mogelijk kunnen wegen. Bij het maken van bouwplannen in 2024 wegen we alle randvoorwaarden en belangen tegen elkaar af.

We blijven vasthouden aan de ambities in de Woonvisie

We willen in de periode van 2020 tot 2030 25.000 woningen bouwen. Deze ambitie is vertaald in het Stedelijk Woningbouwprogramma Almere (SWPA). Vanaf 2023 stellen we deze woningbouwplanning jaarlijks bij om beter te sturen op onze woningbouwopgave. Sinds een jaar bieden we uw raad ook de Kwartaalrapportage Bouwen en Wonen aan. We blijven deze ontwikkelen en hier gaan we in 2024 mee door. Zo kunt u zich een beeld vormen over de huidige ontwikkelingen op de woningmarkt. We moeten ons blijvend inzetten om de woningproductie hoog te houden. Sturen van de woningbouwopgave is de komende jaren hard nodig. De opgave is onverminderd groot, maar het realiseren van de bouwopgave is een stuk moeilijker geworden. Daarom moeten keuzes worden gemaakt in prioriteiten en programma.

De druk op de sociale huursector blijft hoog

De wachttijd voor sociale huurwoningen in Almere is al jaren hoog. De laatste jaren maken meer mensen aanspraak op een huurwoning, waardoor de druk op de woningmarkt toeneemt. De doorstroom vanuit de sociale huursector is zeer beperkt. Hierdoor komen er weinig sociale huurwoningen vrij om de groep 'urgente' woningzoekenden altijd tijdig een passende huurwoning te bieden. Het risico bestaat dat de groep woningzoekenden zonder urgentie steeds minder kans maakt op een huurwoning. Samen met ontwikkelaars en woningcorporaties maken wij plannen om de voorraad sociale huurwoningen te vergroten. Wij werken aan de planning voor de bouw van 600 flexwoningen om de voorraad woningen sneller uit te breiden.

Oosterwold blijft een plek van pionieren, we helpen alleen wat meer

Bewoners en ondernemers krijgen in Oosterwold de ruimte om zelf vorm te geven aan hun eigen woon- en leefomgeving. Daarmee is Oosterwold uniek in Nederland. Het is een experiment en dat vraagt ook om reflecteren, leren en waar nodig aanpassen. Zo zijn we tegen een aantal verbeterpunten aangelopen. In deelgebied 1B gaan we daarom een aantal zaken anders organiseren, en in deelgebied 1A herstellen. We gaan riolering aanleggen en kijken hoe om te gaan met kavelwegen, handhaving op stadslandbouw en de doorwaadbare zones (openbaar toegankelijke randen van de kavels). We willen ook betaalbaar bouwen mogelijk maken en kijken naar het meer geclusterd uitgeven van gronden en het begeleiden van

initiatiefnemers. In 2024 gaan we ervaring opdoen met dat laatste. Ook gaan we in 2024 een Oosterwolds vestigingsbeleid voor bedrijven formuleren en in de praktijk brengen. Met de Almeerse woningcorporaties onderzoeken we hoe flexwoningen in Oosterwold een plek kunnen krijgen.

De keuzes over deelgebied 2 maken we later

We voeren eerst de verbetervoorstellen in deelgebied 1 door. Daarnaast wachten we een onderzoek in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken af over het bouwen van 5.000 extra woningen in Oosterwold. De uitkomsten van dit onderzoek zijn bepalend voor de keuzes in deelgebied 2.

Doelstellingen bij dit programma

- Ondanks de uitdagingen blijven we ons in 2024 inzetten om passende woonruimte te bieden voor al onze inwoners.
- Bij het maken van bouwplannen in 2024 wegen we alle randvoorwaarden en belangen tegen elkaar af.
- Wij werken in 2024 aan de planning voor de bouw van 600 flexwoningen om de voorraad woningen sneller uit te breiden.
- We gaan in 2024 een Oosterwolds vestigingsbeleid voor bedrijven formuleren en in de praktijk brengen. Met de Almeerse woningcorporaties onderzoeken we hoe flexwoningen in Oosterwold een plek kunnen krijgen.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Stimuleren woningbouw	6,9	5,2	6,9	1,4	3,4	1,4	3,2	1,4	3,2	1,4
Ruimtelijke ordening	8,3	2,1	7,1	2,1	7,0	2,1	7,0	2,1	7,0	2,1
Grondexploitatie	118,3	124,9	116,7	136,2	235,7	235,7	165,6	165,6	158,8	158,8
Ondersteuning grondbeleid	3,4	3,4	1,1		1,1		1,1		1,1	
Oosterwold	12,6	12,1	8,8	8,8	26,2	26,2	15,8	15,8	14,0	14,0
FVA vernieuwend wonen	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8				
Commerciële producten	3,1	4,2	3,1	4,0	2,1	3,1	2,1	3,1	2,1	3,1
totaal	153,4	152,7	144,4	153,3	276,3	269,3	194,8	188,0	186,1	179,3

Beleidsvoornemens

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
taskforce huisvesting vergunninghouders 2024			-3.833		
totaal			-3.833		

taskforce huisvesting vergunninghouders 2024

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
			-3.833		
totaal			-3.833		

Voor de meest urgente maatregelen uit het plan van aanpak Taakstelling Huisvesting Vergunninghouders heeft de raad voor de zomer een werkbudget van € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld. Dit budget is nodig om aan de taakstelling 2023 te voldoen. De raad is over de concrete maatregelen geïnformeerd.

Voor 2024 is er ook geld nodig om te kunnen voldoen aan de taakstelling. De taakstelling is nog niet bekend, maar we verwachten ongeveer 650 vergunninghouders te moeten huisvesten. We hebben € 1,3 miljoen nodig voor het betalen van de organisatie- en projectkosten. Dit kunnen we betalen uit de reservering die nog in de buffer zat voor het plan van aanpak vergunninghouders. Daarnaast verwachten we € 2,5 miljoen nodig te hebben voor maatregelen om aan de taakstelling 2024 te kunnen voldoen. We denken aan de volgende maatregelen:

- het aftoppen van de huur van ongeveer 50 woningen
- onzelfstandige kamerverhuur van ongeveer 200 kamers. Hierbij is geld nodig voor (sociaal) beheer en een bijdrage in de transformatie van vastgoed.

4.2 Openbare ruimte

Ambitie

De stad wordt ouder en de noodzaak om de openbare ruimte goed te onderhouden

Hiervoor is extra geld voor beheer nodig, zoals blijkt uit het Strategisch AssetManagementPlan (SAMP). Het is nodig om beter in beeld te hebben wat de staat van onze openbare ruimte is en waar achterstanden in onderhoud zijn. We kijken ook vooruit naar welk groot onderhoud en vervangingsprojecten op de middellange en op de lange termijn nodig zijn. Met de uitwerkingsopgave 'grip op de beheeropgave' uit de Programmabegroting 2023 hebben we hier al flinke stappen in gezet. Hierdoor kunnen we nu beter aangeven welke middelen nodig zijn. Waarbij we ook beter kijken naar welke plannen we realistisch uit kunnen voeren.

Met het extra geld kunnen we vanaf 2024 een begin maken met het inhalen van achterstanden in het beheer en onderhoud. Dit geldt vooral voor asfaltwegen, bruggen en het groen in de stad. Hiermee voorkomen we hinder voor inwoners door bijvoorbeeld afzettingen, gevaarlijke situaties en kapitaalvernietiging. Door meer personeel aan te nemen en beter te worden in het voorbereiden en in de markt zetten en uitvoeren van projecten.

In 2024 gaan we aan de slag met rioolvervanging, grootschalig onderhoud van woonwijken en klimaatadaptie

Hierbij zetten we in op onze wijkgerichte aanpak, waarbij we zoveel mogelijk beheer en onderhoud per wijk ineens doen. In Almere Haven moeten de komende jaren de eerste stukken riool vervangen worden. Dit is voor ons een compleet nieuwe activiteit. In 2024 starten we met de rioolvervanging in De Hoven en het bovengrondse grootschalig onderhoud start meteen daarna. Als deze projecten lopen starten we meteen met de voorbereidingen van andere wijken in Almere Haven.

We gaan het tempo van het grootschalig onderhoud de komende jaren opvoeren. Dit zorgt ervoor dat onze wijken en bedrijventerreinen aantrekkelijk en veilig blijven. Daarnaast maken we deze gebieden meteen klaar om de nadelige gevolgen van klimaatverandering te kunnen opvangen of verminderen. Dit noemen we klimaatadaptatie.

Voor het grootschalig onderhoud van woonwijken en bedrijventerreinen stellen we een meerjarenprogrammering op die 10 jaar vooruitkijkt. Hiermee kunnen we onze investeringen beter aansluiten op die van onze partners en kunnen we bewoners beter informeren. In de Programmabegroting 2025 geven we inzicht in de 10 jaar vooruitkijkende meerjarenprogrammering voor het grootschalig onderhoud voor woonwijken en bedrijventerreinen. Met beperkte middelen gaan we toch kijken of we de openbare ruimte beter kunnen inrichten op de gevolgen van klimaatverandering en extremer weer.

Groen in openbare ruimte

Om de stad gezonder, hittebestendiger en biodiverser te maken, versterken we het vele groen dat de openbare ruimte van Almere al heeft. We gaan door met het ecologisch invullen van ons maaibeeld en investeren gericht in excellent groen en een gezonde leefomgeving. De lessen van deze nieuwe werkwijzen gebruiken we bij de evaluatie van het bomenkader en leggen we vast in het beleidskader groen. In 2024 wordt de raad geconsulteerd naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie van het bomenkader. Daarnaast wordt zij geïnformeerd over het groenkader dat het college vaststelt.

Een toekomstbestendige ontwikkeling van de stad

In deze begroting zetten we belangrijke stappen om onze openbare ruimte voor de lange termijn in stand te kunnen houden. Tegelijkertijd blijft de stad groeien. We voorkomen dat we de fouten uit het verleden opnieuw maken door voortdurend alert te zijn op de gevolgen van gebiedsontwikkelingen op het toekomstig beheer. We gaan bij het proces van gebiedsontwikkeling de beheertoets verder professionaliseren. Tegen

het einde van deze raadsperiode is een stevig beheerplan in elk ontwikkelplan de standaard. We gaan bij het proces van gebiedsontwikkeling de beheertoets verder professionaliseren.

We werken aan een schoon en duurzaam Almere

We zetten in op het tegengaan van afvaldumpingen via onze 'Schone Straat Strategie' en op het tegengaan van zwerfafval. We voeren sinds 2022 pilots uit in de stad met als doel een schoon Almere. Voorbeelden hiervan zijn: het adopteren van een (ondergrondse) containerplek en aanleggen van containertuinen. We gaan door met duurzame oplossingen die werken en rollen deze in 2024 verder uit over de stad. Dit doen we door in te zetten op participatie en voorlichting.

We gaan het nieuwe afvalinzamelingssysteem invoeren

Hierdoor hoeven inwoners hun plastic, metaal en drankverpakkingen niet meer apart te scheiden. Dit mag bij het restafval. Dit wordt dan later door een machine van elkaar gescheiden. Dit zorgt ervoor dat we verschillende soorten afval beter kunnen scheiden en minder restafval overhouden. Wat weer goed is voor het milieu. We starten zodra we een partner hebben gecontracteerd. Vooruitlopend hierop zullen uiterlijk in de eerste maanden van 2024 alle duo-vuilnisbakken vervangen zijn door mono-vuilnisbakken.

Van afval naar grondstof

Dit is een andere manier van kijken naar afval. Regelmatig zijn dingen die in ons (grof)afval zitten nog te repareren of op te knappen. Of kun je ze uit elkaar halen om te gebruiken als grondstof voor iets anders. Hoe vaker dit lukt, hoe minder afval hoeft te worden verbrand. In Almere zetten we al in op upcycling, maar hebben we de ambitie om nog meer duurzame en hoogwaardige oplossingen te realiseren.

Doelstellingen bij dit programma

- We maken in 2024 een begin met het inhalen van achterstanden in beheer en onderhoud.
- In de Programmabegroting 2025 geven we inzicht in de 10 jaar vooruitkijkende meerjarenprogrammering voor het grootschalig onderhoud voor woonwijken en bedrijventerreinen.
- In 2024 wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie van het bomenkader. Daarnaast wordt zij geïnformeerd over het groenkader dat het college vaststelt.
- We gaan door met duurzame oplossingen die werken en rollen deze in 2024 verder uit over de stad.
- Uiterlijk in de eerste maanden van 2024 zijn alle duo-vuilnisbakken vervangen door mono-vuilnisbakken.
- In 2024 gaan we het Circulair Ambachtscentrum verder ontwikkelen. Het doel is om afgedankte producten een tweede leven te kunnen geven en minder grondstoffen te verbranden. Hiermee leveren we een belangrijke bijdrage aan de circulaire economie.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Beheer en onderhoud	75,9	5,6	61,3	5,2	62,9	5,2	64,3	5,1	63,5	5,1
Afval	31,2	39,3	34,9	42,0	35,0	42,8	33,6	43,6	34,2	44,3
Riolering	18,8	18,7	26,3	22,8	26,1	24,0	25,9	24,9	23,6	25,3
Parkeren	12,0	18,8	12,1	19,3	12,0	19,1	18,2	24,0	13,2	19,0
totaal	137,9	82,3	134,6	89,3	136,1	91,1	142,0	97,6	134,4	93,7

Uitwerkingsopdracht groot onderhoud

Begin 2022 is met het Strategisch AssetManagementPlan (SAMP) inzichtelijk gemaakt dat onvoldoende budget beschikbaar is voor het groot onderhoud en vervangingen. Deze claim was gebaseerd op een modelmatige berekening. Bij de Programmabegroting 2023 is aangegeven dat deze theoretische benadering verder moest worden uitgewerkt tot een realistische investeringsplanning voor de komende 10 jaar. Dit heeft geleid tot een meerjarenraming voor alle verschillende soorten objecten in de openbare ruimte. Deze geeft zowel weer wat nodig is om de openbare ruimte goed te kunnen beheren, als wat

realistisch kan worden waargemaakt. Voor groot onderhoud en vervangingsprojecten is immers vaak jaren van voorbereiding nodig, wat moet worden gedaan vanuit de vaak beperkte beschikbare ambtelijke capaciteit.

De kosten voor groot onderhoud stijgen van € 6 miljoen naar bijna € 8 miljoen per jaar

Groot onderhoud plegen we bijvoorbeeld aan groen en de wegen en paden in woonwijken. Veel wijken zijn de komende jaren voor het eerst aan groot onderhoud toe, waarvoor veel extra geld nodig is. Het huidige budget voor groot onderhoud bedraagt ongeveer € 4 miljoen per jaar. De grafiek hieronder laat zien dat we dit budget gaan verdubbelen.

groot onderhoud
bedragen x € 1 miljoen

We blijven deze kosten gewoon uit onze lopende begroting betalen.

Vervangingsinvesteringen groeien van € 14 miljoen naar € 32 miljoen per jaar

groot onderhoud
bedragen x € 1 miljoen

Ook het budget voor vervangingsinvesteringen gaat de komende jaren verdubbelen:

Volgens het SAMP moeten we de komende jaren elk jaar meer gaan investeren. Nu nog € 14 miljoen maar in 2032 ruim € 32 miljoen. Dit bedrag groeit de komende jaren dus geleidelijk. Dit zijn investeringen die de komende 10 jaar nodig zijn voor vervanging.

Uitbreidingsinvesteringen lopen via de grondexploitatie, bij de aanleg van de wijk.

We vragen hier nog een second opinion op, om zeker te weten dat het een realistische planning is

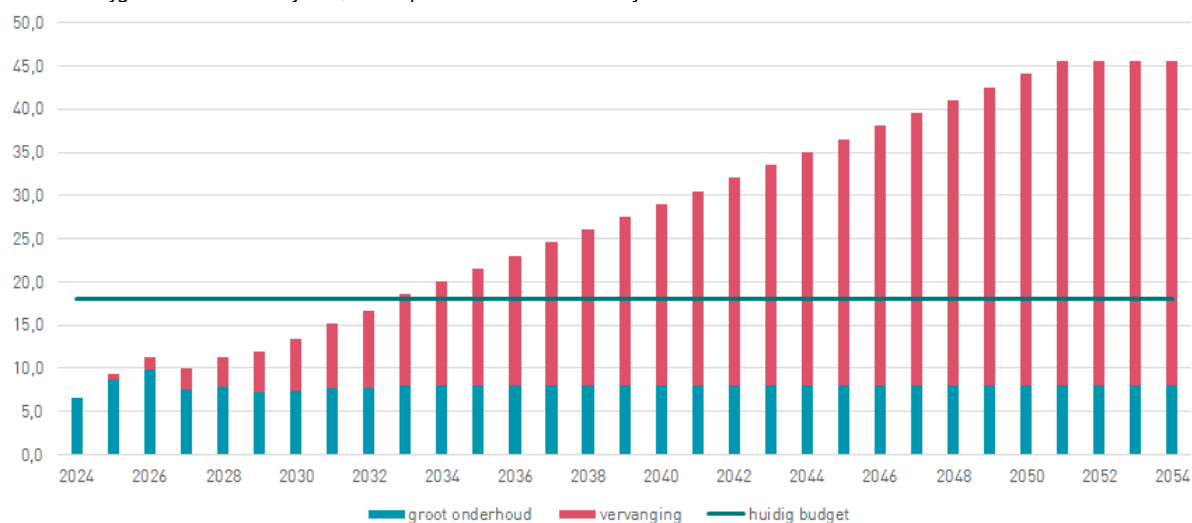
Het gaat hier om heel veel geld en het is een complexe materie. We nemen nu het principebesluit om de achterstand in het beheer en onderhoud in te halen, en om de bekostiging van de vervangingsinvesteringen via 'lenen' te gaan doen. Omdat dit het om zulke grote bedragen gaat, willen we deze nog één keer extern laten toetsen. Hierbij staat het principe niet ter discussie. Als hier nog veranderingen uit naar voren komen, dan informeren we u daarover via de normale kwartaalrapportages.

We schuiven de uitgaven naar de toekomst toe:

We gaan de vervangingsinvesteringen niet meer in één keer betalen, maar spreiden deze uit over de jaren dat we de investeringen gebruiken (bijvoorbeeld 30 jaar). Doordat we van de vervangingsinvesteringen dan jaarlijks alleen maar rente en afschrijving hoeven te betalen, zijn de kosten jaarlijks redelijk laag. Dat zijn de rode staafjes in deze grafiek. Maar elk jaar groeit het bedrag aan rente en aflossing, omdat er elk jaar

nieuwe investeringen bij komen. Elk jaar zullen we hiervoor ongeveer € 1,5 miljoen extra voor moeten vrijmaken in onze begroting.

Pas na 30 jaar zullen de lasten weer stabiel worden. Omdat ons perspectief maar 4 jaar vooruit kijkt (tot 2028), zien we in onze huidige begroting alleen maar de lagere uitgaven. Uiteindelijk zullen de structurele kosten stijgen tot € 45 miljoen, ten opzichte van € 18 miljoen nu.

Effect op de begroting

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. kapitaallast vervangingsinvesteringen (lenen)			-697	-1.447	-2.353
b. groot onderhoud nieuw		-8.815	-8.655	-9.838	-7.600
c. extra apparaat		-470	-750	-1.300	-1.650
d. vrijval huidig budget (sparen)	21.938	22.147	16.776	16.776	18.698
totaal		12.653	12.045	4.191	7.095

4.3 Veiligheid en handhaving

Ambitie

Op 29 juni 2023 heeft de raad de Veiligheidsagenda Almere 2023-2026 vastgesteld

Deze agenda geeft richting aan de ambitie en de urgentie van de veiligheidsaanpak voor de komende vier jaar. Het doel is dat Almere een veilige stad blijft om in te wonen, te werken en te verblijven. Dit willen wij bereiken door te werken aan de volgende thema's:

- georganiseerde criminaliteit;
- digitale veiligheid;
- veilige wijken;
- maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering;
- crisisbeheersing.

In het Uitvoeringsplan veiligheidsagenda Almere 2023-2026 zijn de doelen, de effectindicatoren en de aanpak per thema uitgewerkt.

We zetten meer in op uitvoering van de wet Bibob

Voor 2024 hebben wij daarnaast de ambitie om de toepassing van de Wet Bibob te intensiveren en uit te breiden om daarmee de Wet Bibob in 2024 als volwaardig preventief instrument te kunnen inzetten in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit. Daarbij moet gedacht worden aan de risicogestuurde toetsing op alle Bibob-domeinen en de invoering van een horeca-exploitatievergunningstelsel. In combinatie met het opnemen van een ondermijningsartikel in de Algemene plaatselijke verordening (Apv) worden risicobranches, -gebouwen of -gebieden dan vergunningplichtig gemaakt.

Veilig en gastvrij betaald voetbal in Almere is ook in 2024 de ambitie

De veiligheidsvraagstukken ten aanzien van een voetbalclub die in de eredivisie speelt, zijn nieuw in Almere. In 2023 is en wordt hard gewerkt om dit voor elkaar te krijgen en dat wordt in 2024 voortgezet. In 2024 werken we hard aan het veiliger en gastvrij maken van betaald voetbal in Almere.

Programma preventie met gezag

In maart 2023 heeft minister van Justitie en Veiligheid de gemeente Almere geselecteerd als een van de gemeenten die middelen ontvangen voor het programma 'Preventie met Gezag'. In 2024 verwachten wij deze middelen te ontvangen en vol te kunnen inzetten op de uitvoering van het plan van aanpak. In 2024 zetten we vol in op de uitvoering van het programma 'Preventie met Gezag'.

Handhaving

De vraagstukken op het gebied van toezicht en handhaving nemen met de groei van de stad verder toe. Met extra middelen uit het coalitieakkoord maken we een inhaalslag op het aantal afgehandelde meldingen. We leggen de raad in 2024 ook nieuw handhavingsbeleid voor. Daarin nemen we ook meetbare doelstellingen op. Een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleid is risicogestuurd handhaven. We belonen bewezen goed gedrag door bijvoorbeeld minder controles uit te voeren. We zetten onze beperkte capaciteit juist in op de plekken waar risico's zich voordoen. Het vinden van geschikt personeel is hierbij een grote uitdaging.

We gaan kijken of we onze handhavers in dienst nemen

De gemeente maakt gebruik van een externe partij die mensen voor handhaving levert. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we onderzoek gaan doen naar het in dienst nemen van deze collega's en de gevolgen hiervan. Wanneer het onderzoek is afgerond bespreken we dit met de gemeenteraad.

Doelstellingen bij dit programma

- Voor meetbare doelen, effectenindicatoren en de aanpak per thema verwijzen wij naar het Uitvoeringsplan veiligheidsagenda Almere 2023-2026.

- In 2024 leggen we de raad een nieuw handhavingsbeleid voor. Hierin nemen we ook meetbare doelstellingen op.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Veilige wijken en georganiseerde ondermijnende criminaliteit	9,2	0,7	9,4	0,6	9,4	0,4	9,3	0,4	9,3	0,4
Veiligheid algemeen	2,5	0,1	2,9	0,1	3,2	0,1	3,1	0,1	3,1	0,1
Rampenbestrijding en crisisbeheersing	14,2		14,2		14,2		14,2		14,2	
Zorg en veiligheid	1,5	0,8	1,8	1,0	1,6	0,7	1,6	0,7	1,6	0,7
Omgevingsvergunningen	10,9	9,4	12,0	11,6	11,6	11,7	11,7	10,3	11,5	10,2
Handhaving bebouwde omgeving	2,1	0,2	1,9	0,0	1,9	0,0	1,9	0,0	1,9	0,0
totaal	40,4	11,2	42,3	13,3	41,9	13,0	41,7	11,6	41,5	11,5

Beleidsvoornemens

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
maximumtarief omgevingsvergunningen		400	400	400	400
totaal		400	400	400	400

maximumtarief omgevingsvergunningen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
		400	400	400	400
totaal		400	400	400	400

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2024 is een amendement (23254.002) aangenomen om het maximumtarief voor leges omgevingsvergunningen te schrappen. Door het schrappen van maximumtarief (voor grote bouwwerken) verwachten wij structureel € 0,4 miljoen extra inkomsten.

4.4 Dienstverlening en samenwerking met de stad

Ambitie

We bereiden ons voor op een verwachte piek in de aanvraag van paspoorten en ID-kaarten

We zien namelijk dat veel paspoorten in en rond de zomer van 2024 tot en met de zomer van 2028 gaan verlopen. We bereiden ons hier degelijk op voor. We maken gebruik van een betere voorspelling (forecasting) van het aantal aanvragen. We kunnen onze bezetting hierop beter afstemmen. Daarnaast kijken we hoe we onze processen nog beter kunnen inrichten. We gaan mensen proberen te verleiden om juist in de rustigere maanden hun documenten aan te vragen.

In 2024 zetten we in op het inlopen van achterstanden bij burgerzaken

Deze achterstanden zijn vooral ontstaan bij het uitvoeren van adresonderzoeken, de eerste inschrijving en het verlenen van staatsburgerschap aan mensen (naturalisatie). Als er aanvullend budget komt, worden er nieuwe mensen aangenomen en door ons zelf opgeleid. Enerzijds tot vakspecialisten, anderzijds tot generalisten, want we willen ook mensen die op meerdere terreinen inzetbaar zijn, zodat we hen flexibel kunnen inzetten waar de druk op dat moment het grootst is.

Alles wordt duurder en daarmee onze producten ook

Inwoners betalen voor bijvoorbeeld het aanvragen van een identiteitsbewijs of voor een huwelijk, dit noemen wij leges. In 2024 zullen deze kosten meestijgen met de algemene prijsstijgingen. We proberen zoveel mogelijk de kosten van onze producten te betalen uit de leges. Dit is niet altijd mogelijk.

We organiseren de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024

Deze zullen plaatsvinden in mei en de voorbereidingen zijn al gestart. Onverwacht vinden er verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats in november 2023. Dit legt een groot beslag op de organisatie en beïnvloedt ook onze voorbereidingen voor de verkiezingen in 2024. We hebben voor beide verkiezingen besloten om centraal te gaan tellen. Dit is nieuw voor ons. Dat betekent dat we de stemmen tellen op één locatie, op de dag na de verkiezingen. Dit zal de inzet van vrijwel alle collega's betekenen. De cruciale dienstverlening van de gemeente, zoals aan de balies, gaat wel gewoon door.

Doelstellingen bij dit programma

- In 2024 gaan we centraal stemmen tellen, op één locatie. Ook realiseren we bij de verkiezingen voor het Europees Parlement minimaal één inclusief stembureau.
- In 2024 gaan we opnieuw kijken naar onze huwelijkstarieven. Deze zijn 2 jaar geleden eenvoudiger gemaakt en we gaan kijken of dit de juiste uitwerking heeft gehad.
- In 2024 lopen we achterstanden in bij burgerzaken.
- We bereiden ons goed voor op de aanvragenpiek in de zomer van 2024.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten 2023	baten 2023	lasten 2024	baten 2024	lasten 2025	baten 2025	lasten 2026	baten 2026	lasten 2027	baten 2027
Burgerzaken	9,4	3,8	8,6	3,9	8,4	4,0	8,9	4,2	8,8	4,1
Wijkontwikkeling	3,5		2,7		2,7		2,7		2,5	
Bestuur	5,4		5,4		5,4		5,2		5,1	
Gemeenteraad en ondersteuning	4,9		6,6		4,9		4,9		5,0	
totaal	23,2	3,8	23,3	3,9	21,4	4,0	21,8	4,2	21,4	4,1

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.5 Diversiteit en inclusie

Ambitie

We geven iedere Almeerder kansen om mee te doen met de samenleving. Ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke kleur, ras, geslacht of wat dan ook. We zijn een diverse stad, daar zijn we trots op en dat willen we vieren. Juist die diversiteit in allerlei vormen maakt Almere. In 2024 organiseren we onder andere, net als in 2023, een feestdag waarop we de diversiteit in onze stad vieren.

We versterken diversiteit en inclusie en laten dit zien

Als we belangstelling hebben voor elkaar en leren van elkaar, brengt dat kansen. We helpen met het opzetten van projecten op scholen. We willen ook een stad zijn waar iedereen vrij is om zichtbaar zichzelf te zijn. We werken aan diversiteit- en inclusienetwerken in de stad. We helpen inwoners elkaar te helpen. We zoeken in 2024 actief naar inwoners die een voorbeeldrol voor anderen kunnen vervullen. Dat zijn onze 'ambassadeurs'.

Actieprogramma diversiteit en inclusie

We hebben drie verschillende beleidsstukken: een actieprogramma diversiteit, het meerjarenplan Regenboogbeleid Almere en de Lokale Inclusie Agenda Almere. Deze stukken hebben we samengevoegd in het actieprogramma diversiteit en inclusie 2023-2025. Dit actieprogramma wordt in het vierde kwartaal door de raad besproken. In 2024 voeren we dit actieprogramma uit. We organiseren ontmoetingen in de vorm van exposities, evenementen en dialoogtafels. We bieden (financiële) ondersteuning aan initiatieven van partners en bewoners. In 2024 sluiten we een diversiteitspact en organiseren de dialoog over Ketu Ketu in het herdenkingsjaar.

Inclusieve openbare ruimte en gebouwen

We zetten ons in voor een inrichting van openbare ruimte waarbij iedereen in Almere mee kan doen. Zo maken we het mogelijk dat zoveel mogelijk inwoners, met of zonder fysieke beperking, mee kunnen doen. Met ervaringsdeskundigen pakken we in 2024 onder andere de grootste knelpunten aan bij voetpaden en stoepen en gaan we aan de slag met aanpassingen bij treinstation Oostvaarders en de busstations in de stad. Ook verbeteren we de toegankelijkheid van openbare toiletvoorzieningen. En bij verkiezingen wordt minimaal één inclusief stembureau ingericht. In 2024 gaan we aan de slag met de acties uit de inclusieagenda, die samen met inwoners en belangenorganisaties uit de stad is opgesteld.

Doelstellingen bij dit programma

- We benoemen in 2024 actief naar inwoners die een voorbeeldrol voor anderen kunnen vervullen. Dat zijn onze 'ambassadeurs'.
- In 2024 voeren we het actieprogramma diversiteit en het meerjarenplan regenboogbeleid uit.
- In 2024 gaan we aan de slag met de acties uit de inclusieagenda, die samen met inwoners en belangenorganisaties uit de stad is opgesteld.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Diversiteit en inclusie	10,1	9,0	9,8	8,7	9,4	8,3	9,1	8,0	9,0	7,8
totaal	10,1	9,0	9,8	8,7	9,4	8,3	9,1	8,0	9,0	7,8

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.6 Economie

Ambitie

We bieden meer Almeerders de kans om in hun eigen gemeente te werken

Almere heeft veel bedrijven die kansen bieden voor groei van banen. We zetten ons in om deze bedrijven mogelijkheden te bieden om door te groeien en voor bedrijven om zich hier te vestigen. Onze ambitie is om in de toekomst 35.000 extra banen te hebben in Almere. Hierbij zetten we in op het Almeerse economische profiel. Zoals innovatieve bedrijven in de technologische sector en bedrijven die helpen bij de grote overgangen (transities) in onze maatschappij. Denk hierbij aan de transities rondom digitalisering, voedsel, energie, maakindustrie en de transitie naar een circulaire economie. We werken nauw samen met bedrijven, andere overheden en partners in de stad om kansen ondernemers versnelde kansen te bieden. De bestaande en nieuwe bedrijvigheid die past binnen dit economisch profiel willen we extra ondersteunen door in te zetten op gekwalificeerd talent, prettige en uitdagende werkomgevingen en dienstverlening.

In 2023 hebben we onder andere de Green Innovation Hub opgericht om dit te bereiken. In 2024 ontwikkelen we deze plek, waar bedrijven en onderwijs elkaar vinden, van elkaar te leren en kennis en innovaties te delen, door. Ook ontwikkelen we het programma UPALMERE! verder door ter versterking van een innovatieve ecosysteem voor startups, scale-ups en het innovatieve mkb. We werken aan kennis- en productontwikkeling wat betreft elektrificatie, het meer gebruik maken van (groen opgewekte) elektriciteit. We ontwikkelen het Praktijk en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE) verder door als plek voor circulaire vraagstukken in de bouw. Zo bouwen we aan een innovatief ecosysteem in Almere. Daarnaast zetten we in op goede vestigingscondities als randvoorwaarde voor groei.

We bieden onderwijs op elk niveau

Voor de economische ontwikkeling van de stad is investeren in onderwijs noodzakelijk. Dit gebeurt op zowel lager, midden als hoger onderwijs. Vanuit het onderdeel onderwijs en arbeidsmarkt binnen de economische agenda werken we vooral aan mbo en hoger onderwijs. Daarbij zoeken we aansluiting bij behoeften uit het bedrijfsleven. Tevens werken we vanuit Almere 2.0 aan het verstevigen van hoger (technisch) onderwijs en de ambitie om universitair onderwijs naar de stad te halen.

We zien ook uitdagingen in bijvoorbeeld het tekort aan personeel

De arbeidsmarkt blijft naar verwachting krap. Dat betekent dat er meer vacatures zijn dan er mensen beschikbaar zijn voor werk. We helpen mensen zich voor te bereiden op een veranderende toekomst, waarin andere vaardigheden nodig zijn. Bijvoorbeeld rondom digitalisering. Daarmee helpen we ook bedrijven bij het vinden van en investeren in geschikt personeel. We gaan dan ook inzetten op omscholing waarbij we in Almere een breed onderwijsaanbod bieden. In 2024 versterken we het middelbaar beroepsonderwijs en bieden we voor iedereen de mogelijkheid om geschikte opleidingen te volgen. Zodat we hen voor de regionale arbeidsmarkt kunnen behouden. Dit doen we in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en het onderwijs.

We blijven de banden met het bedrijfsleven onderhouden en aanhalen

Daarom proberen we onze dienstverlening zoveel mogelijk aan te passen op de vraag van het bedrijfsleven digitaal en fysiek. Om dit te bereiken willen we met onze accountmanagers de ondernemers zo goed mogelijk van informatie voorzien en hen daar waar mogelijk faciliteren in hun ondernemerschap. Ook zetten we in op het stimuleren van de samenwerking en de netwerken. Het ondernemersplein is een zichtbare en toegankelijke voor hulpvragen van ondernemers. Deze willen we laten uitgroeien tot een fysieke ontmoetingsplek voor starters en ondernemers(netwerken). We ondersteunen daarnaast de samenwerkingen in Bedrijfsinvesteringszones. En zetten we in op het aantrekkelijk houden van onze bedrijventerreinen samen met onze ondernemers. Dit noemen we parkmanagement.

Toerisme en recreatie: groei met kwaliteit

Met de Agenda Toerisme en Recreatie richten we ons op de versterking van de bijzondere en kenmerkende Almeerse thema's en de ontwikkeling van aantrekkelijke toeristisch-recreatieve gebieden. We werken aan het verzilveren van kansen bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling maar ook bij beheeropgaven. We werken aan de ontwikkeling van de benodigde basisvoorzieningen zoals fietsknooppunten en bewegwijzering en ook versterken we de verbindingen tussen ondernemers, overheden en brancheorganisaties. We helpen de sector door een goede basis te creëren voor het toeristisch-recreatief ondernemerschap, zodat het vrijetijdsaanbod in Almere in kwaliteit en omvang kan groeien.

Doelstellingen bij dit programma

- We gaan aan de slag met de geactualiseerde Economische Agenda Almere en de bijbehorende uitvoeringsagenda. Hierin staan concrete doelen opgenomen.
- Met de Regiodeal werken we verder aan de ambitie om universitair onderwijs naar de stad te halen.
- Ook in 2024 ondersteunen we samenwerkingen in Bedrijfsinvesteringszones (BIZ).

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Economische ontwikkeling	6,3	0,7	6,6	0,5	6,6	0,5	6,7	0,5	5,5	0,5
City marketing	2,1		2,2		2,2		2,2		2,2	
FVA circulaire economie	3,1	3,1	6,8	6,8	1,7	1,7	0,2	0,2		
totaal	11,5	3,8	15,7	7,3	10,5	2,2	9,1	0,7	7,8	0,5

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.7 Onderwijs

Ambitie

We werken aan een doorgaande ontwikkelingslijn van 0-27 jaar

Om kinderen kansrijk, gezond en veilig op te laten groeien werken we samen met (voor)scholen en netwerkpartners aan meer samenhang en regie op onze wettelijke taken binnen onderwijs. Dit doen we via de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda (LEA) 2024-2028. Een doorgaande ontwikkelingslijn van kinderopvang en voorschool tot en met hoger onderwijs is hierbij noodzakelijk. We werken er hard aan om deze ontwikkelingslijn te realiseren, het effect van dit beleid zal pas op de lange termijn zichtbaar zijn. Ondertussen ondersteunen we dit beleid via initiatieven zoals kwaliteitsimpulsen op voorscholen, versterken van taal via stedelijke taalaanpak en het Brede Scholenbeleid. In begin 2024 komt de nieuwe LEA naar de raad. De bijbehorende uitvoeringsagenda komt uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal van 2024 naar de raad.

Voortijdig schoolverlaters blijft een aandachtspunt

Het programma voortijdig schoolverlaters loopt nog door in 2024. Ondertussen schrijven we een nieuw programma, waarin we kijken hoe we samen met partners in de regio dit probleem aanpakken. Ook kijken we naar de subsidies die we verstrekken voor de uitvoering van het programma voortijdig schoolverlaters. Deze subsidies evalueren we. Hierbij kijken we naar welke effecten deze subsidies hebben, of dit past bij het beleid en of dit nog actueel is. De wereld verandert, behoeften veranderen ook dus moet ons beleid ook mee veranderen. Uiteraard betrekken we de raad bij dit proces, ook in het kader van het budgetrecht.

We blijven het Almeerse studentenleven ondersteunen

Almere wordt zo langzamerhand een echte studentenstad. Zo trekken we talent en reuring naar de stad. We leveren samen met onze partners een belangrijke bijdrage aan de aantrekkingskracht van Almere om talent aan te trekken, op te leiden en vast te houden. We blijven studentenverenigingen ondersteunen. De gemeente Almere, onderwijsinstellingen en Almere City Marketing maken samen in het eerste kwartaal van 2024 een programma om het studentenleven in Almere aantrekkelijk te maken. De gemeente Almere ondersteunt de studentenverenigingen bij hun groei naar zelfstandigheid. Dit doen we met inhoudelijke en financiële ondersteuning. Het bestedingsplan en de planning worden in het eerste kwartaal van 2024 opgeleverd.

Ook leveren we een bijdrage aan de Almeerse Introductie (ALTO) en te ondersteunen in communicatie en huisvesting. Ook is er in 2024 budget om nieuwe locaties voor studentenverenigingen te realiseren. Het vinden van geschikte ruimte hiervoor in het centrum is lastig, we blijven hier samen met de verenigingen hard aan werken.

Het lerarentekort blijft een grote uitdaging

Het is de grootste bedreiging voor de kwaliteit van het onderwijs. We moeten helaas accepteren dat we het tekort niet kunnen oplossen. Er zijn veel externe factoren waar we weinig invloed op hebben. We proberen de gevolgen zoveel mogelijk te beperken. Zo werken we samen met de scholen aan het anders organiseren van onderwijs. Bijvoorbeeld door vakspecialisten les te laten geven, ook wanneer ze niet bevoegd zijn maar wel bekwaam. Ook hebben we het platform 'andersomalmere.nl' opgericht om scholen te koppelen aan professionals en vakdocenten, om tijdelijk gebrek aan leraren op te vangen. We zijn ook aan het lobbyen bij het rijk om de regels te veranderen en daarmee ons te helpen in de strijd tegen het lerarentekort.

Uiterlijk in het derde kwartaal van 2024 is de bestuurlijke regiegroep Noodplan Lerarentekort Almere zes keer bijeengewees. Hierin stemmen de gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk af welke acties kunnen worden voortgezet, afgebouwd of geïntensiveerd om (de gevolgen van) het lerarentekort tegen te gaan.

Volwasseneneducatie en laaggeletterdheid

Het taalniveau van ongeveer 16% van de Almeerders tussen 16 en 65 jaar is onvoldoende om zelfredzaam te zijn. Dat geldt voor mensen die anderstalig zijn, maar ook voor mensen die Nederlands als moedertaal hebben. Samen met een aantal taalscholen en andere aanbieders van taaltrajecten werken we aan verhoging van het taalniveau. De organisaties bieden cursussen en begeleiding bij taalvragen aan.

Er is een sterk taalnetwerk in de stad en er is (als proef in 2023) een onafhankelijk taalnetwerkcoördinator aangesteld. In 2023 hebben we vier extra taal informatiepunten in de stad geopend, in totaal zijn er nu vijf.

In 2024 evalueren we de inzet van de taalnetwerkcoördinator en taal informatiepunten zodat we een goede afweging kunnen maken over de voortzetting daarvan. Ook laten we via verschillende initiatieven zien dat we taal belangrijk vinden. Zo organiseren we de Almeerse taalweek, rijden we met de taalbus door de stad en hebben we het platform 'taalinalmere.nl'.

In 2024 maken we de stap naar taalcursussen laagdrempeliger. Dit moet leiden tot minimaal 1.000 deelnemers aan de cursussen. Aan het einde van het tweede kwartaal van 2024 maken we hierover een eerste balans op. In het derde kwartaal organiseren we de Almeerse Taalweek. Daarin kunnen we ook nog extra aandacht vestigen op ons taalaanbod. Op basis van bezoekersaantallen en doorverwijzingen stellen we in het eerste kwartaal van 2025 vast hoe groot de rol van de taal informatiepunten is geweest in het vergroten van het bereik.

We hebben aandacht voor onderwijshuisvesting in de bestaande en de nieuwe stad

Almere is inmiddels zo oud dat bestaande gebouwen extra onderhoud of vernieuwing nodig hebben. Dit geldt ook voor schoolgebouwen.

Ondertussen staat de stad niet stil en komen er ook nieuwe gebouwen bij. Bij de ontwikkeling van deze nieuwe gebouwen kijken we of het mogelijk is om deze multifunctioneel te maken. Zodat een school bijvoorbeeld ook kan functioneren als buurthuis. Dit bevordert samenhang in een wijk, bespaart kosten en zo blijft er meer ruimte over om bijvoorbeeld woningen te bouwen.

Ook kijken we in 2024 naar onderwijshuisvesting in het algemeen. We ontwikkelen een huisvestingsplan om onze ambities voor passend onderwijs te realiseren. We onderzoeken hoeveel vierkante meters aan onderwijsfaciliteiten er naar verwachting nodig gaan zijn in Pampus.

In 2024 leveren de gemeente, de schoolbesturen, JGZ Almere en de stedelijke onderwijsvoorzieningen een document op waarin wordt aangegeven wat inclusief onderwijs betekent voor de onderwijshuisvesting. Het eerste half jaar van 2024 besteden we aan overleg hierover met het onderwijs en de JGZ. Na de zomervakantie van 2024 gaan we het document schrijven. Dit document is input voor een gezamenlijk, binnen de huidige verordening passend kader dat inclusieve huisvesting en inclusieve onderwijsvoorzieningen stimuleert en faciliteert. Dit kader moet in 2027 gereed zijn.

Voordat de raad de Programmabegroting 2025 ontvangt, krijgt de raad een actuele versie van het Integraal Huisvestings Plan (IHP).

Doelstellingen bij dit programma

- In begin 2024 komt de nieuwe LEA naar de raad. De bijbehorende uitvoeringsagenda komt uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal van 2024 naar de raad.
- We evalueren in 2024 alle subsidies omtrent voortijdig schoolverlaters.
- In het eerste kwartaal van 2024 leveren we een plan op waarmee we het studentenleven en de aantrekkelijkheid als studentenstad bevorderen.
- Uiterlijk in het derde kwartaal van 2024 is de bestuurlijke regiegroep Noodplan Lerarentekort Almere zes keer bijeengevoegd. Hierin stemmen de gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk af welke acties

kunnen worden voortgezet, afgebouwd of geïntensiveerd om (de gevolgen van) het lerarentekort tegen te gaan.

- In 2024 maken we de stap naar taalcursussen laagdrempeliger. Dit moet leiden tot minimaal 1000 deelnemers aan de cursussen.
- In 2024 leveren de gemeente, de schoolbesturen, JGZ Almere en de stedelijke onderwijsvoorzieningen een document op waarin wordt aangegeven wat inclusief onderwijs betekent voor de onderwijshuisvesting.
- Voordat de raad de Programmabegroting 2025 ontvangt, krijgt de raad een actuele versie van het Integraal Huisvestings Plan (IHP).

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Onderwijsbeleid	32,2	24,2	24,4	15,7	24,1	15,5	24,0	15,5	24,0	15,5
Onderwijshuisvesting	29,3	8,4	27,4	4,0	27,9	4,0	30,4	3,9	32,2	3,9
FVA versterken leer- en werkomgeving	5,9	5,9	6,8	6,8	8,9	8,9				
totaal	67,4	38,5	58,6	26,4	60,8	28,3	54,4	19,4	56,2	19,4

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.8 Gezondheid

Ambitie

De toegankelijkheid van zorg in Almere staat steeds meer onder druk. Dit komt doordat de vraag stijgt, kosten stijgen en er steeds meer personeelstekorten zijn. We zien dit als een groot probleem, omdat dit in potentie veel Almeerders treft. Het vinden van een oplossing is complex, onder andere omdat er veel verschillende partijen bij betrokken zijn. We geven dit grote prioriteit en willen hier, samen met partners uit het zorgdomein, langs verschillende lijnen aan werken:

- het verminderen van de druk op de zorg;
- intensievere samenwerking;
- preventie die werkt.

Het sociale fundament op orde

We blijven het sociale fundament in de stad versterken, met de uitvoering van het welzijnskader 'WELzijn in Almere'. Daarbij gaat extra aandacht naar versterken van (buurt)ontmoetingen door het ondersteunen van initiatieven uit de stad. Het preventieve aanbod voor o.a. jeugdigen en gezinnen nemen we kritisch onder de loep om te zorgen dat dit beter aansluit bij de behoeftes van deze doelgroepen. Ook gaan we voor het jongerenwerk verkennen hoe we meer aanbieders kunnen betrekken.

Voor het welzijnsaanbod zijn vanaf 2024 meerjarige subsidieafspraken van kracht met De Schoor en de VMCA. Zij maken per stadsdeel een uitvoeringsplan. Niet in elk stadsdeel is namelijk dezelfde inzet nodig. Bijvoorbeeld een stadsdeel met meer ouderen vraagt om andere inzet dan een stadsdeel met meer jongeren.

We bieden passende ondersteuning waar dat kan

Zorg moet passend zijn. We bieden ondersteuning waar het nodig is en verminderen ondersteuning waar het niet nodig is. Dit doen we in samenwerking met zorgaanbieders en vrijwilligers-/welzijnsorganisaties. Omdat er veel samenhang is tussen gezondheid en andere onderdelen van het leven, willen we de samenwerking tussen het medische en het sociaal domein versterken. Dit doen we door nieuwe samenwerkingsvormen te ontwikkelen en inwoners alternatieven te bieden voor formele, medische zorg.,

Dit is een koerswijziging in ons gezondheidsbeleid. Deze koerswijziging wordt via de nota gezondheidsbeleid in 2023 aan de raad voorgelegd. Via het programma Positief Gezond Almere (PGA) wordt gewerkt aan zorgtransformaties. Dit doen wij samen met medische, zorg- en welzijnspartners. Door de informele zorg, het sociaal domein en het medisch domein aan elkaar te verbinden streven we verschillende doelen na:

- dat inwoners naar behoefte hun veerkracht, gezondheid en zelfredzaamheid kunnen vergroten;
- dat inwoners integraal en op de juiste plek passend aanbod krijgen voor hun hulpvraag;
- dat de druk op de zorg in Almere (zoals de huisartsen en andere onderdelen van de eerstelijnszorg) wordt verminderd.

Bij de inzet van preventie gaan we ons vooral richten op activiteiten die bijdragen aan het verlichten van de eerstelijns gezondheidszorg. In juli 2023 hebben de gemeente en deze partners door een tekenmoment bekrachtigd dat zij gezamenlijk de bovenstaande doelen nastreven. Binnen het programma PGA maken we voorstellen om de zorg en sociale infrastructuur zo in te richten dat de eerstelijnszorg ontlast wordt van niet-medische vragen van inwoners vanuit het sociaal domein.

In 2024 gaan we er een aanvraag doen voor bovenstaande zorgtransformatie. De implementatie van de plannen starten we in 2024 en zal een aantal jaar kosten.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), een afdeling overstijgende opgave

We werken samen met regionale en lokale partners aan de uitwerking van het Integrale Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voor de jaren 2023-2026. Met deze akkoorden verschuift de focus van ziekte en zorg naar gezondheid en preventie.

In 2023 hebben we gewerkt aan het integrale plan dat hoort bij het GALA en de bijbehorende brede specifieke uitkering (SPUK) waar ook het Hoofdlijnen Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties een plek hebben. Hierbij proberen we versnippering te voorkomen, door inzet te concentreren en gebundeld te richten op een aantal resultaten en daar op te sturen. Een deel van de onderwerpen van GALA is direct gerelateerd aan de zorgtransformaties die binnen Positief Gezond Almere (PGA) worden aangejaagd.

In 2024 worden de ketenaanpakken voor Welzijn op Recept, Valpreventie en de Gecombineerde Leefstijlinterventies uitgewerkt en wordt er gestart met de implementatie.

Van vervoer naar inclusieve mobiliteit

Maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen veranderen de vorm van mobiliteit. Dat zien we om ons heen gebeuren en daarmee ontstaat ook de noodzaak om anders tegen vervoer aan te kijken. We werken toe naar toekomstbestendige inclusieve mobiliteit voor onze inwoners.

Inwoners vragen steeds vaker om flexibel te kunnen zijn welk vervoermiddel zij gebruiken, in plaats van alleen een scootmobiel of een taxipas. De ontwikkeling van de Buurthopper en Buurtmobiel Almere zijn hier voorbeelden van, die we uit gaan breiden. Deze en andere vormen van vervoer en ondersteuning brengen we in 2025-2026 gefaseerd samen in het opnieuw gecontracteerde Wmo collectief vervoer via een aanbesteding. De nieuwe contractperiode collectief vervoer Wmo start op 1 oktober 2024. Daarnaast stellen we een gecontracteerde mobiliteitsregisseur aan.

Doelstellingen bij dit programma

- Voor het welzijnsaanbod zijn vanaf 2024 meerjarige subsidieafspraken van kracht met De Schoor en de VMCA. Zij maken per stadsdeel een uitvoeringsplan.
- In 2024 wordt er, in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA), een aanvraag gedaan voor de zorgtransformatie van ons gezondheidsbeleid. De implementatie van de plannen wordt gestart in 2024 en zal een aantal jaar kosten.
- In 2024 worden de ketenaanpakken voor Welzijn op Recept, Valpreventie en de Gecombineerde Leefstijlinterventies uitgewerkt en wordt er gestart met de implementatie.
- In 2024 werken we toe naar toekomstbestendige inclusieve mobiliteit voor onze inwoners. Op 1 oktober 2024 gaat het nieuwe aanbesteedde contract vervoer in. Daarna stellen we een gecontracteerde mobiliteitsregisseur aan.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
activiteit	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Welzijn en gezondheid	28,2	4,2	30,8	4,9	31,1	4,9	30,6	4,3	29,7	3,5
Jeugd welzijn en jeugd gezondheidszorg	14,8	0,2	15,9	0,2	15,5	0,2	15,5	0,2	15,3	
totaal	43,0	4,3	46,6	5,1	46,6	5,1	46,1	4,5	45,0	3,5

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.9 Sociale voorzieningen en zorg

Ambitie

We werken aan de uitvoering van het Beleidskader Inburgering 2021 – 2025

Daarin hebben we onszelf de ambitie gesteld om inburgeraars in staat te stellen zo snel mogelijk te werken en participeren en daarmee onderdeel te zijn van de samenleving. In 2023 zijn we gestart met banenmarkten voor vergunninghouders, en hebben we de pilot Toeleiding naar Werk voor asielzoekers en vergunninghouders georganiseerd. We doen dit samen met het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid (SZW), het COA en Randstad. Tevens start in 2023 de uitvoering van de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), waarin we onder andere met Tomin en Baangericht vergunninghouders begeleiden richting participatie, het liefst via betaald werk. In 2024 stopt naar verwachting de pilot Toeleiding naar werk. De overige activiteiten zetten we in 2024 voort. Ook blijven we het Almeerse inburgeringsaanbod aanbieden en verbeteren en werken we aan een nieuw monitorings- en evaluatiekader. We realiseren in 2024 een integrale aanpak voor vergunninghouders, gezinsmigranten, Oekraïense ontheemden en vluchtelingen die in Almere verblijven.

In 2024 gaat het 'Breed Offensief' in, een aanpassing van de Participatiewet

Het gaat hier om een pakket maatregelen voor mensen met langere afstand tot de arbeidsmarkt. We gaan hen onder andere beter en langer begeleiden, waardoor de kans op duurzaam werk toeneemt. Ook ondersteunen we hen op een passendere manier en in samenwerking met het werkveld, om zo de ondersteuning te bieden die iemand nodig heeft.

Er staat een groep mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt op ons te wachten die zorgvuldig en vaak langdurig met maatwerk begeleid moet worden richting werk. Dit kost tijd en geld. Het gaat globaal om de volgende structurele kosten:

- Structureel hogere uitvoeringskosten omdat we meer maatwerk toepassen;
- Meer inzet van personele capaciteit voor inwoners die al langer aan de kant staan;
- Grotere doelgroep voor ondersteuning. Vanaf 1 juli 2023 geldt een aanvraagrecht voor persoonlijke ondersteuning naar de arbeidsmarkt voor uitkeringsgerechtigden, Nuggers en werkgevers. Op een aanvraag besluit de gemeente met een beschikking met bezwaar – en beroep mogelijkheid;
- De kosten voor uitkeringen nemen toe door de inkomstenvrijlating en het vervallen van de zoektermijn voor jongeren met een beperking;
- Bestandscontroles zijn nodig om na te gaan voor wie er door de nieuwe regels andere rechten ontstaan;
- De bedragen voor Studietoelage zijn verhoogd en het aantal aanvragen neemt toe.

We voeren het Aanvalsplan Energie en Armoede verder uit

We blijven passende ondersteuning bieden op het gebied van energie en geldzorgen. Dit doen we samen met de stad en raad. Afhankelijk van de situatie en de behoefte uit de stad bepalen we onze acties. Een voorbeeld hiervan is om de energietoelage 2023 beschikbaar te stellen aan huishoudens met een inkomen tot 125% van het sociaal minimum. We krijgen van het Rijk geld om energietoelage te geven aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Dit kunnen we betalen uit overgebleven geld op de energietoelage 2022. Over de voortgang van het aanvalsplan wordt de raad geïnformeerd door middel van een agendavoorstel in het najaar van 2023. In 2024 gaan we onder andere onderzoeken of de ondersteuning vanuit de bijzondere bijstand nog passend is, gaan we verder met het verduurzamen van duizenden woningen en willen we een “stadspas” realiseren.

Aandacht voor bestaanszekerheid

Armoede en problematische schulden zetten bestaanszekerheid onder druk. Van armoede is sprake als mensen onvoldoende materiële, culturele en sociale middelen hebben en daardoor noodgedwongen terugvallen op een levensstandaard die maatschappelijke participatie ernstig beperkt of zelfs onmogelijk

maakt. De gemeente Almere heeft met het eerder genoemde aanvalsplan Energie en Armoede het reguliere armoedebeleid uitgebreid.

In 2024 willen we blijven bijdragen aan bestaanszekerheid van Almeerders. Dit doen we door:

- het stimuleren van onder andere meedoen op de arbeidsmarkt,
- vergroten van de toekomstkansen voor praktijkgeschoolde mbo'ers,
- de praktijk van de schulddienstverlening (bijv. schuldenrust),
- versterken van de lokale economie,
- het zorgen dat inwoners een dak boven hun hoofd hebben.

Deze verschillende facetten geven inwoners van Almere grip op hun bestaan.

In 2024 onderzoeken we wat we zouden kunnen toevoegen aan de reguliere diensten om een impuls te geven aan bestaanszekerheid in Almere. Meer concreet betekent dit een zoektocht naar bijvoorbeeld manieren om onze dienstverlening toegankelijker kunnen maken om "niet gebruik" te voorkomen en drempels te verlagen bij het vragen om hulp en ondersteuning.

We gaan door met onze nieuwe werkwijze binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Het jaar 2023 stond in het teken van nieuwe werkwijzen voor huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding en dagbesteding voor volwassenen. Dit was inclusief een grootschalig traject om indicaties van inwoners om te zetten naar passende nieuwe producten. In 2024 scherpen we deze werkwijze verder aan, op basis van maatschappelijke ontwikkelingen en ervaringen uit de praktijk. We trekken hierbij intensief op met zorgaanbieders en cliëntvertegenwoordigers.

We hebben halverwege 2023 meer dan de helft van de inwoners opnieuw geïndiceerd voor huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding of dagbesteding. Hierdoor zijn cliënten uitgestroomd naar de WLZ en Beschermd Wonen. Er zijn ook veel trajecten afgerond, onder andere vanwege overlijden of het stopzetten van trajecten op verzoek van de inwoner. De uitstroom is groter dan verwacht. De nieuwe werkwijze wordt waar nodig verder ontwikkeld en verbeterd.

Op basis van cliëntervaringsonderzoeken, klachten en nabel-acties onder inwoners controleren we in 2024 of iedereen de benodigde zorg ontvangt en daarmee tevreden is. We organiseren meerdere keren per jaar bijeenkomsten met zorgaanbieders om de nieuwe werkwijze verder te ontwikkelen en te leren van elkaar.

De doordecentralisatie van het Beschermd Wonen is uitgesteld

Als centrumgemeente is Almere verantwoordelijk voor het opstellen van beleid en de besteding van middelen voor zorg en ondersteuning van kwetsbare inwoners met ernstige psychische problemen in heel Flevoland. We bereiden ons al een aantal jaren voor op een doordecentralisatie. Dit betekent dat deze verantwoordelijkheden bij de individuele gemeenten komen te liggen. Waarbij ook de middelen daar terecht komen. Het Rijk voert ook een nieuw verdeelmodel in voor deze middelen. We verwachten dat we hierdoor minder middelen zullen ontvangen, hier moeten we een oplossing voor vinden. De ingangsdatum voor deze doordecentralisatie is met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2025.

We zetten Housing First door en werken aan gezinsopvang

We zetten in op duurzame vernieuwing van opvang. Dit betekent dat we bijvoorbeeld daklozen individueel opvangen in plaats van in slaapzalen. Door op deze manier daklozen op te vangen sluiten we aan op de landelijke brede aanpak van dakloosheid. We doen dat in Flevoland in regionaal verband (Almere is centrumgemeente). Onderdeel daarvan is we in Almere een Housing First pilot hebben, waarmee wij verwachten dat de behoefte aan opvang met 24-uurs begeleiding op termijn afneemt. De pilot loopt nog door in 2024.

We actualiseren beleid en werkwijze voor dakloze gezinnen en gezinnen die dakloos dreigen te worden

Een onderdeel van maatschappelijke opvang is gezinsopvang, waarbij één of meer kinderen betrokken zijn. In 2024 actualiseren we het beleid voor gezinsopvang en streven we naar dezelfde werkwijze in alle

Flevolandse gemeenten. Daardoor komt er meer duidelijkheid voor de gezinnen. Ook maken we de voorzieningen zo passend mogelijk en maken we samenwerkingsafspraken over ondersteuning van dakloze gezinnen die niet in aanmerking komen voor maatschappelijke opvang.

Verbeteren instroom en uitstroom Vrouwenopvang

Bij vrouwenopvang verminderen we de instroom en bevorderen we de uitstroom. We doen dit in regionale samenwerking tussen de regio's Flevoland en Gooi- en Vechtstreek. Het tekort aan geschikte woonruimten is ook hier een knelpunt. Bij uitstroming van vrouwen uit de Vrouwenopvang bieden we meer nazorg, ook om herhaling te voorkomen.

Woonzorgvisie

In de Opgave Wonen en Zorg richten we ons op wonen en zorg voor kwetsbare doelgroepen. De combinatie van wonen en zorg vraagt om veel samenwerking met corporaties, zorgpartijen en welzijn. De zorg en het woonaanbod moet passend zijn voor verschillende doelgroepen. Daarbij is er ook aandacht voor leefbaarheidsvraagstukken in de wijk. Een groot knelpunt is de beschikbaarheid van passende woonplekken. Dit hangt samen met andere vraagstukken waar woningen voor nodig zijn, zoals de huisvesting van vergunninghouders en Oekraïense vluchtelingen. Ook de groeiende behoefte aan ouderenhuisvesting, veroorzaakt door steeds ouder wordende senioren in de stad is een opgave in de komende periode.

We blijven zoeken naar geschikte locaties om woon-zorginitiatieven mogelijk te maken. Daarbij streven we naar spreiding van woon-zorg initiatieven in de stad, zoals afgesproken in de woon-zorgprogrammering. We geven urgentie aan inwoners die uitstromen uit een zorginstelling en werken samen met partners aan de hand van het convenant 'Thuis in de Wijk'.

In 2024 stellen we een integrale woonzorgvisie op voor alle aandachtsgroepen conform het landelijke wetsvoorstel: versterking regie op volkshuisvesting. Hierin staat wat nodig is om voldoende huisvesting en maatschappelijke ondersteuning te bieden en de juiste zorg te regelen.

In 2024 ontwikkelen we de wijkteams verder

We hebben plannen voor gebiedsgerichte gezinsteams, die vanaf 1 januari 2025 gaan samenwerken met de wijkteams. Zo bieden we laagdrempelige ondersteuning voor het hele gezin. Het wijkteam wordt daarmee nog meer een centrale plek waar zorg en welzijn bij elkaar komen. Dit helpt ook bij het passender maken van zorg. Ook evalueren we het experiment met verlengde inzet vanuit de wijkteams. Eventueel rollen we dit daarna uit over de rest van de stad. We investeren in 2024 in professionele inzet in de groeiende gebieden waar nu nog geen wijkteam is, zoals Nobelhorst en Oosterwold. Deze extra aandacht is belangrijk om alle Almeerders dichtbij en passende ondersteuning te bieden.

Doelstellingen bij dit programma

- We realiseren in 2024 een integrale aanpak voor vergunninghouders, gezinsmigranten, Oekraïense ontheemden en vluchtelingen die in Almere verblijven.
- In 2024 gaan we mensen met een langere afstand tot de arbeidsmarkt beter en langer begeleiden en passender ondersteunen.
- In 2024 gaan we onder andere onderzoeken of de ondersteuning vanuit de bijzondere bijstand nog passend is, gaan we verder met het verduurzamen van duizenden woningen en willen we een "stadspas" realiseren.
- In 2024 onderzoeken we wat we zouden kunnen toevoegen aan de reguliere diensten om een impuls te geven aan bestaanszekerheid in Almere.
- Op basis van cliëntervaringsonderzoeken, klachten en na-bel acties onder inwoners controleren we in 2024 of iedereen de benodigde zorg ontvangt en daarmee tevreden is.
- We zetten de pilot Housing First door in 2024.
- In 2024 actualiseren we het beleid voor gezinsopvang en streven we naar dezelfde werkwijze in alle Flevolandse gemeenten.

- In 2024 verminderen we de instroom in de vrouwenopvang en bevorderen we de uitstroom.
- In 2024 stellen we een integrale woonzorgvisie op voor alle aandachtsgroepen conform het landelijke wetsvoorstel: versterking regie op volkshuisvesting.
- We investeren in 2024 in professionele inzet in de groeiende gebieden waar nu nog geen wijkteam is, zoals Nobelhorst en Oosterwold.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Maatschappelijke opvang en ondersteuning	83,1	50,6	82,3	34,0	53,4	3,1	54,3	5,2	54,6	4,8
Regionale Wmo	60,6	63,8	59,8	62,5	60,0	62,7	59,5	62,2	59,5	62,2
Minimabeleid	22,4	4,4	13,4	1,4	13,1	1,4	12,9	1,4	12,9	1,4
Inkomensondersteuning	122,8	95,3	108,2	91,1	110,7	93,2	112,6	95,0	114,7	97,2
Re-integratie	19,9	3,6	13,8	2,0	12,2	1,7	12,4	1,8	12,4	1,9
Sociaal domein algemeen	4,9		4,3		4,2		4,2		4,2	
Asiel en inburgering	10,1	6,5	7,3	4,9	6,2	4,4	6,1	4,3	3,9	2,2
totaal	323,7	224,3	289,1	196,1	259,8	166,6	262,0	169,8	262,3	169,6

Beleidsvoornemens

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
energietoeslag 2023					
instellen fonds bestaanszekerheid			-2.893		
totaal			-2.893		

energietoeslag 2023

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. extra kosten doelgroep 125%			-1.500		
b. onttrekking fonds bestaanszekerheid			1.500		
totaal					

Het Rijk heeft de verdeling van de energietoeslag 2023 over gemeenten bekend gemaakt. We krijgen ongeveer € 2 miljoen minder dan in 2022. Dit kunnen wij in principe opvangen, omdat we in 2022 ongeveer € 2 miljoen overhielden op het budget 2022. Bij een zelfde uitkering in 2023 komen we dan precies uit.

Echter is bij het aanvalsplan armoede besloten om de energietoeslag uit te keren aan huishoudens met een inkomen tot 125% van het minimum in plaats van tot 120%. Dit kosten € 1,5 miljoen extra. Deze extra kosten betalen wij uit het fonds bestaanszekerheid.

instellen fonds bestaanszekerheid

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
			-2.893		
totaal			-2.893		

We stellen voor om een fonds bestaanszekerheid in te richten. We willen incidentele uitkeringen van het Rijk meerjarig inzetten om de bestaanszekerheid van inwoners te verbeteren. Investeren in bestaanszekerheid werkt preventief en voorkomt extra maatschappelijke kosten. We willen dat: inwoners kunnen blijven meedoen, gezondheidsklachten worden voorkomen en de toekomstkansen van kinderen worden vergroten.

We storten € 2,9 miljoen in het fonds vanuit de buffer en vanuit extra middelen uit de septembercirculaire. In 2023 betalen we hieruit de energietoeslag aan huishoudens met een inkomen tot 125% van het sociaal minimum. Dit kost € 1,5 miljoen. Voor 2024 is er dan nog € 1,4 miljoen over. Voor 2024 denken we aan het invoeren van een stadspas en extra inkomensondersteunende maatregelen aan doelgroepen die in de knel zitten.

4.10 Jeugdzorg

Ambitie

Betaalbaarheid jeugdzorg

Ook in 2024 zetten we ons in om jeugdzorg betaalbaar te krijgen en te houden. Dit blijft echter een grote uitdaging waarbij de ideale oplossing nog niet gevonden is. Elke mogelijke besparing heeft effect op Almeerse jeugd, wat onze beleidskeuzes niet makkelijker maakt.

In 2024 werken we besparingen op de jeugdzorg uit, met het doel om maximale besparingen te realiseren terwijl er minimale effecten zijn op de zorg. Ook blijven we hierover in contact met partners uit de stad, en nemen we de raad in de processen mee waar dat kan.

In 2024 zetten we verder in op gezinshulp

We kijken naar oorzaken van problematiek en het gezin in geheel. Zo werken we niet alleen samen met het kind maar verbeteren we de gehele situatie om het kind heen, waardoor het alle kansen krijgt om te groeien in onze samenleving. In 2024 zetten we in op gezinshulp in plaats van jeugdhulp op individuele kinderen.

We bepalen opnieuw wat we in Almere verstaan onder jeugdhulp

Principes die we hierbij hanteren zijn 'goed is goed genoeg' en 'kinderen mogen groeien en bloeien en zijn wie ze zijn'. We kijken scherp naar voor welke problemen we wel of geen jeugdhulp inzetten. Het waardemodel, waarover al met de raad gesproken is, helpt hierbij. We gaan hierover ook verder in gesprek met de raad. Ook betrekken we deze nieuwe kaders zoveel mogelijk bij de aanbesteding van jeugdhulp zonder verblijf.

Verandering van het zorglandschap

Er vindt een verandering van het zorglandschap plaats. We voegen drie functies samen:

- begeleiding van gezinnen
- toeleiding naar aanvullende vormen van zorg
- regie op de resultaten van die aanvullende zorg.

Door het samenvoegen van deze functies werken we meer gebiedsgericht. Vanaf 2025 willen we gaan werken met gebiedsgerichte gezinsteams. We willen doorgroeien naar gebiedsgerichte teams voor elke leeftijdsgroep. Hiermee bouwen door op de pilot teams gezinsbegeleiding. Deze gezinsteams werken samen met de wijkteams aan structurele oplossingen voor gezinnen.

In 2024 voegen we de drie bovenstaande functies van het zorglandschap samen, waardoor we meer gebiedsgericht gaan werken.

Inkoop regionale jeugdzorg

De inkoop van regionale jeugdzorg wordt minimaal een halfjaar uitgesteld. Dit komt door uitloop van het aanbestedingsproces.

Bij inkoop van regionale jeugdzorg wordt met behulp van de versnellingsaanpak stevig ingezet op de voorkoming van uithuisplaatsing en gewerkt aan het organiseren van veiligheid binnen het gezin. We doen dit bijvoorbeeld door het opzetten van een regionaal expertiseteam, het team AnderS en we zorgen dat er intensief ambulante jeugdhulp wordt geboden. In situaties waarbij dat niet lukt en het verblijf van een kind of jongere buiten het eigen gezin onvermijdelijk is, wordt gewerkt aan gezinsgerichte, kleinschalige vormen van verblijf zoals gezinshuizen.

Het aantal meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling is nog altijd erg hoog in Almere

Wat opvalt is dat het vaak gaat om meerdere meldingen binnen een huishouden. De oorzaken hiervoor zijn divers. Financiële stress, het niet beschikbaar zijn van eigen of tijdelijke woonruimte of omdat een gezin niet mee wil of kan werken aan de geboden hulpverlening. We zetten ons door middel van het gezinsgerichte beleid in om dit in 2024 te verminderen.

Verandering ketensamenwerking jeugdbescherming

We zetten in op hervorming van het stelsel jeugdbescherming. Binnen Flevoland geven we samen met de gemeente Dronten uitvoering aan de proeftuin 'toekomstscenario kind- en gezinsbescherming'. De inzet van de proeftuin is een verbetering van de huidige samenwerking omtrent kind- en gezinsbescherming. Waarbij de betrokken partijen beter samenwerken om gezinnen waar veiligheidsproblemen spelen, te begeleiden. We zetten in 2024 in op hervorming van het stelsel jeugdbescherming. In het eerste kwartaal van 2024 wordt de raad geïnformeerd over deze hervorming.

Doelstellingen bij dit programma

- In 2024 werken we besparingen op de jeugdzorg uit, met het doel om maximale besparingen te realiseren terwijl er minimale effecten zijn op de zorg. Ook blijven we hierover in contact met partners uit de stad, en nemen we de raad in de processen mee waar dat kan.
- In 2024 zetten we in op gezinshulp in plaats van jeugdhulp op individuele kinderen.
- In 2024 kijken we scherp naar voor welke problemen we wel of geen jeugdhulp inzetten.
- In 2024 voegen we de drie functies van het zorglandschap samen, waardoor we meer gebiedsgericht gaan werken.
- We zetten in 2024 door middel van een versnellingsaanpak stevig in op het voorkomen van uithuisplaatsingen en het organiseren van veiligheid binnen gezinnen.
- We zetten ons door middel van het gezinsgerichte beleid in om het aantal hermeldingen in 2024 te verminderen.
- We zetten in 2024 in op hervorming van het stelsel jeugdbescherming. In het eerste kwartaal van 2024 wordt de raad geïnformeerd over deze hervorming.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Jeugdhulp en jeugdbescherming	117,8	1,3	122,8	1,3	115,9	1,3	110,9	1,3	110,2	1,3
totaal	117,8	1,3	122,8	1,3	115,9	1,3	110,9	1,3	110,2	1,3

Beleidsvoornemens

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
implementatiekosten jeugdhulp	-300	-1.835	-135		
regionale uitvoeringsorganisatie jeugd			-900	-900	-900
totaal	-300	-2.735	-1.035	-900	-900

implementatiekosten jeugdhulp

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
	-300	-1.835	-135		
totaal	-300	-1.835	-135		

Om de gezinsteams op te zetten is budget nodig voor de implementatie. Dit geldt ook voor de implementatie van de inkoop jeugdhulp zonder verblijf en de vertraging bij de inkoop jeugdhulp met verblijf. In 2023 zal er een kwartiermaker aangesteld worden voor de implementatie van de gezinsteams. Ook is er extra personeel ingezet. Hierdoor zijn de kosten € 0,3 miljoen hoger. In 2024 is er in de huidige begroting € 0,3 miljoen beschikbaar voor de inkoop van de jeugdhulp. Dit verhogen we naar € 2 miljoen gezien de grote opgave die er ligt.

Daarnaast wordt er in 2024 en 2025 tijdelijk een extra manager aangesteld om te zorgen om de aanbestedingen en andere opgaven stevig aan te sturen.

regionale uitvoeringsorganisatie jeugd

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
		-900	-900	-900	-900
totaal		-900	-900	-900	-900

Om de regionale jeugdhulp onder controle te krijgen is er extra capaciteit nodig voor de regionale uitvoeringsorganisatie. Wij reserveren hiervoor € 0,9 miljoen. Hiermee kan er extra personeel worden aangenomen om de aankoopcentrale te professionaliseren en om meer te kunnen inzetten op contractmanagement, controlling en het doorontwikkelen van de zorg. Het budget is hierbij taakstellend, gezien er in de regionale begroting meer geld is gevraagd om de organisatie te versterken.

4.11 Dierenwelzijn

Ambitie

We bekijken dierenwelzijn met een bredere blik

De ambities voor dierenwelzijn liggen hoog deze raadsperiode. We willen bijvoorbeeld graag meer inzetten op het beschermen van wilde dieren, hogere dierenwelzijnseisen stellen aan evenementen en werken aan diervriendelijke kinderboerderijen. Hiervoor zullen we eerst een aantal zaken goed moeten regelen, zoals het opstellen van beleid en het veranderen van processen. In 2024 gaat hier de meeste energie in zitten. We zullen dit beleid in 2024 voorleggen aan de raad, zodat we in 2025 van start kunnen met de uitvoering.

We treffen de noodzakelijke maatregelen voor het gebouw van het dierenasiel

Onderzoek heeft uitgewezen dat het huidige gebouw niet langer geschikt is. We gaan op korte termijn aan de slag met het vereiste onderhoud. Bijvoorbeeld om het lekkende dak te herstellen. Hiermee zorgen we ervoor dat in het bestaande pand veilig gewerkt kan worden totdat meer duidelijkheid is over de toekomstige huisvesting van het dierenasiel.

Doelstellingen bij dit programma

- In 2024 leggen we het dierenwelzijnsbeleid voor aan de raad.
- In 2024 voeren we het vereiste onderhoud uit aan het dierenasiel.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Dierenwelzijn	0,6		1,3		0,7		0,7		0,4	
totaal	0,6	0,0	1,3	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,4	0,0

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.12 Ontwikkeling van de stad

Ambitie

Stedelijke vernieuwing

In het coalitieakkoord kiezen we ervoor om door te gaan met de stedelijke vernieuwingsopgaven in Haven en Buiten met daarbij de aanpak van Bedrijventerreinen. De aanpak richt zich op het toekomstbestendig maken van de gebieden. We storten tot en met 2026 jaarlijks een vast bedrag in het Fonds Stedelijke Vernieuwing. Hierdoor kunnen we gezamenlijk met de partners in de stad verder gaan met opgestelde visies en uitvoeringsprogramma's.

Almere Haven 2024

We zijn gestart met de uitvoering van de toekomstvisie: Samenleven in Haven, Visie 2040. Voor een aantal opgaven uit de visie is er voordat de uitvoering kan starten eerst een uitwerking nodig van de ruimtelijk- of planologisch ontwikkelkaders inclusief de bijpassende participatietrajecten. In 2024 worden voorstellen gedaan over de ontwikkelrichting voor Haven en de vaststelling van een Omgevingsprogramma. Onder andere de woonopgave voor toevoeging van 2500 woningen en infrastructurele veranderingen worden daarmee mogelijk gemaakt.

We blijven aandacht hebben voor de centrumontwikkeling en steunen de BIZ (bedrijfsinvesteringszone), waar ondernemers bijdragen aan het aantrekkelijk houden van het centrum. Ook ondersteunen we evenementen die Haven (economisch) sterker op de kaart zetten. We knappen in het centrum een aantal plekken op, zoals het Busplein. We laten ontwerpen maken voor bijvoorbeeld vergroening in het centrum. De Singelgracht wordt als concept uitgewerkt. Het 'rondje' wordt gemaakt en voor de versterkte ecologische- en belevingswaarde van het groen en blauw worden eerste maatregelen uitgevoerd. De sociaal-maatschappelijke opgave voor de binnenring van Haven is in de toekomstvisie 2040 onder 'Havenaren aan zet' opgeschreven. In 2024 worden alle afgesproken projecten die daaronder vallen opgezet en uitgevoerd. Dit zijn bijvoorbeeld Havenidee, een leerwerkcentrum en De aanpakkers, dit is de wijkonderneming.

De samenwerking en de uitvoeringsafspraken tussen de 12 partners worden gewaardeerd. Mede daarom gaan we in 2024 vanwege het aflopen van de uitvoeringsafspraken met het Havenverbond, nieuwe afspraken voor de komende 5 jaar maken. Ook bij de tweede uitvoeringsafspraken (2025-2029) gaan we samen bepalen hoe het Havenverbond samenwerkt, passend bij deze fase van de stedelijke vernieuwing. Hierbij gaan we gelijktijdig uitvoeren en kaders stellen. Het omgevingsprogramma leggen we voor aan de raad.

Almere Buiten

De hoofddoelen van het programma in Almere Buiten blijven ook in 2024 onveranderd: een compacter winkelaanbod met een aantrekkelijker en gevarieerder programma in een gezelliger, aantrekkelijker en herkenbaarder Centrum dat beter verbonden is met de omliggende wijken en de groene omgeving. Dit gaan we realiseren met een intensievere samenwerking met de partners in het Centrum: Ons Buiten Centrum.

De focus in de komende jaren ligt op de transformatie van leegstaande winkels en kantoren naar woningen zoals bij de Woondome en het Deltagebouw. In het centrum is ruimte voor ongeveer 1500 woningen waarvan we in deze collegeperiode er 700 willen realiseren met behulp van initiatieven uit de markt. Daarnaast zijn we druk bezig met onze partners om ook cultuur in Almere Buiten verder op de kaart te zetten met goede faciliteiten. Dit is en blijft een meerjarentraject. Tot slot gaan we verder werken aan de bereikbaarheid en uitstraling van het centrum. We starten bijvoorbeeld met de herinrichting van het gebied rondom de Almere-Buiten-Haven met woon- en recreatielocaties.

Bedrijventerreinen

We zetten ons in voor het toekomstbestendig houden van onze bedrijventerreinen. We zijn op dit moment bezig om deze strategie van bedrijventerreinen te herijken. We kijken naar de staat van bedrijventerreinen en waar nodig stellen we nieuwe maatregelen voor. Hierbij hebben we bijzondere aandacht voor de transitieopgaven energie en het klimaatbestendig maken van bedrijventerreinen.

Concreet ronden we in de eerste helft van 2024 de aanpassingen aan de verkeerskruising op bedrijventerrein

Randstad af. Hierdoor maken we bedrijventerrein veiliger bereikbaar. Bij bedrijventerrein de Vaart werken we aan de Vlotbrugweg. Zo maken we ons grootste bedrijventerrein beter bereikbaar. Daarnaast kijken we in 2024 naar de verduurzaming op de Vaart. We komen samen met ondernemers tot concrete energiemaatregelen.

We investeren samen met het Rijk in onze stad

Wij hebben de Raad eerder geïnformeerd over geld dat door het Rijk is toegezegd voor investeringen in de stad (via het BO MIRT en BO Leefomgeving). Het gaat dan vooral om mobiliteitsmaatregelen in en rondom het centrum, onderzoek naar ontwikkeling van Pampus en meer woningen in Oosterwold. Het Rijk betaalt een groot deel van deze kosten, maar voor sommige projecten moeten wij ook meebetalen, dit noemen we cofinanciering.

Afgelopen maanden hebben we gekeken op welke wijze we deze cofinanciering kunnen invullen. Voor de ontwikkeling van Almere Centrum is in totaal vanuit het rijk € 58,5 miljoen toegezegd. Dat vraagt naar verwachting om € 26,0 miljoen aan cofinanciering. De exacte voorwaarden moeten nog vanuit het rijk worden vastgesteld. Een deel van de cofinanciering kan vermoedelijk worden gevonden via het 'kostenverhaal' bij ontwikkelaars en de te openen grondexploitaties. Hier wordt nu stadsbreed beleid voor opgesteld. Daarnaast is er vanuit het coalitieakkoord ruim € 8 miljoen beschikbaar voor de ontwikkeling van het centrum, deze wordt als cofinanciering in zijn geheel ingezet. Voor de overige projecten worden waar nodig gesprekken gevoerd over bijdragen, ook van onze partners in deze projecten. Dit alles heeft tijd nodig. Zodra er meer duidelijkheid is over de haalbaarheid van de financiering via kostenverhaal en voorwaarden vanuit het Rijk zullen wij u informeren.

We werken aan het realiseren van de ambities uit de Mobiliteitsvisie 2030

Almere maakt werk van gezonde, duurzame en veilige mobiliteit. Ons unieke gescheiden mobiliteitsstelsel biedt een sterke basis om deze doelen na te streven. Onze inwoners, ondernemers en bezoekers maken onderweg gebruik van diverse netwerken in de stad. Dit gebruik gaat wel veranderen, omdat de stad groeit en vooral het centrum verder verstedelijkt. In de Mobiliteitsvisie zijn onze ambities op het gebied van versterking, verbetering en verduurzaming opgenomen. Zo behouden we wat we hebben en verbeteren we waar dat nodig is. Het komende jaar komen we onder andere naar de raad met plannen hoe we om gaan met mobiliteit in het centrum en met het nieuwe parkeerbeleid. Met het parkeerbeleid maken we afspraken over hoe we in de nabije toekomst omgaan met parkeren in de stad.

We werken samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de provincie en de MRA rondom Smart Mobility

We zien dat door de groei van het aantal toeristen, bedrijven en inwoners in onze regio de druk op bestaande infrastructuur toeneemt. De snelwegen lopen vol en het bestaande OV systeem is kwetsbaar. Door samen te werken en kennis te delen hopen we knelpunten het hoofd te bieden. Dit doen we bijvoorbeeld door te experimenteren met en ontwikkelen van nieuwe technologische toepassingen, samen met partners in de regio en daarbuiten.

Doelstellingen bij dit programma

- In 2024 maken we nieuwe afspraken met en tussen de 12 partners binnen het Havenverbond. Het omgevingsprogramma leggen we voor aan de raad.

- We ronden in de eerste helft van 2024 de aanpassingen aan de verkeerskruising op bedrijventerrein Randstad af en maken het bedrijventerrein daarmee veiliger bereikbaar.
- Het komende jaar komen we onder andere naar de raad met plannen hoe we om gaan met mobiliteit in het centrum en met het nieuwe parkeerbeleid. Met het parkeerbeleid maken we afspraken over hoe we in de nabije toekomst omgaan met parkeren in de stad.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten 2023	baten 2023	lasten 2024	baten 2024	lasten 2025	baten 2025	lasten 2026	baten 2026	lasten 2027	baten 2027
Opgave Almere Centrum	2,8	0,1	5,3		4,3		4,3		1,6	
Fonds Stedelijke Vernieuwing	2,8	2,7	6,0	6,0	6,9	6,9	4,9	4,9	0,0	
Mobiliteit	33,4	31,3	20,8	18,9	20,1	18,2	20,1	18,2	20,1	18,3
FVA ontwikkeling van de stad	1,7	1,7	3,4	3,4	0,8	0,8				
FVA: versterken Hart van de Stad	5,4	5,4	5,3	5,3	2,1	2,1				
FVA: proceskosten	1,4	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	
RSV Pampus	1,3	1,3	4,8	4,8						
totaal	48,8	43,8	46,7	39,4	35,1	28,9	29,3	23,1	21,7	18,3

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.13 Klimaat en milieu

Ambitie

We gaan verder op de ingeslagen weg en bouwen verder aan een groene, duurzame en gezonde stad

Binnen de thema's energie, circulaire economie, voedsel, ecologie, klimaatadaptatie en milieu hebben we de eerste stappen gezet om de uitstoot van CO2 terug te dringen. We gaan hiermee door in 2024. Dit staat onder andere in onze Duurzaamheidsagenda. Waar we ons de afgelopen jaren bezig gehouden hebben met het meer aandacht krijgen voor duurzaamheid gaan we deze agenda vernieuwen en meer aandacht leggen op concrete acties.

We hebben de ambitie een energieneutrale stad zonder aardgas te worden

De energietransitie is een opgave voor de lange termijn waarin we nu de eerste stappen zetten. De komende decennia moet de overstap plaatsvinden naar een duurzame energievoorziening. Het is een enorme maatschappelijke opgave. Voor oplossingen moet ook over (gemeente)grenzen heen worden gekeken.

In 2024 werken we in regionaal verband aan een energievisie en aan het meerjarenprogramma infrastructuur energie en klimaat, de zogenaamde pMIEK. Het doel is om te komen tot een investeringsagenda en een prioritering op het gebied van energie- en klimaatinfrastructuur.

We zetten de eerste stappen om van het gas af te gaan

Dit noemen we de warmtetransitie. De landelijke ambitie is om in 2050 alle huizen van het gas af te hebben gehaald. Uiterlijk begin 2024 stellen we vast welke wijken we eerst van het gas af gaan halen en welke later. Hierna kunnen we aan de slag met een uitvoeringsplan. Daar betrekken we ook de inwoners van Almere bij. Voordat we over kunnen gaan tot uitvoering zal het Rijk eerst duidelijkheid moeten bieden over het beschikbaar stellen van geld hiervoor.

Het tegengaan van klimaatverandering en het bestrijden van energiearmoede gaan hand in hand

Zo zetten we ook in 2024 in op het isoleren van woningen via het Nationaal Isolatieprogramma. Daarnaast vervolgen we de hulp aan inwoners via fixers met het aanbrengen van kleine energiebesparende maatregelen. Dit zijn bijvoorbeeld tochtstrips, ledlampen en radiatorfolie. We verwachten ongeveer 1.400 huishoudens te bereiken in 2024. Hiermee besparen inwoners geld op de energierekening en leveren we een bijdrage aan het tegengaan van klimaatverandering.

De overbelasting van het energienetwerk is een knelpunt

We spreken van zogenaamde netcongestie. Het stroomnetwerk zit simpelweg te vol. Dit heeft invloed op het aansluiten van bedrijven en voorzieningen op het elektriciteitsnetwerk. Dit heeft ook invloed op onze duurzaamheidsambities. Wij hebben daarom in 2023 de 'Aanpak netcongestie Almere' vastgesteld. Een kernteam gaat aan de slag om de problematiek en de gevolgen daarvan in kaart te brengen. Ook wordt er gekeken naar versnelling van de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk en andere innovatieve oplossingen. Deze uitdaging is er echter één van de lange termijn. Naar verwachting zal het tot 2029 duren voordat het netwerk voldoende uitgebreid en verzaamd is. We kijken ook hoe we op bepaalde plekken een betere balans van vraag en aanbod van energie kunnen vinden in het overbelaste netwerk.

We werken aan een schoon milieu voor onze inwoners

Om de klimaatdoelstellingen te behalen en te zorgen dat de lucht die we inademen gezond is en blijft willen wij vervuilende stoffen in de lucht verminderen. Daarom hebben we onder andere in 2020 het 'Schone lucht akkoord' getekend. We werken ook aan het instellen van een 'zero-emissie zone stadslogistiek', hierover bent u eerder per raadsbrief geïnformeerd.

We starten in 2024 met de aanpak sanering asbestdaken

We streven ernaar om Almere in 2026 asbestdakenvrij te maken. Daarvoor hebben we een asbestdakenafbouwproject met een subsidieregeling en een verduurzamingslening in het leven geroepen. Hier kunnen we in 2024 mee aan de slag. We saneren asbestdaken en combineren dit met het verduurzamen van daken door te isoleren en/of het plaatsen van zonnepanelen.

Doelstellingen bij dit programma

- We gaan in 2024 de duurzaamheidsagenda vernieuwen.
- We bepalen begin 2024 welke wijken we eerst van het gas afhaken en welke later.
- We streven ernaar en verwachten in 2024 ongeveer 1.400 huishoudens vte bereiken met energiebesparende maatregelen.
- We starten in 2024 met de aanpak sanering asbestdaken.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Milieu en duurzaamheid	7,5	3,7	14,9	5,5	10,6	3,4	10,4	3,4	9,1	3,7
FVA groene waterrijke identiteit	3,0	3,0	9,2	9,2	6,2	6,2				
totaal	10,5	6,7	24,2	14,8	16,7	9,5	10,4	3,4	9,1	3,7

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.14 Sport

Ambitie

We werken aan de twee ambities uit de Sportvisie, Almere Sportstad Vol Betekenis

De ambities zijn 'Almere is één grote sport- en beweegaccommodatie' en 'In Almere kan iedereen sporten en bewegen'. Vanuit dat laatste perspectief willen wij sporten en bewegen voor iedereen mogelijk maken en vormt Almere één grote sport- en beweegaccommodatie.

We versnellen onze aanpak rubbergranulaat op kunstgrasvoetbalvelden

In 2024 worden naar verwachting de laatste 8 velden vervangen en daarmee is Almere voor eind 2024 van kunstgrasvoetbalvelden met SBR rubbergranulaat af. Dit betekent een minder grote belasting voor het milieu en beperking van mogelijk gezondheidsrisico.

We werken aan onze verenigingsondersteuning en accommodatiebeleid

We hebben beleid voor sportverenigingsondersteuning. We bieden bijvoorbeeld ondersteuning aan sportverenigingen via subsidies en we geven advies. Het kan gaan over opleiden of besturen, maar ook juridische en financiële ondersteuning is mogelijk. Dit beleid gaan we in 2024 verder ontwikkelen en actualiseren, net als het accommodatiebeleid. Naast dat wij de hele openbare ruimte zien als één grote sport- en beweegaccommodatie, zijn er voor de georganiseerde sport (bijvoorbeeld voetbal en hockey) ook accommodaties nodig die passen bij Almere. De beleidsstukken sportverenigingsondersteuning en sportaccommodaties komen in 2024 voor vaststelling naar de raad.

We ontwikkelen sport in de wijk verder

In 2024 beginnen de nieuwe buurtsportteams, als ondersteuning van sport en beweging in de wijk. De buurtsportcoaches vormen de spin in het web. Ook ontwikkelen we een Skills Garden in Almere Stad Oost om extra beweeguitdagingen te bieden voor iedereen. Met deze Skills Garden komen we naar de raad. Ook blijven we evenementen als de Dutch Water Week ondersteunen die Almere als sportstad op de kaart zetten. In 2024 beginnen de nieuwe buurtsportteams, als ondersteuning van sport en beweging in de wijk.

Almere City

We zijn trots op onze eredivisieclub Almere City. We werken aan verbeteringen van de bereikbaarheid en aan de fysieke omgeving van het stadion. Dit ten behoeve van de veiligheid en supportersbeleving en om optimaal gebruik door de andere gebruikers van het sportpark Fanny Blankers Koen mogelijk te maken.

Buitenzwembad

Er komt een ruimtelijk verdiepingsonderzoek of het buitenzwembad achter het zwembad Almere Stad (scenario 3) gaat passen. Het doel is om tot een definitieve locatiekeuze voor het buitenzwembad te komen. We verwachten in de eerste helft van 2024 de definitieve locatiekeuze voor het buitenzwembad aan de raad te kunnen voorleggen.

Doelstellingen bij dit programma

- We vervangen in 2024 de laatste 8 kunstgras voetbalvelden.
- De beleidsstukken sportverenigingsondersteuning en sportaccommodaties komen in 2024 voor vaststelling naar de raad.
- In 2024 beginnen de nieuwe buurtsportteams, als ondersteuning van sport en beweging in de wijk.
- We verwachten in de eerste helft van 2024 de definitieve locatiekeuze voor het buitenzwembad aan de raad te kunnen voorleggen.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Sportbeleid	4,6	1,8	5,1	2,3	4,3	1,4	4,1	1,1	3,0	
Sportgebouwen en -velden	14,1	4,5	14,2	3,8	14,6	3,8	14,9	3,8	14,9	3,8
FVA buitenzwembad en sport	0,2	0,2	0,5	0,5						
totaal	18,9	6,5	19,8	6,6	18,9	5,3	19,0	4,9	17,9	3,8

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.15 Kunst en cultuur

Ambitie

Cultuurplan 2019 – 2024, Cultuurplan 2025 – 2028 en Cultuurvisie 2040

De maatschappelijke waarde van cultuur is groot. Cultuur verbindt, stimuleert, ontmoeting en bevordert persoonlijke groei. We versterken de culturele voorzieningen en organisaties die Almere rijk is en werken aan de geleidelijke uitbreiding van de sector, zoals in het Cultuurplan 2019 – 2024 omschreven staat. Ook het culturele voorzieningenniveau moet immers meegroeien met de stad en de toename van het aantal inwoners. In 2024 leggen we de gemeenteraad het Cultuurplan 2025 -2028 voor. Een van de onderdelen van het toekomstige beleid is een nieuwe subsidieregeling voor deze periode. In 2024 voeren we de eerste ronde uit van de toekomstige Nadere regels subsidie cultuur Almere 2025-2028. Dit betekent dat wij tenminste dertig subsidieaanvragen van Almeerse culturele organisaties behandelen.

Het bredere kader van het Cultuurplan 2025-2028 is een Cultuurvisie 2040, die zicht biedt op de ontwikkelingen op de langere termijn: hoe willen we dat onze cultuursector zich ontwikkelt en welke kansen doen zich voor?

We blijven werken aan cultuur dichtbij onze inwoners

Daarom ondersteunen wij Almeerse culturele organisaties die zorgen voor een toegankelijk en aantrekkelijk aanbod van activiteiten. Door hun inzet kunnen Almeeders genieten van concerten, tentoonstellingen en voorstellingen van hoog niveau of deelnemen aan workshops en lessen. Ook ondersteunen we het Cultuurfonds Almere. Het cultuurfonds brengt nieuwe initiatieven tot bloei en zet zich in voor de ontwikkeling van amateurverenigingen, cultuurorganisaties van vrijwilligers en een breed en divers cultuuraanbod. Net als in 2023 krijgen wij in 2024 een specifieke uitkering van het Rijk (SPUK Impuls Jongerencultuur). Hiermee stimuleren we de cultuurdeelname en talentontwikkeling van jongeren. Dit past goed bij onze stad en er is veel vraag naar. We voeren in 2024 gesprekken met alle organisaties die een bijdrage ontvangen in het kader van de Impuls Jongerencultuur. We bespreken de voortgang van de activiteiten en de resultaten die zij hebben behaald.

We werken aan de levendigheid van onze stad

Almere blijft groeien. Om de stad leefbaar te houden is een bloeiend cultureel leven een voorwaarde. Culturele activiteiten zorgen voor ontmoeting, ontspanning en levendigheid. Cultuurdeelname stimuleert bewoners hun creatieve talenten te ontplooiën en biedt hen de kans nieuwe ervaringen op te doen of anderen te ontmoeten. In 2024 werken wij aan de verdere ontwikkeling van culturele ontmoetingsplekken voor verschillende publieksgroepen. Zoals het poppodium in Almere Centrum, een Cultuurhuis in Buiten en een culturele ontmoetingsplek in Almere Poort.

Doelstellingen bij dit programma:

- In 2024 leggen we de gemeenteraad het cultuurplan 2025-2028 voor.
- We voeren de eerste ronde Nadere regels subsidie cultuur Almere 2025-2028 uit. We behandelen minstens dertig subsidieaanvragen van Almeerse culturele organisaties.
- We voeren in 2024 gesprekken met alle organisaties die een bijdrage ontvangen in het kader van de Impuls Jongerencultuur.
- We bereiden in 2024 twee college-/raadsvoorstellen voor: één over een toekomstige popvoorziening en één over een toekomstige culturele ontmoetingsplek in Almere Poort.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Kunst en cultuur	36,6	10,9	36,1	11,1	35,2	10,5	34,6	9,8	34,1	9,8
FVA cultuur, recreatie en toerisme	6,1	6,0	12,3	12,3	10,2	10,2	1,7	1,7		
totaal	42,7	17,0	48,4	23,4	45,5	20,8	36,2	11,5	34,1	9,8

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.16 Overhead en bedrijfsvoering

Ambitie

We zien dat de organisatie de afgelopen tijd is gegroeid. Inmiddels hebben per juni 2023 we ruim 2.100 vaste medewerkers in dienst. De groei zet zich door in 2024. De groei is noodzakelijk om uitvoering te geven aan de taken die wij als gemeente moeten uitvoeren. Ook hebben we meer medewerkers nodig om de groei van de stad bij te kunnen benen.

We zetten meer in op het behoud van medewerkers

De afgelopen jaren hebben we met succes ingezet op het werven van nieuwe medewerkers door de inzet van professionele recruiters. We merken dat dit niet langer volstaat om alle vacatures ingevuld te krijgen. Dit komt doordat er op de krappe arbeidsmarkt onvoldoende nieuw talent beschikbaar is. Met het in 2023 gestarte programma 'Wij willen werken voor Almere!' zetten we daarom in op het bedenken, ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die bijdragen aan het beter behouden van medewerkers voor onze organisatie. Hier gaan we in 2024 mee door. Zo ondernemen we acties om er voor te zorgen dat nieuwe medewerkers een goede start maken in de organisatie. Een ander voorbeeld is dat we exitinterviews gaan voeren met medewerkers die op eigen initiatief onze organisatie verlaten. Hier kunnen we van leren hoe we medewerkers beter aan ons kunnen binden.

We houden meer grip op inhuur

In 2020 is een motie aangenomen met de oproep om de inhuur te beperken. De evaluatie van de uitvoering van de motie is dit jaar naar de raad toegestuurd. De conclusie is dat de organisatie kritischer is gaan kijken naar inhuur. Er is meer ruimte om goede inhuurkrachten als vaste medewerkers in dienst te nemen. Vooral door het opzetten van een centrale inhuurdesk hebben we als organisatie beter grip gekregen op inhuur. In de huidige krappe arbeidsmarkt is inhuur nodig om specifieke functies ingevuld te krijgen. Toch zetten wij ook in 2024 in op het zoveel mogelijk in dienst nemen van medewerkers en het beperken van inhuur.

Een goede werkgever zijn blijft belangrijk

Buiten het programma 'Wij willen werken voor Almere!' is het voor het behoud van medewerkers van belang dat wij een goede werkgever zijn voor medewerkers. In het kader van goed werkgeverschap blijven we ons inspannen om het verzuim terug te dringen. Bijvoorbeeld door de inzet van adviseurs inzetbaarheid, die leidinggevenden ondersteunen bij het verzuimmanagement. We investeren in de opleiding, training en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Ook zetten we in op een divers en inclusief personeelsbestand en het creëren van garantiebanen voor medewerkers met een arbeidsbeperking. Door onder andere managers te begeleiden bij het creëren van garantiebanen, zetten we in 2024 in op het realiseren van het hiervoor vastgestelde aantal banen.

Doelstellingen bij dit programma:

- We zetten in op het behoud van personeel via het programma 'wij willen werken voor Almere!'.
- We blijven in 2024 zoveel mogelijk inzetten op het in dienst nemen van medewerkers en het beperken van inhuur. Al zal inhuur nodig blijven om specifieke functies ingevuld te krijgen.
- We zetten in op een divers en inclusief personeelsbestand en het creëren van garantiebanen voor medewerkers met een arbeidsbeperking.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Bedrijfsvoering	24,4	0,2	25,7	0,1	28,5	0,1	24,6	0,1	23,1	0,1
Personeelszaken	6,4		6,4		6,5		6,4		6,4	
ICT	29,2		30,3		28,7		28,6		26,8	
Overhead primair proces	16,7	0,3	16,6	0,3	16,6	0,3	16,3	0,1	16,3	0,1
Vastgoed en facilitaire zaken	13,7	0,9	13,2	0,5	13,1	0,3	13,1	0,3	13,2	0,3
Floriade	1,6	1,1	0,0	0,2	0,0		0,0		0,0	
totaal	92,1	2,5	92,3	1,1	93,3	0,7	89,1	0,5	85,8	0,5

Op dit programma zijn geen wijzigingen.

4.17 Financiën

Ambitie

We staan voor een groot aantal financiële problemen

Dit komt doordat de stad steeds groter wordt. Maar ook doordat de stad steeds ouder wordt. Daardoor moeten we investeren in het vervangen van bijvoorbeeld schoolgebouwen, wegen en bruggen. In deze begroting nemen we een besluit over hoe om te gaan met de kosten voor het beheer en onderhoud van de stad. Dit is de uitwer kingsopdracht 'grip op beheer'.

We maken in deze begroting de keuze om de vervanging van bijvoorbeeld bruggen, viaducten en dergelijke niet meer in één keer te betalen. We gaan hiervoor geld lenen. Hiermee kunnen we de kosten van deze investeringen uitsmeren over de jaren waarin we ze ook gebruiken. Zo houden we de eerste jaren geld over, waarmee we tegenvallers kunnen betalen. Tegelijk kunnen we zo veel meer geld investeren in het beheer en onderhoud.

We zetten extra geld apart gezet voor de groei van de stad

In de begroting van vorig jaar hebben we geld gereserveerd waarmee we de groei van de stad kunnen betalen. Het gaat hierbij om jaarlijks € 1 miljoen extra budget vanaf 2026. De komende tijd gaan we bekijken hoe we dit bedrag het beste kunnen inzetten.

Per jaar is € 0,8 miljoen beschikbaar voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen

We besluiten over de inzet van deze middelen als het bestedingsvoorstel in 2024 klaar is.

We werken aan onze financiële positie

Om te zorgen dat we onverwachte tegenvallers in de toekomst kunnen opvangen hebben we een buffer. We verwachten nu dat de buffer in 2026 op € 5,5 miljoen staat. Het doel is om in 2026 € 60 miljoen gespaard te hebben. We gaan nu niet bezuinigen om dit doel te halen. Wel spreken we af om toekomstige, incidentele meevallers, bijvoorbeeld uit het jaarresultaat, en winsten uit het grondbedrijf in de buffer te sparen. In ieder geval totdat de buffer op het spaardoel van € 60 miljoen staat.

Voor het einde van dit jaar komen we met een structurele invulling van de Takendiscussie

In deze begroting lossen we de takendiscussie op voor het jaar 2024.

We verbeteren de budgetcyclus en onze financiële documenten

In de afgelopen jaren zijn we met nieuwe financiële documenten gekomen om de raad beter te informeren of mee te nemen in besluitvorming. Voorbeelden zijn de financiële kwartaalrapportages en het Koersdocument, dat de raad in aanloop naar deze begroting voor het eerst besproken hebt. We kijken hoe deze documenten werken. Als deze goed werken, verwerken we deze in onze financiële spelregels, de zogenaamde financiële verordening. De raad wordt hierbij betrokken.

We besteden aandacht aan maatschappelijke effecten en meetbare doelstellingen

Dit zijn beiden wensen van de raad. We zijn met een experiment begonnen om in kaart te brengen welke maatschappelijke effecten we bereiken. Oftewel wat we bereiken voor onze inwoners en de maatschappij met wat we doen. Begin 2024 zullen we u over de uitkomsten van dit experiment informeren. Als dit experiment goed uitpakt verwerken we de maatschappelijke effecten van ons beleid in de budgetcyclus.

De raad heeft bij de behandeling van de Programmarekening 2022 een motie aangenomen over het meer verantwoord over meetbare en concrete doelstellingen. We zetten in deze begroting een eerste stap door meer concrete doelstellingen op te nemen. In 2024 gaan we dit verbeteren, zowel in onze verantwoording (jaarverslag) als in onze planning (begroting).

Doelstellingen

- We besteden aandacht aan maatschappelijke effecten en meetbare doelstellingen
- Bij de eerste kwartaalrapportage 2024 komen we met een voorstel hoe we de autonome groei in de begroting gaan toedelen.
- In de begroting van 2025 komen we met een voorstel voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen.
- We werken aan het op peil brengen van de buffer door meevallers in deze buffer te storten.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

activiteit	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Algemene middelen	8,1	500,9	19,2	541,6	33,6	571,6	43,3	557,0	58,8	582,9
Overige vergoedingen en kosten	20,5	18,1	25,6	17,7	23,4	17,5	18,6	11,2	20,1	11,6
Reserve mutaties	78,4	65,0	4,8		4,8		4,8			
totaal	107,0	584,0	49,5	559,2	61,8	589,2	66,6	568,2	78,9	594,5

Beleidsvoornemens

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	
verduurzaming vastgoed (eerste tranche)				-82	-164	-246
totaal				-82	-164	-246

verduurzaming vastgoed (eerste tranche)

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	
				-82	-164	-246
totaal				-82	-164	-246

In het college is de Routekaart verduurzaming vastgoed vastgesteld. We willen ons vastgoed tussen nu en 2050 verduurzamen. De totale kosten zijn ingeschat op € 92 miljoen. Om daar een start mee te maken vragen wij nu een krediet voor de eerste fase van € 7,7 miljoen. Hoewel dit energiebesparingen oplevert leidt dit per saldo toch tot structureel € 246.000 extra kosten.

Bij de Programmabegroting 2024 is een amendement (23254.002) aangenomen om deze eerste tranche uit te voeren.

5 Paragrafen

5.1 Risicoparagraaf

In deze paragraaf geven we inzicht in onze risico's. Dit zijn de risico's die financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente. Voor deze risico's hebben we geld apart gezet in reserves. Op deze manier kunnen we het risico opvangen als het zich voordoet.

We onderscheiden twee soorten risico's: risico's met een eenmalig karakter en risico's met een mogelijk structurele impact. Dit betekent dat er aan de ene kant risico's zijn die zich een keer voordoen en dan voorbij zijn. Daarnaast zijn er ook risico's die, als ze zich voordoen, ons langere tijd geld kosten. Of die zich meerdere keren kunnen voordoen. We maken dit onderscheid omdat we moeten weten hoeveel geld we apart moeten houden om de risico's op te vangen.

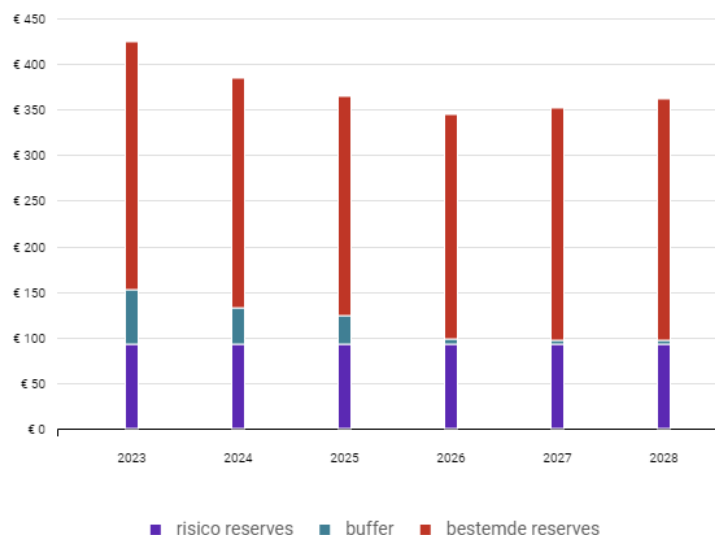
Inleiding

Gevormde reserves

We hebben eind 2023 € 426 miljoen aan reserves. Onze reserves nemen de komende jaren af. Dat komt doordat we gespaard geld de komende jaren gaan uitgeven. Dit is met name het Fonds Verstedelijking Almere (FVA). De komende jaren geven we ongeveer € 60 miljoen uit aan projecten binnen het FVA. Ook neemt de buffer af door uitgave van bijvoorbeeld het coalitieakkoord. In de latere jaren nemen de bestemde reserves weer toe. In de grafiek is de opbouw van onze reserves per einde van ieder jaar opgenomen.

Reserves

bedragen x € 1 miljoen

Reserves kunnen worden ingedeeld in

'bestemde reserves' (rood), 'risico reserves' (blauw) en de 'buffer' (groen). De buffer en de risicoreserves vormen samen onze algemene reserves. De risicoreserves zijn bedoeld om de verwachte verliezen af te dekken. Als de omvang van de risicoreserves kleiner is dan de verwachte verliezen, hebben we misschien niet genoeg geld om verliezen in de toekomst op te vangen. De buffer is er om onverwachte verliezen op te vangen.

We verwachten dat er eind 2023 € 59 miljoen in de buffer zit. Dit is € 61 miljoen minder dan begin 2023. We houden hierbij rekening met veel incidentele uitgaven die we uit de buffer betalen. De buffer daalt daardoor naar € 5 miljoen in 2026. Hierdoor kunnen we minder onverwachte verliezen opvangen.

Het grootste deel van onze reserves heeft een bestemming. Dit gaat om € 366 miljoen, inclusief de risicoreserve. Deze reserves kunnen we niet zomaar gebruiken. Er zitten namelijk voorwaarden aan. Zo hebben we € 109 miljoen gereserveerd voor afschrijvingskosten van investeringen uit het verleden. Daarnaast zit er bijvoorbeeld € 50 miljoen in de reserve van het Fonds Verstedelijking Almere en € 20 miljoen in de reserve sociaal domein. Hierover hebben wij afspraken gemaakt met andere partijen, dit mogen we dus alleen voor deze doelen gebruiken.

Hoe gezond zijn onze gemeentefinanciën?

Het totale geldgevolg van alle geïnterpreteerde risico's is ingeschat op € 1 miljard. Dit is het maximale risico na het nemen van beheersmaatregelen, zonder rekening te houden met de kans dat de risico's zich voordoen. Deze risico's kunnen we in drie categorieën indelen:

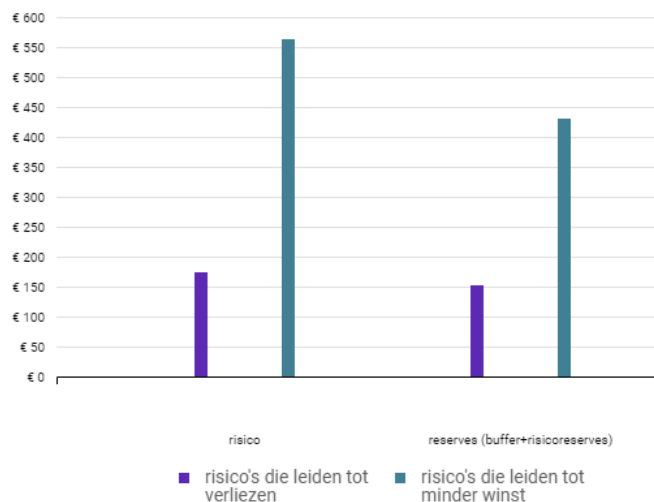
- € 113 miljoen aan risico's binnen de begroting en die een mogelijk beslag leggen op de algemene middelen. Deze risico's voorzien wij in de saldireserve.
- € 60 miljoen aan risico's bij negatieve grondexploitaties, winstreserveringen en marktrisico's bij het grondbedrijf. Deze risico's leiden direct tot extra verlies in het grondbedrijf. Deze risico's voorzien wij in de reserve weerstandsvermogen van het grondbedrijf.
- € 563 miljoen aan risico's bij de positieve grondexploitaties. Als deze risico's zich voordoen wordt er in de toekomst minder winst gerealiseerd. Hierbij houden we bijvoorbeeld ook rekening met de te betalen belasting bij winst op grondverkoop. Omdat we in de begroting nog geen rekening hebben gehouden met deze toekomstige winst leidt dit niet tot nadelen in de begroting. Hiervoor is dus geen reserve nodig.

In de grafiek hebben we de bedragen inzichtelijk gemaakt. De risico's die leiden tot verliezen zijn de risico's binnen de begroting (€ 113 miljoen) en de risico's van de negatieve grondexploitaties (€ 60 miljoen). Hier tegenover staan reserves van totaal € 153 miljoen. Het verschil wordt verklaard door het gehanteerde kanspercentage dat deze risico's zich voordoen.

De risico's die leiden tot minder winst zijn de risico's van de positieve grondexploitaties (€ 563 miljoen). We verwachten dat de opbrengsten maximaal € 431 miljoen zijn. Als alle risico's zich in volledige omvang voordoen maken we dus een verlies. Dat scenario is niet realistisch. De verwachtingen voor de markt zijn wel minder gunstig dan de

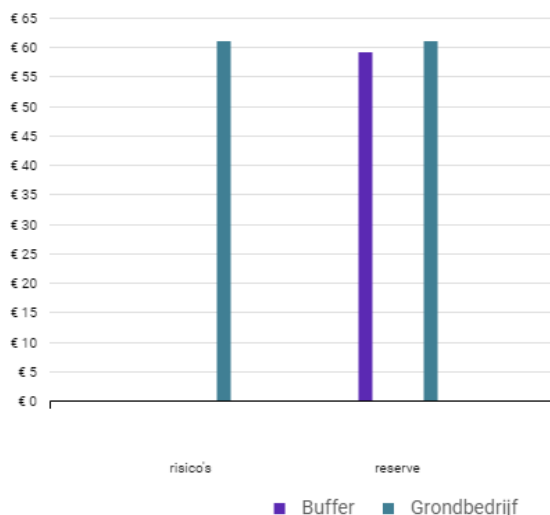
reserves en risico

bedragen x € 1 miljoen

Weerstandsvermogen

bedragen x € 1 miljoen

afgelopen jaren. De reserves en de risico's worden verder toegelicht in het paragraaf grondbeleid bij deze programmabegroting 2024.

Omdat nooit alle risico's zich gelijktijdig voordoen, wordt ook een inschatting gemaakt van de kans dat een risico optreedt. Het geldgevolg en de kans worden met elkaar vermenigvuldigd. Dit leidt tot het risicobedrag. In onderstaande grafiek staat wat we reserveren voor de risico's. Te zien is we per 1 januari 2023 een buffer van € 59 miljoen hebben voor onbekende risico's. Daarnaast reserveren we € 61 miljoen voor risico's binnen het grondbedrijf. In de saldireserve reserveren we € 33 miljoen voor verwachte risico's.

In het vervolg van deze paragraaf lichten we de risico's op de algemene dienst en het grondbedrijf op hoofdlijnen toe. De risico's van het grondbedrijf zijn

toegelicht in het MPG. De toelichting op de risico's van de algemene dienst hebben we in de bijlage van deze risicoparagraaf staan. De raadsbrief vertrouwelijke risico's is verstuurd met de eerste kwartaalrapportage 2023.

Structurele risico's in de begroting

We hebben nog geen regels of vaste afspraken hoe we omgaan met structurele risico's. We reserveren nu alleen incidentele middelen. Het idee hierachter is dat dit tijd biedt om een oplossing te vinden als het risico zich voordoet. Het gaat om de volgende risico's:

- Jeugdhulp: invoering eigen maatregelen, de transformatie en volumegroei
- Extra kosten van de Omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging, boven op wat al in de begroting is verwerkt.
- Extra kosten riool Oosterwold.
- Eén vertrouwelijke risico die structureel is, is opgenomen in de raadsbrief vertrouwelijke risico's.

Enmalige risico's binnen het grondbedrijf

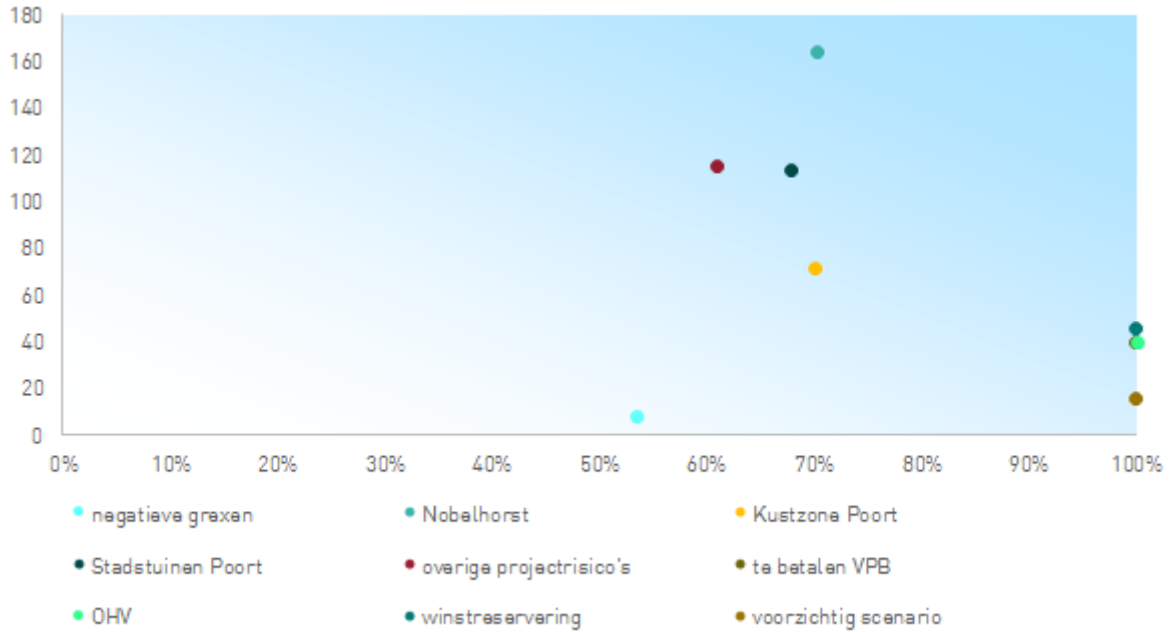
De gemeente Almere heeft een groot grondbedrijf. We hebben kosten gemaakt die we nog moeten terugverdienen met de verkoop van grond. Dit noemen we de boekwaarde. Daarnaast moeten we de komende jaren ook nog meer investeren om grond verkoop klaar te maken. Deze verkoop is van groot belang, want hiermee moeten we niet alleen de nog te maken kosten terugverdienen, maar ook de kosten die we reeds gemaakt hebben. Daarbij hebben we te maken met de economische omstandigheden. Dit betekent dat inkomsten niet vanzelfsprekend zijn en ook kunnen tegenvallen.

We hebben in het verleden al vele miljoenen moeten afwaarderen op de grondvoorwaarden. Dit speelde toen het economische niet goed ging. Het is daarom belangrijk om de risico's binnen het grondbedrijf goed in beeld te hebben.

In onderstaande risicotabel geven we een beeld van deze risico's. De risico's zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Algemene risico's. Dit zijn risico's die voor 100% binnen de reserve van het grondbedrijf worden afgedekt (harde buffer, deze staan helemaal rechts in de grafiek)
- Risico's van negatieve grondexploitaties. Deze risico's dekken we ook af binnen de reserve van het grondbedrijf (harde buffer), tegen het kanspercentage;
- Risico's van positieve grondexploitaties. Deze risico's dekken we niet af binnen de reserve van het grondbedrijf. We brengen deze in mindering op de toekomstige winstverwachting (zachte buffer)

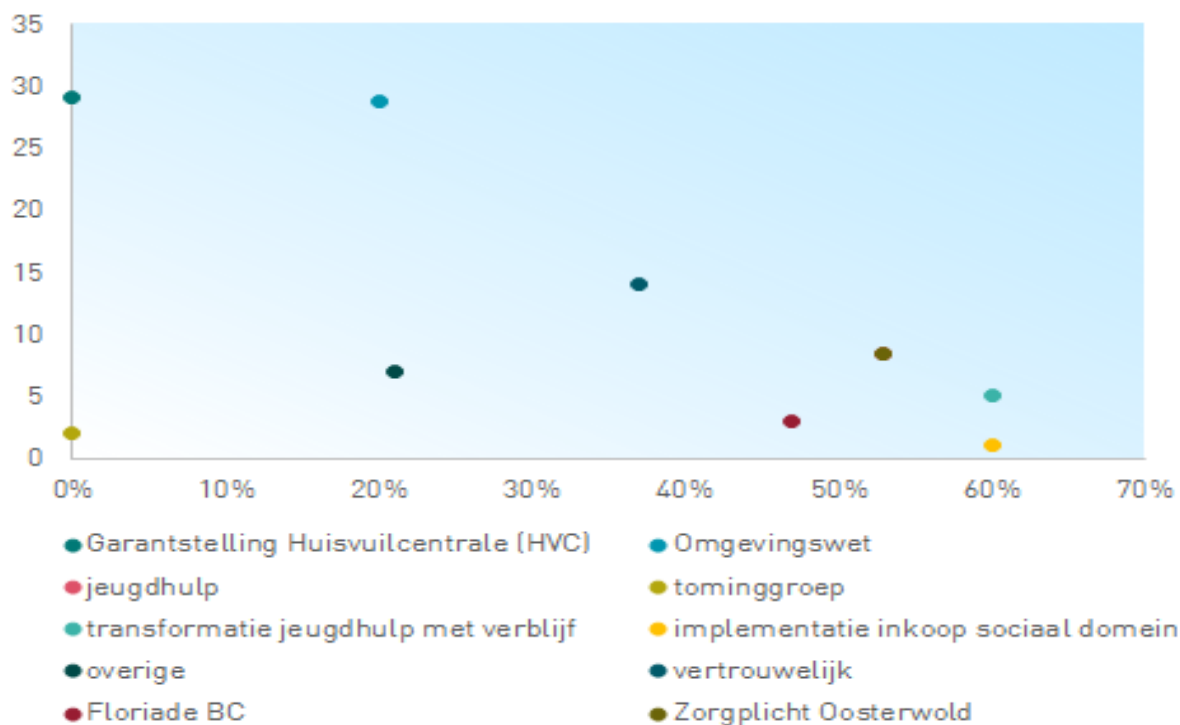
We beschrijven de risico's elk jaar uitgebreid in het MPG. In de [paragraaf Grondbeleid](#) gaan we in op de omvang van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Er is daar ook een toelichting op de risico's opgenomen. Hieronder is een totaaloverzicht van het geheel van de risico's opgenomen (y-as: risicobedrag, x-as: kanspercentage).

Enmalige risico's binnen de algemene dienst

Met de risico's binnen de algemene dienst bedoelen we de risico's die te maken hebben met het uitvoeren van de normale gemeentelijke taken. We actualiseren onze risico's vier keer per jaar bij de kwartaalrapportage. In het eerste en derde kwartaal doen we dit uitgebreider. Op deze momenten moet er namelijk ook een risicoparagraaf worden opgesteld voor de programmarekening en de programmabegroting. Per saldo komt ons totaal aan risico's op € 113 miljoen. We hebben ook berekend wat de kans is dat het risico zich voordoet. Daarmee berekenen we hoeveel geld we moeten reserveren in onze reserve. Het risicobedrag wat we reserveren in de saldireserve is € 33 miljoen. Dat is € 12 miljoen meer dan bij de vorige bijstelling.

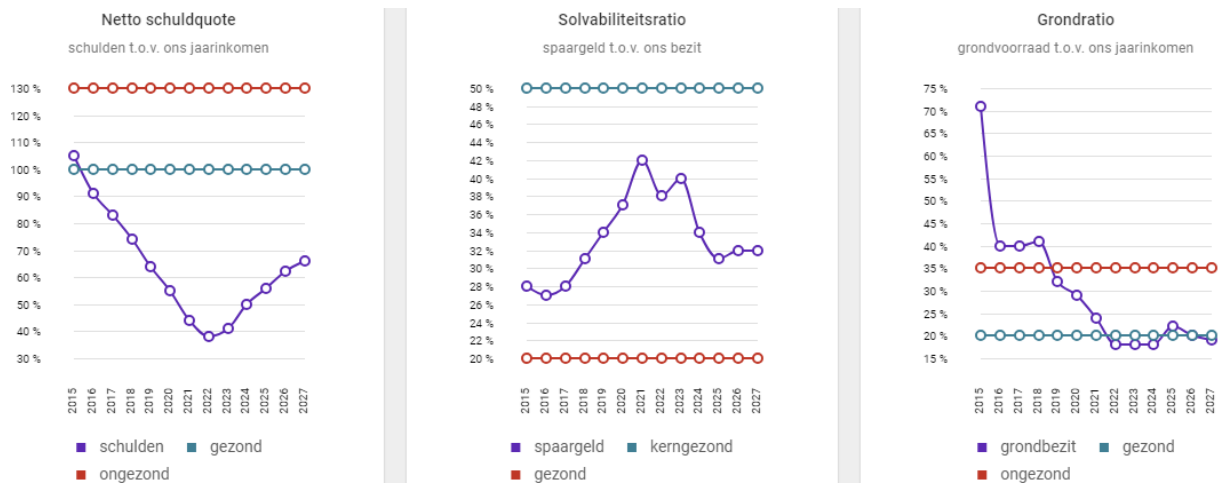
De belangrijkste wijziging is het risico op de transformatie in de jeugdhulp met verblijf. Hiervoor reserveren we nu € 6,9 miljoen. Ook reserveren we € 4,5 miljoen voor onverwachte kosten voor afvalwaterzorg Oosterwold. Voor een verdere toelichting van alle risico's verwijzen we naar de [kwartaalrapportage](#).

Grote projecten

Nr	Programma / project	wijze van informatievoorziening
1	Projecten binnen FVA (<i>Flevocampus; Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort; Station en Omgeving, Almere Centrum, Rondje Weerwater, Kustzone Poort</i>)	Via de reguliere P&C cyclus, zie de paragraaf FVA bij de programmabegroting en programmarekening.
2	Ontwikkeling van en sturing op jeugd- en gezinshulp: <ul style="list-style-type: none"> Invoeren gebiedsgerichte gezinsteams Aanbesteding jeugdhulp zonder verblijf Hervormingsagenda jeugdhulp Aanbesteding jeugdhulp met verblijf en transformatie van zorg Verbeteren van de informatievoorziening 	Kwartaalrapportage Jeugd Begroting en financiële kwartaalrapportages Aparte besluitvorming raad over aanbesteding jeugdhulp zonder verblijf en gebiedsgerichte gezinsteams
4	Financiële positie grondbedrijf	Via de reguliere P&C cyclus, zie de paragraaf grondbeleid bij de programmabegroting -rekening
5	Implementatie Omgevingswet (incl. WKB)	Via de reguliere P&C cyclus en/of aparte voorstellen. Zie RV37-2022.

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote laat zien hoeveel schulden we hebben ten opzichte van ons jaarinkomen. Als de schulden lager zijn dan 100% van het inkomen, dan ziet het er gezond uit. Als de schulden hoger zijn dan 130% is het ongezond. Zoals uit de grafiek blijkt zijn onze schulden de laatste jaren flink gedaald. De komende jaren verwachten we een lichte stijging van onze schulden. We blijven ruim onder de grens van een gezonde schuldquote. Tot 2022 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2023 de verwachting uit de begroting.

Solvabiliteitsratio

Dit is het percentage van ons spaargeld (reserves) ten opzichte van ons bezit (balanstotaal). Als je te weinig spaargeld hebt kun je in financiële problemen komen. We moeten in elk geval 20% van ons bezit met eigen spaargeld betaald hebben. Als je meer dan 50% van je bezit met eigen geld hebt betaald ben je kerngezond. Wij zitten hier tussenin. Kortom, zo op het eerste gezicht is onze spaarpot behoorlijk goed gevuld. Maar hierbij moeten we wel opmerken dat veel van ons spaargeld al een bestemming heeft. Denk bijvoorbeeld aan het Fonds Verstedelijking Almere. Daarom vinden we het beter om naar de buffer te kijken. Dat is onze 'vrije' reserve die we bij tegenvallers kunnen aanspreken. Tot 2022 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2023 de verwachting uit de begroting.

Grondratio

De grondratio geeft aan hoeveel grond we in ons bezit hebben, ten opzichte van ons jaarinkomen. Dit is belangrijk, want als je teveel grond in je bezit hebt dan kun je in de financiële problemen komen. Als je meer dan 35% grond hebt, wordt de provincie bezorgd. Uit de grafiek blijkt dat we tot en met 2018 te veel grond hadden ten opzichte van ons jaarinkomen. Door economische tegenslag hebben we toen veel grond moeten afwaarderen. Inmiddels hebben we een gezond grondbedrijf. Tot 2022 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2023 de verwachting uit de begroting.

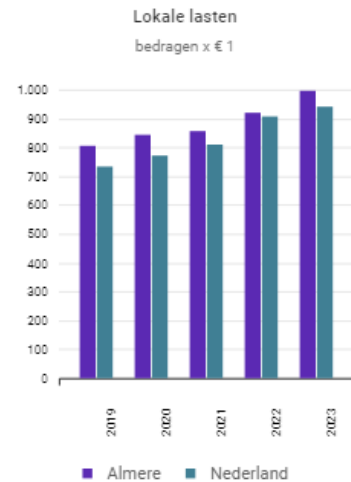
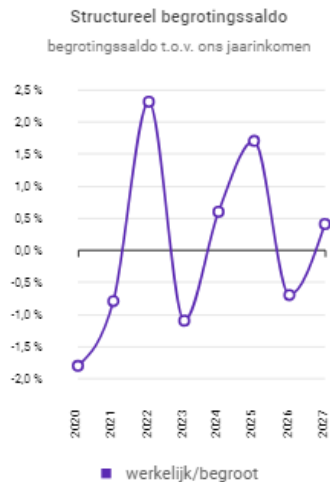
Structureel begrotingssaldo

Met dit kengetal kun je zien of onze begroting ook op lange termijn sluitend is. Voor het financieel toezicht is dit kengetal van belang en daarom opgenomen.

Het saldo van onze elk jaar terugkerende uitgaven en inkomsten moet op zijn minst nul zijn. Uit de grafiek blijkt dat we voor 2022 een positief saldo hebben. Maar van 2023 zien we een negatief saldo. We

verwachten dan een begrotingstekort. Omdat de financiering van gemeenten vanuit het Rijk onzeker is, laten we dit tekort zien. We vinden dat het Rijk met een oplossing moet komen. Ook uit de jaarrekeningen van t/m 2021 blijkt dat we elk jaar structureel geld tekort komen.

Tot en met 2022 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2023 de verwachting uit de begroting.

Lokale lasten

Om u een idee te geven, hebben we de woonlasten voor een gemiddeld gezin weergegeven. Daarbij gaan we er vanuit dat dit gezin in een gemiddeld koophuis woont én onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing betaalt. Dat is afhankelijk van het type woning waarin dit gezin woont.

In de grafiek is zien dat onze woonlasten hoger zijn dan het landelijke gemiddelde.

Meerjarige balans

bedragen x € 1 miljoen

meerjarige balans	2023	2024	2025	2026	2027
materiële vaste activa					
economisch nut	854	882	923	1.008	1.068
waardecorrectie	-86	-86	-86	-86	-86
financiële vaste activa	30	30	30	30	30
vlottende activa					
bouwgronden in exploitatie	272	279	332	257	240
waardecorrectie gronden	-83	-84	-83	-54	-40
overige vlottende activa	143	143	143	143	143
totaal activa	1.130	1.164	1.259	1.298	1.356
vaste passiva					
eigen vermogen	454	391	389	416	438
voorzieningen	76	70	66	64	67
langlopende leningen	390	456	557	571	603
vlottende passiva					
kortlopende leningen	122	160	160	160	160
overlopende passiva	88	88	88	88	88
totaal passiva	1.130	1.164	1.259	1.298	1.356

5.2 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf laten we zien hoe het gaat met de ontwikkeling van de lokale heffingen.

Bij de begroting besluit u over de tarieven en heffingen

Bij de behandeling van de programmabegroting vindt de politiek bestuurlijke discussie over de tarieven plaats. Dan vindt er ook besluitvorming plaats over de voorgestelde tarief verhogingen. Uw raad besluit daar over. Vervolgens verwerken we deze besluiten in de belastingverordeningen en tarievenbesluiten 2024.

We verhogen de woonlasten met 9,6%

In onderstaande tabel hebben we alle effecten op de woonlasten in beeld gebracht. Deze afspraken/maatregelen lichten we onder de tabel toe. Onder de tabel hebben we ook de afspraken voor 2025 en latere jaren in beeld gebracht, die op dit moment bij ons bekend zijn. De besluitvorming daarover vindt plaats in de begrotingen van 2025 en latere jaren.

maatregelen /afspraken 2024	afval	riolen	ozb	totaal	in %
tarieven 2023	411,92	191,03	340,94	943,89	
loonprijs effecten					
a. CAO afspraken over 2023	5,54	0,92	3,51	9,97	1,1%
b. loonprijsontwikkelingen volgens CPB MEV	17,59	6,36	17,46	41,41	4,4%
hogere verwerkingskosten/ duurdere bestekken	2,52	4,32		6,84	0,7%
specifieke maatregelen/afspraken					
c. meerkosten na scheiding PMD+	2,80			2,80	0,3%
d. vervanging rioolstelsel		4,78		4,78	0,5%
e. kostendekkende tarieven tranche 2024		6,15	3,41	9,56	1,0%
f. zorgplichten Oosterwold		7,80		7,80	0,8%
g. onderhoud sloten, duikers en lijngoten		4,72		4,72	0,5%
meten en monitoren incl. extra formatie		2,85		2,85	0,3%
<i>subtotaal tariefsverhoging 2024</i>	<i>28,45</i>	<i>37,90</i>	<i>24,38</i>	<i>90,73</i>	<i>9,6%</i>
tarieven 2024	440,37	228,93	365,32	1.034,62	
<i>stijging %</i>	<i>6,91%</i>	<i>19,84%</i>	<i>7,15%</i>	<i>9,61%</i>	

a) effect van de CAO afspraken op het tarief

In april 2023 hebben vakbonden en VNG een nieuwe CAO Gemeenten afgesproken. Deze CAO geldt van 2 januari 2023 tot en met 31 december 2023. In deze CAO is afgesproken dat de lagere salarisschalen procentueel een grotere loonstijging krijgen dan de hogere schalen. Hierdoor vallen deze personeelskosten hoger uit (tussen 7,3% en 8,8%). In 2023 hebben we onze tarieven verhoogd voor 5% loon stijging. De tarieven waren nog aangepast op deze CAO afspraken. We halen dit nadeel in 2024 in. De woonlasten stijgen hierdoor met 1,1%

b) Loonprijsontwikkelingen 2024 volgens CPB

Het Centraal Planbureau heeft recentelijk de Macro Economische Verkenning gepubliceerd. Daarin schetst het CPB de loonprijsontwikkeling voor 2024. Het CPB verwacht dat de lonen in 2024 met 6,3% zullen stijgen (prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers) en de prijzen met 3,5% (prijs materiële overheidsconsumptie). Onze tarieven stellen we op de geschetste ontwikkelingen bij.

Daarnaast hebben we onze ramingen van de afval óók bijgesteld op ontwikkelingen op de afvalmarkt, zoals hogere verwerkingskosten, lagere opbrengsten restfracties etc. En kostenstijgingen voor de uitvoering van een aantal specifieke watertaken, zoals de bestekken voor rioolwerkzaamheden; drainage en rioolgemalen. In totaal stijgen de woonlasten daardoor met 5,1%

c) meerkosten na scheiding van plastic en metalen verpakking en drinkpakken (pmd) uit restafval

We zijn druk bezig met het invoeren van het nieuwe afvalinzamelingssysteem. Hierdoor hoeven inwoners hun plastic, metaal en drankverpakkingen niet meer apart te scheiden. Dit mag bij het restafval. Dit wordt dan later door een machine van elkaar gescheiden. Dit zorgt ervoor dat we verschillende soorten afval beter kunnen scheiden en minder restafval overhouden. Wat weer goed is voor het milieu. We starten zodra we een partner hebben gevonden voor het sorteren. Vooruitlopend hierop zullen uiterlijk in de eerste maanden van 2024 alle duo-vuilnisbakken vervangen zijn door mono-vuilnisbakken. Daarover hebben we u – dit voorjaar - via een afzonderlijk raadsvoorstel geïnformeerd. En daarbij hebben we tevens besloten om de meerkosten hiervan vanaf 2024 te dekken uit de afvalstoffenheffing. Grofweg gaat het dan om een bedrag van € 11 per huishouden. Omdat de uitrol hiervan in stapjes plaatsvindt, verhogen we de afvalstoffenheffing in 2024 met € 2,80 voor een meerpersoonshuishouden en € 2,66 voor een eenpersoonshuishouden. In 2025 zullen het tarief hiervoor extra verhogen.

d) we sparen ook nog voor de toekomstige vervanging van het rioolstelsel

Het rioolstelsel moet in de periode 2035-2065 vervangen worden. Hiervoor sparen we. Dat doen we via een jaarlijkse verhoging van de rioolheffing met 2,5%. In 2024 wordt het tarief hiervoor met € 4,78 verhoogd.

e) we hebben vorig jaar besloten om de rioolheffing kostendekkend te maken

Bij de Programmabegroting 2023 heeft u besloten om de rioolheffing vanaf 2024 in drie stappen kostendekkend te maken. Op basis van deze afspraken verhogen we het tarief met 3,2%; de heffing wordt daardoor met € 6,15 verhoogd.

Verder is bij de Programmabegroting 2023 óók besloten om de ozb in 4 jaar te verhogen naar 8,7%.

Ook deze verhogingen komen bovenop de inflatiecorrectie in de jaren 2024-2026. In 2024 valt de aanslag hierdoor € 3,41 hoger uit. De woonlasten stijgen daardoor met 1%.

f) we moeten onze zorgplichten in Oosterwold nakomen

Uw gemeenteraad heeft besloten om in Oosterwold alsnog een riool aan te leggen. Nadat het riool is aangelegd sluiten we de kaveleigenaren daarop aan. Daarbij hebben we uw raad voorgesteld om bij de kaveleigenaren ook de bestaande zuiveringen te verwijderen, met inbegrip van de herstelwerkzaamheden aan tuin en verharding. En daarbij de bewoners van Oosterwold zoveel mogelijk te ontzorgen, door de daarmee gepaarde kosten voor rekening van de overheid te nemen. Als alles meezit hebben we zes tot zeven jaar nodig om alles aan te leggen. Op basis hiervan is bepaald wat de totale kosten zijn; deze bedragen € 65,4 miljoen. De kosten voor het beheer en onderhoud van de bestaande zuiveringen zijn voor rekening van de gemeente en worden betaald uit de rioolheffing. In 2024 verhogen we die hiervoor met € 7,80. We zijn met onze partners nog in gesprek over een bijdrage in de kosten.

g) onderhoud van sloten, duikers en lijngoten & meten en monitoren

Op het onderhoud van sloten, duikers en lijngoten is achterstallig onderhoud ontstaan.

Dit onderhoud aan sloten en duikers is noodzakelijk, om invulling te geven aan onze zorgplichten voor hemelwater en grondwater. De wateroverlast in de afgelopen jaar onderschrijft de noodzaak hiervan. Om te voorkomen dat de achterstand in het onderhoud verder oploopt, verhogen we het budget.

Het reinigen van lijngoten is noodzakelijk voor een goede hemelwaterafvoer

Voor een goede hemelwaterafvoer hebben we in het stadscentrum lijngoten aangebracht en bij kunstwerken onderdoorgangen. De lijngoten in het stadscentrum raken verstopt doordat bij het dagelijks vegen straatvuil in deze goten wordt geveegd. Bij onderdoorgangen, welke op het laagste punt bij kunstwerken zijn aangebracht, raken de lijngoten verstopt door meegevoerd straatvuil. Het niet tijdig reinigen hiervan zorgt voor veel water overlast en aanvullende risico's. Er is ongeveer 10 kilometer aan lijngoten aangebracht in de stad. Op dit moment worden incidenten opgelost vanuit een calamiteitenbudget, maar dit is niet voldoende om de problematiek afdoende aan te pakken. Daarom willen we het onderhoud beter aanpakken. De kosten worden op basis van het aantal strekkende kilometers lijngoten ingeschat op € 200.000 per jaar.

We willen de programmatische aanpak van beheer, reparatie en vervanging verbeteren

Een belangrijke oorzaak voor vervanging van het riool is bijvoorbeeld verminderd functioneren en overlast door bodemdaling. En een niet goed functionerende drainage geeft grondwateroverlast. Om investeringsmaatregelen goed te kunnen onderbouwen willen we niet alleen uitgaan van theoretische berekeningen van de staat van het materiaal, maar willen we ook inzicht in het daadwerkelijk functioneren van de riolering en de relatie met overlast meldingen. Om dit daadwerkelijk functioneren inzichtelijk te maken is het noodzakelijk om metingen in het rioolsysteem te verrichten. Dit zal meerdere jaren uitgevoerd moeten worden om tot adequate ervaringsgegevens te kunnen komen. De meerkosten van dit meetnet bedragen € 190.000 per jaar. Het uitvoeren van deze metingen zal er voor zorgen dat we de middelen efficiënter kunnen inzetten waardoor kosten lager uitvallen. Omdat ervaringsgegevens ontbreken is het nu niet mogelijk dit financieel te vertalen.

Maatregelen /afspraken 2025 en volgende jaren

U heeft ook besloten om de komende jaren een aantal tarieven en belastingen extra te verhogen. Hieronder brengen we dit in beeld.

	afval	riolen	ozb	totaal	in %
specifieke maatregelen/afspraken					
c. meerkosten na scheiding PMD+	8,20			8,20	0,9%
e. kostendekkende tarieven tranche 2025		6,05	3,51	9,56	0,9%
e. kostendekkende tarieven tranche 2026		6,05	2,39	8,44	0,8%
f. zorgplichten Oosterwold 2025		4,71		4,71	0,5%
Zorgplichten Oosterwold 2026 en latere jaren		pm		pm	
<i>subtotaal afspraken 2025-2026</i>	<i>8,20</i>	<i>16,81</i>	<i>5,90</i>	<i>30,91</i>	<i>3,0%</i>

Dit betekent dus dat de woonlasten na 2024 nog met € 31 per huishouden gaan stijgen. Hierbij hebben we geen rekening gehouden met inflatie. Ook daardoor zullen we de tarieven nog moeten verhogen.

Woonlasten

In 2024 gaat een gemiddeld gezin € 1.034,62 aan woonlasten betalen

Om u een idee te geven, hebben we dat voor een gemiddeld gezin berekend. Daarbij gaan we ervan uit dat dit gezin in een koophuis woont én onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing betaalt. In 2023 betaalde dit gezin € 943,89. Over 2024 wordt dat € 90,73 meer dan vorig jaar. Dat komt door de eerdere genoemde afspraken/maatregelen. Hierdoor stijgen de woonlasten per saldo met 9,6%. Per gezin zal dat natuurlijk anders uitpakken. Dat is afhankelijk van het type woning waarin dit gezin woont. Zo zullen bijvoorbeeld de woonlasten voor een gezin dat een huis huurt minder hard stijgen, omdat die alleen afvalstoffenheffing betalen. Maar ook eenpersoonshuishoudens betalen iets minder.

Daarbij maakt het uit of men alleen of samenwoont

Uw raad heeft daarvoor de motie 'Verschil afvalstoffenheffing één- of meerpersoonshuishoudens per 1 januari 2022' (RG-224/2021) aangenomen. We hebben vorig jaar afgesproken dat een eenpersoonshuishoudens € 20 minder betaalt dan meerpersoonshuishoudens. Uit onze gegevens blijkt dat ongeveer 28% van de woonruimten, met een woonfunctie bestaat uit éénpersoonshuishoudens. En 72% uit meerpersoonshuishoudens en/of een woonruimte waarop meerdere personen staan ingeschreven. Op basis van deze onderverdeling betaalt een eenpersoonshuishouden € 22,54 minder dan een meerpersoonshuishoudens in 2024. Omdat we de tarieven jaarlijks bijstellen op loonprijsontwikkelingen is dat verschil iets groter.

Onroerende zaakbelasting

Uitkomsten hertaxatie hebben door weegschaalprincipe géén effect op de ozb-opbrengsten

Bij het verrekenen van de effecten van hertaxatie, gebruiken wij het weegschaalprincipe. Dit zorgt ervoor dat als de WOZ-waarde stijgt, we het tarief verlagen. De opbrengsten uit de ozb blijven hierdoor –voor- en na hertaxatie aan elkaar gelijk. Hierdoor hoeft een huishouden niet ineens veel meer te betalen. Dit willen we namelijk niet. Per woning kan het natuurlijk wél verschillen. Als een woning meer dan gemiddeld in waarde stijgt, betaalt u voor die woning toch meer ozb. Daar staat tegenover dat dit huis dan wel meer waard is.

Het zijn ramingen, dus die kunnen wél afwijken van de werkelijkheid

We stellen jaarlijks onze ramingen bij op de effecten van de hertaxatie. We doen dat op basis van een proefwaardering, waarvan we de uitkomsten hebben vergeleken met de uitkomsten van de marktanalyse. Dit hebben we in de zomerperiode afgerond. Op deze voorlopige uitkomsten van de hertaxatie, stellen we onze ramingen/tarieven voor 2024 bij. De werkelijke uitkomsten worden pas bekend als alle objecten zijn gewaardeerd én de aanslagen zijn opgelegd en bezwaar en beroep is afgehandeld. Eerst dan komen alle marktontwikkelingen in beeld. Dat is pas in de loop van 2024. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan, tussen de voorlopige en werkelijke uitkomsten. Op deze verschillen passen we onze ozb-tarieven weer aan. Dat doen we bij de eerst volgende moment waarop we onze tarieven (weer) vaststellen. Omdat we dat doen bij de programmabegroting, vindt de bijstelling jaarlijks achteraf plaats. En daarbij is de afspraak, dat we het tarief verlagen al er in z'n totaliteit teveel ozb is betaald. En omgekeerd, verhogen als er te weinig is betaald.

Wat zijn de tariefmaatregelen 2024

In onderstaande tabel hebben wij de tariefmaatregelen voor 2024 in beeld gebracht. Hierbij gaan we uit het gemiddelde.

tarief	2023	2023	2023 na	2024 na	tarief stijging
	Geraamd	Werkelijk	Hertaxatie	trend	
WOZ-waarde (a)	354.239	366.779	375.948	375.948	
tarief (b)	0,0962%	0,0962%	0,0906%	0,0971%	
aanslag ozb (a) * (b)	340,94	353,01	340,94	365,32	7,15%

Er is in 2023 te veel betaald; vanaf 2024 verlagen wij het tarief

Dat blijkt uit de uitkomsten van de hertaxatie. Deze is in de zomerperiode afgerond. Uit die uitkomsten blijkt dat de gemiddelde WOZ-waarde van de woningen met waarde peildatum 1-1-2022 met 17% is gestegen. Dat is 4% meer dan bij de Programmabegroting 2023 geraamd. Bij de begroting hadden wij het tarief met 13% verlaagd. Zoals hiervoor is uitgelegd, gingen we daarbij uit van de voorlopige uitkomsten van de hertaxatie. Achteraf bezien hebben we het tarief te weinig verlaagd. Hierdoor zijn de woonlasten voor een gemiddeld gezin € 12,07 hoger uitgevallen. Het tarief voor 2024 hebben we hierop neerwaarts bijgesteld, waardoor de aanslag - in dit getallenvoorbeeld - weer uit zou komen op € 340,94.

De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Almere is met 2,5% gestegen

We hebben onlangs een eerste proefwaardering gedraaid. We hebben deze vergeleken met de uitkomsten van de marktanalyse. Uit de eerste analyse blijkt dat de woningen in Almere gemiddeld met 2,5% in waarde zijn gestegen. Dat is gemeten over het "nieuwe" waarde tijdvak, met als peildatum 1 januari 2023. Uit publicaties van het CBS blijkt overigens dat de waardestijging zich in heel Nederland voordoet. Daar is de stijging ongeveer 3,0%.

Wij verlagen dit tarief daarom met 2,5%

Deze gemiddelde waardestijging van 2,5% hebben wij via een tariefsverlaging verrekend. Het tarief voor 2023 komt dan uit op € 0.0907 per € 1.000 WOZ-waarde. Hierdoor bedraagt de gemiddelde opbrengst - na hertaxatie - nog steeds € 340,94 per gemiddelde woning. Dat kunt u ook zien in ons getallenvoorbeeld.

Daarin ziet u dat als de waarde toeneemt, wij het tarief daarvoor verlagen. Hierdoor blijft de aanslag die inwoners ontvangen gemiddeld genomen gelijk.

We verhogen onze tarieven wel met 7,15% vanwege loonprijsstijgingen

Zoals bij de samenvattende tabel is aangegeven, verhogen we de ozb-woningen wel met 7,15% voor alle afgesproken maatregelen. Het tarief komt dan uit op € 1,0971 per € 1.000 WOZ-waarde.

Afvalstoffenheffing

Maatregelen en afspraken

Wij hebben de wettelijke taak om huishoudelijk afval in te zamelen. Wij maken hier kosten voor. Inwoners betalen hieraan mee via de afvalstoffenheffing. Wij willen afval zo goed mogelijk scheiden. Dit helpt om zo min mogelijk restafval te krijgen. Het verwerken van restafval kost ons namelijk veel geld. Om dit te bereiken zijn er verschillende afspraken gemaakt over het scheiden van afval. De hoeveelheid restafval is de afgelopen tien jaar in Almere al sterk afgenomen, maar uit cijfers blijkt dat voortzetting van de huidige inzamelsystematiek niet leidt tot een sterke verdere daling van het aantal kilo restafval.

We zijn druk bezig met het invoeren van het nieuwe afvalinzamelingssysteem

Hierdoor hoeven inwoners hun plastic, metaal en drankverpakkingen niet meer apart te scheiden. Dit mag bij het restafval. Dit wordt dan later door een machine van elkaar gescheiden. Dit zorgt ervoor dat we verschillende soorten afval beter kunnen scheiden en minder restafval overhouden. Wat weer goed is voor het milieu.

We werken aan een schoon en duurzaam Almere

We zetten in op het tegengaan van afvaldumpingen via onze 'Schone Straat Strategie'. We voeren sinds 2022 pilots uit in de stad met als doel een schoon Almere. Voorbeelden hiervan zijn: het adopteren van een (ondergrondse) containerplek en aanleggen van containertuinen. We gaan door met duurzame oplossingen die werken en rollen deze in 2024 verder uit over de stad.

Van afval naar grondstof

Dit is een andere manier van kijken naar afval. Vaak kunnen we veel dingen die in ons (grof)afval zitten nog repareren of uit elkaar halen om te gebruiken als grondstof voor iets anders. We proberen dit te doen in ons Circulair Ambachtscentrum. In 2024 gaan we het Circulair Ambachtscentrum verder ontwikkelen. Met als doel meer hergebruik van producten, hoogwaardiger recycling en minder afval

We maken bij het tarief onderscheid maken in één- en meerpersoonshuishoudens

Uw raad heeft daarvoor de motie 'Verschil afvalstoffenheffing één- of meerpersoonshuishouden per 1 januari 2022' (RG-224/2021) aangenomen. Daarbij is afgesproken dat eenpersoonshuishoudens vanaf 2022 € 20 minder betalen dan meerpersoonshuishoudens. Op basis van de tarieven voor 2024 is dat verschil opgelopen naar € 22,54.

We streven er naar dat eenpersoonshuishoudens uiteindelijk nog maar 85% gaan betalen van het tarief meerpersoonshuishoudens

Dat is zo afgesproken in de motie. Om dit te bereiken zullen we toekomstige besparingen (tariefsverlagingen) gaan verwerken in het tarief van de éénpersoonshuishoudens (1PH). Maar in de tussentijd zorgen we er wel voor dat dit niet leidt tot een verhoging van het tarief voor een meerpersoonshuishouden (MPH). Zodra we onze doelstelling hebben bereikt, zullen we dit verschil in tarieven in stand houden. En gaan we tariefsaanpassingen in beide tarieven verwerken. We zullen beide tarieven jaarlijks wel bijstellen op loonprijsontwikkelingen. In het afgelopen jaar hebben zich geen besparingen voorgedaan.

omschrijving	in %	bedrag	reketarief per object	tarieven 1PH	MPH
[opbrengst obv) tarief 2023		33.887.400	406,01	390,84	411,92
a. CAO afspraken over 2023	1,30%	493.700	5,46	5,26	5,54
b. loonprijsontwikkelingen volgens CPB MEV	4,91%	1.792.300	19,82	19,08	20,11
c. meerkosten na scheiding PMD+	0,70%	249.600	2,76	2,66	2,80
<i>Subtotaal maatregelen/afspraken</i>	<i>6,91%</i>	<i>2.535.600</i>	<i>28,04</i>	<i>26,99</i>	<i>28,45</i>
tarief afvalstoffenheffing 2024			434,05	417,83	440,37

Tariefdifferentiatie

We hebben de tarieven voor een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden op basis van de motie uitgewerkt. Uit onze gegevens blijkt dat ongeveer 28% van de woonruimten, met een woonfunctie bestaat uit éénpersoonshuishoudens. En 72% uit meerpersoonshuishoudens en/of een woonruimte waarop meerdere personen staan ingeschreven. Op basis van deze onderverdeling komen wij nu uit op een tarief van € 417,83 voor een éénpersoonshuishouden. En € 440,37 voor een meerpersoonshuishouden.

Kostendekkendheid tarief

In onderstaande tabel hebben wij de kosten en opbrengsten van de afvalstoffenheffing in beeld gebracht. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de afvalstoffenheffing niet kostendekkend. Dit betekent dat wij meer kosten maken dan dat wij aan inkomsten hebben uit de afvalstoffenheffing. Dat komt doordat wij de:

- kwijtschelding van de afvalstoffenheffing niet volledig in het tarief verwerken;
- aanloopkosten voor een nieuw afvalinzamelsysteem voorfinancieren uit de algemene middelen.

bedragen: opbouw van het tarief x € 1,- ; en bedrag x € 1 miljoen

rubricering	opbouw 2023	kosten stijging	Tarief 2024	bedrag
personeelskosten stadsreiniging	111,26	12,02	123,28	11,17
personeelskosten overige afdelingen	9,75	1,01	10,76	0,97
afvalinzameling en verwerking	194,48	7,50	201,98	18,27
recycling perrons	19,95	-0,70	19,25	1,74
compensabele btw	44,82	1,57	46,39	4,19
<i>subtotaal lasten</i>	<i>380,26</i>	<i>21,40</i>	<i>401,66</i>	<i>36,34</i>
kwijtschelding via tarief	9,68	0,54	10,22	0,92
kwijtschelding - niet via tarief	20,51	0,00	20,51	1,85
dubieuze debiteuren	3,72	0,21	3,93	0,36
Overhead	38,62	2,35	40,97	3,71
aanloopkosten nieuw afvalinzamelsysteem – niet via tarief	20,60	0,00	20,60	1,86
<i>subtotaal lasten</i>	<i>473,39</i>	<i>24,50</i>	<i>497,89</i>	<i>45,05</i>
opbrengsten afvalstoffenheffing	-406,01	-28,04	-434,05	-36,43
opbrengsten restfracties	-29,26	3,54	-25,72	-2,61
<i>subtotaal lasten/baten taakveld</i>	<i>38,12</i>	<i>0,00</i>	<i>38,12</i>	<i>3,48</i>
percentage kostendekkendheid	91%	100%	92%	91%
aantal woonruimten, met een woonfunctie				90.428

Rioolheffing

Maatregelen en afspraken

Met de rioolheffing betalen we de kosten van beheer en onderhoud voor afval- hemel- en grondwater. We maken deze kosten voor de inzameling en het transport van afvalwater en het inzamelen, opvangen en afvoeren van regen- en/of grondwater ter voorkoming van overlast.

Het jaarprogramma 2024 is afgestemd op de afspraken uit het Waterplan

De rioolheffing wordt jaarlijks bijgesteld op basis van de afspraken uit het Waterplan. In het 4^e kwartaal van 2023 zullen we u het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan voorleggen. De uitvoering van het jaarprogramma 2024 kunnen echter niet zonder extra tariefsverhoging worden bekostigd.

We zijn bezig om een meerjarig vervangingsplan uit te werken

Daarvoor worden nu scenario's uitgewerkt waarin we in een periode van zo'n 10 jaar zullen groeien naar € 10 miljoen aan vervangingen per jaar. Op basis van deze scenario's wordt ook duidelijk wanneer we met de jaarlijkse tariefsverhoging van 2,5% kunnen stoppen. Onze verwachting is dat we hier tussen 2030 en 2035 mee kunnen stoppen. Ook dat rekenen we in deze scenario's door.

De rioolheffing gaat in 2024 met € 37,90 omhoog

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde tariefmaatregelen in beeld gebracht. Deze hebben we in hiervoor toegelicht.

bedragen x € 1

omschrijving	in %	bedrag	tarief
(opbrengst obv) tarief 2023			191,03
a. CAO afspraken 2023	0,50%	90.000	0,92
b. loonprijsontwikkelingen volgens CPB MEV	5,60%	1.041.000	10,68
d. vervanging rioolstelsel	2,50%	466.000	4,78
e. kostendekkende tarieven trance 2024	3,20%	600.000	6,15
f. zorgplichten Oosterwold	4,10%	761.000	7,80
g. onderhoud sloten, duikers en lijngoten	2,50%	460.000	4,72
meten en monitoren.	1,60%	278.000	2,85
<i>subtotaal maatregelen/afspraken</i>	<i>19,84%</i>	<i>3.696.000</i>	<i>37,90</i>
Tarief rioolheffing 2024			228,93

kostendekkende tarieven trance 2024-2026

Onderstaande tabel brengt de kosten en opbrengsten van de rioolheffing na verwerking van de tariefmaatregelen in beeld. Ons uitgangspunt in het coalitieakkoord is kostendekkende tarieven. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de rioolheffing dat niet. Daarom hebben wij besloten om deze heffing vanaf 2024 kostendekkend te maken, via een ingroeitraject van 3 jaar. Ook in 2025 en 2026 verhogen we het tarief hiervoor nog met 3,2% per jaar.

bedragen: opbouw van het tarief x € 1,- ; en bedrag x € 1 miljoen

rubricering	opbouw	kosten	tarief	bedrag
	2024	stijging	2024	
personeelskosten stadsruimte	18,53	2,85	21,38	2,09
personeelskosten overige afdelingen	1,53	0,16	1,69	0,17
programmakosten	64,28	21,39	85,67	8,35
storting vervangingsfonds	54,90	4,78	59,68	5,82
storting voorziening rioolherstelprojecten	24,90	0,53	25,43	2,48
compensabele btw	27,43	0,96	28,39	2,77
<i>subtotaal lasten</i>	<i>191,57</i>	<i>30,67</i>	<i>222,24</i>	<i>21,68</i>
kwijtschelding via tarief	0,64	0,04	0,68	0,07
dubieuze debiteuren	1,61	0,10	1,71	0,17
overhead	15,50	0,94	16,44	1,60
<i>subtotaal lasten</i>	<i>209,32</i>	<i>31,75</i>	<i>241,07</i>	<i>23,52</i>
opbrengsten rioolheffing	-191,03	-37,90	-228,93	-22,33
overige opbrengsten	-0,10	0,00	-0,10	-0,01
<i>subtotaal lasten/baten taakveld</i>	<i>18,19</i>	<i>-6,15</i>	<i>12,04</i>	<i>1,18</i>
percentage kostendekking	91%		95%	95%
aantal objecten in de heffing				97.526

Wabo-leges

Maatregelen en afspraken

Voor het afhandelen van de aanvragen voor een omgevingsvergunning moet worden betaald. Dit bedrag noemen we een leges. De leges voor de omgevingsvergunning zijn de vergoeding voor het in behandeling nemen van een aanvraag. Omdat het gaat over omgevingsvergunningen noemen wij dit Wabo-leges.

Op de leges maken we geen winst

We mogen op totaalniveau van de legesverordening geen 'winst' maken. Voor een individuele vergunning mag de opbrengst wel hoger zijn dan de kosten. In de praktijk gebeurt dat ook. Op vergunningen voor grote bouwwerken is dit meestal het geval. Hiermee betalen we een deel van de kosten voor vergunningen van kleine bouwwerken (woningen), zodat die betaalbaar blijven. Ons uitgangspunt is dat binnen die verordening ook voor de afgifte van een omgevingsvergunning geen winst mag worden gemaakt.

We werken al in de geest van de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

We gaan er vanuit dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen op 1 januari 2024 in werking zullen treden. Daardoor verandert er veel op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving. Onze begroting hebben we al op de invoering bijgesteld. Daarover hebben we u via het raadsvoorstel Wijziging legesverordening als gevolg van de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (RV-37/2022) geïnformeerd. In dat raadsvoorstel wordt ook de essentie van beiden wetten toegelicht. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar dit voorstel.

We hebben onze legestarieven bijgesteld op het amendement "Doen wat nodig is. Er is geen planeet B"

Bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2024 heeft uw gemeenteraad besloten om het maximumtarief voor gebouwen die meer dan € 16 miljoen kosten af te schaffen. Hierdoor komt het maximumtarief op het bouwtechnisch deel (art. 2.3.1 uit tarieventabel bij de legesverordening) en het ruimtelijk deel (art.2.3.4 uit de tarieventabel) te vervallen. Onze legesinkomsten vallen hierdoor € 0,4 miljoen hoger uit.

Kostendekking Wabo-leges

In onderstaande tabel hebben wij de kosten en opbrengsten van de leges in beeld gebracht. We verhogen onze tarieven niet voor de kostenstijgingen, omdat het tarief gebaseerd is op de waarde van de

bouwprojecten. Deze waarde stijgt al mee met de inflatie. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de vergunningverlening niet kostendekkend.

bedragen x € 1 miljoen

rubricering	Pb2023	kostenstijging	Pb2024
apparaatskosten vth	3,01	0,18	3,20
apparaatskosten overige afdelingen	0,61	0,04	0,65
programmakosten	3,61	0,14	3,74
compensabele btw	0,89	0,04	0,93
<i>subtotaal kosten</i>	<i>8,12</i>	<i>0,40</i>	<i>8,52</i>
dubieuze debiteuren	0,08	0,00	0,09
taakgebonden overhead	1,01	0,06	1,08
concern overhead	2,15	0,13	2,28
<i>subtotaal kosten</i>	<i>11,36</i>	<i>0,59</i>	<i>11,97</i>
leges vergunningverlening	-9,02	-0,99	-10,01
algemene opbrengsten	-1,27	0,00	-1,27
eindtotaal	1,07	-0,40	0,69
kostendekkendheid	91%		94%

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken zijn kosten die voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en uittreksels. Onder burgerzaken vallen zowel de burgerzakenbalie, als het callcenter, de beantwoording van vragen via internet en de backoffice die de dienstverlening ondersteunt. De leges zijn vastgelegd in de legesverordening.

Wij verhogen de legestarieven met 5,15%, tenzij wet en/of regelgeving dit niet mogelijk maakt

De legestarieven hebben we trendmatig verhoogd met 5,15%, tenzij wet en/of regelgeving dit niet mogelijk maakt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de afgifte Verklaring Omtrent Gedrag, rijbewijzen, reisdocumenten en naturalisatie. Het rijk stelt hiervoor het maximale tarief vast. Bij een aantal legestarieven worden tariefswijzigingen doorgevoerd en/of voorstellen verwerkt om legestarieven beter aan te laten sluiten op de dagelijkse praktijk. Soms ronden we tarieven op veelvoud van € 0,05 af, omdat deze contant betaald mogen worden.

Leges voor afgifte Verklaring Omtrent Gedrag, rijbewijzen, reisdocumenten en naturalisatie

Het Rijk heeft deze tarieven nog niet vastgesteld. De leges hiervoor mogen niet meer zijn dan het wettelijk vastgesteld tarief. De verwachting is dat hierover in de loop van december, en in ieder geval binnen 3 maanden na het vaststellen van de begroting, duidelijkheid is.

Kostendekkendheid leges afgifte documenten balie burgerzaken

In onderstaande tabel hebben wij de kosten en opbrengsten van de leges afgifte documenten balie burgerzaken in beeld gebracht. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de afgifte van de diverse documenten en dergelijke niet kostendekkend. De belangrijkste oorzaak hiervan ligt in de door het Rijk vastgestelde gemaximeerde tarieven (burgerleges).

bedragen x € 1 miljoen

rubricering	bedrag Pb2023	kostenstijging	Pb2024
personeelskosten	1,89	0,50	2,39
kantoorkosten balies	0,12	0,00	0,12
afdrachten rijksleges	1,05	0,07	1,12
compensabele btw	0,08	0,00	0,08
<i>subtotaal lasten</i>	<i>3,14</i>	<i>0,57</i>	<i>3,71</i>
taakgebonden overhead	0,27	0,07	0,34
concern overhead	0,70	0,18	0,89
<i>subtotaal kosten</i>	<i>4,11</i>	<i>0,82</i>	<i>4,94</i>
opbrengsten afgifte documenten	-2,59	-0,56	-3,15
eindtotaal	1,52	0,26	1,79
kostendekkendheid	63%		64%

Parkeren

Wij verhogen de parkeertarieven in Almere Stad met 5,15%

In Almere Stad kun je op drie verschillende wijzen parkeren. Je kunt straatparkeren, garageparkeren en je kan gebruik maken van de parkeerterreinen Tegelzetterdek, Koolzaadveld, Hennepveld en Hospitaalterrein Deze drie wijzen van parkeren hebben allemaal een eigen tarief. Deze tarieven worden met 5,15% verhoogd.

Het dagtarief in Almere Buiten verhogen we nu niet

We verhogen het maximum dagtarief niet. Ook de abonnements- en vergunningstarieven in Almere Buiten verhogen we niet, zodat ze in de pas lopen met het maximale kortparkeertarieven. Dat doen we pas in 2025 als we de stedelijke vernieuwingsopgave Centrum Almere Buiten hebben afgerond

Als proef voeren we een bedrijfsvergunning in voor zorg- en hulpverleners

Naast de zorgvergunning voor ambulante professionals die zorg verlenen bij mensen thuis, voegen we als proef een bedrijfsvergunning toe voor zorg- en hulpverleners die ambulante werk verrichten op meerdere locaties. Hiermee spelen we in op de situatie dat, onder meer vanwege personeelstekorten, de inzet van deze professionals niet meer beperkt is tot 1 vaste locatie. De kosten van deze vergunning bedragen € 25 per maand.

We voeren ook een parkeerabonnement in voor parkeerders die niet tot een doelgroep behoren

Voor parkeerders die niet tot een specifieke doelgroep behoren was er tot nu toe geen parkeerabonnement waarbij in 1 garage geparkeerd kon worden. Alleen parkeren tegen het kortparkeertarief was mogelijk of een vrij abonnement waarmee in alle garages in het centrum van Almere-Stad geparkeerd kan worden (€150 per maand). Met dit nieuwe abonnement willen we ook aan deze groep een passend parkeerproduct aanbieden. Hierdoor kunnen we beter inspelen op veranderende maatschappelijke ontwikkelingen. Bovendien wordt hierdoor het aanvraagproces eenvoudiger en sneller, doordat handmatige toetsingen niet meer nodig zijn. Door hierbij onderscheid te maken tussen een dag- en een avond/nachtgebruik verwachten we enerzijds op de dag-uren in de parkeergarages voldoende parkeergelegenheid te behouden voor het winkelend publiek, en anderzijds de bezetting in de parkeergarages in avond en nacht te verhogen.

bedragen x € 1

	standplaats voor deelauto, per maand
Vrij abonnement voor 1 garage, 7 dagen per week, 24 uur per dag, tarief per maand	125,00
Vrij abonnement voor 1 garage centrum, 5 dagen per week, van maandag t/m vrijdag van 07:00-19:00 uur, tarief per maand	75,00
Vrij abonnement avond/nacht voor 1 garage, van maandag t/m vrijdag , van 19.00-9.00 uur, tarief per maand	50,00

Kortparkeertarieven 2024

bedragen x € 1

	Garage parkeren		Straat parkeren		Parkeerterreinen
	Almere Buiten	Almere Stad	Almere Buiten	Almere Stad	Almere Stad
uurtarief	1,68	2,49	1,68	3,11	2,49
starttarief	0,20	0,25	0,27	0,30	0,30
maximum dagtarief	2,00	11,81	2,00	21,75	11,81
maximaal avondtarief	n.v.t.	6,21	Nvt	nvt	6,21

In de woonwijken rond het centrum betaalt u minder voor het kort parkeren

Het gaat dan om de parkeerzones in de Staatsliedenwijk, Stedenwijk-Noord, Stedenwijk- Midden, Randstad, Odeongebied en Filmwijk. De bewoners van deze schilwijken kunnen gebruik maken van een gratis vergunning. Kortparkeerders betalen sinds 1 januari 2022 een parkeertarief in deze zones. De tarieven hiervoor zijn:

bedragen x € 1

	betaald parkeren schilwijken
Uurtarief: eerste uur	0-tarief
Voor het 2e-6e per uur	1,14
maximum dagtarief	5,70

Overige tarieven

Overige privaatrechtelijke tarieven

Ook de sporttarieven en de overige privaatrechtelijke tarieven, zoals die voor de voorzieningen in de Havenkom verhogen we de met 5,15%, vanwege loon- en prijsstijgingen.

Kabels en leidingen

We hebben onze tarieven voor kabels en leidingen bijgesteld, op de inzet van onze toezichthouders. Zo houden we bij tracés langer dan 1.000 meter dagelijks toezicht op de werkzaamheden.

Marktgelden

Sinds het afgelopen jaar zijn de energieprijzen fors gestegen. Daarop hadden we onze tarieven in 2023 nog niet bijgesteld. Dat gaan we vanaf 2024 wel doen. Daarom zijn deze tarieven met meer dan 5,15% gestegen.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Onze inwoners kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Dat hebben we geregeld in de "Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023. In de loop van 2023 hebben we deze verordening aangepast op de regelgeving. Hierdoor is de vermogensnorm verruimd én komen meer inwoners met een laag inkomen in aanmerking voor kwijtschelding. Er hoeft dan geen of niet volledig belasting te betalen. Hiervoor kunt u online een aanvraag doen. In beginsel kan kwijtschelding worden verleend over:

- de afvalstoffenheffing;
- de rioolheffing
- de onroerende zaakbelasting
- de roerende woon- bedrijfsruimten belasting.
- Voor alle andere geheven belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

In totaal hebben we hiervoor een bedrag van ruim € 3 miljoen geraamd. Hiervan heeft ongeveer 2,7 miljoen betrekking op kwijtschelding afvalstoffenheffing (90%).

Tarieven voor bedrijven en kantoren

Ozb eigenaren/gebruikers niet-woningen

bedragen x € 1

tarief niet woningen	2023 Geraamd	2023 werkelijk	2024 na hertaxatie	2024 na trend	tarief stijging
WOZ waarde (a)	2.186.522	2.257.611	2.280.187	2.280.187	
niet-woningen eigenaren	0,3500%	0,3500%	0,3356%	0,3596%	
niet-woningen gebruikers	0,2812%	0,2812%	0,2696%	0,2889%	
<i>totaal tarief (b)</i>	<i>0,6312%</i>	<i>0,6312%</i>	<i>0,6053%</i>	<i>0,6485%</i>	
aanslag ozb (a) * (b)	13.801,33	14.250,04	13.801,33	14.788,13	7,15%

De ontwikkeling van de WOZ-waarde bij niet-woningen viel over 2022 hoger uit

Dat blijkt uit een onderzoek naar de ontwikkeling van de WOZ-waarde van ruim 6.000 kantoren, bedrijfsruimten en panden. Deze panden zijn verbouwd en/of aangepast dat dit van invloed is op de WOZ-waarde. Wel is de WOZ-waarde in sommige gevallen nog bijgesteld wegens bezwaar en beroep. Deze panden zijn aangepast op de marktwaarde. Uit dit onderzoek blijkt dat de WOZ-waarde van deze panden het afgelopen jaar met 4,8% is gestegen. Dat 3,3% meer dan het percentage dat wij vorig jaar in onze tarieven hebben verwerkt. Hierop stellen we onze tarieven – in 2024- neerwaarts bij.

De WOZ-waarde van deze panden is gestegen met 1%, hiervoor verlagen wij de tarieven

Op 1 januari 2024 begint een nieuw WOZ waarde tijdvak, met als peildatum 1 januari 2023. Uit de marktanalyse blijkt dat de WOZ-waarde gemiddeld in de periode 2022-2023 met 1% is gestegen. Hierop hebben wij het tarief verlaagd, zodat u na hertaxatie net zoveel zou betalen als in 2022. Overigens liggen de ontwikkelingen in Almere niet in lijn met landelijke ontwikkelingen. Ook landelijk is sprake van een stijging met 1%.

Rioolheffing

Ook bij bedrijven, kantoren – die direct of indirect aangesloten zijn op de gemeentelijke riolering – brengen we rioolheffing in rekening. Dit is geregeld in de verordening op de heffing en invordering van Rioolheffing. Vanwege de kostenopbouw verhogen we de Rioolheffing met 19,8%.

Reinigingsrechten

Hierbij gaat het om de inzameling van afval van bedrijven en instellingen waarvan de gemeente tijdens de wekelijkse inzamelronde het afval inzamelt. De kosten voor deze dienstverlening worden verrekend via het reinigingsrecht. Ook de reinigingsrechten hebben wij op basis van de kostenstijgingen verhoogd. Voor het ophalen van afval van bedrijven worden diverse soorten containers (qua inhoud) gebruikt. Dit is geregeld in de verordening op de heffing en invordering van Afvalstoffenheffing en Reinigingsrechten. We verhogen onze tarieven met 6,2%

We verhogen onze tarieven met 5,15% vanwege loon- en prijsontwikkelingen

Zoals bij de samenvattende tabel is aangegeven, verhogen we alle overige tarieven met 5,15%.

5.3 Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid geeft inzicht in de belangrijkste (financiële) aspecten die op dit moment spelen in het werkveld van het gemeentelijk grondbedrijf. De paragraaf grondbeleid kent de volgende opbouw.

1. Analyse van de marktsituatie
2. Beleidsvraagstukken en diverse ontwikkelingen
3. Programmering
4. De effecten op het weerstandsvermogen en het verwachte resultaat

Alle wijzigingen ten opzichte van het MPGA 2023 worden in deze paragraaf grondbeleid toegelicht. Zaken die niet zijn gewijzigd ten opzichte van het MPGA 2023, worden over het algemeen niet verder toegelicht.

Analyse van de marktsituatie

Ten opzichte van het MPGA 2023 ontwikkelt de marktsituatie zich zoals verwacht: de woningmarkt is zeer zwak, de bedrijfsruimtemarkt is sterk.

Woningmarkt

Structureel is sprake van een groot woningtekort, zoveel is duidelijk. Alleen op dit moment draait de woningmarkt niet goed. Vooral door de opgelopen rente is de bestedingsruimte van woningzoekers sinds medio 2022 gedaald. Het rente-effect speelt ook een rol voor beleggers. Dat heeft geleid tot dalende verkoopprijzen van woningen. Inmiddels lijken de verkoopprijzen enigszins te stabiliseren. Of dat betekent dat de woningmarkt zich zal herstellen, is ongewis. Dat hangt af van diverse factoren, waaronder het vertrouwen in de woningmarkt, de economische ontwikkeling en de ontwikkeling van de rente. Een effect op de korte termijn is dat de verkoop van nieuwbouwwoningen flink is teruggelopen. Dat geldt vooral voor dure koopwoningen (grotweg vanaf € 500.000 v.o.n.) en beleggershuurwoningen. Dit leidt tot vertragingen in de verkoop van bouwkavels. We merken dat we minder bouwrijpe kavels kunnen leveren dit jaar dan we hadden verwacht in het MPGA. Er is nog wel belangstelling voor kleinere projecten met koopwoningen en voor zelfbouwkavels.

Bedrijventerreinen

De vraag naar bedrijventerreinen is onverminderd sterk. Er is dan ook veel belangstelling voor de kavels op de diverse bedrijventerreinen die beschikbaar zijn. Een groot risico vormt echter de netcongestie (beschikbaarheid van stroomvoorzieningen). Het lijkt er op dat nieuwe grootverbruikers mogelijk pas in 2029 of later hun aansluiting op het elektriciteitsnetwerk kunnen krijgen. Dat is voor partijen die nu willen bouwen logischerwijze een groot probleem. Desondanks verwachten we in 2023 de geplande verkoop van bedrijfskavels te kunnen halen, maar het wordt spannend of alle kopers ook daadwerkelijk willen en kunnen afnemen.

Detailhandel

Met uitzondering van de kernzones van de ontwikkelingsgebieden (denk aan Stadstuinen en Nobelhorst) is in de grondexploitaties nauwelijks sprake van toevoeging van detailhandel. Dit is in lijn met het Almeerse beleid, zoals recent vastgelegd in de Detailhandelsvisie. De marktontwikkelingen in dit segment zijn daarom voor de grondexploitaties van minder belang.

Kantoren

De activiteit op de kantorenmarkt in Almere blijft zich vooral beperken tot de lokale gebruikers, met een beperkte groei van de vraag naar kantoorruimte. Aangezien in de grondexploitaties nauwelijks nieuwe kantoren zijn opgenomen, is de marktontwikkeling in dit segment voor de grondexploitaties van minder belang.

Beleidsvraagstukken en diverse ontwikkelingen

Ten opzichte van het MPGA 2023 spelen dezelfde vraagstukken, waarbij met name de economische ontwikkeling en de netcongestie hardnekkige kwesties zijn die de voortgang van de gronduitgifte bemoeilijken.

Overheveling grondexploitatie Hortus van concern naar grondbedrijf

Tot op heden bleef de grondexploitatie Hortus met de bijbehorende voorziening buiten de boeken van het grondbedrijf. Nu de expo definitief is afgerond, kan de grondexploitatie ook worden overgeheveld van de algemene dienst naar het grondbedrijf. Dat werd in het MPGA 2023 al aangekondigd. In deze Programmabegroting 2024 en het MPGA 2024 wordt dit definitief verwerkt.

Het gevolg is dat de voorziening voor negatieve grondexploitaties toeneemt met het negatieve plansaldo van de grondexploitatie Hortus. Daar staan tegenover dat de separate reserve en voorziening voor respectievelijk de risico's en het tekort van de grondexploitatie Hortus worden overgeboekt van de algemene dienst naar het harde weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Bij de [effecten op het weerstandsvermogen](#) van deze paragraaf wordt dit toegelicht.

In exploitatie genomen MVA gronden

In 2023 zijn gronden in De Vaart IV/VI (RV-23031) en Twentsekant MCA (RV-23116) in exploitatie genomen. Het effect hiervan is in onderstaande analyses verwerkt.

Nieuwe ontwikkelplannen en in exploitatie nemen van MVA-gronden

Momenteel worden voor de volgende projecten ontwikkelingsplannen voorbereid:

- Oreganoweg/Wisselweg
- Tijdelijke woningen
- Boomgaardweg
- Youri Egorovweg
- Oostkavels
- Twentsekant/woningbouw

We verwachten dat voor de meeste van deze projecten de ontwikkelingsplannen met grondexploitatiebegrotingen nog dit jaar aan de raad ter besluitvorming voorgelegd kunnen worden. Voor de meeste projecten gaat het om relatief bescheiden financiële gevolgen. Die verwerken we nadat besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden. In deze wordt hier derhalve nog geen rekening mee gehouden. Anders is dat voor Twentsekant/woningbouw. Op het moment dat voor dit project het ontwikkelingsplan door de raad wordt vastgesteld, valt een aanzienlijk bedrag aan voorzieningen vrij. Dit heeft direct een positief effect op de afdracht van het grondbedrijf. Voorzichtigheidshalve gaan we er in deze begroting vanuit dat deze besluitvorming in het jaar 2024 zal plaatsvinden. Bij de agendering van de stukken van het ontwikkelingsplan Twentsekant/woningbouw wordt u hierover in detail geïnformeerd.

Netcongestie

De kwestie netcongestie blijft problematisch, zonder dat op korte termijn oplossingen te verwachten zijn. Het huidige elektriciteitsnet raakt vol en er is geen ruimte meer om nieuwe bedrijven en voorzieningen aan te sluiten hierop. In de bestuursopdracht "Aanpak netcongestie Almere" bent u voor de zomer geïnformeerd over de stand van zaken. De gevolgen voor de woningbouw zijn voorsnog beperkt. Bij de gronduitgifte voor bedrijventerreinen en bij de realisatie van (maatschappelijke) voorzieningen is de onzekerheid over de stroomvoorziening echter een groot risico.

Vennootschapsbelasting

De gemeente heeft in de afgelopen jaren met de Belastingdienst vaststellingsovereenkomsten afgesloten voor het vraagstuk van vennootschapsbelasting (Vpb) bij het grondbedrijf. Buiten de afgesloten overeenkomsten vallen nog twee gebieden binnen het stadscentrum, te weten Campus Windesheim (Blok 5.2) en de Oostkavels, waar in de toekomst gebiedsontwikkelingen zijn voorzien. Inmiddels hebben wij voor

deze drie gebieden ook overeenstemming bereikt met de belastingdienst voor wat betreft de fiscale beginwaarden. Op basis hiervan kunnen we goed voorspellen in hoeverre in de toekomst jaarlijks vennootschapsbelasting moet worden betaald over het fiscale resultaat van het grondbedrijf en kunnen we daarop anticiperen. Voor de afdracht over 2023 heeft dat nog geen gevolgen.

Bij de jaarlijkse resultaatafdracht aan de algemene dienst houden we in de begroting rekening met de te betalen VPB over de fiscale winst van het grondbedrijf.

Stikstofproblematiek

De aanpak van het stikstofdossier op landelijk en provinciaal niveau verloopt moeizaam, en de invloed op de gebiedsontwikkeling is nog onduidelijk. De effecten van de tot op heden bekende gerechtelijke uitspraken over stikstof zijn verwerkt in onze werkwijze. Kort gezegd komt het er op neer dat alle reeds vastgestelde projecten doorgang kunnen vinden, maar dat met name voor nieuwe projecten stikstof een belemmering kan vormen.

Scenarioanalyses marktrisico's

Het voeren van actief grondbeleid met grondexploitaties brengt financiële risico's met zich mee. In het weerstandsvermogen van het grondbedrijf worden reserves aangehouden voor deze risico's. In elke grondexploitatie wordt rekening gehouden met specifieke projectrisico's. Daarnaast worden marktrisico's en macro-economische risico's in beeld gebracht om de mogelijke financiële consequenties van tegenvallende marktontwikkelingen op de hele portefeuille aan grondexploitaties op te kunnen vangen.

In het basisscenario voor deze Programmabegroting is gerekend met de in deze paragraaf beschreven verwachtingen. Onderdeel daarvan is de omslagrente, die vooralsnog wordt geraamd op 2,0%. Daarnaast zijn drie alternatieve scenario's berekend, te weten *Voorzichtig*, *Crisis-licht*, en *Crisis-zwaar*. De belangrijkste parameters zijn lagere afzet, lagere grondprijzen en hogere rente. Deze parameters zijn per grondexploitatie doorgerekend. In onderstaande tabel zijn de uitgangspunten en de financiële effecten per scenario weergegeven en afgezet tegen het referentiescenario uit deze Programmabegroting 2024.

Componenten scenario	PB 2024	voorzichtig scenario	crisis licht	crisis zwaar
Gemiddelde afzet woningen per jaar 2024- 2028	1.260	700	2024: 700 2025: 500 2026 - later: 700	2024: 700 2025 - 2028: 500 2029 - later: 700
Gemiddelde afzet bedrijven per jaar 2024 - 2028	18 ha	7 ha	2024: 7 ha 2025 - 2026: 1 ha 2027 - later: 7 ha	2024: 7 ha 2025 - 2028: 1 ha 2029 - later: 7 ha
Rente percentage (langjarig gemiddelde)	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%
Opbrengstontwikkeling percentage	0	0	2024: -3% 2025: -5% 2026: 0% 2027: 2% 2028: 4% 2029 - later: 1,5%	2024: -5% 2025: -5% 2026: -3% 2027: 0% 2028: 3% 2029: 5% 2030 - later: 1,5%
Kostenontwikkeling percentage	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Financieel effect				
Benodigde voorziening negatieve grexen + risico's	91	97	106	120
Beschikbare voorziening en reserve in grondbedrijf	144	144	144	144
Niet afgedekt binnen grondbedrijf			.	

In alle scenario's zijn de beschikbare buffers in het grondbedrijf voldoende om de verwachte risico's af te dekken.

In het *voorzichtige scenario* liggen de afzet van woningbouwkavels in de periode 2024-2028 lager, op 700 woningen per jaar. Dit is 22% lager dan het referentiescenario (PB2024). Bij de bedrijventerreinen is de afzet doorgerekend met 7 ha per jaar (50% lager). De opbrengststijging ligt met 1,0% lager dan in het referentiescenario, terwijl de rente met 2,5% juist hoger ligt. Op basis van deze parameters hebben de negatieve grondexploitaties een saldo van € 97 miljoen negatief, wat circa € 6 miljoen hoger is dan in het referentiescenario. Dit bedrag is reeds opgenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

In de scenario's *crisis-licht en crisis-zwaar* daalt de afzet van woningbouw na 2024 naar 500 woningen voor één tot enkele jaren. Bij bedrijventerreinen zakt de afzet naar een niveau van slechts 1 hectare voor enkele jaren. De grondprijzen gaan eerst flink dalen en na enkele jaren vindt herstel plaats. Bij het scenario *crisis-licht* leidt dit tot een benodigde voorziening voor negatieve grondexploitaties van € 106 miljoen, en bij het scenario *crisis-zwaar* is dit € 120 miljoen. In deze bedragen zijn ook extra plankosten opgenomen, omdat er van uit wordt gegaan dat de afbouw van personeel minder snel gaat waardoor extra plankosten zullen ontstaan.

De benodigde voorziening in alle scenario's kan worden opgevangen met de reeds eerder getroffen voorzieningen voor de verlieslatende grondexploitaties (€ 84 miljoen) en de harde reserves binnen het weerstandsvermogen van het grondbedrijf (€ 60 miljoen). Het effect van de scenario's lijkt dus beperkt. Dat komt omdat het aantal verlieslatende grondexploitaties relatief klein is. Het leeuwendeel van het risico zit in de winstgevende grondexploitaties. Daar hebben de scenario's ook effect, maar niet in die mate dat ze omslaan van winstgevend naar verliesgevend. Deze grondexploitaties worden in de scenario's wel minder winstgevend, maar omdat wij in de begroting nog geen rekening houdend met toekomstige winsten heeft dat geen gevolgen voor de begroting.

Er wordt gewerkt aan de verdere verbetering van de risicoberekeningsystematiek.

De programmering

Op basis van de voorgaande marktanalyses en de geschetste overige ontwikkelingen is de programmering van de grondexploitaties licht bijgesteld. Voor zowel woningbouw als bedrijventerreinen is een lichte vertraging doorgevoerd.

Woningbouw

We verwachten in 2023 substantieel minder kavels voor woningbouw te verkopen dan waar we bij het MPGA nog van uit gingen. Een deel van de verwachte gronduitgiften loopt vertraging op. Dat komt soms door de marktsituatie (vraaguitval bij beleggerswoningen en dure koopwoningen) en soms door overige complicaties (zoals langlopende vergunningstrajecten).

De komende vijf jaar wordt in de bestaande grondexploitaties een grondverkoop verwacht van circa 6.300 woningen (gemiddeld 1.260 woningen per jaar). Deze planning ligt iets hoger dan het MPGA 2023 en dat komt door de verschuiving van niet verkochte kavels van 2023 naar 2024.

De totale woningproductie in Almere ligt hoger, want er zijn ook particuliere projecten zonder grondexploitatie, zoals transformatie van bedrijfspanden en kantoren. Die aantallen zitten niet in deze cijfers. Ook de woningen in Oosterwold zitten niet in deze cijfers, want deze gebiedsontwikkeling maakt geen onderdeel uit van het grondbedrijf en het MPGA. In het Stedelijk Woningbouwprogramma Almere (SWPA) is een volledig overzicht te vinden van alle woningprojecten en de verwachte opleveringen.

De grote grondexploitaties Stadstuinen, Nobelhorst, Kustzone Poort en Campus Windesheim leveren het grootste deel van de productie. De voortgang binnen deze projecten is cruciaal om de geprogrammeerde aantallen van het MPGA daadwerkelijk te kunnen halen.

Op termijn neemt de bouwproductie vanuit de lopende grondexploitaties af. Door het toevoegen van nieuwe grondexploitaties voor woningbouw kan de afzet op de middellange termijn hoog worden gehouden. Aan die plannen wordt voortdurend gewerkt.

Bedrijventerreinen

Op basis van gesprekken en reserveringsovereenkomsten verwachten we dat de afzet van bedrijventerreinen voor de komende jaren hoog blijft. Voor de komende vijf jaar is de afzet op 90 hectare begroot, gemiddeld 18 hectare per jaar. Dat ligt iets hoger dan het MPGA 2023, toen we nog uitgingen van 86 hectare in dezelfde periode. We verwachten nog steeds dat de gemeente op niet al te lange termijn de meeste beschikbare bedrijventerreinen verkocht zal hebben. Het belang van het tijdig nadenken over nieuwe bedrijvenlocaties is dus onverminderd groot.

Kantoren

Vooralsnog is er geen reden om het programma voor kantoren te wijzigen.

Voorzieningen

Vooralsnog is er geen reden om het programma voor (maatschappelijke) voorzieningen te wijzigen.

Totaal programmering

In onderstaande tabel is de programmering in de gemeentelijke grondexploitaties voor de periode 2024-2028 op hoofdlijnen weergegeven.

	totaal PB 2024-2032	voorstel PB 2024					totaal 2024-2028	MPGA 2023 totaal 2024-2028
		2024	2025	2026	2027	2028		
Woningen (aantallen)	8.358	1.084	1.228	1.666	683	1.622	6.283	5.432
Bedrijven (ha)	101	13	20	19	20	18	90	86
Kantoren (m ²)	13.693		3.609			10.000	13.693	13.693
Voorzieningen (m ²)	433.753	84.458	80.234	71.916	11.000	78.861	326.469	288.366

Ten opzichte van dezelfde jaren (2024 – 2028) in het MPGA 2023 zijn de verschillen relatief beperkt.

Parameters

In onderstaande tabel zijn de langjarige rekenparameters opgenomen voor de grondexploitaties, zoals deze in principe voor het MPGA 2024 zullen worden toegepast. Deze parameters zijn van belang voor het berekenen van het verwachte resultaat van de grondexploitaties, en daarmee de waardering en resultaatafdracht.

	2024- 2033	vanaf 2034
Kostenontwikkeling	2,0%	2,0%
Opbrengstenontwikkeling	1,5%	0,0%
Rente	2,0%	2,0%
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%

De stijgende grondwaarde en civiele kosten van de afgelopen perioden worden bij de actualisatie van de grondexploitatie in de nominale bedragen aangepast. Voor de langjarig inflatie effecten hanteren wij, net als voorgaand jaar, een behoudende grondprijsontwikkeling en de kostenontwikkeling. De rentetoerekening zal naar verwachting toenemen van 1,5% naar 2,0%. Dat komt door de stijgende marktrente in de afgelopen perioden. De discontovoet is niet gewijzigd en bedraagt conform de BBV regelgeving 2,0%.

De effecten op het weerstandsvermogen

Op basis van de hiervoor beschreven verwachtingen over 2023 en de jaren daarna is een doorrekening gemaakt van het begrote verloop van de grondexploitaties. Dit is als het ware een 'lichte' actualisering van het MPGA, met de kennis die we halverwege het lopende jaar hebben. We kunnen daarmee een voorspelling doen van het verwachte verloop van het weerstandsvermogen, waarmee we inzicht krijgen in

de verwachte afdracht aan de algemene dienst in 2023. Bij de Programmarekening 2023 weten we wat er werkelijk afgedragen kan worden.

We onderscheiden hierbij het 'harde' en het 'zachte' weerstandsvermogen. Het zachte weerstandsvermogen is het vermogen dat wij in de toekomst nog verwachten te verdienen. Het harde weerstandsvermogen is het vermogen dat al verdiend is. Een deel van dat geld moeten wij reserveren om risico's op te kunnen vangen. Op basis van de tussentijdse actualisatie verwachten we dat het vrij beschikbare saldo van het harde weerstandsvermogen uitkomt op circa € 6,6 miljoen (vóór vennootschapsbelasting). Dit bedrag kan dan vrijvallen ten gunste van de algemene dienst. Kanttekening daarbij is dat we over de fiscale winst van het grondbedrijf nog VPB moeten betalen. Hier houden we in de begroting al rekening mee.

De ontwikkeling van de harde buffer binnen het weerstandsvermogen

In de onderstaand tabel is de stand van de reserve weerstandsvermogen weergegeven zoals deze wordt verwacht. De diverse posten worden onder de tabel toegelicht.

bedragen x € 1 miljoen

Harde buffer van het weerstandsvermogen	PR 2022	PB 2024
Stand 01-01-2022 / 01-01-2023	88,4	59,3
Afdracht Programmarekening 2021 en 2022	-52,9	
Tussentijdse winstneming 2022 / 2023 uit grondexploitaties	-2,9	10,4
Mutaties in voorziening negatieve grondexploitaties	12,8	-19,2
Overboeking reserve en voorziening Hortus		19,8
Mutaties in voorziening MVA-gronden		1,1
Afsluitingen grondexploitaties	13,8	
Aanzuiveren Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling		-1,0
Subtotaal stand reserve 31-12	59,3	70,4
Eerder vastgestelde bestemmingen	-46,3	-51,0
Reserve voor specifieke risico's in negatieve grexen	-7,4	-8,6
Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in negatieve grexen	-5,6	-5,6
Nieuwe reservering en dotaties		1,5
Direct beschikbaar vermogen - resultaatafdracht algemene dienst (vóór VPB)	0,0	6,6

Uiteindelijk worden bij het MPGA 2024 de effecten en analyses op grondexploitatie niveau en per gebied en het geactualiseerd risicoprofiel van het weerstandsvermogen gepresenteerd en ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Deze effecten worden verwerkt in de Programmarekening 2023. Het is dus nog een voorlopige inschatting. Het is belangrijk om te realiseren dat er in een half jaar tijd nog veel kan veranderen, zodat bovenstaande verwachting van de afdracht van het grondbedrijf aan de algemene dienst beslist geen zekerheid is. Uiteindelijk kan de afdracht lager of hoger uitpakken.

Onderstaand bespreken we de wijze waarop de geraamde afdracht is berekend. We laten telkens het effect op het weerstandsvermogen zien.

Beginstand hard weerstandsvermogen: € 59,3 miljoen

De stand van het harde weerstandsvermogen per 1 januari 2023 is € 59,3 miljoen, zoals vastgesteld in het MPGA 2023 / Programmarekening 2022.

Tussentijdse winstneming 2023 uit grondexploitaties: toename € 10,4 miljoen

Op basis van de geprognostiseerde cijfers (kosten en opbrengsten) over de jaarschijf 2023, de begrote eindwaardes van de grondexploitatie per 1 januari 2024 en de herijkte risico's is de verwachte winstneming over 2023 berekend. Deze geprognostiseerde winstneming bedraagt € 10,4 miljoen. Van het BBV moeten we winst nemen naar rato van de voortgang van de grondexploitaties. Maar met de raad is afgesproken dat we deze winst voorzichtigheidshalve reserveren totdat de voortgang tenminste 50% is. Daarom blijft hiervan €

6,5 miljoen gereserveerd (grondexploitaties met een voortgang kleiner dan 50%). Dat is verderop bij de post “eerder vastgestelde bestemmingen” zichtbaar.

Voorziening negatieve grondexploitaties: afname € 19,2 miljoen

Het weerstandsvermogen neemt met € 19,2 miljoen af doordat wij meer geld moeten voorzien voor negatieve grondexploitaties. Dat heeft vooral te maken met het overboeken van de grondexploitatie Hortus van de algemene dienst naar het grondbedrijf. Dit geld was al voorzien bij de algemene dienst, dus dat geld wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen (zie hieronder).

De voorziening negatieve grondexploitaties is daarnaast gegroeid door een verwachte wijziging in de rekenrente. We verwachten dat deze ten opzichte van het MPGA 2023 toeneemt van 1,5% naar 2,0%.

Daardoor verslechteren de resultaten van alle negatieve grondexploitatie met in totaal € 2,5 miljoen.

Als laatste mutatie in de voorziening negatieve grondexploitaties is sprake van een vrijval van € 1,3 miljoen doordat het verwachte resultaat van de grondexploitatie Almere Buiten Centrum veranderd is van negatief naar positief.

Overboeking reserve en voorziening Hortus: toename € 19,8 miljoen

Tegenover het negatieve plansaldo voor de grondexploitatie Hortus staat een overboeking van de reservering die al was gedaan binnen de algemene dienst van € 19,8 miljoen. Deze reservering wordt overgeboekt van de algemene dienst naar het harde weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Per saldo is het effect van het overhevelen van de grondexploitatie Hortus van licht positief wat leidt tot een toename van het harde weerstandsvermogen met € 0,6 miljoen.

bedragen x € 1 miljoen

Voorziening negatieve grondexploitaties	PR 2022	PB 2024
Almere Buiten Centrum	1,3	0,0
Europa kwartier West	12,8	13,0
Cascadepark West	9,1	9,3
Hogekant	12,8	13,4
Lagekant	6,4	6,8
Olympuspark	15,2	15,8
Hortus		18,5
Verspreide Percelen/ Openbare gebieden	7,4	7,4
Totaal	65,0	84,2

Voorziening MVA gronden: toename € 1,1 miljoen

De voorziening MVA gronden daalt met € 1,1 miljoen. Deze vrijval van de voorziening is het gevolg van het in exploitatie nemen van de gronden bij De Vaart IV/VI (RV-23031), en Twentsekant MCA (RV-23116). Het gevolg is dat het harde weerstandsvermogen met € 1,1 miljoen groeit.

bedragen x € 1 miljoen

Voorziening MVA gronden	PR 2022	PB 2024
Overgooi	32,2	32,2
Twentsekant	38,3	37,5
De Vaart IV/VI	0,7	0,4
Nobelhorst	1,3	1,3
Pampushout II	8,4	8,4
Openbaar Gebied Hout (Ecuadorp)	0,1	0,1
Totaal	81,0	79,9

In de tabel is te zien dat de voorziening voor Twentsekant met € 37,5 miljoen aanzienlijk is. Op het moment dat het ontwikkelingsplan voor Twentsekant-woningbouw door de raad wordt vastgesteld, zal circa de helft hiervan direct vrijvallen ten gunste van de jaarlijkse afdracht van het grondbedrijf.

Aanzuivering Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling: afname: € 1,0 miljoen

Bij de verplaatsing van de tennisvereniging Het Nieuwe Land naar Almere Poort werd vanuit de reserve Ruimtelijk Ontwikkeling de schadeloosstelling betaald, met het oog op toekomstige gebiedsontwikkeling op de oude locatie aan de Delftstraat. Hierdoor is het saldo van de reserve Ruimtelijk ontwikkeling te laag geworden om toekomstige aankopen te kunnen doen. Het saldo wordt nu aangezuiverd vanuit de reserve weerstandsvermogen. Wanneer het komt van een ontwikkeling op de Delftstraat, kan dit bedrag mogelijk weer vrijvallen.

Eerder vastgestelde bestemmingen: toename € 4,6 miljoen

Het bedrag van de eerder vastgestelde bestemmingen is toegenomen ten opzichte van de Programmarekening 2022. De belangrijkste mutatie betreft een toename van € 6,5 miljoen van de winstreservering voor grondexploitaties met een realisatiepercentage van de opbrengsten lager dan 50%. Daarnaast is sprake van een vrijval van € 1,3 miljoen bij de reservering voor overaanbod van specifieke bedrijventerreinen. Door verwachte gronduitgiftes in 2023 neemt het overaanbod en daarmee het risicoprofiel af.

Verder is er een vrijval van circa € 0,6 miljoen voor de reserveringen van zwerfvuil/dumpingen en de kosten voor implementatie van de kadernota grondbeleid en de nota bovenwijkse kosten. Deze kosten zijn verantwoord in de grondexploitaties en daarvoor is geen reservering meer nodig.

Reserve voor specifieke risico's in negatieve grexen: toename € 1,2 miljoen

De risico's van de negatieve grondexploitaties zijn toegenomen met € 1,2 miljoen ten opzichte van de stand bij de Programmarekening 2022. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de risico's van de grondexploitatie Hortus, die vanaf 2024 onder het grondbedrijf vallen. Ook hiervoor was al geld gereserveerd in de algemene dienst, wat nu is overgedragen naar het grondbedrijf.

Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in negatieve grexen: toename € 0,1 miljoen

In de grondexploitaties is de afzet van gronden opgenomen op basis van realistische, maar wel ambitieuze verwachtingen. Zo wordt gewerkt aan voortdurende versnelling van de woningproductie en verhoging van de afzet van bedrijventerreinen. Maar zeker is dat niet: de kans bestaat dat ergens in de komende tien jaar een omslag komt.

Als financiële achtervang wordt in het weerstandsvermogen daarom rekening gehouden met de effecten van het eerder beschreven voorzichtig scenario. Daarin houden we rekening met lagere grondverkoop en een hogere rente. De reserve in het harde vermogen om dit risico op te vangen in de negatieve grondexploitaties bedraagt € 5,6 miljoen. De omvang van deze reserve beweegt mee met de omvang van de grondexploitaties. Als gevolg van de verkopen in 2023 is het resterende risico in de lopende grondexploitaties eind 2023 logischerwijze lager dan dat begin 2023 was. Aan de andere kant is de grondexploitatie Hortus toegevoegd, waardoor het risico toeneemt. Per saldo is dit nagenoeg neutraal.

Nieuwe dotatie: toename € 1,5 miljoen

Bij gronduitgifte gelden regels voor het bouwvolume of wijziging van functies. Daarop wordt dan de verkoopprijs gebaseerd. Bij wijzigingen van de plannen kan een nabetaling door de koper volgen. Voor dit jaar gaat het om ontvangen nabetalingen van € 1,5 miljoen.

De ontwikkeling van de zachte buffer binnen het weerstandsvermogen

De zachte buffer bestaat uit het nog te realiseren vermogen uit de grondexploitaties met een positief verwacht resultaat. Jaarlijks wordt voor deze grondexploitaties op grond van de winstnemingsmethodiek een deel van het verwachte eindresultaat betrokken bij het harde weerstandsvermogen. Het restant is het zachte weerstandsvermogen.

Een deel van het nog te realiseren vermogen is nodig voor risico's of specifieke kosten. De mutaties van de zachte buffer met daarin deze posten zijn weergegeven in de onderstaande tabel. De afwijkingen ten opzichte van de jaarrekening 2022 zijn hieronder toegelicht.

bedragen x € 1 miljoen

Zachte buffer van het weerstandsvermogen	PR 2022	PB 2024
Stand nog te realiseren vermogen 01-01-2023/2024	467,0	462,7
Winstuitname 2022/2023	-2,9	-10,4
Eerder vastgestelde bestemmingen	-39,1	-35,1
<i>Op termijn beschikbaar vermogen voor risicoreserveringen</i>	<i>425,0</i>	<i>417,2</i>
Reserve voor specifieke risico's in positieve grexen	-305,0	-310,3
Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in positieve grexen	-29,5	-31,0
Risicoreserve mogelijk te betalen vennootschapsbelasting	-45,8	-40,0
Op termijn beschikbaar vermogen / zachte buffer	44,7	35,9

Op termijn beschikbaar vermogen: afname € 7,8 miljoen

Het nog te verdienen vermogen in de positieve grondexploitaties is afgenomen tot € 462,7 miljoen. Dat ligt iets lager dan in het MPGA 2023. De voornaamste reden hiervoor is de toename van de rekenrente van 1,5% naar 2,0%. Na winstuitname en eerder vastgestelde bestemmingen resteert € 417,2 miljoen aan zachte buffer.

Reserve voor specifieke risico's in positieve grexen: toename € 5,3 miljoen

De risico's zijn ten opzichte van de Programmarekening 2022 met € 5,3 miljoen toegenomen. Dat komt vooral door de verwachte stijging van de rekenrente van 1,5% naar 2%.

Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in positieve grexen: toename € 1,5 miljoen

In de grondexploitaties is de afzet van gronden opgenomen op basis van reële, maar ambitieuze verwachtingen. Als financiële achtervang wordt in het weerstandsvermogen daarom rekening gehouden met een voorzichtige fasering waarin een tegenvallend scenario voor de langjarige grondverkoop is opgenomen. Dit leidt tot een benodigde buffer in het zachte weerstandsvermogen van € 31,0 miljoen. Ten opzichte van de Programmarekening 2022 is de buffer licht toegenomen. Belangrijkste oorzaak is de wijziging van de uitgangspunten voor afzet bij woningbouw. Bij het MPGA 2023 werd nog gerekend met een gemiddelde afzet van 850 woningen per jaar. Dat is bijgesteld naar 700 woningen per jaar voor de komende jaren. De lagere afzetverwachting is ingegeven door de verslechterende markt voor woningbouw. De totale planvoorraad is grofweg gelijk gebleven, alleen de realisatie zal later plaatsvinden. Deze ramingen zijn in de actualisatie van het SWPA overgenomen.

Reserve voor te betalen vennootschapsbelasting: afname € 5,8 miljoen

De te betalen vennootschapsbelasting is op basis van de aangifte Vpb 2022 geactualiseerd. We moeten Vpb over de resultaten van het grondbedrijf betalen. Dat geldt ook voor de nog te realiseren winst. Dit bedrag is op basis van de ramingen van de kosten en opbrengsten van het MPGA 2023 ingeschat op een bedrag van € 40,0 miljoen voor de lopende grondexploitaties.

5.4 Financiering

Inleiding

Geld lenen kost geld

Om onze investeringen te financieren moeten wij geld lenen. We willen verstandig omgaan met het lenen van geld. Daarom hebben we binnen de gemeente de 'treasury functie'. Dit onderdeel van de gemeente zorgt ervoor dat de gemeente niet te veel, maar ook niet te weinig geld leent voor de investeringen die we doen. Ook proberen we om de rentekosten die we betalen en de risico's die we lopen zo laag mogelijk te houden. De gemeente sluit niet voor iedere investering of project een aparte lening af. We kijken naar het totaal van onze uitgaven en inkomsten, en bepalen dan hoeveel geld we wanneer moeten lenen. We doen dit heel nauwkeurig. Als we meer geld lenen dan we nodig hebben, kost dat ons onnodig geld.

We verdelen onze rentekosten over onze investeringen

De rente die wij betalen rekenen we toe aan de investeringen. We doen dat op basis van een vast (intern) rentepercentage, de zogeheten 'rekenrente'. Dit is verplicht. Hoe we dit moeten doen staat in de verslaggevingsregels (BBV). Hierdoor wordt op de verschillende programma's zichtbaar wat de financiering van die activiteit kost. De rentelasten en de afschrijvingen vormen samen de kapitaallasten van een investering. Het verschil tussen de rente die wij toerekenen en de rente die wij werkelijk aan banken betalen noemen we het 'renteresultaat'.

De spelregels voor het lenen en uitlenen van geld staan in de wet

Dat is de wet Financiering decentrale overheden (FIDO). In Almere hebben we deze regels vertaald in het door de gemeenteraad vastgestelde treasury statuut. In deze paragraaf geven wij inzicht in de treasury activiteiten van 2024. Ook beschrijven we hoe wij verwachten dat de marktrente zich zal ontwikkelen.

Extern rentebeleid

Leningenportefeuille

Op 1 januari 2023 hadden we een vaste schuld van € 390 miljoen. Vaste schulden zijn onze meerjarige leningen. Doordat we leningen moeten aflossen of doordat we nieuwe investeringen doen moeten we regelmatig nieuwe leningen aantrekken. Per saldo is de financieringsbehoefte in 2023 iets afgenomen. We verwachten dat we op 1 januari 2024 nog € 360 miljoen aan vaste schulden hebben.

Treasury beleid

Gemeenten mogen niet speculeren met rente. Dit staat in de wet Financiering decentrale overheden (FIDO). We willen als gemeente natuurlijk zo weinig mogelijk rente betalen, maar ook geen onnodige risico's lopen. Leningen met een korte looptijd zijn gemiddeld 1 procentpunt goedkoper dan leningen met een lange looptijd. Maar de rente van leningen met een korte looptijd kan ook snel stijgen. Daarom schrijft de wet voor dat gemeenten een mix moeten hebben van kortlopende en langlopende leningen. Hiervoor staan 2 normen in de wet:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm.

Ook zijn er regels wat gemeenten moeten doen als ze zelf teveel geld in kas hebben. Ze mogen dit alleen aan andere overheden uitlenen of bij het Rijk onderbrengen. We noemen dat 'schatkistbankieren'. De gemeente Almere heeft geen overschot in kas, dus wij lenen geen geld uit aan andere overheden en hebben geen geld bij het Rijk ondergebracht. Ook in 2023 verwachten we dit niet.

De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel we kortlopend mogen lenen

Dit kasgeldlimiet houdt in dat de gemeente maximaal 8,5% van het begrotingstotaal met kortlopende leningen en schulden mag financieren. Dit zijn leningen met een looptijd tot 1 jaar. We mogen deze limiet

maximaal twee kwartalen op rij overschrijden. Als we daarna nog steeds boven deze grens zitten, moeten we onze toezichthouder informeren. Dat is het college van gedeputeerde staten van Flevoland. In de programmarekening laten we ieder jaar zien of we aan de norm hebben voldaan.

We letten goed op de renterisiconorm

De limiet houdt in dat het totaal aan verplichte aflossingen en renteherziening in een jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. Anders loopt de gemeente het risico dat de rentekosten sterk toenemen wanneer de rente sterk stijgt. Bij het afsluiten van nieuwe langlopende leningen houden we daar dus rekening mee. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat die niet allemaal in hetzelfde jaar afgelost moeten worden. Wanneer we toch meer langlopende leningen moeten aantrekken dan verwacht, en we daardoor niet binnen de norm blijven, overleggen we vooraf met de provincie.

Renteverwachting

Renteverwachting op de geld- en kapitaalmarkt

Om de treasuryfunctie goed uit te kunnen oefenen is het belangrijk om een zo goed mogelijke inschatting van de renteontwikkelingen te maken. Dat is niet gemakkelijk. Of de rente gaat stijgen of dalen hangt van veel factoren af. Bijvoorbeeld van de economische groei, het begrotingssaldo van het Rijk, de inflatie, het consumentenvertrouwen, de politieke spanningen in de wereld en de rentevisie van grote banken.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de afgelopen jaren veel geld in de economie gestoken. Hiermee wilden ze de tegenvallende voorspellingen voor economische groei en inflatie tegengaan. Dit drukte de rente naar een heel laag niveau, deze was zelfs negatief.

Door de oplopende inflatie en de oorlog in Oekraïne heeft de ECB vanaf juli 2022, de herfinancieringsrente inmiddels verhoogd tot 4,25% (begroting 2023: 1,25%). De rente die de ECB betaalt aan banken die geld bij hun aanhouden is eveneens verhoogd tot 3,75% (begroting 2023: 0,75%).

De ECB zit met een ingewikkelde keuze. Aan de ene kant willen ze de inflatie afremmen (door hoge rente), aan de andere kant willen ze de economie juist stimuleren (met lage rente). Dit zorgt ervoor dat het ook voor ons soms lastig is om financieringskeuzes te maken.

We werken met twee renteverwachtingen in onze begroting

De grafieken hieronder laten zien met welke rentetarieven wij in de begroting rekenen. We werken met twee scenario's, een realistisch scenario en een voorzichtig scenario. Bij het realistisch scenario is de kans dat het meevalt net zo groot als de kans dat het tegenvalt. Bij het voorzichtig scenario is de kans op meevallers 80% en de kans op tegenvallers 20%.

In de begroting rekenen we met het realistische scenario. In de toekomst willen we in de risicoparagraaf rekenen met het voorzichtig scenario. We willen dan in onze buffer geld opzij zetten om deze hogere rente een paar jaar te kunnen betalen, als dit risico zich voordoet. Uiteindelijk zullen we wel moeten bezuinigen als de rente stijgt. De rentebuffer zorgt er dan voor dat dit niet direct nodig is.

Intern rentebeleid

We rekenen aan al onze investeringen rente toe

Volgens de verslaggevingsregels (BBV) moet de totaal toegerekende rente (ook wel 'rekenrente') ongeveer gelijk zijn aan de rente die we daadwerkelijk betalen. Het is niet nodig om het rentepercentage ieder jaar bij te stellen, de werkelijke rente mag een klein beetje afwijken (maximaal 0,5%).

Het verschil tussen de rente die we daadwerkelijk betalen en de toegerekende rente noemen we het renteresultaat. Op basis van onze renteverwachting verwerken we het renteresultaat in het perspectief. We houden geen rentebuffer aan, dus alle rentewijzigingen werken direct door in ons perspectief. Dat kan zowel positief (bij rentedaling) als negatief zijn (bij rentestijging).

Meerjarig renteresultaat

bedragen x € 1 miljoen

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Externe rente						
Rente vaste geldleningen	11,4	10,3	8,5	7,3	6,1	5,3
rente aanvullende leningen	0,4	4,0	9,4	11,2	13,6	13,6
rente kasgeld	2,1	3,3	2,9	2,8	2,8	2,8
Provisiekosten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rentebaten liquide middelen						
<i>totale rentekosten</i>	<i>14,1</i>	<i>17,7</i>	<i>20,9</i>	<i>21,3</i>	<i>22,6</i>	<i>21,9</i>
Rente geraamd in begroting						
Rente eigen vermogen	-1,9	-2,2	-2,5	-2,9	-3,1	-3,4
rentetoerekening grondexploitatie	5,2	6,0	7,4	5,6	5,3	4,6
rentetoerekening algemene dienst	9,2	9,6	10,0	11,1	11,8	11,9
rentetoerekening financiële vaste activa	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
in de begroting geraamd kassierfunctie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
renteresultaat	1,0	4,7	5,6	6,3	6,5	6,5
<i>Totaal rente geraamd in begroting</i>	<i>14,0</i>	<i>18,5</i>	<i>21,1</i>	<i>20,6</i>	<i>20,9</i>	<i>20,0</i>
Renteresultaat na buffer	-0,1	0,8	0,1	-0,7	-1,7	-1,8

Externe rentelasten en -baten

Wij betalen rente aan banken voor geld dat wij lenen. We ontvangen rente van banken voor (kortlopende) kasgeldleningen. De rente die wij per saldo betalen stijgt de komende jaren. Dit komt vooral door de stijgende rentetarieven.

Interne rentebijbeschrijving

Op sommige reserves en voorzieningen schrijven wij jaarlijks rente bij. Dat doen wij zodat daarin voldoende geld zit voor de kosten die wij daaruit betalen. Deze rentekosten lopen licht op. Dit heeft te maken met het activeren van investeringen in de openbare ruimte. Voor de afschrijvingslasten van deze investeringen hebben wij een reserve gevormd.

Interne rentetoerekening

We rekenen rente toe aan de investeringen in het grondbedrijf (grondexploitaties) en de algemene dienst (bijvoorbeeld schoolgebouwen). De rentetoerekening aan de grondexploitaties neemt uiteindelijk af doordat we verwachten dat de boekwaarde afneemt door grondverkoop. De rentetoerekening aan de algemene dienst neemt toe door de hoge geplande investeringen de komende jaren, bijvoorbeeld in onderwijshuisvesting en de openbare ruimte.

Renteresultaat

Het saldo van rentelasten en -baten is het renteresultaat. Met onze rentevisie doen wij een voorspelling van hoe wij denken dat de rente zich zal gaan ontwikkelen. Het renteresultaat dat hierdoor ontstaat verwerken we 1-op-1 in het perspectief omdat we nog geen rentebuffer hebben om dit op te vangen.

EMU-saldo

In de Europese Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het begrotingstekort. Landen binnen de EU mogen een begrotingstekort hebben van 3% op het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is de waarde van alle gemaakte goederen en geleverde diensten van een land in één jaar. Gemeenten moeten zich ook aan deze regel houden. Het begrotingstekort wordt uitgedrukt in het EMU-saldo. Het maximum per gemeente staat jaarlijks in de septembercirculaire en wordt gebaseerd op het begrotingstotaal. De uitgaven van Almere mogen maximaal € 41,5 miljoen hoger zijn dan onze inkomsten (op basis van 2023, voor 2024 is nog geen nieuwe limiet bekend).

In onderstaande tabel is de prognose van ons EMU-saldo voor de komende jaren weergegeven.
bedragen x € 1 miljoen

	2023	2024	2025	2026	2027
resultaat voor reserves	-27	-61	-19	-20	8
+ afschrijvingen t.l.v. exploitatie	27	32	32	35	37
+ bruto dotaties aan post voorzieningen t.l.v. exploitatie	26	22	22	20	19
- investeringen (im)materiële vaste activa	-227	-99	-29	-9	-8
+ niet in exploitatie verantwoorde baten	0	0	0	0	0
+ desinvesteringen (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
- niet in exploitatie verantwoorde baten desinvesteringen	0	0	0	0	0
- lasten grondexploitatie	-104	-118	-112	-99	-81
+ niet in exploitatie verantwoorde baten grondexploitatie	118	117	236	166	159
- lasten transacties met derden op balanspost voorzieningen	-27	-28	-16	-11	-8
- lasten i.v.m. transacties met derden op balanspost reserves	0	0	0	0	0
- verkoop van effecten	0	0	0	0	0
saldo	-214	-135	113	81	126

Het EMU-saldo is alle inkomsten verminderd met alle uitgaven in 1 jaar

Op basis van de huidige meerjarenbegroting verwachten we dat het EMU-saldo over de gehele perspectiefperiode ongeveer neutraal is.

We investeren de komende jaren veel in de stad. Dat doen we via de grondexploitaties maar ook vanuit andere beleidsterreinen. Dit zijn onder andere investeringen in de openbare ruimte, stedelijke vernieuwing en onderwijshuisvesting. Maar bij het grondbedrijf verwachten we meer inkomsten dan uitgaven, doordat we de investeringen uit het verleden nu gaan terugverdienen. Per saldo verwachten we daardoor ongeveer neutraal uit te komen als we alle jaren optellen.

Het jaar 2023 laat nu een hoog negatief saldo zien. Dat komt doordat de investeringen in materiële vaste activa (openstaande kredieten) nu bijna helemaal in het jaar 2023 gepland staan. Bijvoorbeeld voor de geplande scholenbouw en de investeringen vanuit het Fonds Verstedelijking Almere. Dat heeft vooral een administratieve oorzaak. In de praktijk vinden de investeringen gefaseerd plaats, verspreid over een aantal jaar. Vooraf is niet altijd duidelijk welk deel van de investering in welk jaar wordt gedaan. In de jaarrekening presenteren we uiteindelijk het daadwerkelijk gerealiseerde EMU-saldo. De afgelopen jaren bleven we daarbij steeds (ruim) onder de limiet.

5.5 Verbonden partijen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaot- of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Bij een financieel belang kan de gemeente financieel worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij, of kan de gemeente geld kwijtraken bij een faillissement van de partij.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid is gericht op de beperking van het aantal verbonden partijen, enerzijds uit oogpunt van transparantie van bestuur, anderzijds uit oogpunt van risicobeheersing. De mate van invloed en sturing wordt mede bepaald door de rechtsvorm, de vertegenwoordiging op bestuurlijk en ambtelijk niveau (voorbereidingsgroepen). De beslissing met betrekking tot het aangaan of beëindigen van de samenwerking met een verbonden partij wordt bewust genomen en periodiek heroverwogen. Voor het aangaan van een verbonden partij constructie is een expliciete goedkeuring van de gemeenteraad noodzakelijk. De kaders zijn in 2010 vastgesteld in de kadernota Verbonden partijen. We zijn op dit moment bezig met een actualisatie van onze kadernota. We nemen de uitvoering van de motie RG-390: 'Kaderstelling, sturing en controle van verbonden partijen' hierin mee.

Informatie over de verbonden partijen

In deze paragraaf wordt meer inzicht gegeven in de financiële positie en de financiële risico's. Ook worden de partijen uitgesplitst in de volgende vier typen: gemeenschappelijke regelingen (hiervan hebben we er 5), vennootschappen en corporaties (11), stichtingen en verenigingen (geen) en overige (geen). Daarnaast is aangegeven op welk programma de verbonden partij betrekking heeft en wat het openbare belang is. Hieronder is een lijst opgenomen van alle verbonden partijen.

nr.	naam verbonden partij	programma
Gemeenschappelijke regelingen		
1	Veiligheidsregio Flevoland	Veiligheid en handhaving
2	GGD Flevoland	Gezondheid
3	Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek	Veiligheid en handhaving
4	Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Wonen
5	Werkvoorzieningsschap Tomingroep	Sociale voorzieningen en zorg
Vennootschappen		
6	Tomingroep bv	Sociale voorzieningen en zorg
7	Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)	Openbare ruimte
8	IbbA Lieven de Key	Wonen
9	IbbA Ymere	Wonen
10	Floriade Almere 2022 bv	Overhead en bedrijfsvoering
11	Omala NV	Economie
12	Omala Airport Garden City CV	Economie
13	Techofonds Flevoland	Economie
14	Alliander	Financiën
15	Vitens	Financiën
16	Bank Nederlandse Gemeenten	Financiën

01	Veiligheidsregio Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Veiligheid en handhaving
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.veiligheidsregioflevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De burgemeester van Almere is voorzitter van het bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De jaarlijkse Almeerse bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland bedraagt circa € 12 miljoen en wordt bepaald op basis van het aantal inwoners en de oppervlakte per deelnemende gemeente.

Openbaar belang

Het waarborgen van de veiligheid van de inwoners van Almere op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	9,7	7,6	7,1
vreemd vermogen	11,1	10,4	14,6
resultaat jaarrekening	0,0	0,0	
jaarlijkse bijdrage	11,3	11,8	12,8

Risico's en risicobeheersing

De mate waarin de Veiligheidsregio Flevoland in staat is om de ingeschatte risico's financieel op te vangen, wordt zichtbaar gemaakt via de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen (algemene reserve). Het totaalbedrag van de risico's bedraagt € 5,5 miljoen, met een gemiddelde 'risicofactor' (kans) van ca. 25%. Dit komt neer op een te reserveren risicobedrag van € 1,4 miljoen. Het belangrijkste risico is:

- **Verplichtend karakter brandweerpersoneel (voorheen: Taakdifferentiatie brandweerpersoneel)**
Als gevolg van Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren wordt er nu nader gekeken naar een uitwerken van de taakdifferentiatie tussen beroeps en vrijwilligers. Hierbij moet de uitkomst zijn dat er objectief gesteld kan worden dat er een verschil is tussen beroeps en vrijwilligers. Het risico is dat een vrijwilliger als een beroeps gezien wordt. Het standpunt van de veiligheidsregio's is dat extra kosten hiervan door het ministerie van Justitie en Veiligheid gecompenseerd moet worden. Doordat deze compensatie nog niet is toegezegd, is dit een risico. Voor komend jaar is het financieel risico ca. € 1,2 miljoen.

02	GGD Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Gezondheid
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.ggdflevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Werk en inkomen, Armoede, Wonen en zorg, Integratie en Gezondheid.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Almere neemt samen met de andere gemeenten in de provincie Flevoland deel in de gemeenschappelijke regeling GGD Flevoland.

Openbaar belang

Op basis van de Wet Publieke Gezondheid voert de GGD de preventieve gemeentelijke taken uit op het gebied van de volksgezondheid, te weten jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jarigen, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en taken ter bevordering van de gezondheid van jong en oud.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	6,5	6,7	6,5
vreemd vermogen	22,0	24,5	23,7
resultaat jaarrekening	0,0	0,2	0,0
jaarlijkse bijdrage	4,9	5,6	6,0

De cijfers komen uit de meerjarenbegroting 2024-2027, GGD Flevoland. De ontwerpbegroting 2024 van de GGD Flevoland is nog concept.

Risico's en risicobeheersing

De mate waarin de GGD in staat is om de ingeschatte risico's financieel op te vangen, wordt zichtbaar gemaakt via de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen (algemene reserve). Het totaalbedrag van de risico's bedraagt € 53 miljoen, met een gemiddelde 'risicofactor' (kans) van 9%. Dit komt neer op een te reserveren risicobedrag van € 4,8 miljoen. De belangrijkste risico's zijn:

1. Huisvesting:
In Almere, Lelystad en Emmeloord heeft de GGD eigen panden. In al deze plaatsen lopen sinds enige jaren initiatieven omtrent mogelijke verhuizingen, die steeds concreter worden. Vertrek van huurder en uitplaatsing personeel naar andere locaties leidt tot (mogelijk langdurige) leegstand. Het risico van leegstand wordt door het thuiswerken (ook na Covid) mogelijk vergroot. Deze incidentele projectkosten zijn niet opgenomen in de begroting van de GGD. De omvang van dit risico wordt geschat op € 0,4 miljoen.
2. Ziekteverzuim:
Als eigen risicodragers zijn de kosten van langdurig zieken voor rekening van de GGD. De omvang van dit risico is geschat op € 0,3 miljoen.
3. Loonkosten:
De onderhandelingen voor de CAO 2023-2024 zijn nog gaande. De begroting is met 3% geïndexeerd (bod werkgevers) voor 2024. Het risico wordt geschat op € 0,1 miljoen.
4. Vraaguitval plustaken excl. JGZ Almere:
Jaarlijks worden de diverse subsidies opnieuw aangevraagd. Bij iedere nieuwe/te verlengen aanvraag bestaat het risico dat een lagere subsidie wordt toegekend, maar er wel sprake is van vast personeel. Het risico wordt geschat op € 0,7 miljoen.

03 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV)

Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Veiligheid en handhaving
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.ofqv.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Milieu en klimaat, Omgevingsplan, Omgevingsvergunningen, Handhaving en Vastgoed is voorzitter van het dagelijks bestuur van de OFGV namens de gemeente Almere.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Het laatst vastgestelde stempercentage van de gemeente Almere in het algemeen bestuur is gebaseerd op de jaarrekening 2022 en bedraagt voor 2023 12,65%. De Almeerse jaarbijdrage aan de OFGV voor 2024 bedraagt circa € 2 miljoen. Buiten de jaarlijkse opdracht voert de OFGV ook meerwerk opdrachten uit. Deze meerwerk opdrachten worden afzonderlijk afgestemd en de OFGV geeft hiervoor offertes af. De gemeente Almere heeft geen inleg gedaan in de vorm van aandelen of verstrekking van leningen. De gemeente Almere heeft geen garantie verstrekt aan de OFGV.

Openbaar belang

Het gaat hier om wettelijke taken van de gemeente. De gemeente is verplicht om de uitvoering daarvan over te dragen aan de OFGV. De verplichting tot regionale samenwerking heeft als doel om de kwaliteit en professionaliteit van de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving en de samenwerking binnen het omgevingsrecht op een hoger peil te brengen. Burgers vragen dit vanuit de behoefte van veiligheid. Bedrijven verlangen dit vanuit de urgentie van onderlinge gelijke behandeling: duidelijke vergunningen, professioneel toezicht en transparante handhaving.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	2,6	1,6	1,9
vreemd vermogen	5,5	6,4	5,0
resultaat jaarrekening	0,9	0,0	0,0
jaarlijkse bijdrage	1,7	1,8	2,0

Risico's en risicobeheersing

Het risicomanagement van de OFGV is vastgelegd in de geactualiseerde nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement van de OFGV. Daarin is ook een norm opgenomen voor het benodigde weerstandsvermogen.

De vrije beschikbare weerstandscapaciteit wordt voor 2024 begroot op € 897.563. De benodigde weerstandscapaciteit (lees risico's) komt voor 2024 uit op € 832.500. De verhouding tussen het vrije beschikbare en benodigde weerstandsvermogen is 1,08. Deze valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,2.

04 Gebiedsontwikkeling Oosterwold

Vestigingsplaats	Almere
Programma	Wonen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	www.almere.nl/oosterwold

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De portefeuillehouder Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Grondbeleid en Mobiliteit van centrumgemeente Almere is voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Oosterwold.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft in totaal € 0,6 miljoen (waarvan de helft vanuit het Fonds Verstedelijking Almere) voorgefinancierd. In 2023 is het resterende gedeelte van € 0,06 miljoen terugbetaald. Almere neemt samen met de gemeente Zeewolde deel in de gemeenschappelijke regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold. Naast de voorfinanciering vinden er geen dotaties door de gemeente Almere plaats. Indien de voorziening kostenverhaal Oosterwold onverhoopt negatief wordt, dan zullen de deelnemende partijen financieel moeten bijspringen.

Openbaar belang

Oosterwold komt tot stand in een samenwerking met het Rijk (Rijksvastgoedbedrijf; RVB) en de gemeente Zeewolde. Om de ontwikkelstrategie uit te kunnen voeren is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie in het leven geroepen door middel van het oprichten van een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeenteconstructie: de Gemeenschappelijke Regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold. De gebiedsregisseur is de leidinggevende van deze uitvoeringsorganisatie. De portefeuillehouders Ruimtelijke Ordening van de gemeenten Almere en Zeewolde vormen het Intergemeentelijk Overleg. Dit overleg heeft een coördinerende, afstemmende en besluit voorbereidende functie ten aanzien van de uitvoering van de regeling. Naast de gemeenten kunnen het RVB, de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland worden uitgenodigd voor dit overleg. Alsdan hebben zij een adviserende functie zonder stemrecht. Het intergemeentelijk overleg aangevuld met RVB, de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland wordt het Bestuurlijk Overleg Oosterwold genoemd. De gemeente Almere fungeert hierbij als centrumgemeente en voert de administratie.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen			
vreemd vermogen	14,2	14,2	9,7
resultaat jaarrekening			
jaarlijkse bijdrage			

Risico's en risicobeheersing

Indien de kavelverkoop (het afsluiten van anterieure overeenkomsten door initiatiefnemers) stagneert, bestaat de kans dat de uitgaven de inkomsten overstijgen. Aangezien de baten voor de kosten uit gaan kan er adequaat gestuurd worden op de uitgaven en zijn zodoende de financiële risico's beter beheersbaar. Indien blijkt dat bij de afronding van het project meer exploitatiebijdragen ontvangen zijn dan dat er aan kostenverhaal is uitgegeven dan is er sprake van een terugbetalingsverplichting. Door middel van tussentijdse rapportages wordt de financiële stand van zaken bewaakt. Ook wordt hierbij meerjarig de stand van de voorziening op basis van prognoses in de gaten gehouden. De rapportages worden met de gebiedsmanager besproken. Daarnaast wordt twee keer per jaar de financiële stand van zaken besproken in het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. De gemeente Almere fungeert als centrumgemeente. Rapportage over Oosterwold vindt plaats in bijlage Kostenverhaal Oosterwold.

05/06	GR Werkvoorzieningschap Tomingroep en Tomingroep BV
Vestigingsplaats	Hilversum
Programma	Sociale voorzieningen en zorg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.tomingroep.nl/over-tomingroep/algemeen-bestuur

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Ingevolge de GR heeft Almere één zetel in het algemeen bestuur. Op dit moment levert Almere de voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur in de persoon van portefeuillehouder Werk en inkomen, Armoede, Wonen en zorg, Integratie en Gezondheid. Het Werkvoorzieningschap Tomingroep is enig aandeelhouder van de Tomingroep BV.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Ter uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) verleent Almere het Werkvoorzieningschap jaarlijks een bijdrage die (maximaal) zo groot is als de Wsw doeluitkering van het Rijk. Op grond van de GR waarborgen de gemeenten de leningen en rekening-courant van het schap naar evenredigheid van het aantal inwoners op 1 januari van het jaar waarin de overeenkomst voor de betreffende transactie wordt gesloten. Volgens een samenwerkingsovereenkomst tussen het Werkvoorzieningschap en Tomingroep BV staat het Werkvoorzieningschap borg voor leningen. Krachtens deze overeenkomst garandeert Tomingroep BV een nihil resultaat bij het Werkvoorzieningschap.

Openbaar belang

Het verschaffen van aangepast werk ter uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. Het Werkvoorzieningschap is verantwoordelijk voor juiste uitvoering van de wet. Tomingroep BV is verantwoordelijk voor een bedrijfseconomisch verantwoorde uitvoering van de wet.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	7,2	7,2	6,1
vreemd vermogen	4,5	3,9	3,2
resultaat jaarrekening	1,7	1,9	1,6
jaarlijkse bijdrage	8,6	9,0	8,6

De cijfers zijn ontleend aan de begroting 2024 van het Werkvoorzieningschap. In 2024 is bij het verwachte eigen vermogen rekening gehouden met een overheveling van € 3 miljoen naar Tomingroep BV ter versterking van de financiële positie.

Risico's en risicobeheersing

1. De omzet van de BV kan terugvallen door verminderde vraag (waaronder verminderde opdrachten vanuit GR gemeentes) onder meer als gevolg van bezuinigingen of externe ontwikkelingen zoals corona. Dat kan een negatieve invloed op het resultaat van de BV hebben.
2. Rijksbezuinigingen op de Wsw leiden tot verminderde inkomsten in het Werkvoorzieningschap, waardoor het bruto resultaat van het Werkvoorzieningschap zal verslechteren. De compenserende bijdrage van de BV zal dan opgebracht moeten worden uit opgebouwde reserves waardoor er wordt ingeteerd op het eigen vermogen.
3. De rijkssubsidiebijdrage per Wsw-geïndiceerde daalt naar het wettelijk minimumloon. Dat is duizenden euro's minder dan het huidige subsidiebedrag per Wsw-geïndiceerde. De huidige Wsw-populatie behoudt haar arbeidsrechten (welke zijn vastgelegd in de cao Sociale Werkvoorziening). De negatieve resultaten die hieruit voortvloeien leiden tot een financieringsvraagstuk en tot de noodzaak om de organisatie te herstructureren. Het eigen vermogen kan het nadelig resultaat compenseren, maar zodra dit niet meer beschikbaar is zijn de GR gemeenten verantwoordelijk voor het verlies.

07	Huisvuilcentrale Noord Holland (HVC)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Programma	Openbare ruimte
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.hvcgroep.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, en Kunst en cultuur is afgevaardigde in de Algemene Ledenvergadering namens de gemeente Almere en werkt daarbij in de voorbereiding samen met andere Flevolandse aandeelhouders. De gemeente Almere is qua inwonersaantal de grootste gemeentelijke aandeelhouder van de HVC.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft 173 aandelen (van de 3.595) en heeft daarmee 4,73% van het stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van HVC. De aandelen hebben een nominale waarde van € 45,45 per aandeel en staan voor een totaalwaarde van € 7.863 op de balans. Almere staat garant voor de betaling van rente en aflossing van (lang)lopende leningen. De omvang van deze leningen op 31 december 2022 is € 610 miljoen (€ 589 miljoen eind 2021), het aandeel van Almere hierin bedraagt € 28,9 miljoen (€ 30,4 miljoen eind 2021). Bij een faillissement is dit het maximale risico voor de gemeente Almere.

Openbaar belang

HVC verbrandt het huishoudelijk afval uit Almere op een milieuverantwoorde wijze. Almere koopt voor de openbare ruimtes tegen een voordelig aandeelhouderstarief energie in, die wordt teruggewonnen bij de afvalverbranding. Almere werkt samen met HVC aan duurzame initiatieven (zon en wind). HVC acteert als grondstoffen makelaar en verwerker van plastic, metaal en drankkartons als resultaat van een openbare aanbesteding.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	199,0		
vreemd vermogen	879,0		
resultaat jaarrekening	28,1		
jaarlijkse bijdrage	0,0		

Voor een naamloze vennootschap wordt geen begroting vastgesteld.

Risico's en risicobeheersing

Het grootste risico is dat bij een faillissement van de HVC Almere wordt aangesproken op haar aandeel van 4,8% van de garant gestelde leningen. De Almeerse garantstelling bedraagt momenteel maximaal € 28,9 miljoen. Dit risico is opgenomen in onze risicoparagraaf. "Van gas los" investeringen vallen ook onder deze gezamenlijke garantstelling. Deze duurzaamheids-investeringen worden alleen aangegaan als de businesscase positief is. We lopen het risico dat door onvoorziene omstandigheden deze investeringen toch ten koste gaan van het resultaat van HVC.

08	IbbA Lieven de Key
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Wonen
Rechtsvorm	Vennootschap onder Firma
Website	www.ikbouwbetaalbaarinalmere.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Om kennis te borgen en onnodige kosten te voorkomen, bestaat de directie van de vof IbbA Lieven de Key uit een ambtelijk vertegenwoordiger van Almere en een directielid van Lieven de Key.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere draagt voor de eerste 380 IbbA woningen start/basis 50% van het financieel risico. Voor de start/basis woningen boven de 380 en voor de kaveltypes plus, extra, vrijstaand draagt Almere het gehele financiële risico. Het directe financieel gemeentelijk belang is voor de IbbA start-financieringen 1.0 afgedekt door een naar de vof gestorte risicovoorziening (ten laste van de betreffende grondexploitaties) van € 4.250 per kavel, Voor de IbbA plus is ten behoeve van het risico een bedrag van € 6.000 per kavel gestort naar de vof vanuit de reserve IbbA plus. Naast het financieringsrisico draagt de gemeente voor 50% risico in de eventuele tekorten die kunnen ontstaan op de bedrijfsvoering van de vof IbbA Lieven de Key. Voor de IbbA plus 2.0 regeling is door de vennoot gemeente Almere per kavel € 2.000 als 50% risicobijdrage gestort naar de vof. De Key heeft echter aangegeven dat boven het totaal van 380 woningen geen nieuwe IbbA-verplichtingen kunnen worden aangegaan. Almere draagt derhalve boven de 380 woningen nu voor 100% het risico. De Almeerse afdracht aan de vof bedraagt dan € 4.000 per kavel. Na 2016/2017 zijn er geen nieuwe IbbA woningen meer gerealiseerd. Het totaal gerealiseerde woningen binnen de vof IbbA Lieven de Key bedraagt 678 woningen, waarvan 308 met de 1.0 regeling en 370 met de 2.0 regeling.

Openbaar belang

Stimuleren van particulier opdrachtgeverschap voor starters met een inkomensgroep tot het niveau van beneden tot net boven modaal inkomen (circa € 22.000 tot € 40.000).

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	11,8	12,9	12,0
vreemd vermogen	4,0	4,0	2,5
resultaat jaarrekening	-1,1	0,5	0,5
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

Financiële risico's zijn afgedekt middels voorzieningen binnen de vof en op de balans van de gemeente. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening ten behoeve van de balans, een risicoscan gemaakt van de waardeontwikkeling van het vastgoed op basis van taxaties bij de verkoop van tranches versus de ontwikkeling van de schuldpositie.

09	Ibba Ymere
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Wonen
Rechtsvorm	Vennootschap onder Firma
Website	www.ikbouwbetaalbaarinalmere.nl/over-ibba/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Om kennis te borgen en onnodige kosten te voorkomen is besloten om een ambtelijk vertegenwoordiger van Almere aan te wijzen als gevolmachtigd directeur in de vof IbbA. Deze aanwijzing is verbreed tot de vof IbbA Ymere voor de benodigde acties zoals het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst met Ymere.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere en Ymere dragen beide het risico van de IbbA start-financieringen in Nobelhorst. Binnen de grondexploitatie Hout/Noord is bij start IbbA een bedrag van € 7.500 per kavel gereserveerd voor maximaal 150 kavels ten behoeve van de gezamenlijke storting in de vof IbbA Ymere. Op basis van de fasering van uitgiften zijn stortingen ten laste van de grondexploitatie gebracht. Bij een lagere risicodekking per kavel wordt het verschil in een afzonderlijke voorziening bij de gemeente ondergebracht. Bij een hogere risicodekking per kavel dan de afgesproken € 7.500 per kavel zullen beide partijen voor 50% bijdragen aan dit verschil. Op dit moment is het risicoprofiel € 4.000 per kavel, wat betekent dat gemeente Almere € 4.000 per kavel direct in de vof heeft gestort en € 3.500 per kavel in de voorziening heeft achtergehouden. Deze laatste voorziening is bij jaarrekening 2019, uitgaande van de risicoanalyse, vrijgevallen. Ymere heeft in 2014 besloten de uitgifte na 51 kavels niet meer te continueren. De risicostorting (kapitaalstorting) is derhalve beperkt tot 51 keer € 4.000. In 2023 is op basis van de laatste risicoanalyse de risicostorting terugbetaald aan de vennoot Almere.

Naar verwachting bedraagt eind 2023 het aantal deelnemers nog 5. Vanuit efficiency overwegingen wordt in 2023 met de betrokken vennoten verkend in hoeverre en onder welke voorwaarden het mogelijk is deze deelnemers over te hevelen van de vof IbbA Ymere naar de vof IbbA Lieven de Key.

De besturen van de corporaties staan hier welwillend tegenover.

Openbaar belang

Het stimuleren van het particulier opdrachtgeverschap (PO) voor starters met een inkomensgroep tot het niveau van beneden tot net boven modaal inkomen (circa € 27.000 tot € 40.000).

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	0,2	0,2	0,2
vreemd vermogen	0,6	0,3	0,3
resultaat jaarrekening	0,0	0,0	0,0
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

Periodiek wordt bij de jaarrekening een risicoanalyse gemaakt van de uitwerking van de schuldpositie en de aflossingssituatie en mogelijkheden van leningen aan de deelnemers. De accountant van de vof toetst onder meer deze gegevens inclusief de risicoanalyse bij de controle op de jaarrekening van de vof IbbA Ymere.

10	Floriade Almere 2022 BV
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Overhead en bedrijfsvoering
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Website	https://floriade.almere.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De Floriade Almere 2022 BV is een uitvoeringsorganisatie voor de organisatie van het evenement Floriade in 2022 en de 'making of'. De BV functioneert in een politieke context, maar wel op afstand. Inmiddels is de Floriade afgerond. De BV heeft een doorstart gemaakt om hier nieuwe activiteiten in onder te brengen. Met deze activiteiten kan het verlies dat is geleden op het evenement verrekend worden met toekomstige winsten voor de Vennootschapsbelasting. Eerst lasten we een rustperiode in, waarin geen activiteiten in de BV worden ontplooid. Pas daarna wordt definitief besloten welke activiteiten wij in de BV gaan onderbrengen. De statuten zijn hierop aangepast.

De gemeente is voorsnog enig aandeelhouder van de Floriade BV. Als zodanig is de Floriade BV een verbonden partij voor de gemeente. De aandeelhoudersrol wordt ingevuld door de wethouder Financiën. De aansturing van de Floriade BV vindt plaats door de directie. De algemene kaders die de directie meekrijgt zijn geformuleerd in de statuten. Hierin is opgenomen welke besluiten de directie moeten worden voorgelegd aan de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente is enig aandeelhouder van de Floriade Almere 2022 BV (1.000 aandelen à € 1 nominaal). Daarnaast heeft de gemeente leningen verstrekt aan de Floriade BV. Om de verliezen vanuit het verleden te kunnen verrekenen met toekomstige winsten is het nodig dat het verlies ook daadwerkelijk in de jaarstukken tot uiting wordt gebracht. De openstaande geldlening is hiervoor omgzet naar een agiostorting op het aandelenkapitaal. Daarmee verdwijnt de lening uit de boeken en ontstaat er ook boekhoudkundig een verlies.

Verder heeft de gemeente mee getekend op het contract wat de Floriade BV met Weerwater CV heeft gesloten over de oplevering van het terrein. In dit contract is afgesproken dat het terrein op tijd wordt opgeleverd door de Floriade Almere 2022 BV aan Weerwater CV.

Openbaar belang

De Floriade heeft als doel het maximaliseren van de economische, sociale en maatschappelijke 'spin off' van de Floriade. Met andere woorden een langdurige maatschappelijke en economische impact op de omgeving. De Floriade BV heeft tot taak kansen te benutten (projecten, initiatieven en deelnemingen) die het succes van het evenement, de 'making of' en de gebiedsontwikkeling (legacy) bevorderen.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	0,0	79,0	n.n.b.
vreemd vermogen	83,7	0,0	n.n.b.
resultaat jaarrekening	0,0	-78,9	n.n.b.
jaarlijkse bijdrage			n.n.b.

Het verwachte verlies van de Floriade BV op basis van de laatste prognose is € 78,9 miljoen. We houden de BV om de verliezen te kunnen verrekenen met toekomstige resultaten. Het is fiscaal mogelijk om deze verliezen te verrekenen met toekomstige winstgevendende activiteiten van de gemeente, zoals grondexploitaties. Daarmee kan ongeveer € 20 miljoen aan vennootschapsbelasting worden bespaard. Inmiddels zijn nieuwe statuten vastgesteld en is afscheid genomen van de directie en Raad van Commissarissen en is een nieuwe directeur aangesteld. Eerst lasten we een rustperiode van in elk geval een jaar in, waarin geen activiteiten in de BV worden ontplooid. Pas daarna wordt definitief besloten over het verrekenen van de verliezen. Voor de rustperiode zijn nieuwe statuten vastgesteld en is afscheid genomen van de directie en Raad van Commissarissen en is een nieuwe directeur aangesteld. Om de verliezen vanuit het verleden te kunnen verrekenen met toekomstige winsten is het nodig dat het verlies ook daadwerkelijk in de jaarstukken tot uiting wordt gebracht. Dit kan door de openstaande geldlening om te zetten naar een agiostorting op het aandelenkapitaal. Daarmee verdwijnt de lening uit de boeken

en ontstaat er ook boekhoudkundig een verlies. Wij hebben hiervoor een agiostorting gedaan van € 79 miljoen. Het gaat hier om een boekhoudkundige aangelegenheid. Er vindt hierbij geen financiële transactie plaats. De agiostorting is neutraal voor de begroting van de gemeente. De lening (die we niet terug gaan krijgen, en die helemaal voorzien is) wordt vervangen door een agiostorting.

Risico's en risicobeheersing

In de risicoreserve Floriade is nog een bedrag van € 1,4 miljoen beschikbaar. Wij verwachten dat dit voldoende is voor de resterende risico's.

11	Ontwikkeling Maatschappij Airport Lelystad Almere (OMALA) NV
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Economie
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	http://lelystadairportbusinesspark.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouders Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Grondbeleid en Mobiliteit en Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt, Stedelijke vernieuwing, Sport, Diversiteit en Inclusiviteit vertegenwoordigen Almere in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders/Vergadering van Vennoten van OMALA NV.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Van OMALA NV bezit de gemeente Almere een derde deel van het aandelenkapitaal. Dit is nominaal € 25.000. In Airport Garden City CV heeft de gemeente commanditair kapitaal van € 1 miljoen gestort. Het bedrag aan uitstaande leningen aan Airport Garden City CV bedroeg eind 2022 nog € 1,6 miljoen. De leningen passen binnen de door de raad gestelde kaders en worden op de overeengekomen data afgelost.

Openbaar belang

OMALA biedt kansen om economische activiteiten en arbeidsplaatsen te realiseren door middel van een bedrijvenpark met unieke vestigingsvoorwaarden, te weten de nabijheid van een luchthaven.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	0,3	0,4	0,5
vreemd vermogen	0,8	0,9	0,1
resultaat jaarrekening	n.v.t.	0,1	0,1
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

In het jaarplan van OMALA zijn maatregelen voor risicobeheersing opgenomen zoals een strakke cash flow sturing. De risico's voor OMALA zijn sterk afgenomen na de verkoop van de eerste, grote logistieke kavel in 2017 en de samenwerking met Schiphol Real Estate. Bij de verdere ontwikkeling worden geen gronden meer aangekocht maar wordt de regie gevoerd over de gebiedsontwikkeling en de uitgifte. Het risicobedrag in deze programmabegroting is daarom op nul gehandhaafd.

12 Ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City CV

Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Economie
Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap
Website	http://lelystadairportbusinesspark.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouders Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Grondbeleid en Mobiliteit en Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt, Stedelijke vernieuwing, Sport, Diversiteit en Inclusiviteit vertegenwoordigen Almere in de vergadering van vennoten.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Van OMALA NV bezit de gemeente Almere een derde deel van het aandelenkapitaal. Dit is nominaal € 25.000. In Airport Garden City CV heeft de gemeente commanditair kapitaal van € 1 miljoen gestort. Het bedrag aan uitstaande leningen aan Airport Garden City CV bedroeg eind 2022 nog € 1,6 miljoen. De resterende leningen passen binnen de door de raad gestelde kaders en worden op de overeen gekomen data afgelost.

Openbaar belang

OMALA biedt kansen om economische activiteiten en arbeidsplaatsen te realiseren door middel van een bedrijvenpark met unieke vestigingsvoorwaarden, te weten de nabijheid van een luchthaven.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	3,0	3,0	3,0
vreemd vermogen	5,8	4,8	4,8
resultaat jaarrekening	n.v.t.	0,0	0,0
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

In het jaarplan van OMALA zijn maatregelen voor risicobeheersing opgenomen zoals een strakke cash flow sturing. De risico's voor OMALA zijn sterk afgenomen na de verkoop van de eerste, grote logistieke kavel in 2017 en de samenwerking met Schiphol Real Estate. Bij de verdere ontwikkeling worden geen gronden meer aangekocht, maar wordt de regie gevoerd over de gebiedsontwikkeling en de uitgifte. Het risicobedrag in deze programmabegroting is daarom op nul gehandhaafd.

13	Technofonds Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Economie
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Website	https://www.horizonflevoland.nl/technofondslevoland

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt, Stedelijke vernieuwing, Sport, Diversiteit en Inclusiviteit vertegenwoordigt Almere in het Technofonds.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft een aandelenkapitaal van € 1.964.867 ingelegd. Dit zijn 4.330 aandelen.

Openbaar belang

Technofonds is gericht op het risicodragend participeren in technologisch georiënteerde bedrijven in Almere, Lelystad, Dronten, Noordoostpolder en Urk ter versterking en verbreding van de economische structuur in Flevoland. Het Technofonds heeft een revolverend karakter en voorziet in de financieringsbehoefte van bedrijven in een fase van start, groei en ontwikkeling.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	7,9	7,6	7,3
vreemd vermogen	0,0	0,0	0,0
resultaat jaarrekening	-0,4	-0,3	-0,3
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

Er is geen financieel risico omdat het ingebrachte aandelenkapitaal niet op de gemeentelijke balans is gewaardeerd en destijds hard is afgedekt. Aan elke deelname is een geldelijk maximum verbonden. Participaties mogen niet aangegaan worden als er sprake is van verliesfinanciering. Tevens zijn er regels gesteld aan Horizon BV omtrent het zorgvuldig beheer, waaronder rendementseisen en continuïteitsvoorwaarden. Eventuele winst wordt toegevoegd aan de reserve. Hiermee kunnen eventuele negatieve resultaten gedekt worden.

14	Alliander
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.alliander.com/nl

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft 794.720 aandelen. Dit is een aandelenbelang van 0,58%. De gemeente Almere heeft eind 2021 een lening verstrekt van € 3,5 miljoen (reverse hybride converteerbaar).

Openbaar belang

Zorgdragen voor een continue en betaalbare stroomvoorziening door middel van een goedlopend netwerkbedrijf.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	4.570		
vreemd vermogen	6.122		
resultaat jaarrekening	198		
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		

Alliander publiceert geen begrotingscijfers.

Risico's en risicobeheersing

De externe accountant van Alliander rapporteert over de financiële risico's, de mate waarin deze worden beheerst en het in control zijn van de organisatie. De uitkomsten worden weergegeven in een accountantsverklaring. Tevens heeft de Raad van Bestuur een corporate governance verklaring afgelegd die bij de jaarrekening 2021 is toegevoegd. De gemeente Almere neemt deel aan het platform Nuval dat de belangen van de aangesloten gemeentes in Flevoland en Gelderland behartigt voor het aandeelhouderschap in Vitens en Alliander.

15	Vitens
Vestigingsplaats	Zwolle
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.vitens.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is vertegenwoordiger in de commissie van aandeelhouders van Vitens.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere bezit sinds juli 2012 in totaal 366.175 aandelen (6,34% van het totaal). Op de balans staan deze aandelen gewaardeerd voor een bedrag van € 15.197.000. De gemeente heeft geen garantiestelling of leningen verstrekt.

Openbaar belang

Vitens heeft als drinkwaterbedrijf een belangrijke maatschappelijke taak en moet de leveringszekerheid van goedkoop drinkwater van goede kwaliteit garanderen. De overheid hecht grote waarde aan de publieke taak van de drinkwaterbedrijven zoals Vitens. Daarom is wettelijk vastgelegd dat de aandelen van drinkwaterbedrijven in publieke handen moeten blijven.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	650		
vreemd vermogen	1446		
resultaat jaarrekening	8,7		
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		

Vitens publiceert geen begrotingscijfers

Risico's en risicobeheersing

De externe accountant van Vitens rapporteert over de financiële risico's, de mate waarin deze worden beheerst en het in control zijn van de organisatie. De uitkomsten worden weergegeven in een accountantsverklaring.

De wethouder Financiën wordt, als vertegenwoordiger in de commissie van aandeelhouders, ambtelijk ondersteund door een juridisch- en een financieel adviseur. In de aandeelhoudersvergadering vindt besluitvorming plaats over de vaststelling van de (drinkwater) tarieven, de investeringen, het dividendbeleid en het beloningsbeleid. De gemeente Almere neemt deel aan het platform Nuval, dat de belangen van de aangesloten gemeentes in Flevoland en Gelderland behartigt voor het aandeelhouderschap in Vitens en Alliander.

16	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.bngbank.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de BNG.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Almere bezit 3.432 aandelen (0,006% van totaal). Dit staat op de balans gewaardeerd voor een bedrag van € 8.580.

Openbaar belang

Behouden van toegang tot geld- en kapitaalmarkt (financiële markten).

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2022	begroot begin 2023	begroot begin 2024
eigen vermogen	4.615		
vreemd vermogen	107.459		
resultaat jaarrekening	300		
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		

Het is voor een naamloze vennootschap niet verplicht om een begroting op te stellen

Risico's en risicobeheersing

Bij een faillissement is de waarde van het aandelenkapitaal het maximale risico voor de gemeente Almere. De BNG beschikt over een zogenaamde triple A rating (hoogste kredietwaardigheidscijfer) en valt onder het strenge toezicht van de ECB, waardoor het zeer onwaarschijnlijk is dat de BNG failliet gaat.

5.6 Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

We zien dat de organisatie de afgelopen tijd is gegroeid. Inmiddels hebben we ruim 2.100 vaste medewerkers in dienst (stand juni 2023). De groei zet zich door in 2024. Deze is noodzakelijk om uitvoering te geven aan de taken die het Rijk aan de gemeente heeft overgedragen. Ook hebben we meer medewerkers nodig om de groei van de stad bij te kunnen benen.

We zetten meer in op het behoud van medewerkers

De afgelopen jaren hebben we met succes ingezet op het werven van nieuwe medewerkers door de inzet van professionele recruiters. We merken dat dit niet langer volstaat om alle vacatures ingevuld te krijgen, doordat er op de krappe arbeidsmarkt onvoldoende nieuw talent beschikbaar is.

Met het in 2023 gestarte programma 'Wij willen werken voor Almere!' zetten we daarom in op het bedenken, ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die bijdragen aan het beter behouden van medewerkers voor onze organisatie. Hier gaan we in 2024 mee door. Zo worden in het kader van het programma "Wij willen werken voor Almere!" acties ondernomen om er voor te zorgen dat nieuwe medewerkers een goede start maken in de organisatie. Een ander voorbeeld is dat we exitinterviews gaan voeren met medewerkers die op eigen initiatief onze organisatie verlaten. Hier kunnen we van leren hoe we medewerkers beter aan ons kunnen binden.

We houden meer grip op inhuur

In 2020 is een motie aangenomen met de oproep om de inhuur te beperken. De evaluatie van de uitvoering van de motie is dit jaar naar uw raad toegestuurd. De conclusie is dat de organisatie kritischer is gaan kijken naar inhuur. Er is meer ruimte om goede inhuurkrachten als vaste medewerkers in dienst te nemen. Vooral door het opzetten van een centrale inhuurdesk hebben we als organisatie beter grip gekregen op inhuur.

Een goede werkgever zijn blijft belangrijk

Buiten het programma 'Wij willen werken voor Almere!' is het voor het behoud van medewerkers van belang dat wij een goede werkgever zijn voor medewerkers. In het kader van goed werkgeverschap blijven we ons inspannen om het verzuim terug te dringen. Bijvoorbeeld door de inzet van adviseurs inzetbaarheid, die leidinggevenden ondersteunen bij het verzuimmanagement. We investeren in de opleiding, training en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers.

Inkoop en subsidies

We werken toe naar 50% duurzaam inkopen in 2025

We zijn op de goede weg, maar moeten in 2024 belangrijke stappen zetten. Hiervoor hebben we een andere blik op inkoop nodig. Duurzaamheid krijgt een grotere rol van betekenis binnen de kwaliteitsaspecten van de inkoopprocedure. In samenwerking met de markt bekijken we hoe we de aanbesteding zo duurzaam mogelijk kunnen uitvoeren. Leveranciers kennen hun producten of diensten namelijk het beste. Hierdoor maken we meer gebruik van kennis en ervaring van de markt op het gebied van duurzaamheid. Als pilot starten we binnenkort met een vijftal contracten die met een geheel vernieuwde duurzame aanpak worden aanbesteed.

We zijn in 2023 gestart met een meer bij deze tijd passende dienstverlening

Dit hebben we gedaan met de toevoeging van business partners, een aangescherpt inkoopmodel en verdere digitalisering. In 2024 moet de toevoeging van business partners helemaal zijn afgerond waardoor het team inkoop en subsidie meer zichtbaar in de organisatie is, er kortere lijnen komen en er ook op strategisch niveau zal worden geadviseerd.

We gaan onze informatie transparanter maken voor de afdelingen

Op deze manier helpt het team inkoop en subsidie het toepassen van de subsidie- en aanbestedingsregels. We maken bijvoorbeeld inzichtelijk in hoeverre contracten richting de aanbestedingsgrens gaan, waardoor het duidelijk is of en wanneer inkopen de aanbestedingsgrens passeren. Vervolgens kunnen we hier als organisatie naar handelen volgens de aanbestedingsregels.

Informatievoorziening en digitalisering

We hebben in 2023 de digitaliseringsvisie Almere gepresenteerd

Ons doel is om in 2030 optimaal de kansen die digitalisering ons biedt te benutten. Dit om inwoners gezond en veilig te laten wonen, ondernemers een gunstig vestigingsklimaat te bieden, om te zorgen voor interessant werk voor onze medewerkers en voor een duurzaam gezonde organisatie. We gaan dit doorlopend doen door onze diensten en activiteiten te vernieuwen en te verbeteren met behulp van data en digitalisering.

Om deze visie te kunnen waarmaken hebben we een digitaliseringsstrategie vastgesteld. Hierin hebben we 3 thema's benoemd en concrete projecten om onze ambities te kunnen waarmaken.

Ambitie 1: we zijn een partner in vernieuwen

Samen met inwoners, ondernemers en partners vinden we innovatieve oplossingen voor de ontwikkeling van de stad en voor een betere dienstverlening. Dit gaan we doen door met meerdere projecten aan de slag te gaan, zoals een nieuwe applicatie 'beheer openbare ruimte'. Hierin willen we, in de toekomst, alle objecten in de openbare ruimte digitaal onder brengen. Zo kunnen we een betere planning maken voor ontwikkelingen in de stad. Daarnaast ontwikkelen we de 'digitale maquette' (digital twin) in 2024 door. Dit is een soort digitale '3D kopie' van de stad waarbij we slim gebruik maken van informatie over bijvoorbeeld wonen, verkeer, economie, etc. Ook gaan we aan de slag met het programma 'Vervangen Afval Systeem'. We maken de dagelijkse werkzaamheden van onze medewerkers hiermee makkelijker. En het maakt onze stad schoner en duurzamer.

Ambitie 2: we bieden persoonlijke, toegankelijke en proactieve dienstverlening aan voor iedereen

Oftewel 'Persoonlijk en gepersonaliseerd'. We bieden persoonlijke en toegankelijke dienstverlening voor iedereen. Dit bereiken we door digitalisering en standaardisering waar het kan, en maatwerk te bieden waar het nodig is. In 2024 gaan we met verschillende projecten aan de slag om dit te bereiken. Zoals de 'omnichannel aanpak': we brengen de verschillende communicatiekanalen bij elkaar (mail, telefoon, balie, etc.) zodat de klant direct geholpen kan worden. Daarnaast gaan we in 2024 aan de slag met het standaardiseren van de bedrijfsprocessen van de afdeling Belastingen. Voor inwoners en ondernemers gaan we formulieren digitaliseren, daarmee verbeteren we toegankelijkheid, veiligheid en inclusiviteit. We ontwikkelen alles vanuit de blik van de eindgebruikers, onze inwoners.

Ambitie 3: we zijn flexibel, wendbaar en betrouwbaar

We zijn 'slim in de basis'. Hiermee zorgen we ervoor dat we slim gebruik maken van technologie en data. We besteden ook aandacht aan digitale vaardigheden van gebruikers. We moderniseren de dienstverlening aan medewerkers en inwoners van de gemeente, als een doorlopend proces waar we ook in 2024 aan doorwerken. Op dit moment is onze IT grotendeels in beheer bij Fujitsu. In 2024 eindigt ons contract met Fujitsu. Naar aanleiding hiervan zijn we het programma 'cloud & sourcing' gestart, waarin we afscheid nemen van maatwerk leveranciers, en over gaan naar moderne, gestandaardiseerde internet-oplossingen. Dit zorgt voor een toekomstbestendige IT-omgeving die stabiel, veilig en flexibel is. Ook werken we aan de digitale implementatie van de 'Wet Open Overheid' en vernieuwen we het 'gebruikersbeheersysteem'. Zo voldoen we aan alle moderne eisen wat betreft informatieveiligheid en openbaarheid.

Informatiebeheer en archivering

Ons informatie- en archiefbeheer is beoordeeld als redelijk adequaat

We hebben het afgelopen jaar goede stappen voorwaarts gezet om het informatiebeheer op orde te krijgen en te houden. Een goed archief is belangrijk. Niet alleen voor onszelf maar ook omdat de wet het ons verplicht. Na een niet adequate beoordeling in 2020 beoordeelt de provincie, als toezichthouder, de uitvoering van ons informatie- en archiefbeheer inmiddels als redelijk adequaat.

We gaan het kwaliteitssysteem informatiebeheer gebruiken

In 2024 wordt het kwaliteitssysteem informatiebeheer gebruikt. Met dit systeem wordt de kwaliteit van het informatiebeheer periodiek gemonitord. In 2024 blijven we aandacht hebben voor het zorgen voor tijdige (digitale) vernietiging, het verder reduceren van de papierstroom door middel van vervanging en het implementeren van de richtlijnen binnen de werkprocessen. Afdelingen maken naar aanleiding van de jaarlijkse zelfevaluatie een verbeterplan. De acties uit dit plan worden opgenomen in de jaarplannen.

We hebben een informatiebeheerketen ingevuld, men weet bij wie ze waarvoor moeten zijn, ook voor doorverwijzen. Hierdoor kunnen we effectiever en efficiënter ondersteunen.

Informatieveiligheid en privacy

We gaan bewust om met informatie over inwoners en bedrijven

We bezitten veel informatie over de inwoners en bedrijven van Almere. Daarom hebben we als gemeentelijke overheid een grote verantwoordelijkheid op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Zo passen we onder andere beleidsdocumenten en werkzaamheden aan zodat ze voldoen aan de beveiligingseisen van deze tijd. Ook houden we bewustwordingscampagnes onder medewerkers en werken we aan het volwassen maken van de organisatie op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Met als doel dat iedere medewerker zich bewust is van het feit hoe om te gaan met informatie.

We volgen de nieuwe eisen uit (nationale) wetgeving

We gebruiken verschillende richtlijnen om goed om te gaan met informatie. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geeft aan hoe we om moeten gaan met persoonsgegevens, zowel intern als extern. De Wet Politie Gegevens (WPG) geeft ditzelfde aan voor politiegegevens. Daarnaast is er de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) die beschrijft hoe informatie veilig beheerd moet worden. Daarnaast komt er in 2024 een verdere aanscherping van de huidige BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), BIO-2.

BIO is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen de overheid. Dit normenkader wordt komend jaar doorontwikkeld in zowel de wetgeving als binnen de organisatie. Daarnaast is er een nieuwe Europese cyberbeveiligingsrichtlijn, NIS-2 (Network & Information Security). Deze richtlijn richt zich op de risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen. De richtlijn moet uiterlijk 18 oktober 2024 zijn opgenomen in nationale wetgeving. Ook overheden, waaronder gemeente Almere, moeten medio 2024 voldoen aan de cyberbeveiligingswetgeving. Dit brengt toezichthoudende taken, onderzoekstaken en verantwoordingslast met zich mee.

We zorgen ook voor bewustwording bij medewerkers

We hebben met een project over privacy ook geïnvesteerd in medewerkers bewust maken van hoe om te gaan met (persoons-)gegevens. Dit onder meer in het kader van de AVG. Per afdeling worden de processen aangepast om de noodzakelijke bescherming van persoonsgegevens te waarborgen. Afdelingen worden door het privacy team begeleid in noodzakelijke ontwikkelingen.

Rechtmatigheid en fraudepreventie

Frauderisico is een bestandsdeel van integraal risicomanagement

Beheersing van frauderisico's en de preventie ervan staan niet op zichzelf, maar is in onze visie een bestandsdeel van integraal risicomanagement. In dat kader is frauderisico verankerd in de kadernota 'integraal risicomanagement'. Hierdoor is het onderdeel van het reguliere planning en control proces. Naast deze beleidsmatige kant kennen we een frauderisicoanalyse. In deze analyse worden risico's vanuit de bekende fraudedriehoek uiteengezet. Het gaat daarbij om de perspectieven 'druk, gelegenheid en rationalisatie'. De frauderisicoanalyse bestaat al meerdere jaren en wordt regelmatig door de risicomanager geactualiseerd. De processen die het meest gevoelig zijn voor frauderisico's zijn: inkopen, aanbestedingen en processen in het sociaal domein.

Frauderisicoanalyse

Een frauderisicoanalyse alleen is onvoldoende. Daarom wordt de frauderisicoanalyse actief betrokken (en getoetst) door de verbijzonderde interne controle. Dit doen we voor de materieel financieel kritieke processen. Bij deze toets worden afdelingen en medewerkers bevestigd en worden beheersmaatregelen op robuustheid getoetst. Daarnaast is in beeld gebracht welke afdelingen een relatief hoog frauderisico hebben. Voor die afdelingen worden door de risicomanager sessies georganiseerd, waarbij verdieping wordt gezocht in de frauderisico's. Daarbij wordt het management nadrukkelijk uitgedaagd om na te denken over potentiële frauderisico's, maar ook over passende beheersmaatregelen.

Fraude en integriteit

De coördinatie van fraude en integriteit (en aanverwante begrippen) is vooral centraal georganiseerd. Dit neemt niet weg dat de verantwoordelijkheid voor het beheersen van frauderisico's uiteindelijk thuishoort bij de eigenaar van de processen. Dit is vaak het management van een afdeling. Zij worden in die verantwoordelijkheid ondersteund door de staf, zoals door de vertrouwenspersoon, de compliance officer, de verbijzonderde interne controle, de risicomanager en de concerncontroller.

Voor het misbruik- en oneigenlijk gebruik is nog geen centraal vastgesteld beleid

Dit is geen wettelijke verplichting, maar wel een omissie met het oog op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. De gemeente is voornemens om voor het einde van 2023 het misbruik- en oneigenlijk gebruik vast te leggen in overkoepelend beleid dat door het college wordt vastgesteld.

In het jaarverslag 2024 zullen wij de raad nader informeren over getroffen acties in 2024 op het gebied van frauderisico's.

Vastgoed

Almere investeert, al sinds haar bestaan, in maatschappelijk vastgoed om een goed voorzieningenniveau te creëren. Functionele en vaak beeldbepalende gebouwen die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de stad als geheel. Dit vastgoed stelt de inwoners van Almere in staat om onderwijs te volgen, te sporten, te recreëren, elkaar te ontmoeten en te genieten van de natuur in Almere. Een paar van die gebouwen zetten we nu in als opvanglocatie voor vluchtelingen.

In de Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Almere schetsen wij hoe wij onze gebouwen duurzamer kunnen maken. Daar zijn forse investeringen voor nodig. De raming is dat wij tussen nu en 2050 circa € 92 miljoen moeten investeren in duurzaamheidsmaatregelen. Gezien de huidige financiële positie nemen we nu nog geen besluit over deze investeringen.

Ook worden onze gebouwen steeds ouder. Daarmee komen ze in een fase dat ze of gerenoveerd moeten worden of dat vervangende nieuwbouw gepleegd moet worden. Wij gaan een lijst opstellen met gebouwen die tussen nu en 2035 daarvoor in aanmerking komen.

Openbaarheid

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel de overheid transparanter en toegankelijker te maken, door informatie actief en digitaal openbaar te maken. Dit betekent dat we *proactief* informatie beschikbaar stellen aan het publiek, zonder dat daar specifiek om gevraagd wordt. Het gaat hierbij om informatie die niet vanzelfsprekend al openbaar is, zoals onderzoeksrapporten, beleidsstukken, bepaalde besluiten (beschikkingen) en externe adviezen.

Informatiecategorieën

Voor ons als gemeente gelden er 11 informatiecategorieën, die in 5 jaar gefaseerd actief openbaar gemaakt worden. We volgen als gemeente Almere de fasering van de rijksoverheid. De eerste tranche informatiecategorieën omvat: organisatie en werkwijze, bereikbaarheidsgegevens, vergaderstukken en verslagen van decentrale overheden, Woo-verzoeken en -besluiten en convenanten.

De beste manier om Woo-verzoeken en -besluiten te kunnen publiceren wordt momenteel onderzocht

Wat betreft de informatiecategorie convenanten wordt door de interbestuurlijke werkgroep van BZK en VNG nog gewerkt aan verduidelijking van de definitie van deze categorie.

Om de actieve openbaarmaking te ondersteunen komt er vanuit de rijksoverheid een verwijzindex: de Woo-index. Hieraan wordt een zoekfunctie gekoppeld. De Woo-index verwijst naar documenten die door onze gemeente raadpleegbaar is gemaakt. Eind dit jaar zullen we als gemeente Almere aansluiten op de Woo-index. Dan is ook de zoekfunctie toegevoegd aan de Woo-index.

Voor de passieve openbaarmaking (de afhandeling van Woo-verzoeken) wordt intern bekeken hoe het proces verder kan worden gestroomlijnd. Daarnaast zijn er Woo-contactfunctionarissen aangesteld. In de wet is ook de verplichting opgenomen om de informatiehuishouding op orde te brengen, zodat informatie op de juiste plek beschikbaar is en geschikt om openbaar en duurzaam toegankelijk te maken. Op basis van het programma "Verbeteren informatiebeheer en archivering" (VIA) dat vorig jaar is afgerond, wordt bekeken hoe het proces van openbaarmaking hierop aan kan sluiten.

Dagelijks werk met Woo

De Woo grijpt in op het dagelijkse handelen van een groot deel van de organisatie en de bedrijfsvoering. In Almere zorgt een implementatieteam Woo voor de begeleiding en implementatie van de Woo waarbij naast de inrichting van processen en systemen ook veel aandacht is voor de vraag: wat betekent de Woo voor de medewerkers? Wat is er nodig wat betreft kennisoverdracht (workshop, toolkit), bewustwording, houding en gedrag? Ook is de samenwerking gezocht met de beleidsvelden die zich bezig houden met beschermen, beveiligen en beheren van gemeentelijke informatie. Gezamenlijk optrekken is cruciaal voor het Woo-proof beschikbaar kunnen stellen (openbaar maken) van overheidsinformatie. Het implementatieteam Woo onderzoekt stapsgewijs wat de quick wins zijn voor het actief openbaarmaken van de diverse informatiecategorieën.

Overhead en kostentoerekening

Het BBV schrijft voor dat de overheadkosten en algemene dekkingsmiddelen apart in de begroting zichtbaar gemaakt worden. In dit hoofdstuk maken wij het volume van de overheadkosten en de opbouw hiervan zichtbaar. Ook lichten we op hoofdlijnen toe hoe de overheadtoerekening naar de tarieven en de grondexploitatie eruit ziet. In onderstaande tabel is de begroting van het jaar 2024 opgenomen.

bedragen x € 1.000

	lasten	baten	eindtotaal
Wonen	141.909	130.516	-11.393
Openbare ruimte	134.348	87.516	-46.832
Veiligheid en handhaving	42.255	12.360	-29.895
Dienstverlening en samenwerking met de stad	23.293	3.911	-19.382
Diversiteit en inclusie	9.813		-9.813
Economie	15.669	571	-15.099
Onderwijs	57.372	19.081	-38.291
Gezondheid	46.634	4.742	-41.892
Sociale voorzieningen en zorg	287.535	130.807	-156.728
Jeugdzorg	122.628	586	-122.043
Dierenwelzijn	1.302		-1.302
Ontwikkeling van de stad	41.115	21.928	-19.187
Klimaat en milieu	23.736	5.526	-18.210
Sport	19.845	4.925	-14.920
Kunst en cultuur	42.096	11.225	-30.871
Overhead en bedrijfsvoering	4.201	425	-3.775
Financiën	6.508	18.000	11.492
algemene dekkingsmiddelen	16.808	616.954	600.146
overhead	88.611	654	-87.956
stelpost onvoorzien	500		-500
vennootschapsbelasting	4.100		-4.100
<i>totaal exploitatie</i>	<i>1.130.276</i>	<i>1.069.726</i>	<i>-60.550</i>
reservemutaties	39.200	79.487	40.287
totaal begroting 2024	1.169.476	1.149.213	-20.263

De inkomsten van de gemeente bestaan voor 48% uit algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn de inkomsten die we vrij kunnen besteden. In de grafiek staan de totale inkomsten in de begroting. Het gemeentefonds en de lokale belastingen zijn de belangrijkste vrij besteedbare inkomsten.

bedragen x € 1.000

	baten
algemene uitkering	554.039
Lokale belastingen	59.824
dividend en reclame	3.091
inkomenoverdrachten	189.865
grondverkopen	106.208
leges en heffingen	87.229
huur en parkeren	30.368
overige baten	39.101
reserves	79.487
totaal	1.149.213

De overheadkosten van Almere zijn in lijn met andere grote gemeenten (referentie)

Voor de overhead en de bedrijfsvoering moeten we verplicht gegevens opnemen. Dit worden indicatoren genoemd. De gegevens staan in onderstaande tabel.

We vergelijken ons daarin met een referentiegroep. Dit zijn alle gemeenten met 150.000-250.000 inwoners. We hebben de meest actueel beschikbare informatie gebruikt. Voor de overheadkosten is dit IV3 informatie over 2021 van [CBS](#) Statline. Voor de personele bezetting en inhuur hebben we de personeelsmonitor 2021 van het A&O fonds gebruikt.

	begroot 2023	werkelijk 2022	referentie
Aandeel overhead in totale omzet	7,5%	6,8%	8,5%
Overhead per inwoner in euro's	387	339	352
Apparaatskosten per inwoner	864	782	nb
Bezetting per 1.000 inwoners in fte's	9,0	9,6	8,1
Aandeel inhuurkosten in totale loonsom	nb	20,4%	16,9%

De overheadkosten in 2024 zijn € 88 miljoen

Onder de overhead vallen werkzaamheden die wij doen om de uitvoering van gemeentelijke taken mogelijk te maken. De overhead bestaat uit de volgende kosten:

bedragen x € 1.000

	bedrag
concernoverhead	
ICT	30.312
huisvesting en facilitaire zaken	9.724
personeelszaken	6.362
Sociaal domein algemeen	57
Apparaatskosten jeugdhulp en jeugdbescherming	
Financiën en Control	11.732
Communicatie en dienstverlening	3.436
Buffer bedrijfsvoering	920
Directie en strategie	2.444
Subsidiebureau	737
Juridische zaken	4.563
Inkoop en aanbesteding	1.274
Klant contact centrum	1.854
taakgebonden overhead	15.953
niet toerekenbare overhead	
Bestuursondersteuning	5.600
Stadsarchief	545
Kosten frictie en mobiliteit	65
<i>totale overheadkosten</i>	<i>95.577</i>
toerekening van overhead binnen de begroting	-7.621
eindtotaal	87.956

De grootste onderdelen binnen de overhead zijn ICT, huisvesting, personeelszaken en financiën & control. Dit zijn werkzaamheden die we op één plek (centraal) in de organisatie uitvoeren. We noemen dit concernoverhead. Er zitten ook overheadfuncties binnen de uitvoerende taken. Dit noemen we taakgebonden overhead. Het gaat hier vooral om management, secretariaat en ondersteunende functies. De taakgebonden overhead begroten we per afdeling. Er zijn ook overheadkosten die niet algemeen ondersteunend zijn aan de taken die we uitvoeren. Deze kosten mogen we niet toerekenen in onze tarieven. Het gaat om:

- bestuursondersteuning
- frictie en mobiliteit, dit zijn kosten van personeel die boventallig zijn en de begeleidingskosten
- het stadsarchief, dit is een wettelijke taak

De overhead rekenen we toe over de loonkosten per taak

De taken waarvoor het meeste personeel werkt, krijgt dus ook de meeste overhead toegerekend. Wij vinden dit de beste verdeling. Overheadkosten worden meestal gemaakt ter ondersteuning van personeel. Voorbeelden hiervan zijn ICT kosten zoals werkplekken en software. Maar ook huisvesting en ondersteuning vanuit personeelszaken. De concernoverhead rekenen we toe over alle taken. De taakgebonden overhead per afdeling rekenen we alleen toe aan de taken waaraan de afdeling werkt.

In de begroting belasten we overhead door voor een beperkt aantal taken

De overhead staat op een aparte plek in de begroting. In de begroting rekenen we dus in principe geen overhead toe aan onze taken. De toerekening doen we buiten de begroting om. Dit moet zo volgens onze regelgeving (BBV). Hierop zijn een aantal uitzonderingen. Het gaat om taken waarvan de kosten betaald worden met geld van andere partijen. De overheadkosten belasten we door naar deze taken. Het gaat om een bedrag van € 7,6 miljoen. Het gaat vooral om de grondexploitatie, Oosterwold, het Fonds Verstedelijking Almere en openbaar vervoer.

We hebben een stelpost onvoorzien voor uitgaven die we niet verwachten

Gemeenten zijn verplicht om een stelpost onvoorzien op te nemen. Hieruit kunnen onverwachte uitgaven worden betaald zonder dat de raad een besluit hoeft te nemen. De stelpost onvoorzien betalen we uit de saldireserve. De stelpost onvoorzien is € 2,25 per inwoner. Op 1 januari 2024 verwachten we 227.711 inwoners te hebben. De stelpost onvoorzien is € 0,5 miljoen.

We reserveren € 4,1 miljoen in 2024 voor de Vennootschapsbelasting (Vpb)

Per 1 januari 2016 moeten wij Vpb betalen over de winst op ondernemersactiviteiten. De activiteiten waarover wij zeker Vpb moeten betalen zijn de grondexploitaties en het betaald parkeren achter de slagboom. Ook is er landelijk nog een discussie of er belasting betaald moet worden over de reclame-inkomsten en brandstofverkoop. We hebben onze becijferingen aangepast en verwachten in 2024 € 4,1 miljoen aan vennootschapsbelasting te moeten afdragen. Dit is vooral belasting op de winst van het grondbedrijf.

5.7 Onderhoud kapitaalgoederen

Beheer openbare ruimte

Almere wil een aantrekkelijke stad blijven om te wonen, te werken en te verblijven. De openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol. Wij willen de stad zo beheren dat het aansluit op de behoefte van haar gebruikers en we effectief kunnen investeren in de verschillende vormen van onderhoud.

Dit eerste deel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is bedoeld om een beeld te geven van de staat van onze openbare ruimte. Deze bestaat uit alle wegen, het groen en de bomen, de speelvoorzieningen, het water, de bruggen en de openbare verlichting. Eerst wordt iets meer gezegd over de vastgestelde beleidskaders die we hanteren en de vastgestelde beheerniveaus. Daarna staan we stil bij de financiële ontwikkelingen op het gebied van beheer en onderhoud. Ten slotte wordt een toelichting gegeven op de staat van de openbare ruimte.

Voor een totaaloverzicht van de lasten en baten per activiteit wordt verwezen naar het programma Openbare ruimte. Daarnaast geeft het Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen in de bijlage van deze begroting zicht op de projecten die we in 2024 willen uitvoeren.

Beleidskaders

In 2021 is de Visie openbare ruimte vastgesteld. Deze visie beschrijft de grootste uitdagingen bij het beheer van de stad. Hierbij wordt aangegeven dat we bij het beheer altijd eerst de risico's beperken. Het bestaande beheerbudget is hard nodig om de stad schoon, heel en veilig te houden. Waar mogelijk kijken we ook of de openbare ruimte duurzamer, leefbaarder, gezonder, groener, blauwer en verkeersveiliger gemaakt kan worden. Begin 2022 is ook het Strategisch assetmanagementplan aan de raad voorgelegd, waarin wordt ingegaan op de budgetten die in de toekomst nodig zijn om onze visie op de openbare ruimte te realiseren.

De Visie openbare ruimte vormt de kapstok voor beleidskaders zoals het Speelbeleid, het Waterplan, het Bomenkader en het Beleidskader grootschalig onderhoud woonwijken en bedrijventerreinen. In deze beleidskaders wordt de overkoepelende visie uitgewerkt voor de verschillende onderdelen van onze openbare ruimte. Op dit moment worden beleidskaders opgesteld voor het beheer van groen, civiele infrastructuur en riolering. Daarnaast wordt het Bomenkader geëvalueerd.

De beleidskaders zijn weer verder uitgewerkt in beheerplannen op meer uitvoerend niveau. Die worden door het college vastgesteld en meegenomen in diverse onderliggende ambtelijke processen en contractvormen. Al deze documenten vormen samen het Beleidshuis beheer openbare ruimte, dat de basis vormt voor al onze beheeractiviteiten.

Vastgestelde beheerniveaus

De gemeenteraad heeft met de rapportage Bestuursopdracht Beheer (2015) vastgesteld op welk beeldkwaliteitsniveau het onderhoud in de stad wordt uitgevoerd. Met het Strategisch assetmanagementplan van begin 2022 zijn deze beeldkwaliteitsniveaus opnieuw onder de aandacht gebracht. Deze niveaus verschillen per element van de openbare ruimte en per functiegebied. In grote lijnen geldt voor de centrumgebieden het A-niveau (hoge kwaliteit) en voor hoofdinfrastructuur en woongebieden B-niveau (basis). Voor bedrijventerreinen en buitengebieden wordt beeldkwaliteitsniveau C (laag) aangehouden.

Financiën

Na jaren van diverse bezuinigingen op het beheer van onze openbare ruimte, wordt in deze raadsperiode beoogd grip te krijgen op de beheeropgave door extra budget beschikbaar te stellen. Hiermee wordt opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit het Strategisch assetmanagementplan.

Bij de afgelopen begroting is met de uitwerkingsopdracht 'grip op de beheeropgave' opdracht gegeven aanvullend onderzoek te doen naar hoeveel geld de komende 10 jaar nodig is voor groot onderhoud en vervangingen. Op basis van de uitkomsten hiervan wordt nu voorgesteld extra geld beschikbaar te stellen. Hiermee kan een begin worden gemaakt met het inlopen van achterstanden. Van daaruit wordt toegegroeid naar een structureel hoger uitgavenniveau, dat nodig is om de openbare ruimte van Almere goed te kunnen blijven beheren. In de programmabegroting wordt het vereiste beheerbudget steeds vier jaar vooruit begroot. Daarnaast kijken we intern 10 jaar vooruit. Op dit moment gaan we uit van de volgende meerjarenraming voor groot onderhoud en vervangingen:

bedragen x € 1 miljoen

Onderdeel openbare ruimte	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Groen	1,5	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	1,3	1,3	1,3	1,3
Spelen	1,4	1,2	1,6	1,8	2,0	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Verharding	6,4	7,9	7,9	7,1	5,0	5,2	5,3	5,3	5,3	5,3
Bruggen	2,6	3,2	3,9	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
OVL en VRI	3,1	2,6	2,5	2,2	3,2	3,4	2,4	4,6	3,9	4,9
Water	2,7	0,8	1,0	1,3	1,4	1,2	1,3	1,5	1,8	1,8
Wijken en bedrijventerreinen	4,6	4,4	4,6	10,2	12,8	15,5	18,2	20,9	22,3	23,6
Totaal	22,5	22,4	23,9	29,2	30,9	34,0	34,8	39,9	40,9	43,2

Bij de afgelopen begroting is al extra geld vrijgemaakt voor dagelijks verzorgend onderhoud. Dit zijn werkzaamheden die jaarlijks terugkeren, zoals het maaien van gras, het snoeien van bomen en het recht leggen van straatstenen en tegels. Het afgelopen jaar zijn de prijzen echter dermate hard gestegen dat opnieuw extra geld nodig is.

Staat van de openbare ruimte

Onderhoudsstaat van het groen en de speelgelegenheden

Voor de bomen en bossen in onze openbare ruimte geldt dat we met een inhaalslag bezig zijn om deze op het afgesproken onderhoudsniveau te krijgen. Voor de jaren 2024 tot en met 2028 is dan ook extra onderhoud nodig om de bomen op het juiste niveau te krijgen. Hoewel het voor deze levende assets relatief moeilijk is om vooruit te kijken, gaan we er vanuit dat de onderhoudskosten na deze inhaalslag vanaf 2029 weer iets omlaag kunnen.

Het vervangen van beplanting moet op termijn worden opgevangen binnen het grootschalig onderhoud van woonwijken. De komende jaren is echter nog extra geld nodig om de beplanting in wijken op niveau te krijgen. Tegelijk maken we de beplanting meer (bio)divers, zodat wijken beter toegerust zijn op het veranderende klimaat en minder gevoelig zijn voor ziektes en plagen.

Voor goed beheer van speelgelegenheden is een integrale aanpak met bijbehorende integrale budgetten nodig. Aan dit laatste ontbreekt het nog, waardoor de integrale aanpak op dit moment volledig uit het speelbeheerbudget betaald wordt. Dit leidt tot achteruitgang in de kwaliteit van speel- en beweegelementen. De komende jaren wordt stapsgewijs toegewerkt naar een integraal budget voor de speel- en beweegplekken in Almere.

Staat van de infrastructuur

Wegen en bruggen zijn relatief dure kapitaalgoederen, waarbij reparaties en vervangingen vaak gepaard gaan met hoge kosten. Tegelijkertijd is achterstallig onderhoud niet direct merkbaar bij deze assets, maar des te duurder wanneer dit later toch nodig blijkt. Het groot onderhoud kon in de afgelopen jaren van krapte nog wel iets vooruitgeschoven worden. Dit achterstallig onderhoud heeft echter wel degelijk effect. Als niet tijdig wordt ingegrepen, dreigen onveilige situaties te ontstaan. We kennen daarom al gevallen waar noodgedwongen moest worden afgezet, bijvoorbeeld omdat een brug was ingezakt.

De afgelopen jaren lag de focus noodgedwongen teveel op de achterstanden, waardoor onvoldoende in beeld was welk onderhoud nodig was richting toekomst. Met het extra geld dat nu beschikbaar komt, kan de blik weer naar voren worden gericht. Voor verharding en bruggen is het noodzakelijk om in de eerste jaren extra planmatig onderhoud te doen om achterstanden weg te werken. Welk geld op de langere termijn nodig is, is op dit moment nog niet goed in te schatten. Voor nu houden we meerjarig vast aan de cijfers die zijn afgegeven bij het Strategisch assetmanagementplan.

Staat van de openbare verlichting en de verkeersregelinstallaties

Het beheer van de openbare verlichting en verkeersregelinstallaties is behoorlijk goed op orde. De groot onderhouds- en vervangingsopgave is goed in beeld en het budget zat de afgelopen jaren al op het benodigde volume. De voornaamste opgave is het verduurzamen van de verlichting. Stapsgewijs wordt overgegaan op led verlichting. Daarnaast wordt op sommige plaatsen gekozen voor diervriendelijke verlichting.

Staat van het oppervlaktewater in de openbare ruimte

Voor wat betreft het beheer van het oppervlaktewater in Almere zijn er nog veel onzekerheden. Waar we voor andere objectengroepen al behoorlijk tot goed in beeld hebben wat de staat is en welke onderhoudsopgave er ligt, moet voor het oppervlaktewater eerst goed worden geïnspecteerd. Pas dan kunnen we meer zeggen over hoeveel baggerwerkzaamheden nodig zijn. Voor het beheer van water gerelateerde objecten, zoals steigers, sluizen en stuwen, geldt eenzelfde soort opgave.

Staat van de wijken en bedrijventerreinen

Voor wat betreft het grootschalig onderhoud van woonwijken en bedrijventerreinen staan we voor een flinke uitdaging. Enerzijds geldt dat in de oudste delen van Almere voor het eerst grootschalige vervanging van het vuilwaterriool nodig is. Hier moet de rioolvervanging, de ophoging van de buurt en het bovengronds grootschalig onderhoud worden gecombineerd. Iets wat we nog niet eerder hebben gedaan, wat nieuwe expertise en processen vereist en wat uitgebreide voorbereiding noodzakelijk maakt. Hier komt nog een toenemende noodzaak bij om wijken bestand te maken tegen wateroverlast, droogte en hittestress. En dan staan we ook nog voor een energietransitie. Door deze veelheid aan opgaven en de financiële krapte binnen het beheerbudget van de afgelopen jaren zijn we achter op schema geraakt. De komende jaren moet stap voor stap het tempo van het grootschalig onderhoud van woonwijken en bedrijventerreinen worden verhoogd. Volgens de huidige planning gaan we elk jaar 1 of 2 grootschalige onderhoudsprojecten starten om de openbare ruimte in goede staat te houden. Dit betekent dat er over een paar jaar continu zes tot acht van dit soort grote projecten tegelijk gaan lopen.

Anderzijds staan we voor een andere insteek van het tussentijds grootschalig onderhoud. Tot dusver werden Almeerse wijken ook zo halverwege de levensduur van het vuilwaterriool grootschalig onderhouden. Dit doen we nu bijvoorbeeld in De Regenboogbuurt en in Muziekwijk Zuid. Door het ouder worden van de stad en de veelheid aan grootschalig onderhoudsprojecten die de komende jaren op het programma staan, zal dit in de toekomst waarschijnlijk niet meer in die mate mogelijk zijn. Met het vaststellen van het Beleidskader grootschalig onderhoud aan het einde van 2021 is besloten om deze onderhoudsbeurt voortaan gericht te doen. Dit betekent dat alleen de meest urgente delen van de wijk nog kunnen worden opgehoogd en heringericht.

Riolering

Samen met het waterschap spannen wij ons dagelijks in voor het goed functioneren van alle waterketens. Daarvoor is een uitgebreide 'blauwe infrastructuur', van riolen tot zuiveringsinstallaties en van sloten tot gemalen. Alle onderdelen van deze blauwe infrastructuur hebben een levensloop- of groeicyclus. Ze vragen om beheer (zoals inspectie en onderhoud) en hebben een vervangingstermijn. Het goed uitvoeren van deze beheertaken vormt ons dagelijks werk.

Het beheer en onderhoud van de riolering wordt voor het overgrote deel gedekt uit de rioolheffing. Hieruit worden het dagelijks onderhoud en investeringen in groot onderhoud en vervangingen met betrekking tot

de riolering betaald. Het tarief is niet helemaal kostendekkend. Het tekort betalen we uit de algemene middelen. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen. Een overzicht in de kosten en opbrengsten per activiteit en een toelichting op afwijkingen ten opzichte van de begroting, is opgenomen in de Totaalbegroting.

Beleidskaders

In 2017 is het Waterplan 2017-2022 vastgesteld. Dit beleidsplan met de titel 'Stad van het Zuiverste Water' is vernieuwend in het stedelijk waterbeleid. In dit plan hebben de gemeente Almere en Waterschap Zuiderzeeland samen de koers uitgezet voor de inrichting en het beheer van het stedelijk water: van riool tot recreatie. Het Waterplan is zowel een strategisch als uitvoeringsgericht plan dat steunt op een gezamenlijke visie van inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en overheden. In deze visie komt een beeld naar voren van Almere als een 'stad van het zuiverste water'. Een stad die water omarmt als een bron van leven, plezier en economie. Een stad die steeds beter duurzaam weet om te gaan met alle kringlopen van hemelwater, oppervlaktewater, bodemwater en afvalwater.

Eind 2023 zal een nieuw Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) ter vaststelling worden voorgelegd aan de raad. Artikel 4.22 van de Wet milieubeheer stelt dat het hebben van een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP) verplicht is voor alle gemeenten. De afgelopen jaren hebben wij het Waterplan gezien als een invulling van deze wettelijke verplichting. Een nadere detaillering van het Waterplan is echter gewenst. Met het Gemeentelijk rioleringsplan borgen we de beheerstrategie en de lange termijn kosten van ons rioolstelsel.

De volgende algemene en wettelijke kaders zijn van toepassing op de riolering:

- Waterwet, die gemeenten de zorgplicht geeft voor het inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Ook voorziet de Waterwet in een bekostigingssysteem (verbrede rioolheffing) voor kosten die voortvloeien uit de zorgplicht.
- Wet milieubeheer, die gemeenten verplicht tot het inzamelen en transporten van stedelijk afvalwater. De hiermee gepaard gaande kosten kunnen worden gedekt uit de verbrede rioolheffing.
- Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten (WIBON), die het registreren van alle ondergrondse (riool)voorzieningen bij het kadaster voorschrijft.

Vastgestelde beheerniveaus

Het onderhoudsniveau riolering wordt geclassificeerd volgens een Europese NEN-NORM. Vrij vertaald hanteren wij hierin het basisniveau. Hierbij verkeren de (technische) voorzieningen in goede staat, kan afvalwater grotendeels ongehinderd afstromen en is de bedrijfszekerheid van rioolgemalen voldoende gewaarborgd. Het basisniveau is opgenomen in het Kwaliteitshandboek stedelijk water en riolering. Voor riolering wordt gebruik gemaakt van de Europese inspectienorm NEN-EN 13508-2, waarmee een voor Almere specifiek basisniveau is bepaald op objectniveau. Op systeemniveau zijn beslisbomen opgesteld om te beoordelen of het basisniveau wordt gehaald.

Financiën

Het beheer en onderhoud van de riolering wordt voor het overgrote deel gedekt uit de rioolheffing. Hieruit worden het dagelijks onderhoud en investeringen in groot onderhoud en vervangingen met betrekking tot de riolering betaald. Het tarief is niet helemaal kostendekkend. Het tekort betalen we uit de algemene middelen. Bij de Programmabegroting 2023 is afgesproken om door stapsgewijze verhoging van de rioolheffing, het tarief in 3 jaar kostendekkend te maken. Daarbovenop zal een aanvullende stijging van het tarief worden doorgevoerd, waarmee kostenstijgingen met betrekking tot het rioolbeheer kunnen worden bekostigd. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.

Staat van de riolering

De staat van het regenwaterriool is over het algemeen goed. Het vuilwaterriool krijgt op steeds meer locaties problemen op systeemniveau met afstroming door bodemdaling. Dit zorgt voor steeds vaker terugkerende verstopping en stankoverlast. Daarnaast is de kwaliteit van de oudere vuilwaterputten slecht.

Daarom worden de oudste vuilwaterriolen vervangen, gelijk met het grootschalig onderhoud van de woonwijken en bedrijventerreinen.

Gemeentelijk vastgoed

Goede voorzieningen zijn cruciaal voor het goed functioneren van een stad. Almere investeert daarom al sinds haar bestaan in maatschappelijk vastgoed. Daarmee is over een periode van meer dan 40 jaar een gemeentelijke kernportefeuille opgebouwd van meer dan 360 vastgoedobjecten. Functionele en vaak beeldbepalende gebouwen die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de stad als geheel. Dit vastgoed stelt de inwoners van Almere in staat om onderwijs te volgen, te sporten, te recreëren, elkaar te ontmoeten en te genieten van de natuur in Almere. Deze gebouwen vormen daarmee een essentieel onderdeel voor een goed functionerende vitale stedelijke samenleving. Onze gebouwen worden goed onderhouden zodat we hier in de toekomst gebruik van kunnen blijven maken. Voor gebouwen die leegkomen zoeken we een nieuwe beleidsondersteunende functie of proberen we te transformeren. Indien die functie er niet meer is, stoten we die gebouwen af.

De vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille omvat 363 objecten. Hiervan bestaat ongeveer de helft uit onderwijsgebouwen. In onderstaande tabel is het gemeentelijk vastgoedbezit weergegeven (peildatum augustus 2023) in aantallen, de m2 bruto vloeroppervlak (BVO) x 1.000 en de waarden in € x 1.000.

	Objecten	M2 BVO	boekwaarde 1-1-2023	WOZ waarde 2023	verzekerde waarde 2023
1 Onderwijs	180	361	246.282	368.507	806.027
Onderwijs (schoolbestuur)	102	304	212.476	307.246	684.241
Onderwijs (gemeente)	78	57	33.806	61.261	121.786
2 Beleidsondersteunend vastgoed	161	305	182.854	257.202	496.742
Welzijn	27	15	4.233	14.700	36.183
Veiligheid	5	5	13.697	11.927	16.318
Kunst en cultuur	13	42	55.456	53.423	97.690
Sport en recreatie	20	52	35.316	67.181	123.214
Zorg	4	8	2.679	7.545	21.417
Parkeren	27	166	62.019	85.732	156.076
Reiniging	7	6	7.419	9.610	14.296
Overig beleid	59	11	2.035	7.084	31.548
3 Vastgoed eigen gebruik	5	50	16.395	56.215	139.967
Vastgoed eigen gebruik	5	50	16.395	56.215	139.967
4 Commercieel	16	22	19.388	19.696	50.900
Commercieel	16	22	19.388	19.696	50.900
Eindtotaal	363	738	464.919	701.620	1.493.636

Beleidskader

Het beleidskader wordt gevormd door de Kadernota Vastgoedbeleid Almere 2021. Een Kadernota met een fundament voor de maatschappelijke, bedrijfseconomische en strategische afwegingen. In deze kadernota zijn ook de uitgangspunten opgenomen voor de verdere verduurzaming van ons vastgoed.

Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere (MPVA)

Om zich te houden op ontwikkelingen die van invloed zijn op de vastgoedportefeuille maken wij jaarlijks een Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere (MPVA). Dit MPVA wordt voorafgaand aan de programmabegroting opgesteld.

We analyseren de gebouwen en brengen de plannen van huurders en gebruikers in kaart. Daarbij houden we zicht op belangrijke (beleidsmatige) trends en ontwikkelingen. Met behulp van dit MPVA zijn we in staat om te sturen op het behoud van de waarde van ons vastgoed voor de stad.

Onderhoud

In de kadernota Vastgoedbeleid is vastgesteld dat het gemeentelijk vastgoed conditie gestuurd wordt onderhouden conform de NEN 2767.

Financiën

Om de kosten voor planmatig onderhoud te egaliseren wordt gewerkt met een tweetal voorzieningen voor planmatig onderhoud. Eén voorziening wordt gebruikt voor gymzalen en tijdelijke onderwijshuisvesting. De andere wordt gebruikt voor maatschappelijk vastgoed, parkeren en overige gebouwen. De voorzieningen worden gevoed door dotaties.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorziening planmatig onderhoud gymzalen en tijdelijke onderwijshuisvesting weergegeven.

bedragen x € 1.000

Jaar	Beginstand	Dotatie	Uitgaven	Eindstand
2023	2.467	1.350	1.711	2.106
2024	2.106	1.350	2.097	1.359
2025	1.359	1.350	1.465	1.244
2026	1.244	1.350	532	2.062
2027	2.062	1.350	1.843	1.569
2028-2033	1.569	8.100	8.606	1.063

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorziening planmatig onderhoud voor het maatschappelijk vastgoed, parkeren en de overige gebouwen weergegeven.

bedragen x € 1.000

Jaar	Beginstand	Dotatie	Uitgaven	Eindstand
2023	13.740	5.467	5.826	13.381
2024	13.381	5.159	9.519	9.021
2025	9.021	5.160	6.210	7.971
2026	7.971	5.160	3.097	10.034
2027	10.034	5.160	6.729	8.465
2028-2033	8.465	30.960	38.286	1.139

Verduurzaming

In het coalitieakkoord Almere 2022-2026 "Bouwen aan een gezonde toekomst" is afgesproken om verder te bouwen aan een groene, gezonde en duurzame stad. Met als ambitie om de eerste grote energieneutrale stad van Nederland te worden. Een van de stappen om dit te bereiken is het verduurzamen van de 'eigen' gemeentelijke gebouwen. Daarmee wil de gemeente het voorbeeld zijn in het streven naar duurzaam vastgoed dat bijdraagt aan de ambities van een groene, gezonde en duurzame stad.

Om die ambities waar te maken is een Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Almere opgesteld. Met de Routekaart Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed Almere wordt inzichtelijk gemaakt waaruit de verduurzamingsopgave bestaat en wat de strategie en uitgangspunten zijn om in 2050 zoveel mogelijk CO₂-reductie te realiseren.

De totale investeringskosten voor de verduurzaming van de 144 panden wordt geraamd op € 92,4 miljoen (prijspeil 2022). Hier staan ook opbrengsten tegenover. Een klein gedeelte van de investeringen kan betaald worden vanuit het planmatig onderhoud. Ook zullen de duurzaamheidsinvesteringen leiden tot lagere

energielasten. De niet-financiële opbrengsten bestaan uit een geraamde CO2-reductie van 71%. De investeringen zijn niet helemaal terug te verdienen. Dat komt omdat de terugverdientijd langer is dan de afschrijvingstermijn die wij boekhoudtechnisch kunnen en mogen hanteren. Gemiddeld genomen bedraagt de terugverdientijd van de maatregelen 40 jaar. De onrendabele lasten lopen indicatief op van € 0,4 miljoen in 2026 tot € 3,8 miljoen in 2042 en daarna weer terug naar € 0.

Gezien het huidige financiële beeld is er voor gekozen om deze investeringen nog niet te doen.

Overige investeringen

Het Alnovum is nu volledig in gebruik. De bedrijfsruimten in de “witte toren” zijn volledig verhuurd als kantoor en de “zwarte toren” wordt ingezet voor vluchtelingenopvang. Omdat het gebouw nu volledig in gebruik is en ook langer dan voorzien in gebruik blijft, is het noodzakelijk dat het gebouw blijft voldoen aan de eisen en wensen van alle gebruikers. Daarom is een aanpassing van de entree nodig. Door deze aanpassing worden de bezoekersstromen meer van elkaar gescheiden. Er zal daarom een krediet van € 300.000 worden aangevraagd voor deze aanpassing.

Leegstand

De leegstand in onze portefeuille bedraagt 1,6%. De leegstand heeft betrekking op: Bivak 1, Voetnoot (gedeeltelijk), voormalige Popzaal (gedeeltelijk), Extravert (gedeeltelijk) en enkele lokalen in voormalige noodscholen. Bij de berekening van dit percentage wordt onderwijshuisvesting buiten beschouwing gelaten omdat die valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Ons vastgoed wordt goed gebruikt. Deze beperkte leegstand brengt wel met zich mee dat er slechts een beperkte mate van flexibiliteit is om nieuwe huisvestingsvragen op te vangen. Onze gebouwen staan nooit volledig leeg. Als het nodig is schakelen we een tijdelijke beheerder in.

Het voormalig politiebureau (Bivak) in Almere Haven is strategisch aangekocht. Onderzocht wordt op welke wijze dit gebouw het beste kan worden ingezet. Daarbij wordt gedacht aan transformatie en toevoegen van woningen. Er is echter ook behoefte aan kantoor/bedrijfsruimten voor maatschappelijke initiatieven. Het Bivak zou ook hiervoor ingezet kunnen worden. Het pand staat niet echt leeg maar wordt via een leegstandsbeheerder druk gebruikt.

In de voormalige Popzaal is het souterrain en de begane grond verhuurd. We doen onderzoek naar een toekomstige bestemming van de leegstaande ruimten. Gedacht kan worden aan de inzet als poppodium. Er zijn wel investeringen nodig om de leegstaande ruimten geschikt te maken voor verhuur.

In een aantal panden voor tijdelijke onderwijshuisvesting zijn leegstaande lokalen te huren door maatschappelijke partners. Het aanbod wisselt door het jaar heen. Deze worden aangeboden bij een makelaar en op Makelpuntalmere.nl

Verkoop

Verkoop van vastgoed is aan de orde als een pand leeg is gekomen en de afwegingen – zoals genoemd in de kadernota Vastgoedbeleid – zijn doorlopen. Als er geen reden meer is om het pand te behouden, dan wordt het pand verkocht. In de kadernota is vastgelegd dat gebouwen worden verkocht volgens de principes: transparant, openbaar en marktconform. Het kan voorkomen dat er zwaarwegende maatschappelijke- of beleidsbelangen spelen, die pleiten voor een andere keuze bij verkoop dan de hoogste prijs. De goedkeurende rol van de raad bij verkoop is nader vorm gegeven. Sinds 2014 wordt de lijst met potentiële verkoop panden jaarlijks bij de programmabegroting ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. Afhankelijk van de marktomstandigheden komt verkoop al dan niet daadwerkelijk tot stand. Als de verkoop niet loopt, dan kan gekozen worden voor verhuur. Het pand verdwijnt dan in het volgende jaar van de geactualiseerde verkooplijst.

Object	Verkoop
Alnovum	uitgesteld
Parkeerplekken Marehof	2023/2024

Bedacht was gebouw Alnovum te verkopen om daarmee een herontwikkeling tot woon-werklocatie te realiseren die bijdraagt aan een aantrekkelijk centrumgebied. Als gevolg van de oorlog in Oekraïne is een gedeelte van het Alnovum ingezet als opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne. Het Alnovum voorziet in een groot deel van deze opvangcapaciteit in Almere. En er zijn momenteel ook geen voldoende alternatieve locaties om deze capaciteit over te nemen. Daarom is de verkoop van het Alnovum voorlopig stopgezet

Als gemeente zijn wij eigenaar van 6 parkeerplekken in de parkeergarage onder het woon/winkelcomplex De Marehof. Deze werden verhuurd. Omdat er geen huurders meer zijn, het bezit bij geen enkel gemeentelijk beleidsdoel past en er regelmatig vragen komen om een parkeerplek te mogen kopen, willen wij overgaan tot verkoop.

Slooplijst

Sloop is aan de orde als een gebouw niet meer geschikt is voor (tijdelijk) hergebruik, te verouderd is, investeringen niet rendabel zijn en er geen belangstelling meer voor is. De volgende panden komen in aanmerking om op termijn gesloopt te worden als verhuur of verkoop geen optie meer is.

Object	Sloop
Gymzaal Sas van Gentlaant	2024
Paalgebouw bij het Oostvaarders College (OVC)	n..b.

De gymzaal aan de Sas van Gentlaan is ooit als een tijdelijke gymzaal neergezet. Inmiddels zijn er dusdanige kostbare gebreken ontstaan dat er niet meer veilig gesport kan worden. De gymzaal is daarom buiten gebruik gesteld. Om de gymzaal weer veilig te kunnen gebruiken is er een grondige renovatie nodig aan fundering en opstal. De kosten van deze ingreep zijn substantieel en staan niet in verhouding tot de opbrengst aangezien er geen gebruik wordt gemaakt door onderwijs en er slechts één particuliere huurder gebruik maakte van deze locatie. De gymzaal zal daarom worden gesloopt.

Het paalgebouw verkeert in een zeer slechte technische staat. De kosten om dit gebouw weer gebruiksklaar te maken, zijn hoog. Het gebouw is ook niet meer nodig voor het huisvesten van leerlingen van het OVC en staat daarom op de slooplijst. Vanuit het Taalcentrum komt er een grote vraag op de gemeente af voor ruimte voor het geven van (taal)onderwijs aan kinderen van onder andere asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen. Wij willen intern nagaan wat het kost om het paalgebouw weer gebruiksklaar te maken en dit afzetten tegen alternatieven om het onderwijs aan kinderen van vluchtelingen op een ander locatie aan te bieden. Als de alternatieven financieel aantrekkelijker zijn, dan het ligt het niet voor de hand om het paalgebouw gebruiksklaar te maken voor het Taalcentrum. Ook is het zo dat de locatie zich moeilijk leent voor niet-onderwijs bestemmingen omdat de toegang van het gebouw op het schoolterrein van het Oostvaarderscollege ligt en gebruikers dus altijd via dit schoolplein naar binnen moeten.

5.8 Fonds Verstedelijking Almere

In 2013 is de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer inclusief de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 vastgesteld. Hierin staan de regionale opgaven beschreven op het vlak van ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking in de oostflank van de Metropoolregio Amsterdam. Ook zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere met 60.000 woningen kan groeien. De afgelopen jaren zijn op basis van deze afspraken al veel resultaten geboekt. Er wordt fors in het spoor geïnvesteerd om meer treinen te kunnen laten rijden. De autobereikbaarheid is verbeterd door verbreding van de A6-A1-A9. De Markerwadden zijn succesvol gerealiseerd. En ook in Almere zelf zijn de ontwikkelingen goed zichtbaar. De gebiedsontwikkeling Oosterwold is volop in uitvoering. Almere heeft twee hogescholen binnen de stadsgrenzen. En vanuit het Fonds Verstedelijking Almere (FVA) zijn verschillende projecten gerealiseerd en in uitvoering.

Algemeen

inleiding

In 2024 wordt met vele partners in stad en regio doorgezet op de lopende projecten.

In navolging van het voltooide Korte Rondje Weerwater, wordt in 2024 gestart met de realisatie van het Lange Rondje. Tevens wordt gewerkt aan de verbinding van deze recreatieve route met het Boscircuit in Stadsbos Almeerderhout. Het Almeerderstrand wordt verder ingericht met groen, meubilair, fietspaden en faciliteiten om evenementen en activiteiten te voorzien van permanente aansluitingen op bijvoorbeeld water, elektra en andere benodigde voorzieningen. In 2024 worden weer vele recreatieve en culturele activiteiten georganiseerd, onder andere door Stichting StrandLAB, M. en bij Natuurbeleving centrum De Oostvaarders.

Na de eerdere succesvolle edities in voorgaande jaren worden in 2024 wederom het lichtfestival Alluminous en de Dutch Water Week georganiseerd. Samen met het ROC Flevoland, Windesheim, Aeres en het bedrijfsleven wordt de inzet op onderwijs en economische ontwikkeling met vereende krachten voortgezet. De Groeiagenda biedt hiervoor het samenhangende kader. De triple helix samenwerking krijgt in 2024 verder vorm op onder meer de aandachtsgebieden Tech & transitie, stedelijk voedselsysteem en duurzame gebiedsontwikkeling. Concrete stappen in de circulaire economie worden gemaakt door hergebruik van grondstoffen te stimuleren met de in gebruik name van het grondstoffendepot op De Vaart en het Circulair ambachtscentrum op de Steiger.

In 2023 is gestart met het proces om gezamenlijk te komen tot een uitgebalanceerde invulling van het Meerjarenprogramma 2025-2029. Hierover vindt vervolgens in 2024 besluitvorming plaats in de gemeente, provincie en het Bestuurlijk overleg Almere 2.0.

Besluitvorming

Met het vaststellen van de begroting door de gemeenteraad wordt het jaarprogramma 2024 vastgesteld. De uitvoering van projecten uit het jaarprogramma 2024 is onder voorbehoud van goedkeuring van de provinciale bijdrage door de Provinciale Staten van de provincie Flevoland. Zij nemen hierover bij de vaststelling van de provinciale begroting een besluit.

Jaarprogramma 2024

In onderstaande tabel zijn de bijdragen van de partners aan het fonds weergegeven. Daarna treft u de fondsaanvragen voor 2024 per programmalijs aan.

bedragen x € 1.000

verdeling jaarprogramma 2024	totaal	gemeente	provincie	Rijk
bijdrage Almere	9.774	9.774		
bijdrage Provincie	6.700		6.700	
bijdrage Rijk, grondverkoop Oosterwold	6.926			6.926
totaal beschikbaar	23.400	9.774	6.700	6.926

bedragen x € 1.000

verdeling jaarprogramma 2024	totaal	gemeente	provincie	Rijk
Proceskosten				
proceskosten programma Almere 2.0	-1.200	-1.200		
Programmasturing lijnen 1 t/m 6	-1.250	-1.250		
<i>Totaal uitgaven proceskosten</i>	<i>-2.450</i>	<i>-2.450</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Programmalijn 1: Hart van de stad				
Almere Centrum	-934	-279	-299	-356
Rondje weerwater	-1.375	-411	-441	-523
Werkagenda Centrum Almere 2040	-175	-175		
<i>Subtotaal programmalijn Hart van de Stad</i>	<i>-2.484</i>	<i>-865</i>	<i>-740</i>	<i>-879</i>
Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving				
Flevo Campus	-2.625	-785	-841	-999
Kenniscampus Stadshart	-847	-253	-271	-322
ICT Tribe Almere	-461	-138	-148	-175
AlmereLAB - Groeiagenda	-500	-500		
Spoor 3 - Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix	-77	-77		
Spoor 2 - Leven Lang Ontwikkelen	-175	-175		
Spoor 1 - Gelijke kansen voor iedereen	-80	-80		
<i>Subtotaal programmalijn Leer- en werkomgeving</i>	<i>-4.765</i>	<i>-2.008</i>	<i>-1.260</i>	<i>-1.497</i>
Programmalijn 3: Circulaire economie en energie				
Circulaire economie - Competitie Upcycle City 2.0	-482	-144	-154	-183
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-1.260	-377	-404	-480
Circulaire economie - Price	-499	-149	-160	-190
Circulaire economie - Stedelijk voedselsysteem	-430	-129	-138	-164
Duurzame energie -Ultradiepe geothermie, stad zonder gas	-290	-87	-93	-110
<i>Subtotaal programmalijn Circulaire economie en energie</i>	<i>-2.961</i>	<i>-885</i>	<i>-949</i>	<i>-1.127</i>
Programmalijn 4: Cultuur en toerisme				
Kustzone Almere Poort/Duin	-508	-152	-163	-193
Museale voorziening	-1.341	-401	-430	-510
Culturele strategie	-75	-22	-24	-29
Topsport	-1.030	-308	-330	-392
<i>Subtotaal programmalijn Cultuur en toerisme</i>	<i>-2.954</i>	<i>-883</i>	<i>-946</i>	<i>-1.124</i>
Programmalijn 5: Vernieuwend wonen				
Experiment Vernieuwend Wonen	-800	-239	-256	-305
<i>Subtotaal programmalijn Vernieuwend wonen</i>	<i>-800</i>	<i>-239</i>	<i>-256</i>	<i>-305</i>
Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit				
Unieke landschappen: Almeerderhout	-3.267	-977	-1.047	-1.244
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-916	-274	-293	-349
Ecologische verbindingen	-554	-166	-178	-211
<i>Subtotaal Groene en waterrijke identiteit</i>	<i>-4.737</i>	<i>-1.416</i>	<i>-1.518</i>	<i>-1.803</i>
Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst				
Almere Pampus: kennis- en werkagenda	-320	-320		
Almere Pampus: zakelijk traject	-55	-55		
Preventieve wijkaanpak	-36	-36		
Smart mobility	-155	-155		
<i>Subtotaal uitvoeringsagenda Almere</i>	<i>-566</i>	<i>-566</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Risicobuffer</i>	<i>-500</i>	<i>-149</i>	<i>-160</i>	<i>-190</i>
totaal kosten	-22.217	-9.462	-5.830	-6.926
Saldo Fonds 2024	1.183			

Verdeling van de middelen

Het Fonds wordt gevoed door de gemeente, de provincie en het Rijk. Bij de verdeling van de middelen over de diverse overheden worden de volgende afspraken gehanteerd:

- De kosten voor de programmaorganisatie Almere 2.0 komen ten laste van de bijdrage van de gemeente Almere.
- Het Rijk draagt haar hele bijdrage bij.
- De overige uitgaven worden door de gemeente en provincie gedeeld.

Bijdragen Fonds Verstedelijking Almere

Bijdrage Almere

De gemeentelijke bijdrage bestaat uit een specifieke uitkering voor de groeiopgave van Almere (€ 9,8 miljoen). Dit bedrag is bevroren op het niveau van de beschikking van 2023 en is inclusief de indexatie (+4,38%) voor loon- en prijsontwikkeling 2023. Voor de meerjarige bijdrage vanaf 2024 wordt een specifieke regeling opgesteld door het ministerie van BZK.

Provinciale bijdrage

Vanaf 2021 draagt de provincie jaarlijks € 6,7 miljoen bij. Dit bedrag wordt niet geïndexeerd.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage bestaat uit de gerealiseerde opbrengst bij verkoop van rijksgrond in Almere Oosterwold (7.000 kavels) en, op termijn, Almere Pampus voor 8.000 woningen. Van de in 2022 verkochte gronden, wordt de opbrengst in 2024 ingebracht in het FVA. Dit betreft een bedrag van € 6,9 miljoen.

Proceskosten

De programmaorganisatie Almere 2.0 is ondergebracht bij de gemeente Almere. De hiermee samenhangende kosten worden gefinancierd uit de gemeentelijke bijdrage aan het fonds. Het budget voor deze proceskosten in 2024 bedraagt € 1,2 miljoen.

Programmasturing

De werkzaamheden binnen de programmalijnen omvatten meer dan alleen de sleutelprojecten. Om die reden is € 0,25 miljoen voor programmasturing van de programmalijnen 1 tot en met 4 en 6 gereserveerd. De kosten betreffen personeelskosten van een programmamanager, programmasecretaris, communicatieadviseur en programmamedewerker. Daarnaast worden onderzoekskosten en advieskosten gemaakt die nodig zijn voor de totale programmalijn.

Beheer en onderhoud FVA

Met het Fonds Verstedelijking Almere investeren wij onder andere in projecten in de openbare ruimte. Dit kan leiden tot extra beheerlasten. Voor de projecten uit de eerste twee tranches van het FVA is afgesproken dat deze kosten voor de eerste 5 jaar gedekt kunnen worden uit het FVA. Daarna moeten wij hier zelf een oplossing voor vinden. Een deel van de oplossing zit in de groei van de stad. Als de stad groeit neemt ook het beheerbudget toe, met een vaste norm per woning. Maar bij sommige projecten zijn de extra beheerkosten hoger dan de norm die wij voor de groei hanteren.

We hebben voor alle projecten uit de eerste twee tranches gekeken waar een tekort op het beheerbudget verwacht kan worden. Voor de projecten die al opgeleverd zijn of die in (onomkeerbaar) in uitvoering zijn is er geen sprake van een beheerknelpunt. Voor een aantal projecten die nog in de onderzoek- of opstartfase zitten bestaat er wel een risico dat er een beheerknelpunt ontstaat.

We hanteren hiervoor de volgende uitgangspunten:

- Bij de ontwerp- en inrichtingskeuzes van projecten is het uitgangspunt dat het project niet leidt tot een structureel beheerknelpunt.

- Waar dit wel leidt tot een knelpunt wordt aan het bestuur een keuze voorgelegd op het moment dat het project nog beïnvloedbaar is (vóór aanbesteding). De keuze kan zijn het project te stoppen, het project af te schalen zodat er geen knelpunt meer ontstaat of extra geld vrij te maken voor het beheer.
- Indien er extra geld nodig is dan dient dit integraal afgewogen te worden bij de programmabegroting. Die afweging kan ertoe leiden dat het project alsnog niet door kan gaan (in de gekozen vorm).

Voor de projecten uit de eerste twee tranche gaat het nog om de volgende projecten:

Programmalijn 1

- Almere Centrum

Programmalijn 3

- Stedelijke grondstofstromen

Programmalijn 4

- Kustzone Almere Poort
- Skills garden

Programmalijn 6

- Excellente groene en gezonde leefomgeving

Ook voor de nog te starten derde tranche zullen wij deze uitgangspunten hanteren.

Programmalijn 1: Hart van de Stad

Om Almere op de lange termijn een rol als onderscheidende kern binnen de grootstedelijke regio Amsterdam te laten vervullen, krijgt het hart van de stad de komende jaren een forse verstedelijkingsimpuls. Er wordt toegewerkt naar een centrum met een voorzieningenniveau en functiemix dat hoort bij een stad van 200.000 tot 300.000 inwoners.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Almere Centrum	-934
Rondje weerwater	-1.375
Werkagenda Centrum Almere 2040	-175
Subtotaal programmalijn Hart van de Stad	-2.484

Almere Centrum

Het doel van dit project is om het centrum van Almere te ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied. Voor 2024 wordt er een claim gedaan op het FVA van € 0,9 miljoen. Het grootste deel van de middelen wordt besteed aan de verdere realisatie van de Zeegroene Loper en de planontwikkeling voor het slechten van de barrièrewerking rotonde Wandellaan. Mijlpalen in 2024 zijn:

- realisatie projecten Zeegroene Loper
- definitief plan Wandellaan
- start voorbereidende werkzaamheden Wandellaan
- start voorbereidende werkzaamheden vergroening Forum en Belfort in samenwerking met de vastgoedeigenaar
- uitvoering evenementen kalender Almere Centrum in samenwerking met Ondernemers Vereniging Stadscentrum Almere (OVSA).

Rondje Weerwater

Met dit project willen we de route rondom het Weerwater mooier en aantrekkelijker maken. Het Weerwater is het centraal gelegen water in Almere. Het Weerwater wordt dé plek waar Almeeders komen om te sporten, te recreëren en elkaar te ontmoeten.

Voor 2024 wordt een aanvraag voor het FVA gedaan van € 1,4 miljoen. Naast de programmering, wordt het merendeel van de middelen ingezet voor realisatie van het Lange Rondje Weerwater. De recreatieve track

wordt aangelegd langs de zijde Filmwijk en de A6, aansluitend op de reeds bestaande track over Hortus. Mijlpalen in 2024 zijn:

- realisatie Lange Rondje Weerwater.
- doorlopende programmering op en rond het Weerwater, met onder meer het lichtkunstfestival Alluminous.

Werkagenda Centrum Almere 2040

Werkagenda Centrum Almere 2040 is één van de onderdelen uit de Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst. Met de inzet vanuit de Werkagenda wordt voortgebouwd op de inzet en doelstellingen van de programmalijs Hart van de stad.

Voor 2024 wordt € 175.000 aangevraagd om de verschillende onderdelen te kunnen uitwerken. Mijlpalen in 2024 zijn:

- verankering van visie en strategie in benodigde interventies en projecten.
- verankering in gemeentelijk beleid en programmering, zoals de omgevingsvisie en stedelijke woningbouwprogrammering. Dit verloopt in afstemming met verantwoordelijke afdelingen.

Programmalijs 2: Leer- en werkomgeving

Almere zet zich in voor een goede, complete en kwalitatief hoogwaardige onderwijsinfrastructuur. Almere wordt een stad waar alle mensen hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen, een leven lang. Een stad waar het onderwijs naadloos aansluit op de arbeidsmarkt, waar ondernemerschap en innovatie floreren en waar Almeerse jongeren in hun eigen stad kunnen blijven wonen om te studeren. Een stad waar kennisinstellingen, bedrijven, studenten en werknemers zich graag willen vestigen omdat hier altijd goede werknemers te vinden zijn, er een innovatief en ondernemend klimaat heerst en in samenwerking wordt gewerkt aan nieuwe kennis en producten. Met de ligging aan de oostkant van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en aan de rand van het productiegebied van Flevoland, biedt Almere volop kansen voor de ontwikkeling van een kennis- en economisch cluster. Op basis van de afspraken in de Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst zijn aan deze programmalijs drie projectactiviteiten toegevoegd: Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix (Academische functie), Leven lang ontwikkelen en Gelijke kansen voor iedereen. In 2023 is het project AlmereLab uit de Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst tevens aan deze programmalijs toegevoegd, onder de naam Groeiagenda.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Flevo Campus	-2.625
Kenniscampus Stadshart	-847
ICT Tribe Almere	-461
AlmereLAB - Groeiagenda	-500
Spoor 3 - Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix	-77
Spoor 2 - Leven Lang Ontwikkelen	-175
Spoor 1 - Gelijke kansen voor iedereen	-80
Subtotaal programmalijs Leer- en werkomgeving	-4.765

Flevocampus

Flevo Campus is een kennisplatform wat zich richt op grootstedelijke voedselvraagstukken. Flevo Campus heeft drie doelen:

- meer hoogwaardige kennis: Flevo Campus trekt internationale studenten, topopleidingen, spraakmakende wetenschappers, succesvolle promovendi en innovatieve chefs naar Almere
- bereiken dat de economische structuur lokaal en regionaal versterkt wordt door innovatie en kennistoepassing van bedrijven, die daarbij op maat gesteund worden door kennisinstellingen Wageningen University & Research (WUR) en Aeres Hogeschool.
- groei (internationale) reputatie: Met Flevo Campus groeit Almere uit tot (wetenschappelijke) praktijkwerkplaats voor stedelijke voedselvoorziening.

In 2024 is Flevo Campus in de regio de richtinggevende kenniswerkplaats voor oplossingen rondom stedelijke voedselvraagstukken. Fysiek wordt de Flevo Campus vormgegeven door een plek voor experiment, productie en demonstratie. Samen met fysieke partners, Aeres, Food Forum, Weerwoud, PRICE en anderen wordt gewerkt aan een goede invulling van de campus.

De aangevraagde bijdrage uit het Fonds Verstedelijking Almere in 2024 bedraagt € 2,6 miljoen. Deze bijdrage is verdeeld naar verschillende thema's: onderzoeken; opleiden; ondernemen; projecten en activiteiten; fysieke ontwikkeling; organisatie- en communicatie kosten.

Mijlpalen in 2024 zijn:

- een strategisch plan opstellen voor de volgende fase
- de positionering van Flevo Campus als triple helix organisatie
- het ontwikkelen van een business case voor de lange termijn.

Kenniscampus Stadshart

Windesheim groeit door naar een kenniscentrum voor de stad en regio. De eerste stap in de realisatie van het kenniscentrum is het programma Urban Innovation, dat in januari 2021 is gestart. In het FVA is een bijdrage gereserveerd voor dit vijfjarige traject waarbinnen wordt gewerkt aan drie activiteitenlijnen: onderwijs, onderzoek en samenwerking in het werkveld.

Voor 2024 wordt een bijdrage uit FVA gevraagd van € 0,8 miljoen. Deze middelen worden ingezet op de volgende activiteiten bij Windesheim:

- onderwijs: opzet interdisciplinaire minors en voorbereiding, opzet en ontwikkeling van een master, masterclasses en ander aanbod in het kader van Leven Lang ontwikkelen.
- onderzoek: lectoraat en onderzoeksgroep Urban Innovation.
- samenwerking werkveld (fieldlabs): programmering om praktijkvraagstukken op een structurele manier te verbinden aan onderzoek en onderwijs en fieldlabs op locaties in de stad waar deze praktijkvraagstukken uitgewerkt kunnen worden.

Windesheim werkt de mijlpalenplanning op de genoemde activiteitenlijnen (onderwijs, onderzoek en samenwerking werkveld) jaarlijks conform afspraken uit in een activiteitenplan. Deze wordt in het najaar van 2023 vastgesteld. De middelen zijn beschikbaar gesteld onder voorwaarde van het vaststellen van dit activiteitenplan door de stuurgroep van de programmaliijn Leer- en werkomgeving.

De fysieke ontwikkeling van de campus (inclusief de definitieve huisvesting van het hoger onderwijs) is onderdeel van de ontwikkeling van de binnenstad en is opgenomen in programmaliijn Hart van de stad. Voor de fysieke ontwikkeling van de kenniscampus worden voor 2024 geen middelen aangevraagd. De gereserveerde middelen in het FVA voor de fysieke ontwikkeling worden in 2025 en verder ingezet.

ICT Tribe Almere

Het project MBO ICT Fieldlab is in 2023 omgedoopt naar ICT Tribe Almere. Het project beoogt de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren door studenten gericht op te leiden voor ICT-functies.

Voor 2024 wordt € 0,5 miljoen aangevraagd bij het FVA. De FVA-bijdrage wordt ingezet voor het aanjagen van ICT Tribe Almere als zelfstandig centrum voor de oriëntatie en om- en bijscholing van IT-talent. Het omvat gelden voor de verbouwing/inrichting van een fysieke plek in het ROC Flevoland, projectmanagement, marketing en communicatie en een practoraat voor een periode van 5 jaar (2021-2025). Daarna moet het centrum financieel zelfstandig kunnen voortbestaan om de mismatch tussen vraag en aanbod in de regio op het gebied van IT-talent te helpen oplossen. Mijlpalen in 2024 zijn:

- de uitvoering van de programmering, waaronder 5 oriëntatie sessies, 3 omscholingen, 4 bijscholingen, 2 digivaardigheid trainingen en 4 kennisbijeenkomsten
- de eerste rapportages van practoraatsonderzoeken
- de uitbreiding van Partnerships bedrijven van 4 naar 10+
- de uitbreiding van de inzet van projectmanagement voor specifieke trainingen/opleidingen
- een Update van het Businessplan en de Meerjarenbegroting 2024-2027.

Groeiagenda (voorheen AlmereLAB)

Het doel van het project is om Almere en de regio op de kaart te zetten als internationale koploper op het gebied van Growing Green Cities: Tech & Transitie (groene, gezonde verstedelijking). Daarmee draagt het project bij aan de groei van werkgelegenheid en aan innovaties op het gebied van de groene, gezonde stad van de toekomst.

Voor 2024 wordt € 0,5 miljoen aangevraagd voor de projectorganisatie, communicatie en programmering. Mijlpalen in 2024 zijn:

- het uitvoeren van onderdelen van de Groeiagenda (zoals innovatiedistrict ontwikkeling, marketing, clusterontwikkeling)
- inzet op groei van betrokkenheid bij de Groeiagenda onder relevante partners
- evaluatie Groeiagenda
- eind 2024: aangescherpte Groeiagenda versie 2.0 (indien daar bij partners behoefte aan is).

Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix

Uit onderzoek (Manshanden, 2021) blijkt dat er voor Almere kansen liggen voor economische ontwikkeling op het gebied van technologieën die nodig zijn om de transitie naar een duurzame energievoorziening en een circulaire economie mogelijk te maken.

Daarom wordt gewerkt aan:

- ontwikkeling van netwerken waardoor er duurzame ecosystemen ontstaan op het gebied van Tech & transitie
- vergroten van de instroom, doorstroom en uitstroom van talent in de regio op het gebied van Tech & transitie
- profilering van de regio als dé plek waar hoogwaardig onderzoek wordt gedaan naar en onderwijs wordt gegeven over technologie voor (wereldwijde) transitie-, circulaire economie- en duurzaamheidsopgaven
- onderzoek & innovatie: door het creëren van onderzoeksfaciliteiten passend bij het thematisch (innoverend) profiel van de regio. Almere is op die manier het living lab van de proposities die de stad uitdraagt, gericht op technologische ontwikkeling en duurzame transities
- het realiseren van financiering.

Voor 2024 wordt € 252.000 aangevraagd, waarvan € 175.000 resterende middelen uit de Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst voor Leven Lang Ontwikkelen en € 77.000 middelen uit Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix.

Vanaf 2024 zal voor belangrijke clusters uit de Ruimtelijke Economische Aanpak (voedsel, duurzaam bouwen, mobiliteit en ICT) een inhoudelijk en financiële aanpak ontwikkeld worden om ook in die sectoren groei in werkgelegenheid en het aantrekken van talent (waaronder Leven Lang Ontwikkelen) te realiseren.

Leven lang ontwikkelen

Er wordt ingezet op Leven Lang Ontwikkelen (LLO) met als doel een adequaat opgeleide, wendbare en weerbare beroepsbevolking die zijn talenten volop kan ontplooiën. Zo wordt de bestaanszekerheid versterkt van inwoners van de stad, maar ook het vestigingsklimaat voor bedrijven.

De afgelopen jaren is LLO een apart ontwikkelspoor geweest binnen deze programmalijn. Gezien de nauwe samenhang in doelen en activiteiten met het onderdeel Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix is ervoor gekozen om deze twee ontwikkelsporen samen te voegen (inclusief beschikbare budgetten).

Gelijke kansen voor iedereen

Het doel van dit project is te bevorderen dat alle kinderen kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen en te benutten. Het realiseren van condities voor hoogwaardig en innovatief onderwijs en het opvangen van risico's die de groei van de stad met zich meebrengt op het terrein van kwaliteit van het onderwijs en het lerarentekort.

Voor 2024 wordt een bijdrage van het FVA aangevraagd van € 80.000 voor de nadere uitwerking van de voorstellen en om de samenwerking met diverse partners in het onderwijsveld vorm te geven. Mijlpalen in 2024 zijn:

- uitslag toekenning NRO-call “it takes a city ...” ten aanzien van kansengelijkheid. Indien deze wordt toegekend, vindt in 2024 ook de uitvoering van het onderzoek plaats
- start Lokaal Educatieve Agenda (2024-2027)
- start Regioplan lerarentekort
- vastgestelde werkwijze netwerkondersteuning
- vastgestelde overlegstructuur in zowel onderwijskolom als ondersteuningskolom voorschool t/m HBO en netwerkpartners.

Programmaliijn 3: Circulaire economie en Energie

Circulaire Economie en Duurzame Energie zijn bronnen van innovatie en economische kansen. Door in te zetten op deze economische kansen, helpen we als Gemeente bij de overstap op duurzame energie en benutten we grondstoffen beter. In deze programmalijn zijn de volgende sleutelprojecten opgenomen:

- **3.1 Circulaire economie:** dit sleutelproject onderscheidt meerdere deelprojecten: Citylab, Competitie Upcycle City 2.0, Stedelijke grondstofstromen, Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE), en het Stedelijk Voedselsysteem.
- **3.2 Duurzame Energie:** bestaat uit ultradiepe geothermie.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Circulaire economie - Upcycle City Competitie 2.0	-482
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-1.260
Circulaire economie - Price	-499
Circulaire economie - Stedelijk voedselsysteem	-430
Duurzame energie -Ultradiepe geothermie, stad zonder gas	-290
Totaal programmalijn Circulaire economie en energie	-2.961

Competitie Upcycle City 2.0

Na het succes van de eerste competitie ontwerpen we een Upcycle City Competitie 2.0. Door op deze manier de markt uit te dagen circulair te innoveren, blijft Almere vernieuwen. De tweede competitie is gericht op circulair bouwen. De competitie wordt in samenwerking met het sleutelproject PRICE en de programmalijn Vernieuwend wonen uitgewerkt. Voor 2024 wordt € 0,5 miljoen aangevraagd. De bijdrage van het FVA wordt gebruikt voor interne projectleiding, de subsidieverstrekking aan de winnaar en communicatie over de competitie. Één van de voorwaarden in de competitie is dat de winnende partij zelf 75% van de totale investeringskosten bijdraagt. Mijlpalen in 2024 zijn:

- Invulling geven aan de aanbevelingen die volgen uit de potentieel verkenning en routeboek. Denkbaar activiteiten zijn: aanpassing van het Omgevingsplan, onderzoeken mogelijkheden parkeerbeleid, activiteiten in het kader van de woningbouwprogrammering, etc.
- Realiseren procesinnovaties en stimuleren innovatienetwerk circulair en biobased bouwen (optioneel).

Stedelijke grondstofstromen

Dit project bestaat uit drie onderdelen:

Grondstoffendepot

Doel is om maximaal gebruik te maken van de lokale grondstoffen. Er is een locatie gereserveerd op De Vaart en er worden voorbereidingen getroffen voor de inrichting. Mijlpalen in 2024 zijn:

- inrichting en start gebruik centrale grondstoffendepot op De Vaart
- uitbreiden digitale grondstoffenmarktplaats.

Het Circulair Ambachtscentrum Almere (CAA)

Het CAA is een lokaal samenwerkingsverband waar diverse partijen hun handen ineenslaan om regionale grondstoffen, materialen en producten op een zo duurzaam en efficiënt mogelijke wijze te hergebruiken.

Mijlpalen in 2024 zijn:

- implementatie op basis van gefaseerde groei
- aanschaf benodigde equipment (demontagelijijn) en aanpassing recycleperrons
- voorbereidingen sorteercentrum / repair
- terrein / locatie verwerven
- consortium effectueren in samenwerking
- pilots met een aantal onderdelen m.n. sorteren, demonteren, opslag en reparatie / refurbishment
- koppeling met Citylab en Repaircafe.

Lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte.

Het lectoraat aan de Aeres Hogeschool ontwikkelt kennis over de aanpak van grootstedelijke vraagstukken met de centrale thema's circulaire economie, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Mijlpalen in 2024 zijn:

- uitvoering lopende onderzoeksprojecten
- uitwerken nieuwe samenwerkingskansen
- veelzijdige communicatie over activiteiten.

In totaal wordt voor 2024 € 1,3 miljoen nieuwe middelen aangevraagd. Hiervan wordt € 70.000 besteed aan het grondstoffendepot, € 1,1 miljoen aan het Circulair ambachtscentrum Almere en € 90.000 aan het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte.

Praktijk- en innovatie centrum Circulaire Economie (PRICE)

In dit project willen we een plek creëren waar ondernemers, overheid, studenten, docenten en bedrijven het verschil maken door samen te werken.

Doelstellingen van PRICE zijn drieledig:

1. Het versnellen van kennisvalorisatie (benutten van kennis in de praktijk) en innovatie;
2. Het in de praktijk brengen van kennis en competenties voor de arbeidsmarkt;
3. Het ontwikkelen van nieuwe processen, technieken en verdienmodellen met sociale en economische impact.

Voor 2024 wordt € 499.000 aangevraagd. Het merendeel van deze bijdrage wordt ingezet voor de uitwerking van de challenges.

Mijlpalen in 2024 zijn:

- 2x per jaar (feb/sep) start een reeks van challenges
- een plek waar circulaire economie kan worden ervaren d.m.v. EXPO
- doorontwikkeling en programmering van de Circulaire ACTIE academie
- bestendigen van de PRICE positie als 'hét circulaire ACTIElab van Flevoland'
- effectief netwerk met (inter)nationale circulaire netwerken, hubs en onderzoekscentra.

Stedelijk voedselsysteem

Binnen het project Stedelijk voedselsysteem willen we voedselverspilling verminderen en stimuleren we lokale voedselvoorziening. Ook zetten we Almere verder op de kaart als kennis- en innovatiestad op het gebied van voedselvraagstukken. Het gaat bij dit project om de hele voedselketen: van productie, distributie tot consumptie. Belangrijke onderdelen van dit project zijn: Almere als voedselstad, Voedsel en gezondheid en (inter)nationale netwerken.

Voor 2024 wordt een bijdrage van € 430.000 aangevraagd. Mijlpalen in 2024 zijn:

- ontwikkeling en realisatie Centrum voor Stadslandbouw in een permanent gebouw
- pilot weekmarkt stadslandbouw Almere Buiten
- de vestiging van (duurzame) voedselbedrijven stimuleren.

Ultradiepe geothermie

Dit project richt zich op de verduurzaming van het warmtenet. Almere wil een gasloze stad worden. Daarom onderzoeken we de mogelijkheid voor ultrasdiepe geothermie in Almere. Dieper dan vier kilometer in de aarde kan water een temperatuur van boven de 120 graden hebben. De potentie van geothermie bedraagt ongeveer 20% van de Almeerse energievraag. Hiermee kan de volledige basislast van het huidige warmtenet verduurzaamd worden.

Voor 2024 wordt € 290.000 aangevraagd. Met de FVA-bijdrage worden de kosten gefinancierd van een projectleider, communicatie, bijdrage aan diverse onderzoeken, juridische ondersteuning in het opsporingsvergunningstraject, consortiumvorming en aanvraag winningsvergunning. Mijlpalen in 2024 zijn:

- 3D-seismische onderzoeken op het grondgebied van Almere
- continue communicatie richting bestuur en bewoners om hen vroegtijdig en zorgvuldig mee te nemen in het proces.

Programmaliijn 4: Cultuur, toerisme en sport

Binnen de programmalijn Cultuur, toerisme en sport zoeken we naar mogelijkheden om unieke plekken te creëren waar altijd iets te doen is en mensen elkaar kunnen ontmoeten. De projecten voor Cultuur, toerisme en sport dragen bij aan een prettigere stad om te wonen en sociale cohesie in buurten. Ook zorgt het voor gezondere, fitter en productievere inwoners.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Kustzone Almere Poort/Duin	-508
Museale voorziening	-1.341
Culturele strategie	-75
Topsport	-1.030
Subtotaal programmalijn Cultuur en toerisme	-2.954

Kustzone Almere Poort/Duin

Kustzone Almere Poort/Duin is een unieke plek in de regio waar ruimte is en strand, watersport en cultuur hand in hand gaan. Vanaf de Hollandse Brug is dit de entree van Almere.

Er wordt gewerkt aan de integrale ontwikkeling vanuit het strand en de doorontwikkeling van de kustzone als verblijfsplek. Het cluster van het Almeerderstrand, het nieuw aangelegde strand voor evenementen, het jonge duinlandschap, Vis à Vis en StrandLAB Almere vormen de culturele en recreatieve ankers in het gebied. Het gebiedsconcept Stadsduin voor actieve cultuur vormt de komende jaren 2022-2025 het kader van waaruit in samenwerking met bestaande en nieuwe partners de Kustzone Poort verder wordt ontwikkeld tot culturele, sportieve en recreatieve hotspot.

De aanvraag voor nieuwe middelen in 2024 bedraagt € 0,5 miljoen. Mijlpalen in 2024 zijn:

- programmatische uitwerking Stadsduin voor actieve cultuur en StrandLAB Almere
- inrichting Almeerderstrand met nieuwe fietspaden, groen en terreinmeubilair
- planvorming permanente voorziening voor jaarrond culturele, recreatieve en educatieve programmering.

Museale voorziening

De gemeenteraad van Almere heeft in april 2023 besloten om de verdere ontwikkeling van de museale voorziening voorlopig te stoppen. In ieder geval tot het einde van de huidige collegeperiode (2022-2026). Het kunstpaviljoen M. gaat door als een zelfstandige culturele organisatie met een meerjarige programmering op het gebied van landschapskunst en immersieve kunstinstallaties. Voor 2024 wordt voor dit sleutelproject € 1,3 miljoen aangevraagd. De middelen worden voornamelijk ingezet voor de exploitatie van M. en het uitvoeren van het activiteitenprogramma. Mijlpalen in 2024 zijn:

- een activiteitenprogramma omtrent beeldende kunst, landschapskunst en in de wijken van Almere

- een educatieprogramma voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Culturele strategie

De doorontwikkeling van het centrum vormt een belangrijke pijler voor de (boven)stedelijke culturele voorzieningen. De culturele strategie levert bouwstenen en input voor:

- het kwaliteitskader voor verdichting van de binnenstad
- het centrum ontwikkelakkoord (zie sleutelproject Centrum Almere 2040)
- de ontwikkeling van het cultureel voorzieningenniveau in de stadsdelen
- het Cultuurplan 2025-2028.

Voor 2024 wordt € 75.000 nieuwe middelen aangevraagd. De belangrijkste mijlpaal in 2024 is het uitwerken van de culturele strategie naar concrete projecten en activiteiten.

Topsport

Met het organiseren van topsportevenementen wil Almere zich verder profileren als Sportstad van betekenis.

Het Watersportverbond organiseert sinds 2022 jaarlijks het grootste watersportevenement ter wereld voor de kust van Flevoland aan de kant van Almere Poort: Dutch Waterweek (voorheen Allianz Regatta). In de driehoek Amsterdam IJburg - Muiden - Almere Poort zijn vijf wedstrijdbanen voorzien om alle topwedstrijden te faciliteren. Voor de jaarlijkse organisatie van het evenement is in het Fonds Verstedelijking Almere een bijdrage beschikbaar voor de komende vier jaar.

Het Nationaal Trainingscentrum (NTC) van het Watersportverbond overweegt om zich permanent in Almere te vestigen. In de komende jaren worden hiervoor voorbereidingen uitgevoerd zoals een haalbaarheidsonderzoek en locatieonderzoek.

Het Topsportcentrum in Almere Poort is dé plek waar je topsport kunt zien en waar je sport op alle niveaus kunt beoefenen. Jaarlijks worden hier vele (inter)nationale sportevenementen georganiseerd, zoals handbal- en basketbalinterlands, NK judo en NK badminton.

Voor 2024 wordt € 1.030.000 gevraagd. Hiervan is € 200.000 voor de bijdrage aan de Dutch Water Week. Voor de vestiging van het NTC is €700.000 aangevraagd uit het FVA. De resterende € 130.000 is voor de organisatie van evenementen in de Topsportal. Mijlpalen in 2024 zijn:

- organisatie Dutch Water Week 2024
- vestiging NTC Watersportverbond
- diverse evenementen in de Topsportal.

Programmaliijn 5: Vernieuwend wonen

De ambitie van de programmalijn Vernieuwend wonen is om bij te dragen aan een beter functionerende woningmarkt en een toekomstgerichte woningvoorraad; in de eerste plaats in Almere en afgeleid daarvan de regio en elders in Nederland. Daartoe worden nieuwe oplossingen onderzocht en ontwikkeld voor actuele beleids- en/of maatschappelijke vraagstukken op het gebied van bouwen en wonen. Omdat innovatie vaak niet in reguliere processen tot stand komt, dient het gericht te worden aangejaagd en ondersteund.

De leidende aspecten in de oplossingen waar de programmalijn naar zoekt, zijn:

- betaalbaarheid en toegankelijkheid van de woningvoorraad
- verduurzaming en circulaire economie
- eoorwerking van sociale transformaties: wonen en zorg, vergrijzing en gezondheid
- fysieke aanpak van wijken: transformatie, functiemenging en verdichting
- woon-werk combinaties.

Het Woningbouwatelier fungeert voor deze programmalijn als uitvoeringsorganisatie. Het Woningbouwatelier is een samenwerkingsverband tussen de gemeente, provincie, het Ministerie van BZK en het Rijksvastgoedbedrijf.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Experiment Vernieuwend Wonen	-800
Subtotaal programmalijn Vernieuwend wonen	-800

Voor 2024 wordt € 800.000 aangevraagd uit het FVA. Het budget is primair bedoeld voor het faciliteren van woningbouwexperimenten en kennisdeling over resultaten of inzichten. Mijlpalen in 2024 zijn:

- start realisatie Experiment Who Cares – project De Binnenhaven
- op basis van de eindevaluatie van het experiment Bouwen door de buurt, besluitvorming over herhaling en opschaling in Almere
- start toepassing 'Optoppen als inbreiding' op daken in Almere
- verkenning Living Lab Pampus.

Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit

De kwaliteit van het landschap draagt bij aan het vestigingsklimaat en economisch succes van de stad. Groen en water in de stad bieden een aantrekkelijke, gezonde leefomgeving. Almere heeft de potentie hier excellent in te zijn. In de komende jaren zetten we in op het beter benutten en waar nodig versterken van de bijzondere landschappen in en om Almere.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Unieke landschappen: Almeerderhout	-3.267
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-916
Ecologische verbindingen	-554
Subtotaal Groene en waterrijke identiteit	-4.737

Unieke landschappen: Stadsbos Almeerderhout

Met dit project willen we het boscomplex Almeerderhout ontwikkelen tot een icoon van de groene en gezonde stad. Almeerderhout is een boscomplex van ongeveer 1.400 ha. Het is grotendeels in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer. Het ontwikkelplan is in het voorjaar van 2021 vastgesteld door de gemeenteraad van Almere. In 2022 zijn de Atlas openbare ruimte, het bostransformatieplan en het participatieplan uitgewerkt. Na de verdere planuitwerking in 2023, staat 2024 in het teken van realisatie van deelgebieden en het boscircuit.

Voor het jaar 2024 wordt € 3.267.000 nieuwe middelen aangevraagd, waarvan € 160.000 voor het onderdeel Sport. Met het extra budget voor Sport wordt extra lengte van het boscircuit gerealiseerd, om de aansluiting op het Rondje Weerwater en op Braambergen, watertappunten en belijning te realiseren. Mijlpalen in 2024 zijn:

- deelgebieden Nobelhorst (I) en Haven (II): aanbesteding en start uitvoering maatregelen
- boscircuit inclusief onderdelen sport: aanbesteding en uitvoering maatregelen
- start uitvoering bosicoon Puurbos.

Excellente groene en gezonde leefomgeving

De gemeente heeft als ambitie om de gezondheid van inwoners te verbeteren en de stad klimaatbestendig te maken door de grootste troef van Almere te benutten: het groen van de groene stad. Daarvoor wordt een viertal referentieprojecten uitgevoerd:

- Haven Singelgracht: Leemwierde. Een koel, schaduwrijk rondje Leemwierde voor ouderen.
- Nobelhorst: Robert Hofstadterstraat en Patrick Blackettstraat. Beide een gezonde, koele en speelroute voor kinderen.
- Stationskwartier: Algerapad en omgeving. Een herkenbare, koele route met 'sticky places' voor jongeren.

Voor 2024 wordt een bijdrage van € 916.000 nieuwe middelen aangevraagd. Deze middelen worden met name ingezet voor de realisatie van de fysieke en programmatische interventies op de bovenstaande locaties. Mijlpalen in 2024 zijn:

- realisatie fysieke en programmatische interventies op de locaties
- leeromgeving continu aanvullen met informatie op basis van bevindingen
- monitoring effecten van interventies.

Ecologische verbindingen

Met dit project willen we een toekomstbestendig natuurnetwerk realiseren, dat de ecologische kerngebieden van Almere en Zuidelijk Flevoland verbindt; dwars door de stad. Het gaat om vier essentiële verbindingen, die ook zijn opgenomen in het Ecologisch Masterplan:

- Verbinding Kromslootpark en Lepelaarplassen, langs de Hoge Wetering, Ecozone Pampus;
- Verbinding Vroege Vogelbos en Almeerderhout, langs de A6 en De Steiger;
- Verbinding Buitenhout en Vaartsluisbos Ecozone Hoge Vaart;
- Verbinding Almeerderhout, Buitenhout en Kotterbos Ecozone Lage Vaart.

Voor 2024 wordt een bijdrage van € 554.000 nieuwe middelen aangevraagd. Mijlpalen in 2024 zijn:

- realisatie maatregelen basispakket in alle vier de verbindingen
- realisatie uitvoering Ecobruggen Pampus
- realisatie signaleringssysteem Steigerdreef.

Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst

In 2020 is een visie voor de Oostflank van de MRA opgesteld: Perspectief Oostflank Metropoolregio Amsterdam (MRA) 'klaar voor de toekomst'. In 2021 is deze visie geconcretiseerd en vertaald naar de stad Almere in het perspectief 'Almere, stad met toekomst'.

Op basis van deze perspectieven is de *Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst* opgesteld. Hierin worden voor de komende 10 jaar afspraken en acties vastgelegd over de wijze waarop de perspectieven dichterbij worden gebracht. Voor 2024 wordt een bijdrage van € 566.000 aan nieuwe middelen gevraagd om invulling te kunnen geven aan deze afspraken. De te maken kosten behelzen zowel ambtelijke inzet als het uitvoeren van onderzoeken en nadere uitwerking van de opgaven. Onderstaand is dit bedrag nader onderbouwd.

bedragen x € 1.000

Jaarprogramma 2024	bijdrage 2024
Almere Pampus: kennis- en werkagenda	-320
Almere Pampus: zakelijk traject	-55
Preventieve wijkaanpak	-36
Smart mobility (corridor Schiphol - Flevoland)	-155
Totaal uitvoeringsagenda, stad met toekomst	-566

Almere Pampus

Almere wil Pampus gaan ontwikkelen voor ongeveer 30.000 woningen en werkgelegenheid voor een flink aantal banen. De kennis- en werkagenda van Pampus is het programma om dit doel te bereiken en in 2030 te kunnen starten met bouwen. De kennis- en werkagenda Pampus moet leiden tot een masterplan voor Almere Pampus. Voor de kennis- en werkagenda Pampus 2024 wordt een bijdrage van € 320.000 aangevraagd. In 2024 ligt het accent op het tekenen en rekenen van het boven- en ondergronds masterplan op basis van het door de gemeenteraad goedgekeurde fysiek en sociaal-maatschappelijk programma van eisen. Voor het zakelijk traject wordt een bijdrage van € 55.000 aangevraagd. Mijlpalen in 2024 zijn:

- uitwerking van het fysiek en sociaal-maatschappelijk programma van eisen tot een boven- en ondergronds masterplan
- vaststelling Masterplan door de raad
- vaststellen ontwikkelstrategie en Masterplan.

Preventieve wijkaanpak

Het doel van dit project is om in 2024 te beschikken over een lopend meerjarenprogramma preventieve wijkaanpak dat gezamenlijk met partners is opgesteld en cyclisch wordt geactualiseerd. Er wordt een systematiek ontwikkeld, op basis waarvan bepaald wordt waar en wanneer er in wijken gewerkt gaat worden aan preventieve vernieuwing.

Voor 2024 wordt € 36.000 nieuwe middelen aangevraagd. Mijlpalen in 2024 zijn:

- hoofdlijnen voor het meerjarenprogramma met uitvoeringsagenda zijn uitgewerkt en geconcretiseerd
- gewenste methodiek voor de aanpak is helder
- actueel beeld van de Almeerse wijken, waarin de toekomstige opgaven en ontwikkelingen worden meegenomen
- start preventieve wijkaanpak in minimaal één Almeerse wijk.

Smart Mobility

Het programma Smart Mobility corridor Flevoland – Schiphol staat voor het slimmer omgaan met mobiliteit in de corridor en vervolgens verder in Nederland. Het gaat om mobiliteit van zowel goederen als personen. Met de FVA bijdrage worden enkele pilots met betrekking tot deelmobiliteit, Smart Society dashboard (slim inzetten van beschikbare data over mobiliteit) en het inrichten van (logistieke) hubs uitgewerkt in Almere en Flevoland. De kennis die hiermee wordt vergaard voor zowel nieuw in te richten gebieden, als voor herinrichting van bestaande gebieden, wordt in het G40-netwerk gedeeld.

Voor 2024 wordt € 155.000 aangevraagd. In 2023 wordt een nieuwe programmaplan opgesteld, waarin wordt uitgewerkt wat de mijlpalen voor 2024 en verder zijn

Risicoreservering

Er is een risicobuffer gevormd van € 0,5 miljoen.

Meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief tot en met 2026 laat een overschot zien van € 1,1 miljoen. In het jaarverslag van 2022 was nog sprake van een overprogrammering van € 6 miljoen. Het beeld is dus verbeterd met circa € 7,1 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn als volgt:

- € 4,1 miljoen door de vrijval van het bouwbudget van het museum;
- € 1,2 miljoen indexering (2023 t/m 2025) van de specifieke uitkering voor de groeiopgave;
- € 1 miljoen vrijval middelen Amsterdam Bay Area. In het directeurenoverleg Oostflank van 31 maart 2023 is besloten de Ruimtelijk Strategische Verkenning te laten bekostigen vanuit middelen bij BZK. Hierdoor kunnen de gereserveerde middelen vrijvallen.
- € 0,8 miljoen lagere kosten bij Programmalijn 3 Circulaire economie en energie.

bedragen x € 1.000

	realisatie	begroting				totaal
	t/m 2022	2023	2024	2025	2026 e.v.	
bijdrage Almere	67.024	9.803	9.774	9.774	0	96.375
bijdrage Provincie	49.972	6.700	6.700	6.700	0	70.072
bijdrage Rijk	58.246	16.088	6.926	0	0	81.260
totaal beschikbaar	175.242	32.591	23.400	16.474	0	247.707
budgetten voor Proceskosten						
proceskosten programma Almere 2.0	-7.270	-1.409	-1.200	-1.200	0	-11.079
Bijdrage organisatiekosten Oosterwold	-587	0	0	0	0	-587
<i>subtotaal proceskosten</i>	<i>-7.857</i>	<i>-1.409</i>	<i>-1.200</i>	<i>-1.200</i>	<i>0</i>	<i>-11.666</i>
budgetten voor projecten						
Programmalijn 1: Hart van de Stad	-61.720	-7.395	-3.895	-2.056	0	-75.067
Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving	-23.797	-6.337	-5.553	-6.747	-3.750	-46.184
Programmalijn 3: Circulaire economie en Energie	-13.052	-3.752	-6.028	-1.656	-191	-24.679
Programmalijn 4: Cultuur, toerisme en sport	-17.471	-6.924	-11.981	-10.311	-1.650	-48.336
Programmalijn 5: Vernieuwend Wonen	-4.899	-797	-800	-800	0	-7.297
Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit	-1.702	-4.004	-7.587	-6.133	0	-19.426
Uitvoeringsagenda, stad met toekomst	-4.221	-2.292	-1.575	-761	0	-8.849
Overige projecten	-485	0	0	0	-500	-985
Beheer en onderhoud	-2.528	0	0	0	0	-2.528
Risicobuffer	0	-573	-500	-500	0	-1.573
<i>subtotaal projecten</i>	<i>-129.875</i>	<i>-32.076</i>	<i>-37.918</i>	<i>-28.964</i>	<i>-6.091</i>	<i>-234.924</i>
totaal uitgaven	-137.732	-33.485	-39.118	-30.164	-6.091	-246.590
overschot						1.117

6 Bijlagen

6.1 Opvolging aanvaarde moties

Perspectiefnota 2023

RG-125/2022 Actieplan tegen discriminatie

De motie draagt het college op om samen met partners, zoals Bureau Gelijke Behandeling Flevoland, te werken aan een lokaal actieplan tegen discriminatie en dit plan aan de raad voor te leggen.

Het actieplan waar de betreffende motie op doelt is vormgegeven als Antidiscriminatieagenda. Deze agenda is onderdeel van het Actieprogramma Almere Divers en Inclusief 2023-2026, dat voor het zomerreces 2023 aan de raad is gezonden. Eind 2023 zal dit programma met de raad besproken worden, waarna het college het definitief zal vaststellen.

RG-127/2022 Samenwerking met AIB stopzetten

De motie draagt het college op om de samenwerking met aib stop te zetten en de raad proactief te informeren over de gang van zaken omtrent dit proces.

De samenwerking met AmsterdaminBusiness (hierna AIB) is inmiddels stopgezet. Op 5 oktober 2022 hebben wij door middel van een brief aan het bestuur van AIB de stopzetting medegedeeld. De motie is hiermee dus uitgevoerd.

RG-128 Meer zicht op de risico's binnen de jeugdhulp

De motie draagt het college op om voor de tweede kwartaalrapportage met een complete rapportage jeugdhulp te komen. Hierin moet worden opgenomen welke maatregelen al getroffen zijn, wat hiervan de financiële resultaten zijn en welke effecten wij nog kunnen verwachten op kwaliteit en kosten en een visie over hoe de verwachte knelpunten worden opgelost. Hierbij moeten ook de effecten van de aanstaande inkoop jeugdhulp worden betrokken. En om de uitkomst hiervan met de raad te bespreken.

In 2023 wordt de rapportage jeugdhulp besproken met de raad.

RG-130 Speelhaven

De motie roept het college op om de bezuiniging per 2023 terug te draaien voor in ieder geval vier jaar en daarbij rekening te houden met inflatie. Verder roept de motie op om in samenwerking met De Schoor en inwoners te onderzoeken hoe De Speelhaven na deze periode open en beheerd kan blijven en hoe de openingstijden verruimd kunnen worden.

De Schoor heeft bij de subsidieverlening voor 2023 weer budget ontvangen voor het beheer van Speelhaven. Er is voor vier jaar budget gereserveerd voor het beheer van de speeltuin. Voorafgaand aan de subsidieverlening voor 2023 zijn afspraken gemaakt over hoe de gemeente en De Schoor de komende jaren samenwerken aan het anders inrichten van het beheer van de speeltuin. De motie is hiermee uitgevoerd.

Programmabegroting 2023

RG-264/2022 Evenwichtige lokale lasten; Ozb niet-woning

Via deze motie verzoekt de raad:

- te onderzoeken of het al of niet uitvoerbaar is om bij de ozb niet-woningen (kantoren, winkels et cetera) de gebruikersbelasting te verlagen en het eigenarendeel te verhogen;
- de ozb niet-woningen volledig bij de eigenaar te gaan heffen en de gebruikersbelasting op 0% te zetten.

Wij zijn een onderzoek gestart naar de mogelijkheden en effecten van de uitvoering van deze motie. Wij komen eind 2023 met dit onderzoek naar de raad.

RG-273/2022 Naar een betere bezuinigingsmonitor

Bij de behandeling van de programmabegroting 2023 heeft de raad de motie RG-273/2022 'Naar een betere bezuinigingsmonitor' aangenomen. De motie roept het college op om in de vierde kwartaalrapportage de monitor te voorzien van antwoord op 2 vragen:

- Hoe wordt de bezuiniging gerealiseerd?
- Welke eventuele obstakels zijn er in de uitvoering van de bezuiniging?

In de kwartaalrapportage van het vierde kwartaal 2022 is er bij elke bezuiniging antwoord gegeven op deze vragen en ook in volgende kwartaalrapportages worden deze vragen meegenomen. Wij beschouwen de motie hiermee als uitgevoerd.

RG-288/2022 Noodhulporganisaties huurvrij

Deze motie zegt dat noodhulporganisaties in deze tijd een zeer belangrijke rol vervullen in het ondersteunen van de Almeerse bevolking en dat de gemeente Almere deze organisaties dient te ondersteunen. De Gemeente Almere dient deze noodhulporganisaties te helpen door in 2023 een jaar lang de gemeentelijke huur kwijt te schelden. Ook moet er in de integrale aanpak voor armoedebestrijding worden meegenomen of het mogelijk is om deze noodhulporganisaties voor de lange termijn huurvrij te maken.

Het is niet mogelijk om organisaties die huren bij de gemeente huurvrij te maken, zoals de motie van ons vraagt. Wij hebben daarom het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde bedrag bij deze motie van € 90.000 toegevoegd aan het beschikbaar gestelde bedrag uit de motie RG-362/2022 Inzet raadsbudget voor lenigen acute voedselnoed van € 131.000. Dit bedrag is aan het begin van het jaar gelijkmatig verdeeld over de Almeerse noodhulporganisaties. Hiermee is uitvoering gegeven aan deze motie.

RG-296/2022 Huisartsenzorgen: investeer meer in het sociaal domein

De motie draagt op om te komen tot een structurele financiering van een aantal domeinoverstijgende projecten uit het sociaal domein en daarbuiten. Met als doel om de huisartsenzorg te ontlasten en te zorgen voor zorg op de juiste plek. Ook andere passende initiatieven die onder dit doel kunnen vallen, dienen te worden meegenomen. Ook wordt opgedragen om de zorgverzekeraar(s) onder druk te zetten om per direct te investeren in preventie en zorg op de juiste plek. De raad moet in het eerste kwartaal van 2023 worden geïnformeerd over de voortgang, of als kan eerder.

Momenteel werken we aan de realisatie van een vertrouwelijk en veilige plek binnen het sociaal domein voor niet medische vragen van inwoners, die inwoners nu bij huisartsen neerleggen. Dit wordt uitgewerkt binnen het samenwerkingsverband PGA, in het kader van verbetering samenwerking medisch en sociaal domein en een IZA aanvraag eind 2023/begin 2024.

RG-298/2022 Banenmarkt voor statushouders

De motie verzoekt het college om een banenmarkt voor vergunninghouders te organiseren, waarbij werkzoekende statushouders en werkgevers elkaar kunnen ontmoeten. En om zo'n bijeenkomst te organiseren samen met onder meer stakeholders in de tekortsectoren. Bij succes dient de Gemeente Almere dit soort bijeenkomsten met enige regelmaat te blijven initiëren. De bevindingen dienen zo snel als kan naar de raad gerapporteerd te worden.

De raad heeft het college verzocht een banenmarkt voor vergunninghouders te organiseren. In een antwoord op deze motie hebben wij de ambitie geformuleerd om, op basis van draagvlak bij ondernemers en de beschikbare organisatiecapaciteit, maximaal één tot tweemaal per jaar een banenmarkt te organiseren ten behoeve van anderstaligen.

In de uitvoering hebben wij de aansluiting gezocht bij de banenmarkten voor Oekraïners. Deze worden nu meerdere malen per jaar georganiseerd en zijn succesvol. In overleg met uitvoering is besloten dat het aan laten haken van statushouders op deze bestaande banenmarkten het meest effectief is. Voor werkgevers is het prettig om één gebundeld evenement te hebben, en het voorkomt dat de ene banenmarkt succesvoller is dan de andere (wat voor de beeldvorming consequenties kan hebben).

We organiseren deze banenmarkten nu vier tot zesmaal per jaar, soms met extra (kleinere) speedmeets: mini banenmarkten. We hebben hierbij ook de aansluiting gezocht bij het azc in Almere, omdat we merken dat daar ook veel mensen gemotiveerd zijn om te werken.

De vervolgstap is dat we de opbrengsten van deze banenmarkten nauwgezet gaan volgen, om ook de kwaliteit ervan te kunnen meten: Hoe vaak leidt het tot matches, hoe goed doet de groep statushouders het? We nemen deze kwaliteitslag mee richting 2024. We zetten deze gecombineerde banenmarkten dan ook voort. In de toekomst houden we er rekening mee dat er toch een splitsing van doelgroepen plaats vindt, mochten de groepen of het animo te groot worden.

RG-317/2022 Introduceer doneerringen voor plastic flesjes

De motie roept op om doneerringen of een vergelijkbare oplossing met hetzelfde doel te introduceren in Almere. Bij de prullenmanden, te beginnen in de centrumgebieden. Dit moet bijdragen aan bewustwording rondom statiegeld. Ook zijn doneerringen een menswaardigere optie voor mensen die plastic flesjes uit prullenbakken halen om deze te retourneren voor statiegeld. Bijkomend effect is dat er minder plastic flessen in de openbare ruimte en prullenmanden belanden. Het budget hiervoor dient gevonden te worden in de € 2 miljoen die voor 2023 ter beschikking is gesteld voor initiatieven afkomstig uit de raad.

Half 2023 zijn in de centrum gebieden Centrum Stad en Winkelcentrum Almere Haven, in totaal 16 doneerringen gemonteerd. De komende tijd worden de effecten gemonitord. Zowel wat betreft het gebruik (menswaardige oplossing) als effecten op de openbare ruimte (toe-/afname van zwerfafval). Half 2024 vindt de evaluatie plaats. Wij houden u op de hoogte van de voortgang.

RG-318/2022 Ambities Wonen en Zorg bijstellen

Gelet op het feit dat het college in de programmabegroting aangeeft de ambities voor Wonen en Zorg te willen handhaven, wordt in de motie opgeroepen om (wederom) een tussenrapportage op te stellen met aandacht voor (landelijke) ontwikkelingen op dit gebied, om nieuwe bestuurlijke ambities te formuleren, en om de raad hierbij in het voorjaar van 2023 te consulteren.

Uiterlijk februari 2023 bieden wij u een tussenrapportage aan. Ook bepalen wij nieuwe bestuurlijke ambities voor Wonen en Zorg. Deze is in 2023 aan de raad voorgelegd. We beschouwen de motie hiermee als uitgevoerd.

RG-319/2022 Aanvullende onderzoeksvragen pilot Teams Gezinsbegeleiding

Het college wordt gevraagd om de onderzoeksvragen voor de pilot Teams Gezinsbegeleiding uit te breiden. Deze vragen hebben betrekking op de begrenzing van jeugdhulp, duur van de hulpverlening, het aantal hulpverleningstrajecten tegelijkertijd in het gezin en vandaar uit de effectieve en efficiënte inzet van middelen. Op welke wijze wordt gemonitord en teruggekoppeld aan de gemeenteraad? Het college wordt daarnaast gevraagd uit te breiden naar andere stadsdelen pas nadat een eindevaluatie in de Raad besproken is.

In 2023 heeft de raad een eindrapportage met de aanvullende onderzoeksvragen ontvangen. Daarin zit tevens een plan van aanpak over het vervolg van ontwikkelde gezinsbegeleiding voor de hele stad, passend binnen de te ontwikkelen gebiedsgerichte jeugdhulp. We beschouwen de motie hiermee als uitgevoerd.

6.2 Uitgangspunten en eenheden

Ons financieel perspectief wordt sterk beïnvloed door de groei van de stad. De financiële vertaling daarvan vindt plaats aan de hand van vele kengetallen. Deze kengetallen hebben we op basis van geschetste ontwikkelingen en/of prognoses in het voorjaar vastgesteld. Onderstaand treft u de belangrijkste kengetallen aan.

Woningproductie

Op 1 januari 2023 bedraagt onze woningvoorraad circa 91.286 woningen. Dat is recentelijk door het CBS vastgesteld. In de tabel hebben we de woningen opgenomen die in de periode 2023 -2027 worden opgeleverd. Op basis van de meest recente scenario's gaan wij er vanuit dat de woningbouw in Almere gestaag voortgang zal vinden. Omdat tussen het moment van grondverkopen en oplevering van de woningen gemiddeld zo'n 1½ á 2 jaar zit, tellen de woningen pas na 2 jaar mee voor het gemeentefonds en de onroerende zaakbelastingen.

Fysieke structuur per 1 januari

	2023	2024	2025	2026	2027
woonruimten (definitie BAG)	91.286	92.786	94.486	96.186	97.886
woningbouwprognose in 't jaar	1.500	1.700	1.700	1.700	1.700
oppervlakte land (in ha)	12.905				
oppervlakte binnenwater (in ha)	2.090				
oppervlakte buitenwater (in ha)	9.881				
oppervlakte bebouwd (in ha)	870	880	900	920	930
oeverlengte (in hectometers)	6.101				
kernen	7				

Inwoners

Het inwonertal is op basis van de meest recente woning- en bevolkingsprognoses geactualiseerd. De tendens is dat de woningbezetting op langere termijn daalt van circa 2,5 inwoners per woning in 2023 naar 2,4 inwoners op langere termijn (2030).

Sociale structuur per 1 januari

	2023	2024	2025	2026	2027
Inwoners	222.844	227.218	231.193	234.749	237.924
Jeugdigen (van 0 t/m 17 jaar)	48.913	49.612	50.282	50.868	51.401
ouderen (65 jaar en ouder)	27.788	29.419	30.952	32.520	34.070
ouderen (75 en ouder)	9.933	10.622	11.312	11.988	12.706

Jongeren en ouderen

Ook de raming van het aantal jongeren en ouderen is gerelateerd aan de woningprognose. De bevolkingsopbouw van Almere naar leeftijd wijkt sterk af van het gemiddelde van Nederland. Almere heeft een relatief jonge bevolking. Hoewel Almere de komende jaren nog een stad blijft met een relatief jonge bevolking, zal de groep '65-plussers' op termijn veel harder (gaan) groeien dan andere leeftijdsgroepen. Zo bedroeg het aantal '65-plussers' op 1 januari 2023 nog 13,02% van de bevolking; in 2027 zal dat oplopen naar 15,02%. Op grond van de meest recente bevolkingsprognose is sprake van 'vergrijzing'. Daarnaast hebben wij de groep '75-plussers' opgenomen. Deze 'ouderen' zijn een belangrijke (kosten)indicator voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Almere heeft relatief weinig '75-plussers'. Het aantal was op 1 januari 2023 ruim 4,5%, maar zal op langere termijn oplopen naar 5,3% (2027).

Leerlingen

In de tabel zijn de leerlingenprognoses voor het onderwijs opgenomen per 1 oktober van het vorig jaar. Deze zijn opgesteld aan de hand van de prognosestatistiek en afgestemd op de prognoses van het aantal

jeugdigen (0 t/m 18 jaar). In 2023 staan de leerlingen vermeld uit het schooljaar 2022-2023. Hierop wordt de reguliere bekostiging gebaseerd.

aantal leerlingen

	2023	2024	2025	2026	2027
basisonderwijs	20.150	20.523	20.817	21.163	21.493
leerlingen (V)SO-LOM, MLK, IOBK	1.275	1.291	1.304	1.315	1.328
leerlingen VSO ouder 12 jr incl. ZMLK	894	900	904	902	903
leerlingen VO	12.658	12.739	12.796	12.773	12.791

Onroerende zaakbelasting (Ozb)

De raming van de opbrengst ozb zijn gekoppeld aan het volume aan woningen en niet woningen. De WOZ waarde is vastgesteld, met als peildatum 1 januari 2023.

Op 1 januari 2024 begint een nieuwe waarde tijdvak voor de WOZ, met als peildatum 1 januari 2023. Uit de eerste analyse blijkt dat de woningen in Almere – ten opzichte van 1 januari 2023 – gemiddeld met 2,5% in waarde zijn gestegen en kantoren en utiliteitsbouw (niet woningen) met gemiddeld 1%. De ramingen van de WOZ-waarde zijn hierop nog niet aangepast.

WOZ waarde onroerende zaakbelasting (indicatief na hertaxatie)

	2023	2024	2025	2026	2027
WOZ waarde woningen	32.469	33.926	34.473	35.021	35.569
WOZ waarde niet woningen	3.815	3.943	3.995	4.047	4.099

Riool- en afvalstoffenheffing

Dit betreft de raming van het aantal objecten dat is/wordt meegenomen bij de becijfering van de heffing. Deze ramingen zijn nu bijgesteld op de ramingen van de woningbouwprognose. Deze ramingen stellen we jaarlijks bij de Perspectiefnota bijgesteld.

Objecten rioolheffing - afvalstoffenheffing

	2023	2024	2025	2026	2027
objecten rioolheffing	95.947	97.526	99.249	100.972	102.695
objecten afvalstoffenheffing	89.013	90.428	92.091	93.753	95.416
wv; éénpersoonshuishoudens	24.924	25.320	25.785	26.251	26.716
wv; meerpersoonshuishoudens	64.089	65.108	66.306	67.502	68.700

Loonprijsbijstelling

Jaarlijks stellen we onze budgetten bij op de loonprijsontwikkelingen. Deze loonprijsbijstelling is nodig om de gemeentelijke taken en diensten op het gewenste kwaliteitsniveau uit te kunnen voeren. Dat doen we via een tweetal indexcijfers, die het Centraal Planbureau hiervoor jaarlijks publiceert. Deze percentages geven een indicatie van de verwachte prijsstijgingen voor het komend jaar. Bij de prijsstijging van de gesubsidieerde instellingen gaan we uit van een mix van loon- en prijsgevoelige uitgaven. Dit in de verhouding 70% lonen en 30% prijzen. En een verrekening over het vorig jaar. Daarbij baseren wij ons op de cijfers uit de MEV, zoals die in de september worden gepubliceerd door het CPB. Dat hebben we vorig jaar met de instelling afgesproken. De loonprijsstijging over ons gemeentelijk takenpakket bedraagt 5,15%.

waarvoor	Publicatie	2024
Loongevoelige budgetten	CPB: prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	6,30%
Prijsgevoelige budgetten	CPB: prijs overheidsconsumptie netto materieel	3,50%
Gesubsidieerde instellingen	CPB: prijs overheidsconsumptie beloning werknemers & netto materieel	5,69%
Lokale heffingen	CPB: Loonprijsgevoelige uitgaven gemeentelijk takenpakket	5,15%

6.3 Overzicht incidentele en structurele baten en lasten

Het BBV schrijft voor dat er inzicht gegeven dient te worden in de incidentele baten en lasten per programma. In dit hoofdstuk maken we dit zichtbaar.

Wij hebben in lijn met de regels uit het BBV de volgende kaders om te bepalen of een begrotingsactiviteit incidenteel is:

1. We kijken naar de aard van de begrotingspost. Als de activiteit die vanuit de begrotingspost wordt betaald tijdelijk is, dan zijn de lasten en baten als incidenteel opgenomen. Dit kan ook gaan om activiteiten die we een lange periode uitvoeren. Te denken valt aan de grondexploitatie, het Fonds Verstedelijking Almere en de ontwikkeling van Oosterwold
2. We stellen per kostenplaats vast of de activiteit incidenteel of structureel is. Als er op een kostenplaats zowel incidentele als structurele baten en lasten zijn dan worden deze in principe als structureel meegenomen. Behalve als het incidentele budget substantieel hoger is dan het structurele budget
3. Uitzondering hierop zijn onttrekkingen (vrijval) aan voorzieningen. Deze oormerken wij altijd als incidenteel
4. We hanteren een ondergrens van € 0,5 miljoen aan incidentele baten of lasten per begrotingsactiviteit. Als de incidentele lasten of baten kleiner zijn dan nemen we deze niet in het overzicht op.

Kaders voor structurele stortingen in en onttrekkingen aan reserves

In het BBV is bepaald dat alleen stortingen in en onttrekkingen aan reserves voor kapitaallasten als structureel gekenmerkt mogen worden. Alle andere stortingen en onttrekkingen zijn incidenteel. Wij hebben dit vertaald in de volgende kaders

1. Onttrekkingen aan de kapitaallastenreserves ten behoeve van de dekking van kapitaallasten zijn **structureel**
2. De rentetoevoeging (storting) aan de kapitaallastenreserves zijn **structureel**
3. De storting in de reserve om de kapitaallasten van investeringen in latere jaren te kunnen dekken is **structureel** als het een structurele begrotingsactiviteit is. Het gaat vooral om vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte (beheer en onderhoud).
4. De storting in de reserve om de kapitaallasten van investeringen in latere jaren te kunnen dekken is **incidenteel** als het een incidentele begrotingsactiviteit is (zoals het Fonds Verstedelijking Almere)
5. De vrijval (onttrekking) van kapitaallastenreserves is **incidenteel**
6. Alle stortingen in en onttrekkingen aan andere reserves zijn **incidenteel**

Incidentele baten en lasten per programma

In de tabel hieronder zijn de incidentele baten en lasten per programma opgenomen. Lasten zijn met een – weergegeven, baten zijn met en + weergegeven:

bedragen x € 1 miljoen

	2023		2024		2025		2026		2027	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
RP01 Wonen										
exploitatie										
Wonen	-3,9		-3,8							
Particulier opdrachtgeverschap	-0,6		-0,6		-0,6		-0,6		-0,6	
Grondexploitaties	-103,8	115,6	-117,7	116,8	-112,4	235,7	-99,1	165,6	-80,5	158,8
Mutatie boekwaarde grondexploitaties	-4,1		0,9		-123,4		-66,5		-78,3	
Exploitatiekosten ontwikkelgebieden	-0,9	1,5								
Oosterwold: grondopbrengsten	-2,0	2,0	-2,5	2,5	-11,0	11,0	-7,0	7,0	-6,5	6,5
Oosterwold: kostenverhaal	-8,1	8,1	-3,8	3,8	-4,2	4,2	-1,8	1,8	-1,0	1,0
Experiment Vernieuwend Wonen	-0,8		-0,8		-0,8					
overige	-0,5	0,7	0,0	0,7	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	0,4

bedragen x € 1 miljoen

	2023		2024		2025		2026		2027	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
reservemutaties	-14,8	14,9	-2,5	22,7	-11,0	11,8	-7,0	7,0	-6,5	6,5
<i>Totaal RP01 Wonen</i>	<i>-139,4</i>	<i>142,8</i>	<i>-130,8</i>	<i>146,5</i>	<i>-263,3</i>	<i>263,2</i>	<i>-182,0</i>	<i>181,9</i>	<i>-173,4</i>	<i>173,2</i>
RP02 Openbare ruimte										
exploitatie										
Groot onderhoud en vervangingen			-1,3							
Project toekomstbestendig afvalinzamelsysteem (TAS)	-2,0		-1,9		-1,3		0,8		0,8	
Dagelijks beheer	-2,0		-5,1		-6,3		-5,8		-3,0	
Onderhoud en vervanging	-0,3		-1,3							
Apparaatskosten riolering	-0,3		-0,7							
overige	-0,5	0,1	-0,2	0,2	-0,1	0,2	-0,1	0,2	0,0	0,1
reservemutaties	-0,2	0,2		0,2		0,2	-5,0	5,2		0,2
<i>Totaal RP02 Openbare ruimte</i>	<i>-5,2</i>	<i>0,3</i>	<i>-10,5</i>	<i>0,4</i>	<i>-7,7</i>	<i>0,3</i>	<i>-10,1</i>	<i>5,3</i>	<i>-2,3</i>	<i>0,3</i>
RP03 Veiligheid en handhaving										
exploitatie										
Wabo transitie	-0,8		-0,8		-0,5		-0,5		-0,4	
overige	-0,4	0,4	-0,2	0,2	-0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1	
<i>Totaal RP03 Veiligheid en handhaving</i>	<i>-1,2</i>	<i>0,4</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,2</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,5</i>	
RP04 Dienstverlening en samenwerking met de stad										
exploitatie										
Wijkbudgetten	-0,6		-0,2		-0,2		-0,2			
Programmabudget raad			-1,7							
overige	-0,3	0,2								
reservemutaties	0,0		0,0		0,0		0,0	0,1	0,0	
<i>Totaal RP04 Dienstverlening en samenwerking met de stad</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,2</i>	<i>-1,9</i>		<i>-0,2</i>		<i>-0,2</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	
RP06 Economie										
exploitatie										
Duurzame energie - Energiefonds	-0,1		-0,6							
Duurzame energie -UDG, stad zonder gas	-0,1		-0,7		-0,2					
Circulaire economie - Competitie Upcycle City 2.0	-0,4		-1,4		-0,2		-0,2			
Duurzame energie - balanceren energienet	-0,2		-0,5							
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-0,2		-2,3		-0,1					
Circulaire economie - Price	-1,3		-0,6		-0,4					
overige	-1,4	0,1	-1,1	0,1	-1,1		-0,4			
reservemutaties		3,0		6,7		1,7		0,2		
<i>Totaal RP06 Economie</i>	<i>-3,5</i>	<i>3,1</i>	<i>-7,2</i>	<i>6,8</i>	<i>-2,1</i>	<i>1,7</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,2</i>		
RP07 Onderwijs										
exploitatie										
Vergroten ontwikkelkansen			-0,5							
Onderwijsachterstand	-3,9	3,9								
Eerste inrichting schoolgebouwen	-0,5		-1,5		-0,5		-1,3		-0,4	
Gym- en sportzalen			-0,5							

bedragen x € 1 miljoen

	2023		2024		2025		2026		2027	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Proceskosten Leer- en werkomgeving	-0,8		-0,7							
Flevo Campus	-3,3		-3,4		-2,8					
MBO ICT Field Lab	-0,7		-0,6		-0,4					
Kenniscampus Stadshart	-0,8		-0,8		-5,7					
overige	-0,5	0,2		0,0		0,0				
reservemutaties		5,8	-1,3	6,6		8,7				
<i>Totaal RP07 Onderwijs</i>	<i>-10,5</i>	<i>9,9</i>	<i>-9,3</i>	<i>6,6</i>	<i>-9,4</i>	<i>8,7</i>	<i>-1,3</i>		<i>-0,4</i>	
RP08 Gezondheid										
exploitatie										
overige			-0,2							
<i>Totaal RP08 Gezondheid</i>			<i>-0,2</i>							
RP09 Sociale voorzieningen en zorg										
exploitatie										
Wmo ondersteuning	-0,5		-0,1							
Hulp aan Oekraïners	-32,0	48,3	-31,6	31,6	-0,7	0,7	-0,7	0,7	-0,7	0,7
Maatschappelijke opvang		1,2								
Regionaal transformatiefonds	-1,5									
Schuldhelpverlening	-5,8	2,8								
Inkomensondersteuning algemeen	-16,9	8,4								
Mensen met korte en middellange afstand arbeidsmarkt	-1,5	0,5								
Re-integratie regionaal	-5,5	1,0	-1,6	0,6	-0,2	0,2	-0,2	0,2	-0,2	0,2
Sociaal domein algemeen	-0,9									
Trajecten inburgering	-1,0	1,0								
overige	-0,4	0,1	-0,4	0,1	-0,1	0,1				
reservemutaties	-7,7	1,5	-1,5		-0,9					
<i>Totaal RP09 Sociale voorzieningen en zorg</i>	<i>-73,7</i>	<i>64,8</i>	<i>-35,1</i>	<i>32,4</i>	<i>-1,9</i>	<i>1,0</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,9</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,9</i>
RP10 Jeugdzorg										
exploitatie										
Onderzoek en innovatie	-1,6		-2,0							
overige	-0,1									
reservemutaties	-6,9									
<i>Totaal RP10 Jeugdzorg</i>	<i>-8,6</i>		<i>-2,0</i>							
RP11 Dierenwelzijn										
exploitatie										
overige			-0,4							
<i>Totaal RP11 Dierenwelzijn</i>			<i>-0,4</i>							
RP12 Ontwikkeling van de stad										
exploitatie										
Uitgaven Opgave Almere Centrum	-1,6		-3,7		-2,6		-2,6		-0,5	
Almere Buiten-Centrum	-0,3		-2,0		-2,2		-1,0			
Bedrijventerreinen	-0,8		-1,2		-1,2		-1,2			
Binnenring Almere Haven	-1,4		-2,5		-3,2		-2,4			
Handelingsperspectief	-1,7		-2,9		-0,8					
Verbreiding A27			-0,5							
Almere Centrum	-1,0		-0,8		-0,4					

bedragen x € 1 miljoen

	2023		2024		2025		2026		2027	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Station (en omgeving)	-2,0									
Rondje weerwater	-0,7		-0,4		-0,4					
Proceskosten Almere 2.0	-1,3		-1,0		-1,0					
RSV Pampus	-1,3	1,3	-4,8	4,8						
overige	-0,9	0,4	-0,8	0,1	-0,7	0,1	-0,5	0,1	-0,1	0,1
reservemutaties	-11,0	19,7	-5,6	16,4	-2,0	10,7	-1,0	4,9	-1,0	
<i>Totaal RP12 Ontwikkeling van de stad</i>	<i>-24,0</i>	<i>21,4</i>	<i>-26,0</i>	<i>21,4</i>	<i>-14,5</i>	<i>10,8</i>	<i>-8,7</i>	<i>5,0</i>	<i>-1,6</i>	<i>0,1</i>
RP13 Klimaat en milieu										
exploitatie										
Energietransitie	-2,0	1,8	-2,2	1,9						
Duurzaamheidsagenda	-1,8	1,6	-3,5	3,5	-3,3	3,3	-3,4	3,4	-3,6	3,6
Leefkwaliteit	-0,3		-2,0		-1,0		-1,0			
Unieke landschappen: Almeerderhout	-0,8		-4,3		-4,0					
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-0,4		-2,5		-1,5					
Ecologische verbindingen	-0,2		-1,7		-0,4					
overige	-0,4	0,2	-0,3	0,1	-0,3					
reservemutaties	-1,2	3,0	-0,4	9,2		6,2				
<i>Totaal RP13 Klimaat en milieu</i>	<i>-7,0</i>	<i>6,6</i>	<i>-17,0</i>	<i>14,7</i>	<i>-10,5</i>	<i>9,4</i>	<i>-4,4</i>	<i>3,4</i>	<i>-3,6</i>	<i>3,6</i>
RP14 Sport										
exploitatie										
Sportevenementen	-0,4		-1,1		-0,3					
Sport en bewegen in de openbare buitenruimte	0,0		-0,5							
overige	-0,4	0,2								
reservemutaties		0,6		1,7		0,3				
<i>Totaal RP14 Sport</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,9</i>	<i>-1,7</i>	<i>1,7</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,3</i>				
RP15 Kunst en cultuur										
exploitatie										
Kunst en cultuur algemeen	-0,6	0,6								
Nationaal Park Nieuw Land - Almeerse Poort	-0,4	0,3	-3,3	1,0	-5,1		-1,7			
Kustzone Almere Poort/Duin	-1,2		-1,5		-1,4					
Museale voorziening	-1,4		-1,4		2,5					
vrijval voorziening				0,6						
overige	-0,4		-0,3		-0,3					
reservemutaties	-2,7	5,5	-5,7	11,1	-6,0	10,0		1,7		
<i>Totaal RP15 Kunst en cultuur</i>	<i>-6,7</i>	<i>6,4</i>	<i>-12,3</i>	<i>12,6</i>	<i>-10,2</i>	<i>10,0</i>	<i>-1,7</i>	<i>1,7</i>		
RP17 Overhead en bedrijfsvoering										
exploitatie										
Financiën en Control			-0,7		-3,7		-0,3			
Projecten	-4,6		-4,6		-3,0		-1,6			
Apparaatskosten Floriade	-0,6		0,0		0,0		0,0		0,0	
Stelposten	-0,6									
overige	-1,5	0,0	-0,4	0,2	-0,2					
reservemutaties		1,4		0,2		0,2		0,0		0,0

bedragen x € 1 miljoen

	2023		2024		2025		2026		2027	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
<i>Totaal RP17 Overhead en bedrijfsvoering</i>	-7,2	1,4	-5,6	0,4	-7,0	0,2	-1,9	0,0	0,0	0,0
RP18 Financiën										
exploitatie										
Bijdrage overheden FVA		16,5		15,6		15,6		8,9		8,9
Vennootschapsbelasting	-1,3		-4,1		-0,4		-0,4		-0,4	
Stelpost onvoorzien	-0,5		-0,5							
reservemutaties	-94,9	65,5	-20,4	0,5	-20,4		-13,7		-8,9	
<i>Totaal RP18 Financiën</i>	-96,7	82,0	-25,0	16,1	-20,8	15,6	-14,1	8,9	-9,3	8,9
Eindtotaal	-385,5	340,2	-286,0	259,8	-348,5	321,4	-226,4	207,4	-192,1	187,2

Structurele stortingen in en onttrekkingen aan reserves

De stortingen en onttrekkingen aan de volgende kapitaallastenreserves hebben we als structureel aangemerkt:

bedragen x € 1 miljoen

	2023	2024	2025	2026	2027
stortingen					
8 Afschrijvingen Investerings	-0,1	-0,7	-0,1	-0,1	-0,1
83 Investerings openbare ruimte	-15,2	0,0	0,0	0,0	0,0
84 Afschrijving investeringen openbare ruimte	-0,7	-1,1	-1,5	-1,8	-2,2
<i>Totaal stortingen</i>	<i>-16,0</i>	<i>-1,8</i>	<i>-1,6</i>	<i>-2,0</i>	<i>-2,3</i>
onttrekkingen					
8 Afschrijvingen Investerings	1,2	1,5	1,5	0,4	0,4
83 Investerings openbare ruimte	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
84 Afschrijving investeringen openbare ruimte	2,7	2,7	2,7	2,9	2,9
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>3,9</i>	<i>4,2</i>	<i>4,2</i>	<i>3,3</i>	<i>3,3</i>
totaal	-12,1	2,4	2,6	1,3	1,0

- Storting in de reserve 8 afschrijving investeringen en de reserve 84 afschrijving investeringen openbare ruimte zijn rentetoevoegingen. Ook wordt er een storting van € 0,6 miljoen gedaan voor investeringen in het gebouw de Kunstlinie
- Storting in reserve 83 investeringen openbare ruimte in 2023 van € 15,2 miljoen is reserveren van budget voor vervangingsinvesteringen beheer en onderhoud. Vanaf 2024 lopen deze kosten niet meer via de reserve. Er zijn daarom ook geen onttrekkingen vanaf 2024 begroot uit deze reserve
- Onttrekking aan de reserve 8 afschrijving investeringen en de reserve 84 afschrijving investeringen openbare ruimte is dekking voor kapitaallasten van reeds gedane investeringen

We hebben een positief structureel en reëel begrotingsresultaat (SRE) in 2024, 2025 en 2027

Het belangrijkste toetsingscriterium voor het financieel toezicht is een positief SRE. Deze moet ten eerste in het begrotingsjaar 2024 positief zijn, ook het laatste jaar van de perspectiefperiode (2027) is van belang. Wij voldoen dus aan deze vereiste vanuit het toezicht. De Provinciaal toezichthouder zal op de onderbouwing van het SRE nog wel een toets doen. Het SRE is in onderstaande tabel per begrotingsjaar weergegeven:

bedragen x € 1 miljoen

	2023	2024	2025	2026	2027
exploitatie	-26,9	-60,6	-19,3	-20,1	8,3
reserve	-30,3	40,3	12,0	-6,4	-8,8
<i>begrotingssaldo na bestemming</i>	<i>-57,2</i>	<i>-20,3</i>	<i>-7,3</i>	<i>-26,5</i>	<i>-0,5</i>
waarvan incidentele baten en lasten	-45,3	-26,3	-27,0	-19,0	-4,9
structureel reëel begrotingsresultaat (SRE)	-11,9	6,0	19,7	-7,5	4,4

De belangrijkste verklaringen voor het grillige verloop van het SRE zijn:

- Het SRE verbetert in 2024 ten opzichte van 2023 vooral door de overgang van financiering bij de vervangingsinvesteringen in het beheer en onderhoud.
- In 2025 verbetert het SRE ten opzichte van 2024 vooral door extra inkomsten (accres) uit het gemeentefonds.
- In 2026 verslechtert het SRE ten opzichte van 2025 vooral door lagere inkomsten uit het gemeentefonds als gevolg van het ravijn. Hiertegenover staan voor een deel oplopende taakstellingen bij de jeugdhulp en de takendiscussie
- In 2027 verbetert het SRE ten opzichte van 2026 vooral door extra inkomsten (accres) uit het gemeentefonds.

Openstaande bezuinigingen in relatie tot het SRE

Het doel is om alle bezuinigingen die nog open staan in te vullen. Hier staat het college voor. In de bezuinigingsmonitor zijn er nog een aantal bezuinigingen die niet zijn ingevuld. Deze hebben de kleurcode oranje (vertraagd) en rood (niet ingevuld). De toezichhouder kan een taakstelling schrappen uit de begroting als zij deze niet reëel vindt. Wij hebben voor het beeld de bezuinigingen die op rood staan gecorrigeerd op het SRE. Het beeld is dan als volgt:

bedragen x € 1 miljoen

	2023	2024	2025	2026	2027
structureel reëel begrotingsresultaat (SRE)	-11,9	6,0	19,7	-7,5	4,4
niet ingevulde bezuinigingen (rood)					
hervorming jeugdhulp				-6,5	-9,0
transformatie jeugdhulp met verblijf			-2,0	-3,0	-4,0
Poppodium De Meester			-0,3	-0,3	-0,3
Evenementen		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Versoberen meldkamer parkeerbedrijf		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
<i>totaal niet ingevulde bezuinigingen</i>		<i>-0,2</i>	<i>-2,5</i>	<i>-10,0</i>	<i>-13,5</i>
SRE na correctie niet ingevulde bezuinigingen	-11,9	5,8	17,3	-17,4	-9,1

We hebben dan nog steeds een positief SRE in 2024 en 2025. Dit komt omdat de bezuinigingen vanaf 2026 pas echt fors oplopen. Door de oploop van de bezuinigingen wordt het SRE in 2027 negatief. We hebben nog een aantal jaren de tijd om deze bezuinigingen in te vullen. De bezuiniging hervorming jeugdhulp hangt ook samen met de maatregelen die het Rijk gaat nemen vanuit de hervormingsagenda jeugd.

6.4 Reserves

Overzicht reserves

bedragen x € 1.000

naam reserve	saldo per 01- 01- 2023	bij: overig	bij: rente	saldo af per 31- 12- 2023	bij: overig	bij: rente	saldo af per 31- 12- 2024		
<i>Algemene Reserves</i>	<i>77.153</i>	<i>78.718</i>		<i>6.529</i>	<i>149.342</i>		<i>500</i>	<i>148.842</i>	
002 Saldireserve	20.154	15.634		3.029	32.759		500	32.259	
086 Buffer	56.999	63.084		3.500	116.583			116.583	
<i>Algemene Reserves- grondbedrijf</i>	<i>59.304</i>	<i>14.845</i>		<i>8.693</i>	<i>65.456</i>		<i>19.400</i>	<i>46.056</i>	
003 Voorlopige resultaten GREX	191.563	10.386		201.949				201.949	
004 Gerealiseerd weerstandsvermogen	- 132.259	4.459		8.693 136.493			19.400	- 155.893	
<i>Bestemmingsreserves</i>	<i>254.230</i>	<i>61.099</i>	<i>783</i>	<i>46.817</i>	<i>269.295</i>	<i>38.015</i>	<i>1.185</i>	<i>59.587</i>	<i>248.907</i>
008 Afschrijvingen investerings	8.761	1.730	105	1.217	9.379	5.159	111	1.480	13.169
069 Floriade	1.603			535	1.068				1.068
070 Reserve MIPA (v/h VSBA)	9.428	1.428		8.607	2.249	1.012		697	2.564
074 Fonds Verstedelijking Almere	60.526	18.512		29.277	49.760	18.136		48.529	19.368
075 Reserve programmabudget raad	456	25		481		25			506
076 Reserve beheer en onderhoud	5.688			168	5.520			171	5.349
077 Reserve sociaal domein	15.446	4.647		20.092		1.489			21.581
083 Investerings openbare ruimte	83.315	26.036		109.351		7.406			116.757
084 Afschrijving investerings openbare ruimte	56.505		678	2.696	54.487		1.074	2.696	52.865
088 Reserve huisvestingsverordening	1.634			1.634					1.634
089 Fonds Stedelijke Vernieuwing	10.546	4.788		2.726	12.607	4.788		5.984	11.411
090 Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	323	1.041		91	1.273			30	1.243
091 Fonds Bestaanszekerheid		2.893		1.500	1.393				1.393
<i>Resultaat</i>	<i>63.084</i>			<i>63.084</i>					
001 Saldo van rekening	63.084			63.084					
totaal	453.771	154.662	783	125.123	484.093	38.015	1.185	79.487	443.806

6.5 Voorzieningen

Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

naam voorziening	saldo per 01- 01- 2023	bij: overig	bij: inflatie correctie	saldo af per 31- 12- 2023	bij: overig	bij: inflatie correctie	saldo af per 31- 12- 2024
<i>VZ Arbeidskosten gerelateerd</i>	10.370	1.103	110	664 10.919	1.012	114	649 11.396
201 Wachtgeld voormalig wethouders	69	283		204 148	283		189 242
202 Pensioen voormalig wethouders	9.168	729	110	460 9.547	729	114	460 9.930
259 Verlofsparen	1.134	91		1.225			1.225
<i>VZ Bijdragen, Risico's & Verpl</i>	23.063	8.875		12.542 19.396	3.791		9.460 13.727
246 Parkeren stadscentrum oost	4.300			4.300			4.300
252 Kostenverhaal Oosterwold	14.153	8.115		12.542 9.726	3.791	8.847	4.670
253 Grondopbrengst Oosterwold	452			452			452
258 Boscompensatie natuurbescherming	613	160		773		613	160
260 Businesscase Floriade BV	3.029	600		3.629			3.629
262 Parkeren Hortus	516			516			516
<i>VZ Onderhoud & Vervanging</i>	42.756	14.823		15.195 42.384	15.288		20.795 36.877
215 Groot onderhoud onderwijsgebouwen	2.467	1.370		1.711 2.126	1.434	2.388	1.172
217 Vervanging riolering	25.576	5.267		5.026 25.817	5.820	5.474	26.163
218 Rioolherstelprojecten	974	2.389		2.633 730	2.480	1.592	1.618
239 Groot onderhoud gebouwen niet- onderwijs	13.740	5.797		5.826 13.711	5.554	11.341	7.924
totaal	76.190	24.800	110	28.401 72.699	20.091	114	30.904 62.000

6.6 Taakmutaties

Aanpak regionale doelgroepen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. extra geld voor aanpak regionale doelgroepen	68	1	1	1	1
b. extra budget	-68	-1	-1	-1	-1
totaal					

Het ministerie van SZW wil landelijk de kansen van statushouders en andere kwetsbare doelgroepen op de arbeidsmarkt vergroten. Almere ontvangt als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Flevoland eenmalig € 68.000 hiervoor. Het geld zal worden toegevoegd aan de regionale begroting van de arbeidsmarktregio. Ook is structureel het budget voor de arbeidsmarktregio met € 1.000 verhoogd.

Begeleiding jongeren naar werk

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. extra geld Rijk		466			
b. extra kosten		-466			
totaal					

Met de Aanpak Jeugdwerkloosheid zetten gemeenten, scholen en hun partners zich in om kwetsbare jongeren te ondersteunen naar vervolgonderwijs of werk. Dit werd eerst via eenmalige coronasteunpakketten betaald. Het Rijk heeft besloten om dit vast te leggen in structurele wetgeving en financiering. De verwachting is dat de wetgeving in 2025 in werking treedt. In 2024 krijgen we daarom nog eenmalig geld hiervoor. Het gaat om:

- coördinatie van regionale aanpak jeugdwerkloosheid
- ondersteunen naar werk van kwetsbare aankomend mbo-gediplomeerden
- Ondersteunen naar werk van voortijdig schoolverlaters

Minimumloon Wsw

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. extra geld minimumloon WSW	129	123	114	107	101
b. bijstelling budget WSW	-129	-123	-114	-107	-101
totaal					

We krijgen ongeveer € 100.000 structureel extra voor de hogere kosten bij de Wsw door de verhoging van het minimumloon. We stellen dit geld beschikbaar aan de Tomingroep.

Regionale Wmo

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. herverdeling maatschappelijke opvang		116	116	116	116
b. herverdeling vrouwenopvang		-56	-27	-27	-27
c. herverdeling beschermd wonen	96	-121			
d. bijstelling budget regionale Wmo	-96	61	-89	-89	-89
totaal					

Het Rijk heeft de verdeling van het geld over gemeenten voor de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen bijgesteld. We ontvangen hierdoor structureel € 88.000 meer. Dit wordt toegevoegd aan de budgetten voor de regionale Wmo.

Rijksvaccinatieprogramma

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. extra inkomsten gemeentefonds		64	69	64	66
b. extra subsidie GGD		-64	-69	-64	-66
totaal					

Vanaf 1 januari 2024 wordt de uitvoering van de maternale kinkhoestvaccinatie overgedragen aan gemeenten. Wij krijgen hiervoor ongeveer € 70.000 per jaar. Dit geld geven wij door aan de GGD die het vaccinatieprogramma uitvoert.

Veilige steden

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
a. extra geld Rijk	30	30	30	30	
b. extra kosten	-30	-30	-30	-30	
totaal					

Wij krijgen voor de jaren 2023-2026 van het Rijk € 30.000. om de sociale veiligheid van vrouwen en meisjes in de publieke ruimte te vergroten.

6.7 Neutrale bijstellingen

Aanpak energiearmoede (SPUK) derde beschikking

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten Rijk		889			
uitgaven		-889			
totaal					

Via de SPUK Aanpak Energiearmoede krijgen we geld van het Rijk om energiearmoede tegen te gaan. Inmiddels heeft het Rijk de derde beschikking verleend. Hiermee is de periode verlengd tot en met 2025.

Actualisatie begroting grondexploitaties

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
grondaankopen	-119	-271			
grondverkopen	-75.425	-68.394	5.803	-1.547	-3.622
opbrengsten	5.008	2.700	3.657	7.282	2.585
uitgaven	70.536	65.965	-9.461	-5.734	1.038
totaal					

We hebben de meerjarenbegroting geactualiseerd op basis van het vastgestelde MPGA 2023 (RV-23149). Ook hebben we het budget 2023 bijgesteld op basis van de voortgang van de grondexploitaties in 2023.

Actualisatie Fonds Verstedelijking Almere

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten	-377	993			
onttrekking reserve FVA	-5.370	4.616	-25		
Rijksbijdrage				8.898	8.898
storting reserve afschrijvingen	-1.600	-3.200			
storting reserve FVA	-616			-8.898	-8.898
storting reserve investeringen openbare ruimte	2.058	-1.655			
uitgaven	5.905	-754	25		
totaal					

De budgetten van het Fonds Verstedelijking Almere zijn aangepast op basis van de actuele stand van zaken en voortgang van de projecten. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Fonds Verstedelijking Almere.

Actualisatie Fonds Stedelijke Vernieuwing

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
onttrekking reserve FSV	-8.438				
uitgaven	8.438				
totaal					

Op basis van de meest recente inzichten in de voortgang van de projecten hebben we de begroting geactualiseerd.

Afgifte documenten

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten		179	184	193	193
uitgaven		-179	-184	-193	-193
totaal					

De legestarieven hebben we trendmatig verhoogd. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

Afrekening Floriade

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
onttrekking risicoreserve Floriade	600				
storting voorziening businesscase Floriade BV	-600				
totaal					

Op 20 april hebben wij een raadsbrief gestuurd over de voorlopige afrekening van de Floriade 2022 BV. Zoals wij hebben toegelicht in de brief komt het uiteindelijk verwachte verlies van de Floriade 2022 BV op € 78,8 miljoen. Dit is € 0,6 miljoen nadelig ten opzichte van de programmabegroting 2023. Dit aanvullende tekort komt door het afwikkelen van een gesprek tussen Weerwater CV en Floriade BV over de oplevering van het terrein. De extra kosten betalen wij uit de risicoreserve. In de risicoreserve Floriade is daarna nog een bedrag van € 1,4 miljoen beschikbaar. Wij verwachten dat dit voldoende is voor de resterende risico's.

Afvalstoffenheffing

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten	-103	2.160	2.722	2.537	2.331
uitgaven	103	-2.160	-2.722	-2.537	-2.331
totaal					

We hebben onze ramingen bijgesteld op de woningbouwprognoses.

Verder verhogen wij de tarieven de komende jaren in verband met kostendekkendheid. U kunt hierover meer lezen in de paragraaf lokale heffingen.

Grondverkopen Oosterwold

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
grondverkopen Oosterwold	-500	-2.000	8.000	4.000	6.500
kosten beschikbaar maken gronden voor verkoop	-200	1.800	-10.200	-6.200	-6.500
onttrekking reserve FVA	200	-1.800	10.200	6.200	6.500
storting reserve FVA	500	2.000	-8.000	-4.000	-6.500
totaal					

We hebben de begroting voor de opbrengsten uit grondverkopen Oosterwold bijgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de nog beschikbare kavels en het verwachte uitgiftetempo. Deze opbrengsten worden door het Rijksvastgoedbedrijf (de eigenaar) aan de gemeente afgedragen. De kosten die te maken hebben met het beschikbaar maken van gronden voor verkoop worden hierop in minder gebracht. Dit gaat onder anderen om de verkoopkosten en verplaatsingskosten van boerenbedrijven. Het netto bedrag dat over blijft wordt volgens de afspraken gestort in het Fonds Verstedelijking Almere (FVA). De komende jaren verwachten we dat de kosten (tenminste) gelijk zijn aan de opbrengsten, waardoor er vanuit de grondverkopen geen geld gestort kan worden in het FVA. In het meerjarenprogramma van het FVA is hier al rekening mee gehouden.

Herdenken en vieren vrijheid in Almere

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
bijdrage diversiteitsgelden		10	10	10	10
nieuwe wijze van herdenken en vieren van vrijheid		-60	-60	-60	-60
samenwerkingsbudget		50	50	50	50
totaal					

De structurele kosten voor de nieuwe wijze van herdenken en vieren van de vrijheid in Almere bedragen op jaarbasis € 60.000. € 10.000 hiervan kan worden gedekt door een bijdrage vanuit diversiteitsgelden. Het restant van € 50.000 kan worden gedekt door verlaging van het samenwerkingsbudget.

Hoofdpijnen Sportakkoord en Gezond en Actief Leven (GALA)

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten Rijk	2.351	2.316	2.317	1.662	
uitgaven	-2.351	-2.316	-2.317	-1.662	
totaal					

Er is een specifieke uitkering beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De afspraken die hiermee kunnen worden uitgevoerd zijn vastgesteld in het Hoofdpijnen Sportakkoord II en het Gezonde en Actief Leven Akkoord (GALA).

Innovatie digital twin

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
bijdrage Groeifonds (DMI)		130	130	130	130
uitgaven		-130	-130	-130	-130
totaal					

In het coalitieakkoord is er budget beschikbaar gesteld voor een upgrade van 2-dimensionale beeld weergaven naar een 3-dimensionale weergaven van de Stad in een DigitalTwin. Tegelijkertijd zijn we nu in samenwerking met het ministerie BZK en I&W (Groeifonds), Geonovum, Provincie Flevoland, DMI-gemeenten en externe marktpartijen bezig met het bouwen aan dataproducten en rekenmodellen die herbruikbaar zijn en gevisualiseerd dienen te worden in digitale tweelingen. Deze 3d visualisaties ondersteunen participatie en besluitvorming m.b.t o.a de bouwopgaven en de effecten voor mobiliteit, energie en natuur. Zo bouwen we met elkaar aan digitale tweelingen voor slimme mobiliteit en duurzame steden. Voor dit traject is de komende 5 jaar subsidie toegekend vanuit het nationaal groeifonds.

Klimaatgelden (CDOKE)

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten Rijk	1.609	3.506	3.290	3.354	3.637
uitgaven	-1.609	-3.506	-3.290	-3.354	-3.637
totaal					

Het Rijk heeft voor de jaren 2023-2025 totaal € 9,4 miljoen beschikbaar gesteld om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. We ontvangen dit in drie tranches (2023, 2024 en 2025), die elk binnen drie jaar mogen worden besteed. De verwachting is dat het Rijk ook na deze periode doorgaat met het verstrekken van deze klimaatgelden. De provincie heeft als standpunt ingenomen dat we deze middelen als structureel in de begroting op mogen nemen. Dat doen wij dus ook.

Onroerendezaakbelasting

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten		3.368	3.434	3.484	3.535
stelpost accres		-3.368	-3.434	-3.484	-3.535
totaal					

We verhogen de onroerende zaak belasting in 2024 met 6,15%. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

Participatiekosten gebiedsontwikkeling

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
onttrekking weerstandsvermogen		650			
uitgaven		-650			
totaal					

In 2024 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Vanaf dan kunnen de kosten van participatie betaald worden uit de grondexploitatie. Tot dat invoering mag dat nog niet, daarom betalen we deze kosten in 2023 uit het weerstandsvermogen van het grondbedrijf.

Prijscompensatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
prijscompensatie		-16.733	-16.276	-15.944	-15.711
stelpost accres		16.733	16.276	15.944	15.711
totaal					

De budgetten zijn aangepast naar aanleiding van de prijsontwikkeling.

Resultaat jaarrekening 2022 overboeken naar buffer

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
buffer	-63.084				
resultaat rekening 2022	63.084				
totaal					

Het resultaat van de jaarrekening 2022 was € 63,1 miljoen positief. We boeken het resultaat over naar de buffer.

Rioolheffing

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten	-74	2.974	3.188	3.163	3.577
uitgaven	74	-2.974	-3.188	-3.163	-3.577
totaal					

We hebben onze ramingen bijgesteld op de woningbouwprognoses.

Verder verhogen wij de tarieven de komende jaren in verband met kostendekkendheid. U kunt hierover meer lezen in de paragraaf lokale heffingen.

Risicoreservering grondexploitatie Hortus

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
onttrekking saldireserve	1.929				
storting reserve weerstandsvermogen	-1.929				
totaal					

De grondexploitatie Hortus wordt met ingang van 2023 overgebracht van de algemene dienst naar het grondbedrijf. Deze is voortaan net als de overige grondexploitaties onderdeel van het MPGA. De risicoreservering voor deze grondexploitatie wordt daarom ook overgebracht naar de weerstandsvermogen van het grondbedrijf.

RSV Pampus

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten	1.323	4.709			
uitgaven	-1.323	-4.709			
totaal					

In het kader van gebiedsontwikkeling Almere Pampus is er een samenwerkingsverband met het Rijks Vastgoedbedrijf (RVB), genaamd Ruimtelijk Strategische Verkenning Almere Pampus (RSV). Er is een gezamenlijke begroting van € 7 miljoen voor 2023 en 2024. Voor zover bekend is welk deel door Gemeente Almere wordt opgepakt, nemen we dat op in deze begrotingswijziging aan de lastenkant zowel als aan de batenkant. Want alle lasten die we maken, factureren we aan het RVB.

Specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden (SPUK MEOZ)

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten Rijk	784				
uitgaven	-784				
totaal					

De gemeente Almere heeft in samenspraak met Optisport een declaratie van € 784.000 ingediend bij het Rijk voor compensatie van de gestegen energiekosten voor de locaties Stad en de Vrijbuiters conform de voorwaarden van de zogenaamde SPUK MEOZ regeling.

Wabo-leges

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
inkomsten	-1.000				
uitgaven	1.000				
totaal					

De inkomsten uit Wabo-vergunningen blijft achter, door het op dit moment teruggelopen aantal aanvragen omgevingsvergunningen. Dit wordt gecompenseerd door lagere inhuurkosten (flexibele schil).

6.8 Debiteuren/crediteuren

Debiteuren

We dragen zorg voor een efficiënt debiteurenproces waarmee het debiteurenrisico wordt beperkt. In de rapportageperiode staat er € 28,6 miljoen open aan openstaande vorderingen* waarvan € 15,7 miljoen ouder dan 60 dagen

Crediteuren

De gemeente moet ondernemers en bedrijven betalen voor geleverde diensten of goederen, bijvoorbeeld voor een advies of werkzaamheden in de openbare ruimte. Dit zijn crediteuren: een persoon of bedrijf dat geld ontvangt van de gemeente voor die geleverde goederen of diensten.

Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie. We willen onze rekeningen snel betalen, dan hoeven ondernemers niet lang op hun geld te wachten. Daarom houden we in de gaten hoe snel wij betalen.

We hebben als norm dat 90% van de facturen op tijd moet worden betaald. Uit de grafiek blijkt dat we ons aan deze norm houden.

6.9 Kredieten

Investerings economisch nut

bedragen x € 1.000

omschrijving investering	soort investering	dekkingsbron	bruto investering	bijdrage derden
Microsoft kooplicentie	nieuw	Algemene middelen	80	
VW ID3 (W&I Klantencontact)	nieuw	Algemene middelen	48	
Ondergrondse containers 2025	nieuw	Tarieven	4.003	
Rompkrediet Vastgoed	nieuw	Geen Financiering vastgelegd	500	
VW ID4 uitbreiding wagenpark VGB	nieuw	Algemene middelen	45	
INV-RIO VV riool Wisselweg	verlaging	Tarieven	-688	
INV-RIO Aanbrengen extra persleiding 219_0	verlaging	Tarieven	-17	
Vervanging stoelen	vervanging	Algemene middelen	1.550	
INV-RIO Klimaatmaatregelen Muziekwijk Zuid	verlaging	Tarieven		-59
RIO - VV gemaal 216_0 Strandweg Almere Haven	vervallen	Tarieven	-88	
INV-RIO renovatie rioolgemaal 224-5 Radioweg 33	verlaging	Tarieven	-31	
Rompkrediet 1e tranche duurzaamheid	nieuw	Algemene middelen	7.700	
vernieuwen slagbomen, hekwerk/omheining, staatwerk (bordes h	nieuw	Tarieven	535	
aanpassen in/uitrit (ophogen, naar 2 rijbanen en stoep uitri	nieuw	Tarieven	198	
Vuilkleppen (verbinding tussenperron en container	nieuw	Tarieven	51	
geluidisolerende en ongediertemaatregel (piekbelasting naar	nieuw	Tarieven	185	
uitbouw beheerdersgebouw	nieuw	Tarieven	50	
Aanbrengen vloeistofdichte asfaltconstructie Buiten	nieuw	Tarieven	91	
vervangen rubbergranulaatvelden	nieuw	SPUK-SPORT	2.875	
#INV PP begraafplaats Kruiden wi	verschuiving	Algemene middelen	-120	
uitbreiding begraafplaats Kruidenwijk	verschuiving	Algemene middelen	120	
Vervanging voertuignr 78 (49-BKG-5)	vervanging	Tarieven	250	
VW ID3	vervanging	Algemene middelen	96	
Vervanging voertuignr 72 (65-BGZ-7)	vervanging	Tarieven	450	
Vervanging voertuignr 73 (66-BJF-8)	vervanging	Tarieven	390	
Vervanging voertuignr 74 (09-BJV-4)	vervanging	Tarieven	350	
Vervanging voertuignr 75 (42-BJV-6)	vervanging	Tarieven	350	
Vervanging voertuignr 76 (06-BKG-8)	vervanging	Tarieven	400	
Vervanging voertuignr 77 (77-BKH-4)	vervanging	Tarieven	400	
Vervanging voertuignr 221 (67-BJF-8)	vervanging	Tarieven	450	
Vervanging voertuignr 80 (97-BLD-9)	vervanging	Tarieven	400	
VW ID3	vervanging	Tarieven	96	
Ducato Zijlader (SSCH)	vervanging	Tarieven	110	
Oplaadstation OAT	vervanging	Tarieven	50	
Oplaadstation Steiger	vervanging	Tarieven	100	
VW ID3 (GL)	vervanging	Tarieven	48	
Kraan-Knijper (GL)	vervanging	Tarieven	430	
Aanpassing hijsblokken kraan-trechter	vervanging	Tarieven	126	
Hospitaalgarage - blok 5.2	aanvullend	Tarieven	6.000	-6.000
INV-RIO VV gemaal 115-10 Achillesstraat	nieuw	Tarieven	130	
INV-RIO VV gemaal 266-1 Striptekenaar	nieuw	Tarieven	122	
Mobiele computers	aanvullend	Algemene middelen	500	
Mobiele telefoons	aanvullend	Algemene middelen	110	
INV-RIO Afstroming Voorstraat 566	verlaging	Tarieven	-698	
INV-RIO vervangen lijngoten Chinees graniet	verlaging	Tarieven	3	
RIO VV Gemaal Ouverture 228_0	verlaging	Tarieven	-72	
INV-RIO VV gemaal 115-10 Achillesstraat	verlaging	Tarieven		
INV-RIO vervangen schakelkasten	verlaging	Tarieven	-171	
#INV-RIO-VV rioolDeVaart3Z3-1 73	verlaging	Tarieven	-866	
#INV-RIO vervangen riool Olstgracht	verlaging	Tarieven	450	
INV-RIO vervangen riool Vlotbrugweg 3Z1 de Vaart	verlaging	Tarieven	352	

omschrijving investering	soort investering	dekkingsbron	bruto investering	bijdrage derden
INV-RIO Afwatering Homeruspark	verlaging	Tarieven	52	
INV-RIO VV vuilwaterriool De Hoven	verlaging	Tarieven	-2.420	
INV-RIO VV vuilwaterriool De Marken en De Steiger	verlaging	Tarieven	-1.560	
INV-RIO verb.waterafvoer waterpasserende verharding A'Poort	verlaging	Tarieven	265	
INV-RIO Klimaatmaatregelen Muziekwijk Zuid	verlaging	Tarieven	17	
Afstroom problematiek rioleri ng Waterwijk 2C89	verlaging	Tarieven	-765	
Vervangen vacuümsysteem Almeerderzand	verlaging	Tarieven	-296	
Vervangen rioolgemaal Dagenwe g en aanpassen persleiding	verlaging	Tarieven	-79	
INV-RIO Afstroomproblematiek riolering theehuisje	verlaging	Tarieven	-24	
INV-RIO Vervangen duikers Almere	verlaging	Tarieven	-100	
INV-RIO VV gemaal 254-0	verlaging	Tarieven	-95	
INV-RIO - vervangen rioolgemaal 228_1 Muziekwijk	verlaging	Tarieven	-8	
INV-RIO VV gemaal 253-0	verlaging	Tarieven	-6	
INV-RIO VV riool Wisselweg	verlaging	Tarieven	-761	
INV-RIO VV rioolgemaal 224-1 Kabelstraat	verlaging	Tarieven	-82	
RIO - klimaatadaptatie tbv grootschalig onderhoud wijken	verlaging	Tarieven	-52	
INV- Hoofdrool Oosterwold Fase 1B & 1A	verschuiving	Externe baten	-7.800	-1.401
INV-Kavelwegriool Oosterwold 1A	verschuiving	Tarieven	16.900	
#INV- Hoofdrool Oosterwold Fase 1B & 1A	verschuiving	Externe baten	-9.100	1.401
#INV-tijdelijke decentrale zuivering Oosterwold - EFRO	verschuiving	Algemene middelen	-2.200	
INV-tijdelijke decentrale zuivering Oosterwold - EFRO	verschuiving	Algemene middelen	2.200	
#INV-Tijdelijke maatregelen opvang afvalwater Oosterwold	verschuiving	Algemene middelen	-8.900	
INV-Tijdelijke maatregelen opvang afvalwater Oosterwold	verschuiving	Algemene middelen	8.900	
VW ID3 (VTH HH)	nieuw	Algemene middelen	96	
Skoda Kamiq (VTH)	nieuw	Algemene middelen	45	
Ducato	nieuw	Algemene middelen	115	
OID 2022	verschuiving	Tarieven	-2.464	
OID 2023	verschuiving	Tarieven	2.464	
Vervangen EC ventilatoren bibliotheek Stad	vervanging	Gemengde financiering	550	
Vervangen PRIS	vervanging	Tarieven	310	
Aanpassing entree Alnovum	nieuw	Externe baten	300	
vervangen rubbergranulaatvelden	aanvullend	SPUK-SPORT	900	
RIO VV Gemaal Ouverture 228_0	verlaging	Tarieven	-3.529	
Hospitaalgarage - blok 5.2	aanvullend	Tarieven	15.000	
Uitbreiding Natuurbelevingscentrum (NBC) De Oostvaarder	nieuw	Reserves	4.800	
#INV-RIO-VV rioolDeVaart3Z3-1 73	verlaging	Tarieven	-260	
#RIO -Riolvervanging Randstad	verlaging	Tarieven	-2.625	
Afstroom problematiek rioleri ng Waterwijk 2C89	verlaging	Tarieven		
INV-RIO Afstroomproblematiek riolering theehuisje	aanvullend	Tarieven	313	
INV-RIO VV vuilwaterriool De Marken en De Steiger	verlaging	Tarieven	-285	
totaal			37.259	-6.059

Investerings maatschappelijk nut

bedragen x € 1.000

omschrijving investering	soort investering	dekkingsbron	bruto investering	bijdrage derden
INV-VV bomen inspecties 2024	nieuw	Algemene middelen	915	
INV Omvormen OVL naar LED	aanvullend	Algemene middelen	212	
INV W VRI en toepassen LED programma 2021 ev.	aanvullend	Algemene middelen	174	
INV W Lichtmasten	verlaging	Algemene middelen	-120	
INV- Regenboogbuurt - Pi001	aanvullend	Algemene middelen	406	
INV-De Marken - 903/332	verlaging	Algemene middelen	-147	
INV-Muziekwijk-Zuid - Pi009	verlaging	Algemene middelen	-107	
INV-De Hoven - Pi004 902/327	verlaging	Algemene middelen	-535	
INV Spelen 2019-2022 - 661	verlaging	Algemene middelen	-70	
INV Velopabankjes	verlaging	Algemene middelen	-16	
INV-VV Asfalt Vlotbrugweg inclusief voetpaden en PP	verlaging	Algemene middelen	-94	
INV-VV beplantingsvakken (uitrol programma)	aanvullend	Algemene middelen	10	
INV-VV bomen entonderstamproblematiek	verlaging	Algemene middelen	-275	
KW - VV 2757 Prinsenbrug Staatsliedenwijk	nieuw	Algemene middelen	35	
KW - VV 2503 Rooseveltbrug Staatsliedenwijk	nieuw	Algemene middelen	50	
KW - VV 1043 Groenbrug De Hoven	nieuw	Algemene middelen	30	
KW - VV 1004 Zandbrug de Wierden	nieuw	Algemene middelen	34	
KW - VV 2048 Zwembadbrug Muziekwijk	nieuw	Algemene middelen	36	
KW VV 2010 Pijnackerbrug Ste denwijk	verlaging	Algemene middelen	-343	
GRN-Vervangen bomen met slechte conditie/toekomstverwachting	nieuw	Algemene middelen	300	
INV-Muziekwijk-Zuid - Pi009	verlaging	Algemene middelen		
INV Veiligheidsmaatregelen Civiele Kunstwerken Almere	aanvullend	Algemene middelen	1.135	
INF - Extra parkeerplaatsen Muziek- en Literatuurwijk	verlaging	Algemene middelen	-124	
INF - Parkeerplaatsen Stad O ost & rest Almere	verlaging	Algemene middelen	-96	
INV-VV Asfalt Vlotbrugweg inclusief voetpaden en PP	verlaging	Algemene middelen	-35	
INV kleine speeltoestellen	nieuw	Algemene middelen	120	
INV-Muziekwijk-Zuid - Pi009	aanvullend	Algemene middelen	106	-31
totaal			1.602	-31

Actualisatie onderwijshuisvesting

bedragen x € 1.000

	PPN2024	Mutaties	PB2024
2023			
Internationale campus	20.625	0	20.625
Duinvlinder, Muiderduin	9.511	0	9.511
TOH Poort > Nobelhorst	924	0	924
Heliumweg (Prisma)	7.111	-7.111	0
De Kleine Wereld	170	-170	0
ZMOLK	1.238	-1.072	166
<i>Subtotaal 2023</i>	<i>39.579</i>	<i>-8.353</i>	<i>31.226</i>
2024			
ASG, 3e bs Nobelhorst	10.093	0	10.093
MLF VO, Nobelhorst	16.972	0	16.972
MLF sporthal, Nobelhorst	11.818	0	11.818
Heliumweg (Prisma)	0	7.111	7.111
De Kleine Wereld	0	170	170
TOH Nobelhorst	0	1.500	1.500
<i>Subtotaal 2024</i>	<i>38.883</i>	<i>8.781</i>	<i>47.664</i>
2025			
IHP Molenbuurt	14.069	-14.069	0
IHP Baken Stad College	29.079	-29.079	0
IHP Stedenwijk > BBS	17.202	-17.202	0
<i>Subtotaal 2025</i>	<i>60.350</i>	<i>-60.350</i>	<i>0</i>
2026			
4e bs Nobelhorst	9.645	0	9.645
2e gymlokaal Oosterwold, Vrijeschool	1.837	0	1.837
2e bs Oosterwold, Vrijeschool	9.834	0	9.834
3e bs Oosterwold, ASG	9.924	0	9.924
3e gymlokaal Oosterwold, ASG	1.837	0	1.837
Europakwartier Oost	9.645	-9.645	0
IHP Molenbuurt	0	14.069	14.069
IHP Stedenwijk > BBS	0	20.349	20.349
<i>Subtotaal 2026</i>	<i>42.772</i>	<i>24.773</i>	<i>67.495</i>
2027			
IHP Meergronden	36.302	0	36.302
IHP Baken Stad College	0	29.079	29.079
Europakwartier Oost	0	9.645	9.645
<i>Subtotaal 2027</i>	<i>36.302</i>	<i>38.724</i>	<i>75.026</i>
Totaal t/m 2027	217.836	3.575	221.411

6.10 Afkortingen

ABA	Amsterdam Bay Area
ACM	Almere City Marketing
AGGA	Aanpak gezond gewicht Almere
AiB	Amsterdam in business
AKT	Almere Kenniscentrum Talent
AMIF	Asiel, migratie en integratiefonds
A+O	Arbeidsmarkt- en opleiding
APV	Algemene plaatselijke verordening
ARBO	Arbeidsomstandigheden
ASG	Almeerse Scholen Groep
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstand zelfstandigen
BENG	Bijne Energieneutrale Gebouwen
BIS	(Culturele) basisinfrastructuur
BIZ	Bedrijven-investeringszones
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
btw	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Gebundelde uitkering
BV	Besloten vennootschap
BVO	bruto vloeroppervlakte
B&W	Burgemeester & Wethouders
BZK	Ministerie van Binnenlandse zaken
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIO	Chief Information Officer
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
CO2	Koolstofdioxide
CPB	Centraal Plan Bureau
CV	Commanditaire vennootschap
DigiD	Digitale Identiteit
DIV	Digitale informatie voorziening
DNA	Desoxyribonucleïnezuur
DO	Definitief Ontwerp
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
etc.	et cetera
EZ	Economische zaken
FC	Football Club
FIDO	Financiering decentrale overheden
FSV	Fonds Stedelijke Vernieuwing
fte	fulltime-equivalent
FVA	Fonds Verstedelijking Almere
GBA	Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
G40	Netwerk van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners
Gft	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeentelijke (Gemeenschappelijke, Gewestelijke); Gezondheidsdienst Dienst voor Openbare (overheids) gezondheidszorg van één of meerdere samenwerkende gemeenten
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg

GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GIDS	Gezond in de stad
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRGO	Gemeenschappelijke Regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold
GreX	Grondexploitatie
GREX	Grondexploitatie
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
Hbo	Hoger beroepsopleiding
HR	Human resource
HRM	Human resource management
HVC	Huisvuilcentrale
IbbA	Ik bouw betaalbaar in Almere
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IFA	Investeringsprogramma Flevoland-Almere
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
I&P	Informatie en processen
IPS	Individuele Plaatsing en Steun
IRS	Interest Rate Swape
jGGZ	jeugd geestelijke gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KAF	Kunstlinie Almere Flevoland
Kca	Klein chemisch afval
KCC	Klantcontactcentrum
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KOT	Kinderopvangtoeslag
LFGC	Low Food Gastronomy College
LHBTI	Lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse
LHBTIQ	lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, intersekse, queer en andere (non-binnaire) seksuele
+	en genderidentiteiten
LIOR	Leidraad inrichting openbare ruimte
LTA	Landelijk Transitie Arrangement
MAP	Module Arbeid en Participatie
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
m.b.t.	met betrekking tot
MIPA	Meerjaren infrastructuurprogramma Almere
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte & Transport
MO-	
platfor	Maatschappelijke ondersteuningsplatform
m	
Mo/Vo	Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang
MPBA	Meerjarenperspectief Beheerexploitaties Almere
MPGA	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties Almere
MPVA	Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MS	Microsoft
MT	Management team
MVA	Materiële Vaste Activa
NEN	Nederlandse norm

NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
o.a.	onder andere
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAT	Ondergronds Afvaltransportsysteem
OBS	Openbare basisschool
OC	onafhankelijke clientondersteuning
OCO	onafhankelijke clientondersteuning
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OJA	Onderwijs jeugdhulp arrangementen
OLP	Onderwijsleerpakketten
OMALA	Ontwikkelingsmaatschappij Airport Lelystad Almere
OMS	Openbaar meldsysteem
OOV	Openbare orde en veiligheid
OW	Omgevingswet
Ozb	Onroerendezaakbelasting
PGB	Persoonsgebonden budget
pm	Pro memorie
Pmd	Plastic verpakkingen, blik/metaal en drankenkartons
PO	Particulier Opdrachtgeverschap
POK	Planontwikkelkosten
PVT	Participatie verklaringstraject
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RES	Regionale Energie Strategie
RG	Raadsgriffie
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RRAAM	Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer
RVB	Rijksvastgoedbedrijf
RvC	Raad van Commissarissen
RV	Raadsvoorstel
RVS	Regionale Veiligheidsstrategie
RWF	Regionaal Werkbedrijf Flevoland
SAF	Samenwerking Afvalketen Flevoland
SBAB	Samen Bouwen aan Bereikbaarheid
SiSa	Single information, Single audit
SROI	Social Return On Investment
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SVN	Stichting Volkshuisvesting Nederlangs
SWPA	Stedelijk woningbouwprogramma
TAS	Toekomstbestendig afvalinzamelsysteem
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VMCA	Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VON	Vrij op naam
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Flevoland
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
Vso	Vaststellingsovereenkomst

VTU	Vorbereiding, toezicht en handhaving
VV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
vwo	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGA	Wet gedeeltelijk arbeidsgeschikten
Wion	Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Wkb	Wet Kwaliteitsborging
WLF	Woonlastenfonds
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOAB	Woningabonnement
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte gezondheidszorg
ZKV	Ziektekosten verzekering
ZLF	Zelfstandigenloket Flevoland
ZPO	Zelfstandige programmaorganisatie
zzp	Zelfstandige zonder personeel